

ชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง

นางสาววารุณี แสงกาญจน์วนิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาแพทยศาสตร์ (สหสาขาวิชา)

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-4020-4

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LIFE AFTER MALE-TO-FEMALE SEX REASSIGNMENT SURGERY

Miss Varunee Sangganjanavanich

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Masters of Sciences in Human Sexuality

(Inter Department)

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-4020-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง
โดย	นางสาววารุณี แสงกาญจนวนิช
สาขาวิชา	แพศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ศิรัชย์ จินดารักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ศาสตราจารย์ กิตติคุณ แพทย์หญิงสุวิทนา อารีพรรค

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา กิระนันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์กิจประมุข ดันตยาภรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ศิรัชย์ จินดารักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์ กิตติคุณ แพทย์หญิงสุวิทนา อารีพรรค)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ประสงค์ ศิริวิริยะกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์)

วารุณี แสงกาญจน์วนิช : ชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง
(LIFE AFTER MALE-TO-FEMALE SEX REASSIGNMENT SURGERY)

อ.ที่ปรึกษา : รศ. นพ. ศิรชัย จินดารักษ์, อ.ที่ปรึกษาร่วม : ศ. กิตติคุณ พญ. สุัทธนา
อารีพรรค : 158 หน้า. ISBN 974-17-4020-4

การศึกษาเรื่อง “ชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพถึงชีวิตภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งครอบคลุมทั้งหมด 6 ด้านด้วยกัน ได้แก่ สุขภาพทั่วไป สุขภาพทางเพศ ชีวิตทางเพศ ชีวิตครอบครัว ชีวิตทางสังคม และชีวิตการทำงาน โดยศึกษาชายที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีความผิดปกติในเอกลักษณ์ทางเพศ จำนวน 15 ราย ซึ่งได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ณ หน่วยศัลยกรรมตกแต่งและเสริมสร้าง แผนกศัลยกรรมโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

จากการศึกษาพบว่า สุขภาพทั่วไปของพวกเขาก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่สู้ดีนัก เพราะ 6 รายมีโรคประจำตัวเกิดขึ้น และการทำศัลยกรรมเสริมความงามมีจุดประสงค์เพื่อเสริมสร้างให้ร่างกายมีลักษณะเหมือนเพศหญิง แต่ผลข้างเคียงจากการทำศัลยกรรมเสริมความงามเป็นปัจจัยที่บั่นทอนสุขภาพอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนั้นแล้ว การที่พวกเขา 3 รายไม่ได้ให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาช่องคลอดใหม่ที่เท่าที่ควร จึงทำให้ช่องคลอดติดเชื้อในเวลาต่อมา รวมทั้งพฤติกรรมทางเพศของพวกเขานั้นยังเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์

สำหรับชีวิตทางเพศพบว่า พฤติกรรมทางเพศของบุคคลกลุ่มนี้ สามารถจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่ มีคู่นอนหลายคนในเวลาเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ มีคู่นอนหลายคนในเวลาเดียวกันเป็นบางช่วงเวลา และมีคู่นอนทีละคนไป โดยความสัมพันธ์ทางเพศของพวกเขานั้นไม่มีความยั่งยืนเท่าใดนัก ส่วนชีวิตครอบครัวนั้นเป็นที่น่าสังเกตว่า หลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ 10 รายยังคงไม่ได้รับความเข้าใจ และยอมรับจากครอบครัว แต่ในรายที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีก่อนเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จะส่งผลดีต่อการดำเนินชีวิตครอบครัวภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

ส่วนภาพรวมของชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงในแง่มุมมองของชีวิตทางสังคม และชีวิตการทำงานพบว่า พวกเขายังคงไม่ได้รับความเข้าใจ และการยอมรับจากสังคม แม้ว่าจะได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วก็ตาม ทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันของพวกเขามองต้องประสบกับปัญหาอุปสรรค ยิ่งไปกว่านั้น การผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นไม่สามารถทำให้พวกเขามีสถานภาพทางเพศเป็นหญิงตามกฎหมายได้ พวกเขาจึงต้องเผชิญกับความยากลำบากในการดำเนินชีวิตต่อไป ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้รายหนึ่งในงานวิจัยรู้สึกเสียใจภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

สหสาขาวิชา.....เพศศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

สาขาวิชา.....เพศศาสตร์.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2546.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

458 91486 20 : MAJOR HUMAN SEXUALITY

KEY WORD : LIFE / SEX REASSIGNMENT SURGERY / MALE-TO-FEMALE /

TRANSSEXUAL / GENDER IDENTITY DISORDER / SEXUALITY

VARUNEE SANGGANJANAVANICH : LIFE AFTER MALE-TO-FEMALE SEX
REASSIGNMENT SURGERY. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SIRACHAI
JINDARAK, M.D., THESIS CO-ADVISOR : PROF. SUWATANA ARIBARG, M.D.
: 158 pp. ISBN 974-17-4020-4

The objective of this study was to examine 6 aspects of everyday life - general health, sexual health, sexual life, family life, social life, and career life - in 15 participants diagnosed with gender identity disorder and who had undergone sex reassignment surgery at the Division of Plastic and Reconstruction Surgery, Department of Surgery, King Chulalongkorn Memorial Hospital.

Adverse consequences were reported by six male transsexuals after surgery. Cosmetic surgery is the main factor which obviously has an impact on their health. Three participants did not pay attention to neovagina post-operative care, resulting in a narrow vagina. In addition, they still engaged in risky sexual behaviors.

Participant sexual behaviors were categorized into 3 types: a) consistent sex with multiple partners, b) occasional sex with multiple partners, and c) sex with a single partner. Generally, sexual relationship does not last long. Regarding their family relationship, ten were not well understood and accepted by their families. Some of those with healthy family relationships prior to the surgery, continued to have good family relationships after surgery.

Regarding participants' social and career lives, the finding showed that the participants still were not well understood and accepted by society despite having undergone sex reassignment surgery. Also they encountered several obstacles in their daily life. Moreover, sex reassignment surgery does not change legal sex status, so they still had to face life's troubles. One participant felt regret after the surgery.

Department.....Graduate School....

Student's signature.....

Field of Study...Human Sexuality....

Advisor's signature.....

Academic year..2004.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

กว่าที่วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะเดินมาสู่ “จุดหมาย” ข้าพเจ้าต้องผ่านการทดสอบจากสิ่งแวดล้อมรอบตัว และเรียนรู้บทเรียนชีวิตมากมาย โดยทุกสิ่งทีข้าพเจ้าได้ “ผ่านพบ” นั้นถือเป็นประสบการณ์อันล้ำค่ายิ่งสำหรับ “ชีวิต” ของข้าพเจ้า ซึ่งจำเป็นจะต้อง “ก้าว” ต่อไปบนรากฐานของประสบการณ์ชีวิตที่ข้าพเจ้าได้เผชิญ

สำหรับครอบครัวสุดที่รัก กลุ่มบุคคลดังกล่าวที่เป็นที่ครอบครัวสำหรับข้าพเจ้า พวกเขาคอยเสริม “แรงใจ” ให้แก่ข้าพเจ้าอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะข้าพเจ้าอยู่ในยามทุกข์ หรือสุข ประโยคเดียวที่ข้าพเจ้าอาจใช้แทนคำร้อยพันเพื่ออธิบายความรู้สึกภายในใจของข้าพเจ้าที่มีต่อเขาเหล่านั้น คือ “หากไม่มีครอบครัว... คงไม่มีฉันในวันนี้”

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ จะไม่สามารถเสร็จสมบูรณ์ได้ หากปราศจาก “เสียง” ของสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศทั้ง 15 คน ซึ่งให้โอกาสข้าพเจ้าได้ถ่ายทอดเรื่องราวของพวกเธอออกมาให้ปรากฏ ไม่มีคำใดที่ข้าพเจ้าจะสามารถกล่าวได้มากกว่าคำ “ขอบคุณ” อย่างสุดซึ้ง

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ กิตติคุณ แพทย์หญิงสุวิทนา อารีพรรค และรองศาสตราจารย์ศิริชัย จินดารักษ์ ผู้ซึ่งจุดประกายความคิด สร้างแรงบันดาลใจ มอบคำแนะนำ และหยิบยื่นโอกาสที่ดีมากมายให้แก่ข้าพเจ้า รองศาสตราจารย์ นายแพทย์กิจประมุข ดันตยาภรณ์ ประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ประสงค์ ศิริวิริยะกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงศาสตราจารย์ กิตติคุณ นายแพทย์นิกร ดุสิตสิน และอาจารย์ นายแพทย์ชัยชนะ นิ่มนวล ซึ่งทุกท่านได้กรุณามอบคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับวิทยานิพนธ์เล่มนี้

หากความรู้ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ไม่ว่าในทางใดก็ตาม ข้าพเจ้าขอยกความดีนั้นให้แก่บุพการีที่เลี้ยงดูข้าพเจ้าตั้งแต่เล็กจนเติบโตใหญ่ และครูบาอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ข้าพเจ้าเรื่อยมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	3
1.5 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	4
1.6 นิยามศัพท์.....	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
1.8 วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
1.8.1 ประชากร.....	6
1.8.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	6
1.8.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	7
1.8.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	7
2 ความต้องการเปลี่ยนเพศ และการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ.....	9
2.1.1 การรักษาภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ.....	10
2.1.2 เกณฑ์การวินิจฉัยความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ หรือภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ.....	11
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	12
2.2.1 ประวัติศาสตร์ของการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	13
2.2.2 ความหมายของการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	14
2.2.3 วัตถุประสงค์ของการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	15
2.2.4 การใช้ฮอร์โมนทดแทนในบุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	15
2.2.5 เกณฑ์การวินิจฉัยบุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	17
2.2.6 กระบวนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง.....	18
2.2.7 การดูแลหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	19

สารบัญ (ต่อ)

2.3	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
3	ภูมิหลังกลุ่มตัวอย่าง	
3.1	หนูช.....	24
3.2	แจน.....	24
3.3	อู๋ม.....	25
3.4	น้อง.....	26
3.5	เป้.....	26
3.6	ดาว.....	27
3.7	บี๋ม.....	27
3.8	เซอร์รี่.....	28
3.9	ริน.....	29
3.10	แบม.....	29
3.11	อินทร์.....	30
3.12	พร.....	31
3.13	ยูกะ.....	31
3.14	จอย.....	32
3.15	กวาง.....	32
4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
4.1	สุขภาพทั่วไป.....	34
4.1.1	โรคประจำตัวที่พบภายหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	34
4.1.2	ฮอร์โมนทดแทนหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ: ความเปลี่ยนแปลงและผลข้างเคียง.....	36
4.1.3	ศัลยกรรมเสริมความงามกับผลข้างเคียงที่เกิดขึ้น.....	38
4.1.4	สุรา บุหรี่ และสารเสพติด.....	41
4.1.5	ความรู้สึกละที่มีต่อการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	41
4.1.6	การผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่สามารถสร้างอวัยวะสืบพันธุ์ภายใน.....	44
	สุขภาพทางเพศ.....	45
4.1.7	ลักษณะภายนอกของอวัยวะเพศ: ความสมบูรณ์และความพึงพอใจ.....	45
4.1.8	เพศสัมพันธ์กับความถี่ของช่องคลอด.....	47
4.1.9	ความสำคัญของการขยายช่องคลอดภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	48
4.1.10	อารมณ์เพศภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	49
4.1.11	พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการทำลายสุขภาพทางเพศ.....	50

สารบัญ (ต่อ)

4.2	ชีวิตทางเพศ.....	.52
4.2.1	การมีคู่หลายคนในเวลาเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ.....	.52
4.2.2	การมีคู่หลายคนในเวลาเดียวกันในบางช่วงของชีวิต.....	.64
4.2.3	การมีคู่ที่ละคน.....	.74
4.2.4	ชีวิตทางเพศของผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ.....	.79
4.2.5	ภาพรวมของชีวิตทางเพศภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	.80
4.3	ชีวิตครอบครัว.....	.82
4.3.1	การบอกให้ครอบครัวรับรู้เกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	.82
4.3.2	ครอบครัว: แรงสนับสนุนที่สำคัญ.....	.89
4.3.3	จิตวิญญาณของความเป็นพ่อเป็นแม่.....	.91
4.3.4	หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ: ความสัมพันธ์กับครอบครัวคงเดิม หรือเปลี่ยนแปลง.....	.93
4.4	ชีวิตทางสังคม.....	.97
4.4.1	ความอับอายเมื่อต้องเดินทางไปต่างแดน.....	.97
4.4.2	การแสดงตัวในสถานที่ราชการ.....	.99
4.4.3	เมื่อต้องรับใช้ชาติตามหน้าที่ชายไทย.....	.100
4.4.4	ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขคำนำหน้านาม.....	.101
4.4.5	มายาคติเกี่ยวกับกะเทย: อุปสรรคใหญ่หลวงของการดำเนินชีวิต.....	.102
4.4.6	การยอมรับ และการเปิดโอกาสของสังคม.....	.104
4.5	ชีวิตการทำงาน.....	.107
4.5.1	ต้องแต่งกายตามเพศเมื่อสมัครเข้าทำงาน.....	.107
4.5.2	สถานการณ์ที่ต้องเผชิญเมื่อแต่งตัวเป็นผู้หญิงไปสมัครงาน.....	.113
4.5.3	การเลือกปฏิบัติทางเพศในที่ทำงาน “มีจริง และยังคงอยู่”.....	.115
4.5.4	การเผชิญแรงกดดันในที่ทำงานกับความคิดอยาก “ชายตัว”.....	.121
4.5.5	ชีวิตการทำงานภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	.123
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	.125
5.1	สรุปผลการวิจัย.....	.125
5.1.1	สุขภาพทั่วไป.....	.125
5.1.2	สุขภาพทางเพศ.....	.126
5.1.3	ชีวิตทางเพศ.....	.128
5.1.4	ชีวิตครอบครัว.....	.129
5.1.5	ชีวิตทางสังคม.....	.131

สารบัญ (ต่อ)

5.1.6	ชีวิตการทำงาน.....	132
5.2	อภิปรายผลการวิจัย.....	134
5.2.1	สุขภาพทั่วไป.....	134
5.2.2	สุขภาพทางเพศ.....	136
5.2.3	ชีวิตทางเพศ.....	137
5.2.4	ชีวิตครอบครัว.....	138
5.2.5	ชีวิตทางสังคม.....	139
5.2.6	ชีวิตการทำงาน.....	140
5.3	ข้อเสนอแนะ.....	142
5.3.1	ข้อเสนอแนะต่อวิชาชีพ.....	142
5.3.2	ข้อเสนอแนะต่อครอบครัว.....	143
5.3.3	ข้อเสนอแนะต่อสังคม และกฎหมาย.....	143
5.3.4	ข้อเสนอแนะต่อบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ.....	144
5.3.5	ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อไป.....	144
	รายการอ้างอิง.....	146
	ภาคผนวก.....	149
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	158

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ (transsexualism) เป็นความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ (gender identity disorder) ซึ่งยังไม่สามารถระบุสาเหตุของการเกิดภาวะดังกล่าวได้อย่างแน่ชัด (Hyde and DeLamater, 1997: 424-430) อย่างไรก็ตาม การแพทย์สมัยใหม่วินิจฉัยภาวะดังกล่าวว่าเป็นความเจ็บป่วยทางจิตประเภทหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลมีความไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางจิตใจ และเพศทางร่างกาย หรือที่เรียกว่า gender dysphoria (Cauldwell, 2001: 224-235) แม้ว่าจะมีความพยายามรักษาโรคดังกล่าวโดยใช้วิธีการทางจิตบำบัด (psychotherapy) แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ จึงเป็นที่ยอมรับกันว่า การเปลี่ยนแปลงจิตใจให้เป็นไปตามร่างกายนั้นยากกว่าการเปลี่ยนแปลงร่างกายให้เป็นไปตามจิตใจ ดังนั้น การผ่าตัดเปลี่ยนเพศ (sex reassignment surgery) จึงได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีการรักษาทางการแพทย์ที่ดีที่สุดในปัจจุบัน ซึ่งจะสามารถรักษาภาวะที่บุคคลมีความไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางจิตใจ และเพศทางร่างกายได้ (Benjamin, 1966: 34-98)

แม้ว่าการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง และจากหญิงเป็นชาย ซึ่งเป็นวิธีการทางการแพทย์ในปัจจุบันที่ใช้รักษาภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศจะมีการดำเนินการอย่างแพร่หลายในประเทศไทย แต่การผ่าตัดเปลี่ยนเพศโดยแพทย์ในประเทศไทยนั้นยังคงไม่มีกฎหมายรองรับ ยิ่งไปกว่านั้น บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วยังคงมีสถานภาพทางกฎหมายเป็นเพศที่ติดตัวมาแต่กำเนิด กล่าวคือ บุคคลไม่สามารถเปลี่ยนเพศสถานภาพทางเพศของตนเองได้ผ่านการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

การประมาณความชุกอย่างเป็นทางการของบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงในประเทศสหรัฐอเมริกาเท่ากับ 1: 100,000 คน (Pauly, 1968: 460-471) ในประเทศเยอรมันเท่ากับ 1: 42,000 คน (Weitze and Osburg, 1996: 409-425) ในประเทศสวีเดนเท่ากับ 1: 37,000 คน (Walinder, 1968: 195-196) ในประเทศอังกฤษเท่ากับ 1: 34,000 คน (Hoenig and Kenna, 1974: 181-190) และในประเทศออสเตรเลียเท่ากับ 1: 24,000 คน (Ross, Walinder, Lundstrom, and Thuwe, 1981: 75-82) ส่วนในประเทศเนเธอร์แลนด์เท่ากับ 1: 11,900 คน (Bakker, van Kesteren, Gooren, and Bezemer, 1993: 237-238) จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ยังมีบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศอีกจำนวนมากที่รอรับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับความชุกของความเจ็บป่วย หรือโรคอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์แล้วนั้น จะพบว่ามีความถี่ที่ไม่แตกต่างกันเท่าใดนัก แต่

ผู้คนในสังคมไม่มีใครจะตระหนักถึงความสำคัญของภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศเท่าใดนัก อาจเป็นเพราะอคติทางวัฒนธรรมในเรื่องเพศที่สร้างความละเอียด และประทับใจกับคนแก่บุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศก็เป็นได้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การเข้าถึงการรักษาทางการแพทย์ของบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ (Feinberg, 2001: 897-900)

ในประเทศไทยยังไม่มีตัวเลขที่แน่ชัดเกี่ยวกับความชุกของบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ แต่เชื่อว่าน่าจะมีตัวเลขโดยประมาณที่ใกล้เคียงกับต่างประเทศหากเทียบกับสัดส่วนประชากร แสดงว่าในประเทศไทยนั้นคงต้องมีบุคคลที่รอเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศอีกเป็นจำนวนมากเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การผ่าตัดเปลี่ยนเพศยังคงเป็นการรักษาทางการแพทย์ซึ่งบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศส่วนใหญ่เข้าถึงลำบาก อาจเป็นเพราะสาเหตุหลายประการ เช่น การไม่ยอมรับของครอบครัว การประทับใจจากสังคม และความไม่พร้อมทางด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น (Midence and Hargreaves, 1997: 602-614) นอกจากนี้แล้ว อีกสาเหตุหนึ่งที่บุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศยังไม่ตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ก็คือ ความไม่แน่ใจถึงผลที่จะตามมาหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ (Lawrence, 1997: 1-8) เช่น กลัวว่าหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วจะเป็นโรคความจำเสื่อม กลัวว่าจะไม่มีอารมณ์ทางเพศ หรือกลัวว่าจะถูกปฏิเสธจากคนทั่วไป เป็นต้น

นอกจากนั้นแล้ว การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นย่อมมีความสำคัญต่อชีวิตของบุคคลดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นเพียงจุดเปลี่ยนผ่านสำคัญเท่านั้น แต่ภายหลังจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จะเป็นเวลาที่พวกเขาจะต้องดำเนินชีวิตตามครรลองของเพศใหม่อย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งต้องอาศัยการปรับตัว และต้องเผชิญกับปัญหาหลากหลายประการด้วยกัน

ประเทศไทยซึ่งมีบริบท และเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมต่างจากประเทศอื่น ยังไม่เคยปรากฏว่ามีรายงานการศึกษาวิจัยใดที่จะสามารถบอกได้ว่า ชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นเป็นอย่างไร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงในแง่มุมมองของสุขภาพทั่วไป สุขภาพทางเพศ ชีวิตทางเพศ ชีวิตครอบครัว ชีวิตทางสังคม และชีวิตการทำงาน ซึ่งข้อมูลในงานวิจัยนี้จะสามารถแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดของสาเหตุผลกระทบ และวิธีการเผชิญกับสภาพการณ์ดังกล่าว รวมทั้งเงื่อนไข หรือข้อจำกัดของสภาพการณ์นั้น ๆ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจที่ดีขึ้นในเรื่องชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง งานวิจัยนี้ยังจะเป็นประโยชน์โดยตรงแก่บุคคลที่กำลังจะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศรวมถึงบุคลากรทางวิชาชีพที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ และบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว นอกจากนี้ ผลงานวิจัยเรื่องชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงยังสามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้สนใจทำการศึกษาต่อไป

ท้ายที่สุด งานวิจัยนี้อาจก่อให้เกิดประโยชน์โดยอ้อมในระดับสังคม กล่าวคือ การขยายการรับรู้ของสังคมเกี่ยวกับชีวิตบุคคลหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ พร้อมทั้งลดอคติ และความลำเอียงทางเพศของสังคมวัฒนธรรมที่มีต่อบุคคลกลุ่มดังกล่าว ซึ่งความเข้าใจดังกล่าวอาจนำไปสู่การปรับปรุง และผลักดันกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งจะสามารถเอื้ออำนวยให้บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงใน 6 ด้าน ซึ่งได้แก่ สุขภาพทั่วไป สุขภาพทางเพศ ชีวิตทางเพศ ชีวิตครอบครัว ชีวิตทางสังคม และชีวิตการทำงาน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง” เป็นการศึกษาชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิง จำนวนทั้งสิ้น 15 ราย ณ แผนกผู้ป่วยใน ศัลยกรรม หน่วยศัลยกรรมตกแต่งและเสริมสร้าง โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ซึ่งทุกรายได้ผ่านขั้นตอนการวินิจฉัยทางจิตเวชตามเกณฑ์การวินิจฉัยความผิดปกติในเอกลักษณ์ทางเพศ เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศอย่างแท้จริง

โดยการศึกษาเรื่องชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงนั้น ครอบคลุมใน 6 ด้านด้วยกัน ได้แก่ สุขภาพทั่วไป สุขภาพทางเพศ ชีวิตทางเพศ ชีวิตครอบครัว ชีวิตทางสังคม และชีวิตการทำงาน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ในการศึกษาครั้งนี้ ชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิง คือ
 - 1.1 ผู้ป่วยชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิง ณ แผนกผู้ป่วยใน ศัลยกรรม หน่วยศัลยกรรมตกแต่งและเสริมสร้าง โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
 - 1.2 ผู้ป่วยชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิงทุกคนได้รับการวินิจฉัยทางจิตเวชตามเกณฑ์การวินิจฉัยความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ
2. ผู้เป็นประชากรที่ศึกษาให้ความยินยอม และความร่วมมือในการถูกสัมภาษณ์เชิงลึก (in – depth interview)
3. การวิจัยนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อจำกัดของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งมุ่งเน้นที่จะสะท้อนถึงความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์ของชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิง โดยข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ นั้น มีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้จึงไม่สามารถเป็นตัวแทนประชากรชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิงทั้งหมดในประเทศไทยได้

ยิ่งไปกว่านั้น การที่ผู้ดูแล (mentor) ไม่สามารถอยู่กับผู้วิจัยได้ตลอดทั้งกระบวนการเก็บข้อมูลที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเพียงวิธีเดียวในการเก็บข้อมูลนั้น อาจทำให้ความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้ลดหย่อนไปบ้าง ซึ่งผู้วิจัยตระหนักถึงเรื่องนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ตรวจสอบข้อมูลโดยวิธีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากวิธีการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน (methodological triangulation) กล่าวคือ เปรียบเทียบผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) กับผลการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์ หรือการสนทนาแบบกลุ่ม (focus group) ของสุวัทนา อารีพรรค (2541) และผลการศึกษาที่ได้จากการสนทนาแบบกลุ่มกับบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 ราย ซึ่งพบว่า ข้อมูลที่ได้นั้นมีความคล้ายคลึงกัน จะมีความแตกต่างก็แต่ในเรื่องลักษณะประชากรเท่านั้น

นิยามศัพท์

การผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง (male-to-female sex reassignment surgery) หมายถึง การผ่าตัดเปลี่ยนอวัยวะเพศชายให้เป็นอวัยวะเพศหญิง นั่นคือ ผ่าตัดเปลี่ยนองคชาต และถุงอัณฑะให้กลายเป็นช่องคลอด และอวัยวะเพศภายนอกของหญิง ซึ่งการผ่าตัดเปลี่ยนเพศดังกล่าวเป็นวิธีการรักษาทางการแพทย์ที่มุ่งแก้ไขความผิดปกติในเอกลักษณ์ทางเพศของบุคคลซึ่งมีเพศทางร่างกายเป็นชาย แต่มีเพศทางจิตใจเป็นหญิง ให้บุคคลดังกล่าวมีความสอดคล้องระหว่างเพศทางร่างกายกับเพศทางจิตใจในที่สุด

สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ (male-to-female transsexual who had undergone sex reassignment surgery) หมายถึง ผู้ชายซึ่งเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิง เพื่อแก้ไขความไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางจิตใจซึ่งคิดว่าตนเป็นหญิง กับเพศทางร่างกายซึ่งปรากฏชัดว่าตนเป็นชาย

ชีวิต (life) หมายถึง สภาวะ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของบุคคล ได้แก่ สุขภาพทั่วไป สุขภาพทางเพศ เรื่องเพศ ครอบครัว สังคม และหน้าที่การงาน

สุขภาพทั่วไป (health) หมายถึง สภาวะทางด้านร่างกาย และจิตใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน รวมไปถึงพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพทั้งร่างกาย และจิตใจ ซึ่งได้แก่ การสูบบุหรี่ การดื่มสุราและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ การใช้สารเสพติด การเที่ยวเตร่ยามวิกาล

สุขภาพทางเพศ (sexual health) หมายถึง ลักษณะ การทำหน้าที่ และ สุขอนามัยของอวัยวะเพศ และระบบสืบพันธุ์ รวมไปถึงพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพทางเพศ ซึ่งได้แก่ การเปลี่ยนคู่นอนบ่อย การมีคู่นอนหลายคนในเวลาเดียวกัน และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ชีวิตทางเพศ (sexual life) หมายถึง ความสัมพันธ์ทางเพศ กิจกรรมทางเพศ และเพศสัมพันธ์ในชีวิตคู่ รวมไปถึงความสัมพันธ์ในการครองชีวิตคู่ร่วมกัน

ชีวิตครอบครัว (family life) หมายถึง ความสัมพันธ์ และความผูกพันกับสมาชิกในครอบครัวต้นกำเนิด ซึ่งได้แก่ บิดามารดา พี่น้อง และเครือญาติ

ชีวิตทางสังคม (social life) หมายถึง ความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม รวมไปถึงการดำเนินชีวิตในสังคม ความเท่าเทียมทางสังคม โอกาสทางสังคม สิทธิ ตามกฎหมาย และการยอมรับทางสังคมวัฒนธรรม

ชีวิตการทำงาน (career life) หมายถึง โอกาสในการเลือกอาชีพได้ตามความต้องการของตนเอง ความพึงพอใจในการทำงาน ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน มีความมั่นคงในอาชีพ รวมถึงปฏิสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงในด้านของสุขภาพทั่วไป สุขภาพทางเพศ ชีวิตทางเพศ ชีวิตครอบครัว ชีวิตทางสังคม และชีวิตการทำงาน
2. เพื่อนำไปสู่การช่วยเหลือ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้เท่าเทียมกับผู้อื่น
3. เพื่อเป็นข้อมูลทางวิชาการให้กับบุคลากรทางวิชาชีพที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ และบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ
4. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้สนใจในการศึกษาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

คือ ชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิง ณ แผนกผู้ป่วยในศัลยกรรม หน่วยศัลยกรรมตกแต่งและเสริมสร้าง โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ซึ่งได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 - 2545 จำนวน 15 ราย โดยวิธีการให้ได้มาซึ่งตัวอย่าง มีขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยติดต่อไปยังผู้ป่วยชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิง ณ แผนกผู้ป่วยในศัลยกรรม หน่วยศัลยกรรมตกแต่งและเสริมสร้าง โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 - 2545 ทุกรายที่สามารถติดต่อได้ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และเชิญชวนผู้ป่วยเข้าร่วมการวิจัยเรื่องชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง ซึ่งผู้ป่วยที่ยินดี เข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้ถือเป็นอาสาสมัคร (volunteer) ของงานวิจัย และอาสาสมัครของงานวิจัย ทุกรายจะได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แนวทางคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ (question guideline) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการศึกษานำร่อง (pilot study) โดยจัดการสนทนากลุ่ม (focus group) ของบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 ราย และศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแนวทางคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ สามารถจำแนกออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านสุขภาพทั่วไป
2. ด้านสุขภาพทางเพศ
3. ด้านชีวิตทางเพศ
4. ด้านชีวิตครอบครัว
5. ด้านชีวิตทางสังคม
6. ด้านชีวิตการทำงาน

จากนั้น ผู้วิจัยได้นำแนวทางคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ดังกล่าวให้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาให้แนวทางคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เรื่องราวชีวิตหลัง การผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงนั้นมีครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษา และสอดคล้อง กับสภาพสังคมไทย รวมทั้งแก้ไขในเรื่องของภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน คือ

1. ศาสตราจารย์ กิตติคุณ นายแพทย์นิกร ดุสิตสิน
2. ศาสตราจารย์ กิตติคุณ แพทย์หญิงสุัทนา อารีพรรค
3. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ศิริชัย จินดารักษ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย มีดังนี้

- 3.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ และหัวหน้าภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 3.2 ติดต่อประสานงานเข้าพบกับหัวหน้าภาควิชาศัลยศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือ รวมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 ผู้วิจัยเข้าพบ และแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ซึ่งต้องอาศัยการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเน้นความเป็นกัลยาณมิตรระหว่างผู้วิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสร้างความไว้วางใจเบื้องต้น
- 3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยเลือกใช้ คือ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) กล่าวคือ ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามแนวทางคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้ว แต่เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างสามารถตอบคำถาม และเชื่อมโยงไปสู่ประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ ซึ่งการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในแต่ละรายนั้นอาจไม่สามารถสัมภาษณ์ให้เสร็จสิ้นภายในครั้งเดียวได้
- 3.5 ผู้วิจัยมีความจำเป็นที่จะต้องบันทึกเสียงการสัมภาษณ์นี้ เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถจดจำบทสนทนา น้ำเสียง และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างการสัมภาษณ์ได้ทั้งหมด อันจะเป็นข้อมูลที่สำคัญของการวิจัย
- 3.6 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาจัดระเบียบหมวดหมู่ เพื่อวิเคราะห์ และเขียนรายงานสรุปผลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะอยู่ในรูปของข้อความที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 4.1 บทสัมภาษณ์จากแถบบันทึกเสียงที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลทุกรายจะถูกนำมาฟังซ้ำโดยผู้วิจัย และผู้ดูแล เพื่อเรียบเรียง และสรุปความที่ได้จากบทสัมภาษณ์นั้น รวมทั้งบทสัมภาษณ์บางตอนจะถูกนำมาถอดความแบบคำต่อคำ เพื่อประกอบการบรรยายในแต่ละประเด็นการศึกษา
- 4.2 ข้อมูลทั้งหมดจะถูกนำมาจัดระเบียบหมวดหมู่ (categorization) ตามแต่ละประเด็นการศึกษาที่กำหนดไว้ เพื่อที่จะทำให้ทราบว่าข้อมูลที่อยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน หรือข้อมูลที่เหมือนกันจะสามารถหยิบยกขึ้นมาไว้ใน

ที่เดียวกัน เพื่อสนับสนุนกรอบแนวคิดในการวิจัยให้เป็นไปตาม
วัตถุประสงค์การวิจัย

- 4.3 เมื่อจัดระเบียบหมวดหมู่ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะตรวจสอบความ
สมบูรณ์ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ เพื่อให้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้มา
นั้นครบถ้วนตามประเด็นที่ต้องการศึกษา
- 4.4 การจัดระเบียบประเภทของมโนทัศน์ (typologizing) โดยเรียงลำดับ
เหตุการณ์ตามกาลเวลา และขอบข่ายของประเด็นเนื้อหา ซึ่งวิธีการนี้
จำเป็นอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ข้อมูลของในแต่ละกรณีศึกษา เพื่อ
นำไปสู่การสรุปภาพรวม และเปรียบเทียบความคล้ายคลึง หรือแตกต่าง
ระหว่างกรณีศึกษา
- 4.5 ข้อมูลในบางส่วนที่สามารถประมวลให้อยู่ในรูปแบบเชิงปริมาณ เช่น
ลักษณะทั่วไปของประชากรนั้น ผู้วิจัยจะแสดงออกมาในรูปของตาราง
เพื่อประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพให้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น
- 4.6 การนำเสนอข้อสรุปทั่วไปของงานวิจัย จะใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยการ
บรรยาย (narrative) กล่าวคือ เป็นการนำเสนอข้อสรุปทั่วไปด้วยความ
เรียง โดยสาธยายถึงข้อเท็จจริงค้นพบ ผสมผสานกับการตีความตาม
หลักเหตุและผลตามแบบฉบับของการวิจัยเชิงคุณภาพ แต่จะนำเสนอ
ภาพรวมของแต่ละประเด็นที่ศึกษา รวมทั้งยกกรณีศึกษาทั้งที่เป็นจุด
ร่วม และจุดต่างประกอบการบรรยายในแต่ละประเด็น

บทที่ 2

ความต้องการเปลี่ยนเพศ และการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

แนวคิด

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ ซึ่งประกอบไปด้วย ความหมาย เกณฑ์การวินิจฉัย และวิธีการรักษาภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ รวมทั้งแนวคิดที่เกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งประกอบไปด้วย ประวัติศาสตร์ ความหมาย วัตถุประสงค์ เกณฑ์การวินิจฉัย การใช้ฮอร์โมนทดแทน และกระบวนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ รวมทั้งการดูแลหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น มีความจำเป็นต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับชีวิตของสาวประเภทสองหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ (Transsexualism)

ภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศเกิดจากการที่บุคคลนั้นมีความผิดปกติในเอกลักษณ์ทางเพศ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ บุคคลดังกล่าวมีความไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางร่างกายกับเพศทางจิตใจของตนเอง ซึ่งส่งผลให้บุคคลนั้นมีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพศทางร่างกายของตนเองให้ตรงตามเพศทางจิตใจที่ตนเองรู้สึก โดยทั่วไปแล้ว ภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศนั้นพบในผู้ชายมากกว่าผู้หญิง ซึ่งสังคมไทยสร้างคำนิยามศัพท์ไว้เรียกขานบุคคลเหล่านี้อยู่มากมายด้วยกัน เช่น กะเทย คือ คนที่มีอวัยวะเพศทั้งชายและหญิง หรือคนที่มีจิตใจและกิริยาอาการตรงข้ามกับเพศของตน หรือสาวประเภทสอง คือ ผู้ชายซึ่งมีการแสดงออกทางเพศ และมีบทบาททางเพศเป็นผู้หญิง เป็นต้น นอกจากนี้ ในปัจจุบันมีการสร้างสรรค์ศัพท์ใหม่ ๆ เช่น สาวดาวเทียม หรือนางฟ้าจำแลง ฯลฯ เพื่อใช้เรียกแทนผู้ชายที่มีความไม่สอดคล้องทางเพศทางร่างกายกับเพศทางจิตใจ กล่าวคือ ร่างกายเป็นชาย แต่จิตใจเป็นผู้หญิง ส่งผลให้การแสดงออกทางเพศ และบทบาททางเพศเป็นไปในแบบผู้หญิง

อย่างไรก็ตาม องค์กรความรู้เกี่ยวกับภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศนั้นเริ่มแพร่หลายในซีกโลกตะวันตกมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1949 โดย David O. Cauldwell ซึ่งเป็นจิตแพทย์ได้ให้คำจำกัดความแก่ภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศไว้ว่า psychopathia transsexualis หมายถึง ภาวะที่บุคคลยืนยันกรานว่าตนเป็นสมาชิกของเพศตรงข้าม และปรารถนาที่จะใช้ชีวิตแบบเพศตรงข้ามอย่างเต็มรูปแบบ โดยมีความเชื่อว่าการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจะทำให้พวกเขาเปลี่ยนลักษณะทางกายภาพของตนให้เหมือนกับเพศตรงข้ามได้อย่างสมบูรณ์

ตั้งแต่กลางศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา นักวิชาการหลายสาขาพยายามศึกษาถึงสาเหตุของการเกิดภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ทั่วไปใหญ่ คือ ปัจจัยทางชีววิทยา และปัจจัยทางสิ่งแวดล้อม จนกระทั่งปัจจุบันเรื่องสาเหตุของภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศยังคงเป็นประเด็นในการถกเถียงกันอยู่ และยังไม่สามารถหาข้อสรุปได้อย่างแน่ชัด แม้ว่าจะมีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องก็ตาม

ดังนั้น การรักษาในปัจจุบันจึงเป็นไปในลักษณะของการรักษาตามอาการ คือ เมื่อบุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศแสดงออกถึงความต้องการที่จะกำจัดอวัยวะเพศที่ติดตัวมาแต่กำเนิด และต้องการมีอวัยวะเพศตรงข้าม ดังนั้น แนวทางการรักษาภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ คือ การผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพื่อกำจัดอวัยวะเพศเดิม และสร้างอวัยวะเพศใหม่ให้ ซึ่งในปัจจุบันทุกฝ่ายต่างยอมรับว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดในการรักษาภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ

การรักษาภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ

ในช่วงแรก การรักษาเป็นไปในแนวทางของการปรับสภาพจิตใจให้เป็นไปตามสภาพร่างกาย โดยใช้กระบวนการจิตบำบัด (psychotherapy) เพื่อลดความไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางจิตใจ และเพศทางร่างกาย ซึ่งผลลัพธ์ที่ออกมาั้นไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าใดนักพบว่า กระบวนการจิตบำบัดไม่สามารถรักษาภาวะความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศได้ เนื่องจากบุคคลที่มีความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศนั้น ต้องการเปลี่ยนแปลงร่างกายของตนเองให้เหมือนกับเพศตรงข้าม โดยเฉพาะการรังเกียจอวัยวะเพศเดิมของตน ดังนั้น กระบวนการจิตบำบัด จึงไม่ประสบผลสำเร็จในการรักษาความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศในรูปแบบที่ทำให้บุคคลมีความต้องการเป็นเพศตรงข้ามได้

ต่อมาในปี ค.ศ. 1966 Harry Benjamin ได้เขียนหนังสือ "The Transsexual Phenomenon" โดยเขาให้คำจำกัดความคำว่า Transsexual ว่าหมายถึง บุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ เนื่องจากมีความเชื่อว่าเพศที่ปรากฏทางร่างกายของตนไม่ถูกต้อง ไม่มีความสุข และรู้สึกอึดอัดกับเพศที่แท้จริงของตน (gender dysphoria) ซึ่งไม่สามารถรักษาภาวะความผิดปกติดังกล่าวได้โดยวิธีการจิตบำบัด (psychotherapy) เพราะว่าพวกเขามีความต้องการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพของตนให้เหมือนกับเพศทางจิตใจ ดังนั้น Benjamin จึงเสนอว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศจึงเป็นเพียงวิธีเดียวที่จะสามารถรักษาความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศในรูปแบบที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศได้ และต้องมีการใช้ฮอร์โมนทดแทนควบคู่กัน

เกณฑ์การวินิจฉัยความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ หรือภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ

วิวัฒนาการเกี่ยวกับการวินิจฉัยความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ และเทคนิควิธีการผ่าตัดเปลี่ยนเพศพัฒนาควบคู่กันเรื่อยมา โดยอาศัยการศึกษาวิจัยทางการแพทย์ ซึ่งในที่สุดสมาคมจิตแพทย์อเมริกันจึงได้สร้างมาตรฐานในการวินิจฉัยความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ โดยที่วงการแพทย์ทั่วโลกให้การยอมรับ

สมาคมจิตแพทย์อเมริกัน (American Psychiatric Association: APA) ได้กำหนดเกณฑ์การวินิจฉัยความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ (Diagnostic Criteria for Gender Identity Disorder) ในบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศไว้ด้วยกัน 4 ประการ (DSM IV TR, 2000: 576-581) ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1. บุคคลยื่นกรานอย่างหนักแน่นว่าตนเป็นเพศตรงข้าม (ซึ่งต้องไม่ใช่ความปรารถนาที่ต้องการเป็นเพศตรงข้าม เนื่องจากความได้เปรียบเชิงวัฒนธรรม) สำหรับเด็กสามารถแสดงให้เห็นได้ ดังนี้
 - กล่าวซ้ำ ๆ ว่าตนเองเป็นเพศตรงข้าม หรือยื่นกรานว่าตนเองเป็นเพศตรงข้าม
 - ในเด็กผู้ชาย จะมีความฝักใฝ่ในการแต่งตัว หรือเลียนแบบการแต่งตัวของผู้หญิง ส่วนในเด็กผู้หญิง จะยื่นกรานแต่งตัวในแบบฉบับของผู้ชายเท่านั้น
 - ชอบแสดงบทบาททางเพศแบบเพศตรงข้ามในความเชื่อ หรือจินตนาการของตนเอง
 - ชอบมีเพื่อนเล่นเป็นเพศตรงข้าม

ส่วนในวัยรุ่น และผู้ใหญ่สามารถแสดงให้เห็นได้จากอาการต่าง ๆ เช่น

 - การกล่าวว่าปรารถนาที่จะเป็นเพศตรงข้าม
 - การปฏิบัติตัวเยี่ยงเพศตรงข้ามบ่อย ๆ
 - ปรารถนาที่จะใช้ชีวิต หรือได้รับการปฏิบัติต่อแบบเพศตรงข้าม
 - ได้รับการทำให้เชื่อว่า ตัวเองมีความรู้สึก และปฏิบัติตามแบบฉบับของเพศตรงข้าม
2. บุคคลรู้สึกอึดอัดกับเพศที่แท้จริงของตน หรือมีความรู้สึกกว่าบทบาททางเพศของตนเองไม่เหมาะสมกับเพศทางร่างกาย

สำหรับเด็กจะแสดงให้เห็น ได้ดังนี้

 - ในเด็กผู้ชาย จะยืนยันว่ารังเกียจองคชาติ และอวัยวะของตนเอง หรือจะเป็นการดีกว่าถ้าหากปราศจากองคชาติ ปฏิเสธของเล่น เกมส์ และกิจกรรมที่เป็นรูปแบบของเด็กผู้ชาย

- ในเด็กผู้หญิง จะปฏิเสธการนั่งบัสสาวะ ยืนยันว่าต้องการมีองคชาติ และไม่ต้องการมีพัฒนาการหน้าอก และประจำเดือน หรือรังเกียจการแต่งกายแบบผู้หญิงทั่วไป

ส่วนในวัยรุ่น และผู้ใหญ่ นั้น สามารถแสดงให้เห็นได้จากอาการต่าง ๆ เช่น หมกมุ่นอยู่กับการกำจัดลักษณะทางเพศทั้งแบบปฐมภูมิ และทุติยภูมิ (อาทิ ต้องการใส่ฮอร์โมน การผ่าตัด หรือกระบวนการเปลี่ยนลักษณะทางเพศ เพื่อให้คล้ายคลึงกับเพศตรงข้าม) หรือมีความเชื่อว่าตนเองเกิดมาผิดเพศ

3. ไม่มีภาวะที่แสดงถึงลักษณะอวัยวะเพศกำกวม หรือภาวะสองเพศในร่างเดียว (Intersex)
4. ความยากลำบากเหล่านี้มีสาเหตุมาจากความทุกข์อย่างมีนัยสำคัญทางคลินิก หรือทำให้เสียการทำหน้าที่ทางสังคม การงานอาชีพ หรือด้านอื่น ๆ ที่สำคัญในชีวิต

จากความหมายข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า “Transsexualism” หมายถึง ภาวะความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ ซึ่งเป็นเหตุให้บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ นั่นคือบุคคลยืนยันกรานว่าปรารถนาจะใช้ชีวิตแบบเพศตรงข้ามอย่างเต็มรูปแบบ รวมทั้งต้องการเปลี่ยนลักษณะทางกายภาพของตนให้เหมือนกับเพศตรงข้าม โดยผ่านการใช้ฮอร์โมนทดแทน และการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดบางส่วน หรือทั้งร่างกายในการเปลี่ยนเพศ หรือบุคคลที่ใช้ฮอร์โมนเพื่อเปลี่ยนแปลงลักษณะภายนอกของร่างกาย เรียกว่า “Transsexual”

แนวคิดเกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ (Sex Reassignment Surgery)

การผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นเป็นวิธีการทางการแพทย์เพื่อรักษาความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศให้แก่บุคคล ซึ่งการผ่าตัดเปลี่ยนเพศในปัจจุบันนั้นสามารถทำได้ทั้งในผู้ชายที่ต้องการเปลี่ยนเพศเป็นผู้หญิง และในผู้หญิงที่ต้องการเปลี่ยนเพศเป็นผู้ชาย แต่อาจประสบผลสำเร็จแตกต่างกันไประหว่างชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิง และหญิงที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นชาย อย่างไรก็ตาม การศึกษาเรื่องชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประวัติศาสตร์ ความหมาย วัตถุประสงค์ของการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ การใช้ฮอร์โมนทดแทนก่อนเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เกณฑ์การวินิจฉัยบุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ รวมถึงกระบวนการ และการดูแลหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง ซึ่งจะกล่าวต่อไป

ประวัติศาสตร์ของการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

จากหลักฐานทางการแพทย์ยืนยันว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในปีค.ศ. 1931 ณ ประเทศเดนมาร์ก โดยชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ให้เป็นหญิงคนแรก คือ Lilli Elbe หากแต่การผ่าตัดเปลี่ยนเพศในครั้งนั้นไม่ได้เป็นที่น่าสนใจ หรือรู้จักกันอย่างแพร่หลาย เรื่อยมาจนกระทั่งในปี ค.ศ. 1952 ได้มีการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากผู้ชายเป็นผู้หญิงให้แก่ Christine Jorgensen ณ กรุง Copenhagen ประเทศเดนมาร์ก เธอเป็นผลผลิตจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงที่ทำให้การผ่าตัดเปลี่ยนเพศโด่งดังไปทั่วโลก โดยเฉพาะในทวีปยุโรป และอเมริกา ซึ่งกลายเป็นแรงบันดาลใจให้แก่จิตแพทย์ ศัลยแพทย์ และนักเพศศาสตร์ในซีกโลกตะวันตกศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุ และแนวทางการรักษา ภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศเรื่อยมา

จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1953 Alfred Kinsey นักวิชาการผู้โด่งดังในเรื่องเพศ มีความสนใจที่จะศึกษาภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ Kinsey จึงส่งต่อผู้ป่วยที่มีความผิดปกติในเอกลักษณ์ทางเพศ และมีความต้องการเปลี่ยนเพศให้แก่ Harry Benjamin ศัลยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญระบบต่อมไร้ท่อชาวอเมริกันประจำ Johns Hopkins Medical Center, Baltimore เพื่อทำการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงคนแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งการผ่าตัดเปลี่ยนเพศครั้งนั้นประสบผลสำเร็จ ทำให้นักวิชาการในยุคนั้นเริ่มเชื่อว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นวิธีทางการแพทย์ที่ดีที่สุดสำหรับการรักษาความผิดปกติในเอกลักษณ์ทางเพศของบุคคลให้เป็นปกติได้

ต่อมาในปี ค.ศ. 1966 Harry Benjamin ได้เขียนหนังสือ "The Transsexual Phenomenon" โดยเขาให้คำจำกัดความของคำว่า Transsexual ว่าหมายถึง บุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ เนื่องจากมีความเชื่อว่าเพศที่ปรากฏทางร่างกายของตนไม่ถูกต้อง ไม่มีมีความสุข และรู้สึกอึดอัดกับเพศที่แท้จริงของตน (gender dysphoria) ซึ่งไม่สามารถรักษาภาวะความผิดปกติดังกล่าวได้โดยวิธีการจิตบำบัด (psychotherapy) เพราะว่าพวกเขามีความต้องการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพของตนให้เหมือนกับเพศทางจิตใจ

ดังนั้น Benjamin จึงเสนอว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นเพียงวิธีเดียวที่จะสามารถรักษาความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศในรูปแบบที่ทำให้บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศได้ โดยมีความจำเป็นที่จะต้องมีการใช้ฮอร์โมนทดแทนควบคู่กันด้วย ซึ่งผลงานชิ้นเอกของ Benjamin นั้น จุดประกายความคิดในการพัฒนาเทคนิควิธีในการผ่าตัดเปลี่ยนเพศอย่างมาก และจากนั้นมา การผ่าตัดเปลี่ยนเพศก็เป็นที่แพร่หลายทั้งในทวีปอเมริกา และยุโรป

อย่างไรก็ดี ในประเทศไทยนั้น ไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดว่าผู้ใดนำการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเข้ามาในประเทศไทยครั้งแรก และผู้ใดที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นคนแรกในประเทศไทย

ไทย แต่ในปัจจุบัน การผ่าตัดเปลี่ยนเพศในประเทศไทยมีบริการอย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นสถานพยาบาลของรัฐ หรือเอกชน ยิ่งไปกว่านั้น การผ่าตัดเปลี่ยนเพศในประเทศไทยยังมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลกอีกด้วย เนื่องจากฝีมือการผ่าตัดเปลี่ยนเพศของศัลยแพทย์ไทยนั้นเป็นที่ยอมรับในวงการแพทย์สากล อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมีราคาถูกลง และขั้นตอนก่อนเข้ารับบริการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นไม่ยุ่งยาก หากเทียบกับในประเทศที่พัฒนาแล้ว

แม้ว่าการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจะแพร่หลายอย่างมากในประเทศไทย แต่กระบวนการก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ไม่ว่าจะเป็น ช่วงเวลาของการทดลองใช้ชีวิตแบบเพศตรงข้าม (real life experience) การใช้ฮอร์โมนทดแทน (hormone replacement therapy) หรือการทดสอบทางจิตวิทยา (psychological test) ในประเทศไทยนั้นยังไม่เป็นระบบ และไม่ได้มาตรฐาน รวมทั้งผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการวินิจฉัยความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ หรือภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศนั้นมีจำนวนน้อยมาก ซึ่งตรงกันข้ามกับจำนวนของศัลยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในการผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ

อย่างไรก็ดี การผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่จะต้องดำเนินการโดยศัลยแพทย์ผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะในการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพราะการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นเป็นการผ่าตัดที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน รวมทั้งมีผลโดยตรงต่อผลข้างเคียงที่จะตามมาหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และจนกระทั่งปัจจุบัน ในกรณีของผู้หญิงที่ต้องการเปลี่ยนเพศเป็นผู้ชายนั้น แพทย์ยังไม่สามารถสร้างองคชาติเทียมให้สามารถทำหน้าที่ขององคชาติจริงได้อย่างครบถ้วน ทั้งนี้ เพราะไม่สามารถสร้างกลไกการหลั่งน้ำกามได้

ในขณะที่การผ่าตัดเปลี่ยนเพศชายให้เป็นหญิงนั้น ถือว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นรูปร่างลักษณะของอวัยวะเพศหญิง หรือการใช้งานของช่องคลอดเทียมที่คล้ายคลึงกับอวัยวะเพศหญิง และช่องคลอดจริงมากที่สุดเท่าที่เดียว หากแต่ความสามารถในการตั้งครรภ์นั้นยังเป็นไปไม่ได้ เพราะแพทย์ไม่สามารถสร้างระบบอวัยวะสืบพันธุ์ภายในของหญิง เช่น มดลูก และรังไข่ให้แก่ชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้

ความหมายของการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

การผ่าตัดเปลี่ยนเพศ หมายถึง การผ่าตัดเพื่อเปลี่ยนเพศภายนอกที่ปรากฏให้เห็นตามเอกลักษณ์ทางเพศของคน ๆ นั้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว การผ่าตัดเปลี่ยนแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. การผ่าตัดอวัยวะเพศ (genital surgery) คือ การผ่าตัดอวัยวะที่บ่งบอกเพศ ซึ่งได้แก่อวัยวะเพศ และ/หรือเต้านม เพื่อสร้างอวัยวะใหม่ที่สะท้อนให้เห็นถึงเพศที่ต้องการจะเป็น

2. การผ่าตัดที่ไม่เกี่ยวกับอวัยวะเพศ (non-genital surgery) คือ การผ่าตัดในส่วนอื่น ๆ ของร่างกายที่ไม่เกี่ยวกับอวัยวะเพศ และเต้านม แต่เป็นการควบคุมลักษณะภายนอกให้เหมือนเพศที่ต้องการจะเป็นมากที่สุด เช่น ลูกกระเดือก โหนกคิ้ว แหวงผม หน้าผาก ตา จมูก และริมฝีปาก ฯลฯ

นอกจากนั้นแล้ว การผ่าตัดเปลี่ยนเพศยังจำเป็นต้องมีการใช้ฮอร์โมนทดแทนในบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ และบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วนั้น ต้องใช้ฮอร์โมนทดแทนไปตลอดชีวิต ซึ่งฮอร์โมนทดแทนที่ใช้นั้น การผ่าตัดเปลี่ยนเพศยังมีความหมายในแง่ของบริการทางวิชาชีพที่ให้ความเข้าใจ และความช่วยเหลือแก่บุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ ซึ่งทำให้พวกเขา รู้สึกเป็นอิสระจากการตัดสินใจทางศีลธรรมของสังคม ยิ่งไปกว่านั้น การผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับการปรับตัวทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม

วัตถุประสงค์ของการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

1. เพื่อปรับเปลี่ยนเพศทางร่างกายให้สอดคล้องกับเพศทางจิตใจแก่บุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ
2. เพื่อเปลี่ยนลักษณะภายนอก เช่น เต้านม อวัยวะเพศ รูปร่าง และใบหน้า ฯลฯ ให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับเพศที่ต้องการจะเป็นมากที่สุด โดยอาศัยศัลยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เช่น ศัลยแพทย์ระบบทางเดินปัสสาวะ ศัลยแพทย์ตกแต่ง หรือสูติ-นรีแพทย์ เป็นต้น
3. เพื่อเอื้ออำนวยให้ผู้ที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ไม่ต้องเผชิญกับความยากลำบากในชีวิตที่มาจากการกีดกันทางเพศ และการเลือกปฏิบัติในสังคม

เนื่องจากการผ่าตัดนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากกับชีวิตของบุคคล และเป็นกระบวนการที่ไม่สามารถย้อนกลับได้ (Irreversible) ผู้ที่ตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมีความจำเป็นที่จะต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน เช่น การประเมินสภาพจิตใจอย่างเข้มข้น การใช้ฮอร์โมนทดแทน และการทดลองดำเนินชีวิตแบบเพศตรงข้ามอย่างเต็มเวลา ฯลฯ เพื่อที่จะดูว่าผู้ที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมีความพร้อมหรือไม่ อย่างไร

การใช้ฮอร์โมนทดแทนในบุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ (Hormone Replacement Therapy)

การใช้ฮอร์โมนทดแทนในบุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น มีความสำคัญเท่า ๆ กับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพราะการใช้ฮอร์โมนทดแทนมีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนแปลง

ให้บุคคลนั้นมีลักษณะภายนอกที่ใกล้เคียงกับเพศที่ต้องการจะเป็นมากที่สุด โดยอาศัยการปรับกลไกต่าง ๆ ภายในร่างกายของบุคคลนั้นด้วยระบบฮอร์โมนเพศ

ก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ผู้ที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศต้องมีการใช้ฮอร์โมนทดแทน เพื่อปรับกลไกของระบบฮอร์โมนภายในร่างกาย โดยการใช้ฮอร์โมนทดแทนนั้นจะใช้ฮอร์โมนเพศชาย (Testosterone) กับบุคคลที่ต้องการเปลี่ยนเป็นเพศชาย และใช้ฮอร์โมนเพศหญิง (Estrogen) กับบุคคลที่ต้องการเปลี่ยนเป็นเพศหญิง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลในการเปลี่ยนแปลงให้บุคคลนั้นมีลักษณะภายนอกที่ใกล้เคียงกับเพศที่ต้องการจะเป็นมากที่สุด ซึ่งการใช้ฮอร์โมนทดแทนนั้นทำได้โดยการกำจัดลักษณะภายนอกของเพศเดิม และสร้างลักษณะภายนอกของเพศใหม่ให้แก่บุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ

บุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศจะต้องผ่านการใช้ฮอร์โมนทดแทนอย่างน้อยที่สุดเป็นเวลา 12 เดือนก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพื่อที่จะกำจัดลักษณะทางเพศ (Sex characteristics) ปัจจุบันของบุคคลนั้น และสร้างลักษณะทางเพศใหม่ให้แก่บุคคลนั้นด้วย ยกตัวอย่างเช่น ผู้ชายที่ได้รับฮอร์โมนเพศหญิงจะมีเต้านมขยายใหญ่ขึ้น ลูกอัณฑะเล็กลง รวมถึงมีการเจริญเติบโตของขนตามตัวช้า ส่วนผู้หญิงที่ได้รับฮอร์โมนเพศชาย ก็จะมีเสียงทุ้มขึ้น มีขนตามตัวดกขึ้น และมีหนวดเครา ซึ่งหลังการใช้ฮอร์โมนทดแทน แพทย์จะแนะนำให้ผู้ป่วยใช้ชีวิตแบบเพศตรงข้ามประมาณ 1 – 2 ปี หรืออาจมีการใช้ฮอร์โมนทดแทน และการดำเนินชีวิตแบบเพศตรงข้ามได้ในเวลาเดียวกัน

อย่างไรก็ดี บุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงมักนิยมใช้ฮอร์โมนทดแทนที่อยู่ในรูปของยาเม็ดคุมกำเนิด และยาฉีดคุมกำเนิด ซึ่งเป็นฮอร์โมนเพศหญิงสังเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้

ยาเม็ดคุมกำเนิด (Oral Contraceptives)

ยาเม็ดคุมกำเนิดแบบฮอร์โมนรวม (combined oral contraceptives-COCs) คือ มี estrogen และ progestogen รวมอยู่ในเม็ดเดียวกัน โดยจะแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. monophasic (fixed dose pill) เป็นยาคุมกำเนิดที่แต่ละเม็ดประกอบด้วย estrogen และ progestogen รวมกันอยู่ในขนาดคงที่เท่ากันทุกเม็ด ชุดหนึ่งจะมี 21 เม็ด บางชนิดอาจมี 28 เม็ด โดย 7 เม็ดหลังเป็นสารที่ไม่ใช่ฮอร์โมน เช่น แป้ง หรือวิตามิน เป็นต้น

2. multiphasic pills เป็นยาคุมกำเนิดที่มีฮอร์โมนขนาดไม่เท่ากันทั้งแผง กล่าวคือ จะมีระดับของฮอร์โมนแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงของแผง เพื่อให้คล้ายกันฮอร์โมนในร่างกายของเพศหญิง

ยาฉีดคุมกำเนิด (Injectable Contraceptives)

ยาฉีดคุมกำเนิดสามารถแบ่งออกเป็น 2 ชนิด ตามฮอร์โมนสังเคราะห์ที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่

1. ยาฉีดคุมกำเนิดฮอร์โมนรวม (combined injectable contraceptives-CICs) เป็นยาฉีดคุมกำเนิด 1 เดือน ประกอบด้วย progestogen และ estrogen
2. ยาฉีดคุมกำเนิดที่มี progestogen อย่างเดียว (progestogen-only injectables-POIs) เป็นยาฉีดคุมกำเนิดชนิด 2 และ 3 เดือน

บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำเป็นต้องได้รับฮอร์โมนทดแทนไปตลอดชั่วชีวิตภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งในความเป็นจริง การเลือกใช้ฮอร์โมนทดแทนในบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ และบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศไปแล้วนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับคำแนะนำเรื่องการใช้ออร์โมนทดแทนจากแพทย์ระบบต่อมไร้ท่อที่เชี่ยวชาญในเรื่องการใช้ออร์โมนทดแทน เนื่องจากการใช้ออร์โมนทดแทนในบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ และบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว มีความแตกต่างกันไปตามสภาพร่างกายของแต่ละบุคคล ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการปรับกลไกทางร่างกาย และผลข้างเคียงที่จะตามมาจากการใช้ออร์โมนทดแทน

เกณฑ์การวินิจฉัยบุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

ส่วนเรื่องเกณฑ์ในการวินิจฉัยบุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น เกณฑ์มาตรฐานสากลซึ่งเป็นที่ยอมรับของหลายประเทศทั่วโลก คือ The Standards of Care for Gender Identity Disorders--Sixth Version (2001) ซึ่งได้รับการกำหนดโดย Harry Benjamin International Gender Dysphoria Association: HBGDA โดยมีเกณฑ์การวินิจฉัยบุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศอยู่ 2 เกณฑ์หลัก ๆ ด้วยกัน ได้แก่

เกณฑ์ขั้นต่ำในการวินิจฉัยบุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ (Eligibility Criteria)

หมายถึง เกณฑ์การวินิจฉัยขั้นต่ำของบุคคลที่มีลักษณะทางชีววิทยาของร่างกายเป็นเพศชาย และเพศหญิง ซึ่งแสวงหาการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยบุคคลดังกล่าวจะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีอายุครบตามกฎหมายของประเทศตนเอง
2. มีการใช้ฮอร์โมนทดแทนอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลา 12 เดือน โดยปราศจากข้อห้ามทางการแพทย์อื่น ๆ
3. ประสบความสำเร็จจากการทดลองดำเนินชีวิตแบบเพศตรงข้ามอย่างเต็มรูปแบบเป็นเวลา 12 เดือน ซึ่งหากมีการย้อนกลับไปดำเนินชีวิตแบบเพศโดยกำเนิดของตน จะแสดงให้เห็นถึงความยากลำบากในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต และไม่สามารถเป็นไปตามเกณฑ์ดังกล่าวได้
4. ในกรณีที่ต้องได้รับการบำบัดทางจิต (psychotherapy) จากนักวิชาชีพด้านสุขภาพจิต บุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศต้องได้รับการบำบัดจากนักวิชาชีพด้านสุขภาพจิตในระยะเวลาของการทดลองดำเนินชีวิตแบบเพศตรงข้าม
5. ได้รับการอธิบายให้ทราบถึงเงื่อนไขในเรื่องค่าใช้จ่าย ระยะเวลาที่ต้องพักในโรงพยาบาล ปัญหาที่จะตามมาหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และการฟื้นฟูภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งแตกต่างกันไปตามวิธีการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ
6. บุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมีความตระหนักรู้ถึงความแตกต่างด้านความสามารถของศัลยแพทย์ผู้ซึ่งทำการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

เกณฑ์วินิจฉัยความพร้อมของบุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ (Readiness Criteria)

1. สามารถแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในความมั่นคงของเอกลักษณ์ทางเพศ
2. สามารถแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการทำงาน ครอบครัว และการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งส่งผลให้สุขภาพจิตดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (หมายถึง มีความสามารถในการควบคุมปัญหาหลายประเภท เช่น พฤติกรรมต่อต้านสังคม การใช้ยาเสพติด โรควิตกกังวล ความคิดอยากฆ่าตัวตาย ฯลฯ ได้อย่างน่าพึงพอใจ)

กระบวนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นเพศหญิง (Surgical Procedure of Male to Female Transsexual)

1. สร้างช่องคลอด (Vaginoplasty)
หมายถึง การเจาะช่องคลอดในตำแหน่งที่ใกล้เคียงกับช่องคลอดของเพศหญิง และใช้ผิวหนังที่หุ้มองคชาตเดิมมาสร้างเป็นเยื่อช่องคลอด ซึ่งโดยปกติแล้ว จะสร้างช่องคลอดให้ขนาดใกล้เคียงกับช่องคลอดของเพศหญิง นั่นคือ มีความลึกประมาณ 4-4.5 นิ้ว และความกว้างประมาณ 1 นิ้ว
2. ตัดลูกอัณฑะออก (Orchidectomy)
หมายถึง การนำลูกอัณฑะที่ทำหน้าที่ผลิตอสุจิ และฮอร์โมนเพศชายออกไป ซึ่งจะทำให้ชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่มีความสามารถในการสืบพันธุ์อีกต่อไป

3. ตัดองคชาตออก (Penectomy)

หมายถึง การนำเนื้อเยื่อภายในขององคชาตออกไป โดยเหลือไว้เพียงเส้นเลือด และเส้นประสาทที่ใช้เลี้ยงส่วนปลายของอวัยวะเพศ เพื่อนำมาสร้างเป็นคลิตอริส

4. สร้างคลิตอริส (Clitoroplasty)

หมายถึง การนำเนื้อเยื่อบริเวณปลายของคชาตเดิม รวมทั้งเส้นเลือดและเส้นประสาท ซึ่งไวต่อการกระตุ้นให้ถึงจุดสุดยอดทางเพศมาสร้างเป็นคลิตอริส

5. สร้างรูเปิดของท่อปัสสาวะ (Urethral opening)

หมายถึง การตัดท่อปัสสาวะเดิมให้สั้นลง และหาตำแหน่งใต้คลิตอริส เพื่อเป็นตำแหน่งเปิดของท่อปัสสาวะ

6. สร้างแคมนอก และแคมใน (Labioplasty)

หมายถึง การนำถุงอวัยวะมาเติมมาสร้างเป็นแคมนอก และแคมใน เพื่อให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับอวัยวะเพศหญิงมากที่สุด

นอกจากนั้นแล้ว หากชายที่เข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศต้องการควบคุมลักษณะภายนอกให้เหมือนเพศหญิงมากที่สุด ก็สามารถเข้ารับผ่าตัดส่วนอื่น ๆ ของร่างกายเพื่อกำจัดลักษณะของเพศชายได้ (Day, 2002: 13-14) เช่น การเสริมจมูก (reshaping the nose) คือ การเสริมสร้าง และแต่งเติมให้มีรูปทรงของจมูกคล้ายคลึงกับลักษณะจมูกของเพศหญิง หรือ การดึงแนวผมให้ต่ำลง และการผ่าตัดแก้ไขรูปหน้า (Hair transplants and face remodeling) คือ การดึงแนวผมเพื่อลดความกว้างของหน้าผาก และกำจัดแนวผมแบบเพศชาย รวมถึงการแก้ไข และแต่งเติมโครงสร้างใบหน้าให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้หญิง เช่น การเหลาโหนกคิ้ว เรียบ การเหลาลูกกระเดือกให้บางลง และการตัดแต่งกราม เป็นต้น

การดูแลหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ (Post-operative Care)

หลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ผู้ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำเป็นที่จะต้องนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลประมาณ 1 สัปดาห์ จากนั้น ศัลยแพทย์จะทำการเปิดแผลเพื่อดูความเรียบร้อยจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

การดูแลรักษาช่องคลอด แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. การขยายช่องคลอด หมายถึง การรักษาความกว้าง และความลึกของช่องคลอดเทียมที่สร้างขึ้นให้คงอยู่ โดยอาจใช้เทียนไขเหลาเป็นรูปทรงคล้ายอวัยวะเพศชายในขนาดต่าง ๆ หรืออาจเป็นแท่งซิลิโคนนุ่ม หรือเครื่องขยายช่องคลอด (Dilator) เป็นต้น

จากนั้น ซิลิโคนแท่งซิลิโคนนุ่ม หรือเครื่องขยายช่องคลอดด้วยวาสุลิน หรือควายเจลเพื่อหล่อลื่น และสอดใส่ในช่องคลอดวันละ 2-3 ครั้ง ครั้งละ

ประมาณ 30 นาที ต้องทำเช่นนี้ทุกวันในช่วง 6 เดือนแรกหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพื่อคงความกว้าง และความลึกของช่องคลอดที่ยืดเอาไว้ ซึ่งขั้นตอนนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งยวด เนื่องจากช่องคลอดที่ยืดที่ได้รับการสร้างขึ้นจากผิวหนังหุ้มองคชาตเดิมนั้น สามารถคืน ต้น และแคบลงได้ หากไม่มีการดูแลเอาใจใส่อย่างดีในเรื่องของการขยายช่องคลอด

ในรายที่มีเพศสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จะไม่มีปัญหาในเรื่องช่องคลอดคืน ต้น หรือแคบลง แต่สำหรับรายที่ไม่ได้มีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่หลังจาก 6 เดือนที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศไปแล้วนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการขยายช่องคลอดอย่างสม่ำเสมอ

2. การรักษาความสะอาดช่องคลอด หมายถึง การทำความสะอาดช่องคลอด โดยในช่วงเดือนแรกหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จะต้องสวนล้างช่องคลอดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อผสมกับน้ำสะอาดในสัดส่วน 1:2 ทุกวัน วันละ 2 ครั้ง พอพ้นจากช่วงเดือนแรกแล้ว การทำความสะอาดช่องคลอดนั้นใช้เพียงน้ำสะอาดชำระล้างสิ่งสกปรกภายในช่องคลอด เพื่อป้องกันการติดเชื้อ เพราะว่าช่องคลอดที่ยืดไม่มีกลไกในการรักษาความสะอาดได้เหมือนกับช่องคลอดของผู้หญิง เนื่องจากช่องคลอดที่ยืดมีคุณสมบัติเป็นผิวหนัง ไม่ใช่เยื่อบุเหมือนในช่องคลอดของผู้หญิงนั่นเอง

ผู้ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศไปแล้วนั้น สามารถเริ่มต้นการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่ได้ในสัปดาห์ที่ 6 หลังจากได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ซึ่งหากมีความผิดปกติจากการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่ เช่น เลือดออกในทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ หรือช่องคลอดฉีกขาด ฯลฯ ควรปรึกษาแพทย์ผู้ทำการผ่าตัดเปลี่ยนเพศให้แก่งตนเองโดยทันที

การพบศัลยแพทย์ผู้ผ่าตัดอย่างสม่ำเสมอ หรือตามที่แพทย์นัดนั้นมีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นโอกาสที่จะได้ติดตามผลหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และสภาวะแทรกซ้อนที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อที่จะได้แก้ไขได้อย่างทันท่วงที ยิ่งไปกว่านั้น การดูแลหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ยังหมายรวมถึงการดูแลสุขภาพจิตใจ และการดำเนินชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพื่อติดตามความเป็นไปหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ พร้อมทั้งความยากลำบากในการเผชิญปัญหาอุปสรรคหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศด้วย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในต่างประเทศทั้งทวีปอเมริกา ยุโรป และเอเชียมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมากกว่าทศวรรษ โดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นการศึกษาวิจัยของจิตแพทย์ และศัลยแพทย์ ซึ่งประเด็นในการศึกษานั้นสามารถจำแนกออกได้ทั้งหมด 5 ประเด็นใหญ่ ๆ ด้วยกัน ได้แก่ ปัญหาแทรกซ้อนจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ความพึงพอใจในผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ความรู้สึกต่อการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ คู่รักและปฏิสัมพันธ์ทางเพศ และความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม

1. ปัญหาแทรกซ้อนจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

Ross and Need (1989) ประเทศออสเตรเลีย ศึกษาผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จำนวน 14 ราย พบว่า ปัญหาที่พบจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ได้แก่ ผลเป็นบริเวณเต้านม การปัสสาวะที่ผิดปกติ และมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการผ่าตัดซ้ำ

2. ความพึงพอใจในผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

Kaube and Biemer (1991) ประเทศเยอรมัน พบว่า แม้ว่าบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจะไม่พึงพอใจกับผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แต่ชีวิตทางเพศ และชีวิตทางสังคมนั้นดีขึ้นภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

Tsoi (1993) ประเทศสิงคโปร์ ติดตามผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากผู้ชายเป็นผู้หญิงจำนวน 45 ราย โดยสัมภาษณ์ผู้ที่ผ่าตัดเปลี่ยนเพศไปแล้วตั้งแต่ 1 – 8 ปี พบว่า ร้อยละ 56 ของผู้ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ตอบว่า ผลจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศอยู่ในระดับดีมาก ในขณะที่ อีกร้อยละ 44 ของผู้ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ตอบว่า ผลจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศอยู่ในระดับดี

Tsoi, Kok, Yeo, and Ratnam (1995) ประเทศสิงคโปร์ ติดตามผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่ปี ค.ศ. 1989 โดยศึกษาผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จำนวน 11 ราย พบว่า ทุกคนพึงพอใจที่ได้เปลี่ยนเพศ โดยร้อยละ 65 รู้สึกพึงพอใจในผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และร้อยละ 59 เต็มใจที่จะเข้ารับการผ่าตัดแก้ไขซ้ำอีกครั้ง

3. ความรู้สึกที่มีต่อการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

Cohen – Kettenis and Goozen Stephanie (1997) ประเทศเนเธอร์แลนด์ ศึกษาผู้ป่วยเปลี่ยนเพศวัยรุ่นจำนวน 22 ราย ณ คลินิกของผู้วิจัย พบว่า บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศไปแล้ว มีการทำหน้าที่ทางสังคมค่อนข้างดี และไม่มีใครที่บอกรู้สึกเสียใจที่เข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

Smith, Goozen Stephanie, and Cohen – Kettenis (2001) ประเทศเนเธอร์แลนด์ ติดตามเพื่อประเมินผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศในผู้ป่วยวัยรุ่น จำนวน 20 ราย โดยเปรียบเทียบกับผู้ป่วยที่ยังไม่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำนวน 21 ราย และผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการผ่าตัดในช่วงวัย ซึ่งคณะผู้วิจัยรายงานว่า ในกลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดที่รู้สึกเสียใจจากการตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ในขณะที่กลุ่มผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นแสดงให้เห็นถึงสภาพจิตที่บกพร่อง และจากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพยายามชี้ให้เห็นว่า การวินิจฉัยอย่างละเอียดถี่ถ้วน และการมีเกณฑ์ในการวินิจฉัยการใช้ฮอร์โมนบำบัดที่เหมาะสมนั้น เป็นหัวใจสำคัญในผู้ป่วยวัยรุ่นที่ผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

Lawrence (2003) ประเทศสหรัฐอเมริกา ศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ หรือความเสียใจหลังจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศในผู้ชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิงจำนวน 232 ราย ซึ่งผ่าตัดเปลี่ยนเพศระหว่างปี ค.ศ. 1994-2000 ด้วยแพทย์คนเดียวกัน และใช้เทคนิคการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแบบเดียวกัน พบว่า ชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิงทุกคนมีความสุขกับผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และการผ่าตัดเปลี่ยนเพศสามารถเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของพวกเขาได้อย่างมากมาย

ยิ่งไปกว่านั้น ไม่มีใครเลยที่เสียใจหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จะมีก็แต่บางคนที่แสดงออกถึงความเสียใจเป็นครั้งคราว ซึ่งความไม่พึงพอใจหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นเป็นความเกี่ยวข้องกับความไม่พึงพอใจกับลักษณะภายนอก และการทำหน้าที่ของอวัยวะเพศใหม่ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสรุปว่า ผลของลักษณะอวัยวะเพศภายนอกอาจมีความสำคัญมากกว่าปัจจัยก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเสียอีก

4. คู่รักและปฏิสัมพันธ์ทางเพศ

Tsoi (1993) พบว่า ร้อยละ 35 ของผู้ป่วยทั้งหมดแต่งงาน และไม่มีปัญหาในการปรับตัวในชีวิต เช่นเดียวกับที่ **Tsoi, Kok, Yeo, and Ratnam (1995)** ประเทศสิงคโปร์ พบว่า หลังจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ผู้ป่วยได้รับการยอมรับมากขึ้น และมีการปรับตัวทางเพศในทางที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ **Kaube and Biemer (1991)** ประเทศเยอรมัน ที่พบว่า ภายหลังจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น ผู้ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมีชีวิตทางเพศที่ดีขึ้น

5. ความสัมพันธ์กับผู้อื่น และการดำเนินชีวิตในสังคม

Ross and Need (1989) ปัญหาที่พบจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ได้แก่ การไม่มีแหล่งสนับสนุนทางสังคมอย่างเพียงพอ และปฏิกริยาทางลบจากครอบครัว ตรงกันข้ามกับ **Kaube and Biemer (1991)** ประเทศเยอรมัน ที่พบว่า การใช้ชีวิตทางสังคมของผู้ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น ดีขึ้นภายหลังจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

Tsoi, Kok, Yeo, and Ratnam (1995) ประเทศสิงคโปร์ ติดตามผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่ปี ค.ศ. 1989 โดยศึกษาถึงการปรับตัวทางเพศ และการปรับตัวทางสังคมของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ พบว่า ก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ผู้ป่วยทุกคนมีสถานภาพโสด แต่ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว 6 ใน 11 รายแต่งงาน และย้ายไปอยู่ต่างประเทศ นอกจากนั้นแล้ว ก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศผู้ป่วยบางรายมีปัญหาเกี่ยวกับบัตรประจำตัว หนังสือเดินทาง การเดินทาง และการประกอบอาชีพ ซึ่งปัญหาเหล่านี้หมดไปภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แต่ผู้ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศยังคงไม่มีสิทธิในการสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

อย่างไรก็ดี แรงจูงใจพื้นฐานในการเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ คือ ความต้องการเป็นสมาชิกของเพศตรงข้าม ดังนั้น พวกเขาจึงต้องการการยอมรับจากสังคม และมีชีวิตอยู่อย่างถูกกฎหมาย

Cohen – Kettenis and Goozen Stephanie (1997) พบว่า ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยผ่านเกณฑ์วินิจฉัยความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศที่เข้มงวดนั้น ไม่ปรากฏภาวะของความไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางจิตใจ และเพศทางร่างกาย รวมถึงมีการทำหน้าที่ทางสังคมค่อนข้างดี

Eldh, Berg, and Gustafsson (1997) ประเทศสวีเดน ได้ติดตามผู้ป่วยที่ผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำนวน 90 ราย เพื่อประเมินผลจากการผ่าตัดทางด้านจิตใจ และสังคม พบว่าการสนับสนุนของครอบครัว และสังคมมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ รวมถึงการผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่ได้ส่งอิทธิพลต่อความสามารถในการทำงาน

Smith, Goozen Stephanie, and Cohen – Kettenis (2001) ประเทศเนเธอร์แลนด์ พบว่า ผู้ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศในช่วงวัยรุ่นจำนวนทั้งหมด ไม่ปรากฏภาวะของความไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางจิตใจและเพศทางร่างกาย รวมถึงมีสภาพจิตใจ และการดำเนินชีวิตทางสังคมค่อนข้างดี

Harish and Sharma (2003) ประเทศอินเดีย กล่าวว่า การกำหนดเพศใหม่ด้วยการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นนำไปสู่ความซับซ้อนทางด้านกฎหมายในบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพราะกฎหมายนั้นมิได้ตระหนักถึงภาวะดังกล่าว แม้ว่าสังคมจะให้การยอมรับบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมากขึ้นก็ตาม ซึ่งในหลาย ๆ ประเทศก็ได้ปรับเปลี่ยนกฎหมายให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางการแพทย์ แต่อีกในหลาย ๆ ประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศพัฒนาแล้ว หรือประเทศกำลังพัฒนา บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศก็ยังคงไม่ชอบด้วยกฎหมายอยู่เช่นเดิม

บทที่ 3

ภูมิหลังกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลกรณีศึกษาเป็นการนำเสนอถึงภูมิหลัง และลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการบอกเล่าของเจ้าของประวัติ โดยเริ่มจากการเรียงลำดับตามอายุไล่จากอายุปัจจุบันของสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศไปแล้ว ดั่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กรณีศึกษาที่ 1 “นุช” (นามสมมุติ) อายุ 42 ปี

นุชเป็นคนกรุงเทพมหานครโดยกำเนิด เกิดในครอบครัวที่มีทั้งพ่อและแม่ พ่อเคยรับราชการทหารก่อนเกษียณได้ยศว่าที่ร้อยตรี ส่วนแม่เป็นลูกจ้างประจำในหน่วยทหาร ซึ่งเกษียณแล้วเช่นเดียวกัน นุชเป็นลูกชายคนโต มีน้องชายคนรอง น้องสาวคนกลาง และน้องชายคนเล็ก โดยนุชเล่าว่าเธอไม่ได้สนิทกับใครในครอบครัวเป็นพิเศษตั้งแต่ไหนแต่ไร ซึ่งปัจจุบันเธออาศัยอยู่กับพ่อแม่ และน้องสาว เพราะน้องชายทั้งสองแต่งงาน และแยกบ้านออกไปสร้างครอบครัวของตนเอง

นุชจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการขายและโฆษณาจากโรงเรียนพาณิชยการเอกชนแห่งหนึ่งย่านพญาไท ปัจจุบันเธอรับราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการระดับ 4 ที่กระทรวงพลังงาน โดยมีรายได้จากการทำงานเดือนละประมาณ 11,000 บาท และรายได้จากคู่รักของเธอเดือนละประมาณ 2,000 บาท

ปลายปี พ.ศ. 2541 นุชตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ หลังจากที่พบจิตแพทย์ และนักจิตวิทยา เพื่อทำการทดสอบทางจิตเวชเป็นเวลายาวนานกว่า 2 ปี เนื่องจากก่อนหน้านี้เธอไม่เคยใช้ชีวิตแบบเพศหญิงอย่างเต็มเวลาเลย ปัจจุบันนุชได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นเวลา 5 ปีเต็ม นุชคิดว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ประกอบกับการศัลยกรรมเสริมความงามอื่น ๆ แล้ว สามารถ “พัฒนา” ให้เธอกลายเป็นผู้หญิงคนหนึ่งได้อย่างดีทีเดียว

รูปร่างหน้าตาของนุชยังคงเหมือน “กะเทยรุ่นเก่า” ที่ยังมีลักษณะของเพศชายปรากฏให้เห็นอยู่มาก เพราะเธอตัวสูง บ่ากว้าง เสี่ยงแตกห้าว และมีรูปร่างแบบผู้ชายอย่างไรก็ดี นุชผิวขาว และเรียบเนียนเหมือนผู้หญิงปกติ

กรณีศึกษาที่ 2 “แจน” (นามสมมุติ) อายุ 37 ปี

แจนเกิดที่กรุงเทพมหานคร แต่ปัจจุบันเธอและครอบครัวได้ย้ายที่อยู่ที่จังหวัดนนทบุรี แจนเป็นลูกคนเดียวของครอบครัว พ่อและแม่เป็นข้าราชการบำนาญ แจน

อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ยา และป้า ซึ่งเธอไม่สนิทกับใครในครอบครัวเลย เนื่องจากครอบครัวของแจน “รับไม่ได้” กับสภาพที่แจนเป็นอยู่

แจนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาเศรษฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยชื่อดังแห่งหนึ่งย่านปทุมวัน ซึ่งเธอคิดว่าจะสามารถเป็น “ไบนารี” ให้เธอสามารถทำงานในองค์กรธุรกิจใหญ่ ๆ ได้ แต่ทุกอย่างก็ไม่ได้ง่ายอย่างที่เธอคิด ชีวิตเธอหันเหเนื่องจากความ “ไม่มีเพศ” ของเธอ ทำให้ปัจจุบันแจนทำงานตำแหน่งลูกจ้างชั่วคราวของสถานสงเคราะห์แห่งหนึ่ง ย่านปากเกร็ด และมีรายได้จากงานเดือนละประมาณ 6,000 บาท และรายได้จากอาชีพเสริมของเธอ คือ การสเก็ตน้ำแครอทขายอีกเดือนละประมาณ 1,000 บาท

เธอเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2538 กระนั้นก็ตาม เวลาเกือบ 8 ปีที่แจนได้เปลี่ยนแปลงตัวเองให้เป็นหญิงแล้วนั้น ก็ไม่สามารถช่วยให้เธอหลุดพ้นจากเงื่อนไขของสังคมได้ เนื่องจากเธอไม่สามารถแต่งกาย และแสดงออกว่าเธอเป็นหญิงได้อย่างเต็มที่ ด้วยข้อจำกัดของที่ทำงาน และครอบครัวนั่นเอง

รูปร่างหน้าตาของแจนก็เช่นเดียวกับกับนุช แจนที่ยังคงมีลักษณะของเพศชายปรากฏให้เห็นอยู่มาก เพราะเสียงแหบห้าว ไบหนามีเคราเขียว ๆ ขึ้น แขนขาตุบึบป็น ผิวดำคล้ำและค่อนข้างหยาบ ยิ่งไปกว่านั้น ภายหลังจากผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว แจนมีรูปร่างที่อ้วนขึ้นมาก กล่าวคือ น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นจาก 56 กิโลกรัม เป็น 90 กิโลกรัม

กรณีศึกษาที่ 3 “อู๋ม” (นามสมมุติ) อายุ 35 ปี

อู๋มเกิดและเติบโตที่พิษณุโลก จนกระทั่งปัจจุบันเธอก็ยังอาศัยอยู่กับพ่อ แม่ และพี่ชาย ปัจจุบันพ่อดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ แม่เปิดกิจการร้านตัดเสื้อส่วนตัว ส่วนพี่ชายเป็นครูอยู่ที่โรงเรียนประจำจังหวัด ซึ่งครอบครัวของเธอนับว่า “มีหน้ามีตา” ในอำเภอพอสมควร เป็นเหตุให้พ่อแม่รู้สึก “อับอาย” เมื่อต้องพาอู๋มออกงานสังคม

เธอจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐแห่งหนึ่ง และปัจจุบันรับราชการตำแหน่งพนักงานพัฒนารัฐกิจระดับ 6 ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ โดยมีรายได้จากการทำงานเดือนละ 15,000 บาท ซึ่งเธอรู้สึกภูมิใจในหน้าที่การงานของเธอมาก แม้ว่าเธอต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของพนักงาน “ชาย” ก็ตาม

อู๋มตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเมื่อตอนอายุมากแล้ว เธอเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเมื่อปลายปี พ.ศ. 2544 โดยอู๋มก็เป็นอีกคนหนึ่งซึ่งต้องดำเนินตามเงื่อนไขของกฎระเบียบภายในที่ทำงาน และเวลาส่วนตัวเท่านั้นที่จะได้ใช้ชีวิตแบบผู้หญิงได้อย่างเต็มรูปแบบ

รูปร่างหน้าตาของอู๋มก็เหมือนสาวประเภทสองทั่วไป ๆ คือ ตัวสูง ผอมเพรียว แต่เสียงของเธอใหญ่มาก ผิวดำคล้ำและค่อนข้างหยาบ รวมทั้งกล้ามเนื้อที่แขนและขามีมาก

กรณีศึกษาที่ 4 “น้อง” (นามสมมุติ) อายุ 34 ปี

น้องเป็นคนกรุงเทพมหานครโดยกำเนิด เธอเกิดในครอบครัวคนจีน ซึ่งปัจจุบันเธออาศัยอยู่กับพ่อ และพี่น้อง เนื่องจากแม่เธอเสียชีวิตไปกว่า 2 ปีแล้ว เธอมีพี่น้องทั้งหมด 6 คน ได้แก่ พี่ชาย 3 คน พี่สาว เธอ และน้องสาวคนสุดท้องตามลำดับ ซึ่งเธอบอกว่าเธอสนิทกับพี่สาว และน้องสาวมาก แต่ไม่สนิทกับสมาชิกผู้ชายในครอบครัวเลย

น้องจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขามนุษยศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษจากมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐแห่งหนึ่ง ซึ่งเธอไม่เคยคาดหวังที่จะได้งานที่มั่นคง และมีเกียรติ เพราะเธอรู้ตัวดีว่า “เธอคือใคร” ดังนั้น เธอจึงมุ่งทำงานที่สาวประเภทสองส่วนใหญ่ทำกัน นั่นคือ พนักงานขายเครื่องสำอาง อย่างไรก็ตาม บริษัทเครื่องสำอางที่เธอทำงานอยู่นั้นมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีในวงการความสวยความงาม และทำให้เธอมีรายได้โดยเฉลี่ยแล้วเดือนละประมาณ 20,000 บาท

เธอเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2541 และใช้ชีวิตแบบเพศหญิงอย่างเปิดเผยทั้งด้านชีวิตทางสังคม ชีวิตการทำงาน ชีวิตครอบครัว และชีวิตทางเพศมากกว่า 5 ปีแล้ว น้องบอกว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศถือเป็นสิ่งสูงสุดในชีวิตเธอ

รูปร่างหน้าตาของน้องถือว่าเกือบเหมือนผู้หญิงอย่างสมบูรณ์ถ้าเธอไม่พูด เพราะเธอตัวเล็ก และมีส่วนสูงใกล้เคียงกับผู้หญิงปกติ ผิวขาวเนียน และหน้าตาจิ้มลิ้ม

กรณีศึกษาที่ 5 “เป้” (นามสมมุติ) อายุ 33 ปี

เป้เป็นคนสัตหีบโดยกำเนิด เติบโตท่ามกลางครอบครัวที่มีครบทั้งพ่อและแม่ เธอมีพี่น้องทั้งหมด 6 คน ได้แก่ พี่ชาย 4 คน และพี่สาวคนเดียว ตัวเธอเป็นน้องคนสุดท้อง พ่อของเป้เพิ่งจะเสียชีวิตได้เพียง 3 เดือน ส่วนแม่ป่วยเป็นอัมพฤกษ์อยู่ที่บ้าน ซึ่งเธอ และพี่สาวต้องรับภาระในการเลี้ยงดู เนื่องจากพี่ชายทั้ง 4 คนของเธอแยกย้ายไปมีครอบครัวของตนเอง

เธอจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านพาณิชยศาสตร์จากโรงเรียนพาณิชยของเอกชนแห่งหนึ่งย่านวิภาวดีรังสิต แต่เป้ไม่ได้เลือกที่จะทำงานตรงกับที่เรียนมา เพราะเธอไม่ต้องการอยู่ใน “ระบบ” ที่มีแต่ “ระเบียบ” ให้ต้องปฏิบัติตาม ดังนั้น เธอจึงตัดสินใจเรียนแต่งหน้า-ทำผมที่โรงเรียนเสริมสวยแห่งหนึ่งเพิ่มเติม เพื่อมาเปิดกิจการร้านเสริมสวยเป็นของตนเองที่บ้านเกิด และตั้งแต่นั้นมาเธอก็ยึดอาชีพช่างแต่งหน้า-ทำผม โดยมีร้านเสริมสวยเป็นของตนเอง ซึ่งรายได้จากกิจการของเธอเฉลี่ยแล้วเดือนละประมาณ 25,000 บาท

เป้เข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ซึ่งในตอนนั้นก็ถือว่ามียุ่พอสมควรแล้ว เป้เล่าว่า เธอรอเวลาที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศก็เนื่องจากต้องทำงานกับ

เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ อย่างไรก็ตาม เป้ได้ใช้ชีวิตแบบผู้หญิงตั้งแต่ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว

รูปร่างหน้าตาของเป้บางส่วนคล้ายคลึงกับผู้หญิงมาก เพราะเธอตัวเล็ก และมีส่วนสูงใกล้เคียงกับผู้หญิงปกติ หน้าตาคมเข้ม แต่ผิวเธอค่อนข้างคล้ำและไม่ละเอียด รวมทั้งเธอเป็นคนเสียงใหญ่

กรณีศึกษาที่ 6 “ดาว” (นามสมมุติ) อายุ 31 ปี

ดาวเกิดที่จังหวัดเพชรบุรี และครอบครัวของเธอก็ตั้งรกรากอยู่ที่นั่นมาโดยตลอด แต่ตัวเธอเองเริ่มแยกออกจากครอบครัวเมื่อเข้าเรียนมหาวิทยาลัย พ่อกับแม่ของดาวแยกทางกันตั้งแต่เธอเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น เพราะแม่ทนพฤติกรรมของพ่อไม่ไหว ตั้งแต่ดาวจำความได้พ่อดื่มเหล้า และทำร้ายร่างกายแม่อยู่เสมอ ดาวมีพี่สาวคนเดียว ซึ่งพี่สาวก็มีครอบครัวแล้ว แต่ยังอาศัยอยู่กับพ่อ ส่วนแม่ของดาวเสียชีวิตไปได้กว่า 10 ปีแล้ว

ดาวจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภูมิศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี แต่เธอไม่ได้มีอาชีพตามที่สาขาที่เธอสำเร็จมา เพราะเธอไม่ชอบสิ่งที่เธอเรียน เธอใช้เวลาค้นหาตัวเองอยู่นานประมาณ 5 ปี จึงเลือกที่จะเดินทางที่เธอเรียกว่า “ทางของชั้น” เธอตัดสินใจเข้าเรียนเพิ่มเติมในวิทยาลัยสารพัดช่าง สาขาแต่งหน้า-ทำผม และออกมาเปิดกิจการร้านเสริมสวยเป็นของตนเองที่จังหวัดชลบุรี เพราะเธอสบายใจที่จะอยู่ห่างไกลจากครอบครัวที่เธอคิดว่าเป็น “คนอื่น” สำหรับเธอ

เธอเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเมื่อต้นปี พ.ศ. 2545 เพราะเธอคิดว่าเป็นเวลาที่ทุกอย่างในชีวิตเธอพร้อมแล้ว เหลือเพียงสิ่งนี้สิ่งเดียวเท่านั้นที่จะทำให้ชีวิตของเธอสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ดาวใช้ชีวิตแบบเพศหญิงอย่างเต็มรูปแบบมาตั้งแต่สมัยเรียนมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เธอเริ่มแยกตัวจากครอบครัวต้นกำเนิด

รูปร่างหน้าตาของดาวยังคงเหมือน “กะเทยรุ่นเก่า” ที่ยังมีลักษณะของเพศชายปรากฏให้เห็นอยู่มาก เพราะเธอตัวสูงใหญ่ แขนขายาวและมีกล้ามเนื้อมาก มีร่องรอยของเคราเขียวปรากฏให้เห็นบ้าง และเสียงแตกห้าว

กรณีศึกษาที่ 7 “บีม” (นามสมมุติ) อายุ 30 ปี

บีมเป็นคนกรุงเทพมหานครแต่กำเนิด ครอบครัวของเธอจัดว่ามีฐานะดี ทั้งพ่อและแม่เป็นนักธุรกิจ บีมเป็นพี่คนโต และมีน้องชายเพียงคนเดียว ตั้งแต่เล็ก แม่เลี้ยงดูบีมมาตลอด พ่อจึงไม่ค่อยมีบทบาทในการเลี้ยงดูบีม ทำให้บีมไม่สนิทกับพ่อ ส่วนกับน้องชาย บีมไม่เคยเล่นกับน้องเลย เธอให้เหตุผลว่า “รูปแบบ” การเล่น และ “ของเล่น” ของเธอ และน้อง

แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม บีมก็อาศัยอยู่กับครอบครัวต้นกำเนิดของเธอ โดยมีพ่อและแม่ ส่วนน้องชายแยกไปมีครอบครัวของตนเองแล้ว

บีมจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาศิลปศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัยของรัฐชื่อดังแห่งหนึ่งซึ่งเปิดโอกาสให้เธอได้แสดงความเป็นหญิงของเธออย่างเต็มที่ โดยปัจจุบันเธอทำงานเป็นตัวแทนจำหน่ายยาของบริษัทยาชื่อดังที่มาจากต่างประเทศ และศึกษาต่อในระดับปริญญาโทด้านบริหารธุรกิจที่มหาวิทยาลัยเอกชนย่านรังสิต ซึ่งเธอมีรายได้จากการทำงานเดือนละประมาณ 40,000 บาท

เธอเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่เรียนอยู่มหาวิทยาลัยปีที่ 3 คือ เมื่อต้นปี พ.ศ. 2537 โดยมีแม่เป็นผู้สนับสนุนเกี่ยวกับเรื่องการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และการทำศัลยกรรมทุกชนิดในร่างกายของเธอ

รูปร่างหน้าตาของบีมจัดว่าเหมือนผู้หญิงทุกประการ หน้าตาของเธอสวยมาก ผิวขาวผ่องและเนียนสวย ตัวไม่สูงใหญ่ และเสียงเล็กเหมือนผู้หญิง แต่ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว บีมมีรูปร่างอ้วนขึ้นอย่างมาก กล่าวคือ น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นจาก 64 กิโลกรัม เป็น 102 กิโลกรัม

กรณีศึกษาที่ 8 “เซอร์รี่” (นามสมมุติ) อายุ 29 ปี

เซอร์รี่เกิด และเติบโตที่กรุงเทพมหานคร พ่อและแม่ของเธอรับราชการ โดยพ่อเป็นข้าราชการระดับสูงของกรมราชทัณฑ์ ส่วนแม่เป็นข้าราชการครูระดับบริหาร เธอมีน้องชายเพียงคนเดียว ซึ่งปัจจุบันครอบครัวก็ยังอาศัยอยู่ด้วยกันอย่างพร้อมหน้า

เซอร์รี่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขานิติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยรัฐชื่อดัง ซึ่งเป็นที่เดียวกันกับบีม เซอร์รี่ใช้ชีวิตแบบเพศหญิงตั้งแต่อยู่มหาวิทยาลัยแล้ว เธอรู้ดีว่าความไฝฝืนทางด้านอาชีพในสายที่เธอเรียนมานั้นคง “เป็นไปได้” ถ้าเธอยังมีลักษณะของคน “ผิดเพศ” อยู่ เธอจึงตัดสินใจเลือกทางเดินอื่นแทน โดยปัจจุบันเธอทำงานเป็นพนักงานขายรถยนต์ยุโรป ซึ่งเป็นบริษัทรถยนต์ชื่อดัง และมีรายได้จากการทำงานเดือนละประมาณ 20,000-30,000 บาท

เซอร์รี่เข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเมื่อกลางปี พ.ศ. 2541 ซึ่งเธอเล่าว่า ช่วงนั้นเป็นช่วงที่วิกฤตที่สุดของชีวิตเธอ และถือเป็นจุดเปลี่ยนของชีวิตในเกือบทุก ๆ ด้าน

รูปร่างหน้าตาของเซอร์รี่ก็เกือบจะเหมือนผู้หญิง เพราะหน้าตาของเธอสวย หุ่นดี ผิวค่อนข้างคล้ำแต่เนียนสวย และเสียงเล็กเหมือนผู้หญิง แต่ด้วยส่วนสูงของเธอ ทำให้คนอื่นทราบว่ามีใช้หญิงแท้แต่กำเนิด

กรณีศึกษาที่ 9 “ริน” (นามสมมุติ) อายุ 29 ปี

รินเป็นชาวจังหวัดเลย เกิดและเติบโตที่นั่น พ่อแม่ของรินเป็นชาวบ้านธรรมดา มีอาชีพทำสวนทำไร่ เธอมีพี่สาว 2 คน และเธอเป็น “ลูกชาย” คนสุดท้าย และคนเดียวที่หึงครอบครัวของเธอฝากความหวังเอาไว้ รินสนิทกับแม่และพี่สาวคนโตมาก เธอบอกว่า เธอไม่มีความผูกพันกับพ่อเลย เพราะตั้งแต่เด็ก ๆ พ่อพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงเธอด้วยวิธีการที่ทารุณสารพัด ด้วยความหวังว่า เธอจะเหมือนเด็กผู้ชาย “ปกติ” อย่างไม่ก็ดี ปัจจุบันรินย้ายเข้ามาอาศัยอยู่ที่กรุงเทพมหานคร และกลับไปเยี่ยมบ้านปีละครั้ง

เรื่องการศึกษาของรินมีความสลับซับซ้อนมาก ที่แรกเธอสอบเอ็นทรานซ์ติดคณะศิลปศาสตร์ เอกภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยรัฐที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง แต่เรียนได้ประมาณ 1 ปี เธอก็มีความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ “กลับ” ไปเป็นเพศโดยกำเนิดของเธอ ดังนั้นเธอจึงสอบเอ็นทรานซ์ใหม่เพื่อให้ได้คณะรัฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยรัฐอีกแห่งหนึ่งซึ่งมีชื่อเสียงไม่แพ้กัน โดยเหตุผลที่ว่าเธอจะได้เปลี่ยนสังคมใหม่ เพื่อที่ว่าจะได้ง่ายต่อการปรับเปลี่ยนตนเอง แต่กระนั้นก็ตาม เมื่อเรียนไปได้เกือบจะหนึ่งปี รินก็พบว่า แม้ว่าจะเปลี่ยนสายการเรียน และเปลี่ยนสังคมใหม่แล้ว เธอก็ยังไม่สามารถ “กลับ” ไปปฏิบัติตัวแบบเพศโดยกำเนิดของเธอ

ต่อมารินจึงตัดสินใจเลิกเรียนมหาวิทยาลัย และเข้าเรียนในโรงเรียนสอนตัดเสื้อผ้าสตรีแทน เพราะเป็นสิ่งที่เธอชอบ และใฝ่ฝันมาโดยตลอด แต่เมื่อทางบ้านเธอทราบ ก็ขอร้องให้เธอกลับเข้าเรียนมหาวิทยาลัยเพื่อได้ปริญญาบัตรเป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล รินจึงต้องสอบเอ็นทรานซ์ใหม่อีกครั้งหนึ่งเข้าคณะนิเทศศาสตร์ของมหาวิทยาลัยรัฐที่มีชื่อเสียง เพราะเธอคิดว่า เป็นสาขาที่เธอพอจะ “ทนเรียน” ได้จนจบ ในที่สุด เธอก็จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขานิเทศศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยแห่งนั้น ซึ่งปัจจุบันเธอไม่ได้ประกอบอาชีพ เนื่องจากมีรายได้จากคนที่เธอเรียกว่า “สามี” เดือนละประมาณ 30,000 บาท

รินเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่กลางปี พ.ศ. 2540 เมื่อเธอเรียนอยู่มหาวิทยาลัยปีที่ 3 ซึ่งเป็นเวลากว่า 6 ปีที่เธอใช้ชีวิตแบบเพศหญิงอย่างเต็มเวลามาโดยตลอด และมีเรื่องราวมากมายที่เกิดขึ้นกับเธอภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

รูปร่างของรินก็คล้าย ๆ กับสาวประเภทสองทั่ว ๆ ไป เพราะเธอตัวผอม สูง ผิวสีน้ำตาล และเสียงค่อนข้างแหบ แต่เธอหน้าตาสวย และผิวเนียน

กรณีศึกษาที่ 10 “แบม” (นามสมมุติ) อายุ 26 ปี

แบมเป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรีโดยกำเนิด พ่อและแม่ของเธอเปิดกิจการร้านขายของชำเล็ก ๆ เธอมีพี่สาว 2 คน ตัวเธอ และน้องชายอีกคนหนึ่ง ครอบครัวของเธอจัดว่ามี

ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยจะดี ซึ่งเธอย้ายเข้ามาอยู่กรุงเทพมหานครตั้งแต่สมัยเข้าเรียนมหาวิทยาลัย และอาศัยอยู่นอกกระทิงปัจจุบัน โดยเธอจะกลับไปเยี่ยมบ้านตามเทศกาลสำคัญ เช่น สงกรานต์ และปีใหม่

เธอจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขามนุษยศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ (เกียรตินิยมอันดับ 2) จากมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐแห่งหนึ่ง และสอบเข้ารับราชการที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ และเธอทำงานที่นั่นเรื่อยมา โดยปัจจุบันแบมเป็นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ระดับ 5 มีรายได้จากการทำงานเฉลี่ยเดือนละ 9,800 บาท

แบมเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2541 ซึ่งแบมเล่าว่า ตลอดเวลา 5 ปีที่ผ่านมาภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ชีวิตของเธอเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในแง่มุมมองของตัวเอง แต่สำหรับแง่มุมมองที่คนอื่น ๆ มองเธอ นั้น เธอคิดว่ายังไม่เปลี่ยน

รูปร่างหน้าตาของแบมจัดว่าสวย ถึงแม้จะมีรูปร่างไปทางผู้ชายอยู่บ้าง แต่ผิวพรรณดี รูปร่างผอม ไม่สูงมาก และเสียงแหลมเล็กเหมือนผู้หญิง

กรณีศึกษาที่ 11 “อินทร์” (นามสมมุติ) อายุ 24 ปี

อินทร์เป็นคนจังหวัดลำปางโดยกำเนิด พ่อและแม่มีอาชีพรับจ้างทำไร่นา เธอมีพี่น้องทั้งหมด 4 คน คือ พี่ชายคนโต พี่สาว ตัวเธอ และน้องชายคนเล็ก ด้วยความที่รายได้น้อยประกอบกับมีลูกมาก ครอบครัวของเธอจึงประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจมาโดยตลอด ปัจจุบันพ่อของอินทร์เสียชีวิตแล้ว แม่กับพี่สาวอาศัยอยู่ด้วยกัน พี่ชายและน้องชายของเธอแยกย้ายกันไปมีครอบครัวเป็นของตนเอง ส่วนตัวอินทร์เข้ามาอยู่กรุงเทพมหานครได้ 9 ปีแล้ว แต่เธอยังคงกลับไปเยี่ยมเยียนแม่ของเธอปีละครั้ง

อินทร์จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนเล็ก ๆ ในอำเภอบ้านเกิด เธอไม่มีโอกาสเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะจำเป็นต้องออกมาช่วยพ่อแม่รับจ้างทำไร่นา แต่จากนั้นไม่กี่เดือน เธอก็เดินทางเข้ากรุงเทพฯ เพื่อไฝ่หาความสะดวกสบาย แต่ความสะดวกสบายก็มีใช้สิ่งที่ทุกคนสามารถพบเจอได้อย่างง่ายดาย อินทร์บอกว่า จนกระทั่งวันนี้เธอก็ยัง “ไม่เจอ” สักที อยากรู้ก็ดี ปัจจุบันเธอทำงานเป็นพนักงานบาร์ รายได้จากการทำงานเฉลี่ยแล้วเดือนละประมาณ 6,000 บาท

เธอเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นเวลาเกือบ 3 ปีแล้วที่เธอใช้ชีวิตแบบเพศหญิงอย่างสมบูรณ์ อินทร์บอกว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศสร้างความเปลี่ยนแปลงให้กับชีวิตของเธอในหลายแง่มุม

อินทร์เกือบจะเหมือนผู้หญิงถ้าไม่นับรวมเสียงของเธอ เพราะหน้าตาของเธอสวย เข้าขั้นนางแบบ หุ่นดีสมส่วน ผิวขาวเหลืองและเนียนสวย แต่เสียงของเธอห้าวมาก

กรณีศึกษาที่ 12 “พร” (นามสมมุติ) อายุ 24 ปี

พรเกิด และเติบโตที่จังหวัดน่าน ครอบครัวประกอบด้วยพ่อแม่ พรซึ่งเป็นพี่คนโต น้องสาว และน้องชาย ครอบครัวของเธอจัดว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี เพราะพ่อทำธุรกิจส่งออกเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ ส่วนแม่เป็นแม่บ้าน พรย้ายเข้ามาอยู่กรุงเทพมหานครตั้งแต่เข้าเรียนปริญญาตรี และอยู่จนกระทั่งปัจจุบัน

พรจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขามนุษยศาสตร์ วิชาเอกภาษาอังกฤษ จากสถาบันราชภัฏแห่งหนึ่งย่านรัชดาภิเษก เมื่อจบการศึกษา เธอก็เดินหน้าสมัครงานที่เธอต้องการที่จะทำ แต่เธอก็พบว่าสถานที่เหล่านั้นไม่มี “ที่ว่าง” สำหรับคน “แบบเธอ” พรจึงต้องหวนกลับไปช่วยพ่อทำงานในกิจการของครอบครัวเธอ และมีรายได้ที่ค่อนข้างแน่นอนเดือนละ 40,000 บาท

เธอได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเมื่อต้นปี พ.ศ. 2545 ซึ่งจากประสบการณ์ในช่วงเวลาเกือบจะ 2 ปีของการเผชิญชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ พรบอกว่า สิ่งที่เคยฝันไว้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงนั้นแตกต่างกัน และการใช้ชีวิตแบบเพศหญิงอย่างเต็มรูปแบบนั้นไม่ง่ายอย่างที่คิด

รูปร่างของรินก็คล้าย ๆ กับสาวประเภทสองทั่ว ๆ ไป เพราะเธอตัวผอม สูง ผิวสีน้ำตาล และเสียงค่อนข้างแหบ แต่เธอหน้าตาสวย และผิวเนียน

กรณีศึกษาที่ 13 “ยูกะ” (นามสมมุติ) อายุ 24 ปี

ยูกะเกิดที่จังหวัดสมุทรสาคร เธอเกิดในครอบครัวเชื้อสายจีน ครอบครัวของยูกะมีโรงงานผลิตเม็ดพลาสติก ซึ่งเป็นแหล่งเงินแหล่งทองของครอบครัว สมาชิกภายในครอบครัวประกอบด้วยพ่อแม่ พี่สาวคนโต พี่ชายคนกลาง และตัวเธอเป็นคนสุดท้อง เธอสนิทกับแม่ และพี่สาวเป็นพิเศษ ซึ่งคนเดียวในครอบครัวที่เธอไม่เคยต้องการให้รู้ “ความเป็นไป” ของเธอก็คือ พ่อ เพราะพ่อมักคิดเสมอว่าเธอ คือ “ลูกชาย”

เธอจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาสังคมศาสตร์ วิชาเอกมนุษยวิทยาจากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง ยูกะเล่าว่า เธอไม่เคยชอบสิ่งที่เธอเรียนเลย แต่ก็ต้องทนเรียนเพื่อบอกใคร ๆ ให้รู้ว่าเธอสามารถสอบติดมหาวิทยาลัยได้กับเขาเหมือนกัน ดังนั้น เมื่อเธอเรียนจบปริญญาตรี เธอจึงไม่ได้ใช้ความรู้ในสาขาที่เรียนมาประกอบอาชีพ เธอหันกลับมาช่วยทำงานในกิจการของครอบครัวแทน ซึ่งปัจจุบันยูกะมีรายได้จากการทำงานเดือนละ 5,000 บาท และมีรายได้จากการขายขนมให้กับพนักงานในโรงงานอีก 2,000 บาท

ยูกะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2544 เมื่อเธอเรียนจบปริญญาตรีใหม่ ๆ เพราะเธอคิดว่าเป็นเวลาที่เหมาะสมที่เธอจะสามารถทำตาม “เสียงเรียกร้อง” ภายใน

จิตใจของเธอเสียที่ และช่วงระยะเวลา 2 ปีเต็มที่ได้มีร่างกายเป็นหญิงมีเรื่องราวต่าง ๆ เกิดขึ้นกับตัวเธอมากมาย

รูปร่างหน้าตาของยูกะคล้ายคลึงกับผู้หญิงมาก เพราะเธอตัวเล็ก และมีส่วนสูงใกล้เคียงกับผู้หญิงปกติ หน้าตาขาวสวย ผิวขาวผุดผ่อง และเสียงแหลมเล็ก จึงทำให้คนทั่วไปคิดว่าเธอเป็นผู้หญิงจริง ๆ

กรณีศึกษาที่ 14 “จอย” (นามสมมุติ) อายุ 22 ปี

จอยเป็นคนสุพรรณบุรีแต่กำเนิด พ่อและแม่ของจอยแยกทางกันตั้งแต่แม่ตั้งท้องจอยได้ 6 เดือน และแม่ของเธอแต่งงานใหม่ตอนเธออายุ 7 ขวบ จอยมีพี่น้องด้วยกัน 3 คน ได้แก่ พี่สาวคนโต พี่ชายคนรอง และตัวเธอเอง ซึ่งทั้ง 3 คนถูกส่งมาอยู่กรุงเทพมหานครตั้งแต่ช่วงวัยรุ่นตอนต้นเพื่อเข้าเรียนโรงเรียนมัธยมในกรุงเทพฯ ซึ่งปัจจุบันจอยอาศัยอยู่ที่บ้านของครอบครัวเธอในกรุงเทพฯ กับพี่ชายคนรอง ส่วนพี่สาวกลับไปอยู่ที่สุพรรณบุรีกับแม่ และพ่อเลี้ยง

ปัจจุบันจอยกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสาขานิติศาสตร์ในมหาวิทยาลัยของรัฐบาลไปพร้อม ๆ กัน แต่ต่างสถาบัน ด้วยความหวังที่ว่าเธอจะได้มี “ดีกรี” เหนือหญิงและชายทั่ว ๆ ไป และอาจมีโอกาสดำเนินชีวิตไปในสิ่งที่เธอได้วาดฝันเอาไว้ ซึ่งปัจจุบันแม่เป็นผู้ส่งเสียเธอในทุก ๆ ด้าน โดยให้ค่าใช้จ่ายกับเธอเดือนละ 10,000 บาท

จอยเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2544 เมื่อเธออายุ 20 ปี บริบูรณ์ ปัจจุบันเป็นเวลา 2 ปีเต็มที่ได้ใช้ชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งเธอบอกว่าการผ่าตัดเปลี่ยนเพศสามารถสนองความฝันบางส่วนของเธอ แต่ในทางตรงกันข้าม การผ่าตัดเปลี่ยนเพศก็อาจทำลายความฝันของเธออีกส่วนหนึ่งในเรื่องหน้าที่การงานในอนาคต

หน้าตาของจอยจัดว่าสวย ผิวเธอค่อนข้างคล้ำแต่ละเอียด และเสียงเหมือนกับผู้หญิงปกติ แต่เธอค่อนข้างสูง และรูปร่างท้วม

กรณีศึกษาที่ 15 “กวาง” (นามสมมุติ) อายุ 22 ปี

กวางเกิดที่จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งความจำเป็นทางเศรษฐกิจบังคับให้ครอบครัวของเธอไม่เคยอยู่กันพร้อมหน้าตั้งแต่เธอจำความได้ พ่อต้องเดินทางเข้ามาหาอาชีพในกรุงเทพมหานคร ส่วนแม่เปิดร้านขายของชำอยู่ที่บ้านเกิด เธอมีพี่ชายเพียงคนเดียว แต่เธอก็ไม่สนิทกับพี่ชาย กวางสนิทกับแม่มากกว่าทุกคนในครอบครัว ซึ่งเมื่อกวางต้องเข้ามาเรียนต่อในกรุงเทพมหานคร เธอต้องอาศัยอยู่กับพ่อที่ห้องเช่าในกรุงเทพฯ อย่างไรก็ดี เมื่อ 3 เดือนที่ผ่านมา กวางแยกตัวออกมาอยู่เอง โดยให้เหตุผลว่าที่พิกของพ่อนั้นห่างไกลจากสถานที่เรียน

ปัจจุบันกวางกำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขานิติศาสตร์ในมหาวิทยาลัย เอกชนแห่งหนึ่งย่านรามอินทรา เธอมีความใฝ่ฝันที่จะเป็นนักโฆษณาหลังจากจบการศึกษาแล้ว แต่เธอก็ยังหวั่นเกรงอยู่ว่าอนาคตของเธอจะเหมือนกับ “รุ่นพี่” ที่ส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงานนอกระบบ เช่น ช่างเสริมสวยอิสระ นางโชว์ หรือพนักงานขายเครื่องสำอาง เป็นต้น โดยปัจจุบันเธอได้เงินส่งเสียจากทางบ้านเดือนละ 7,000 บาท

กวางเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2545 เธอตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเมื่อเธอมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งกวางบอกว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นเกิดขึ้นจากสัญชาตญาณของเธอ และแม้ว่าชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจะโหดร้ายเพียงใด เธอก็พร้อมจะเผชิญ เนื่องจากเป็นทางที่เธอเลือกแล้ว

รูปร่างหน้าตาของกวางคล้ายคลึงกับผู้หญิงมาก เธอตัวเล็ก และผอม มีส่วนสูงใกล้เคียงกับผู้หญิงปกติ หน้าตาคมเข้ม ผิวขาวเหลือง แต่เสียงอย่างเดียวที่ทำให้คนรู้ว่าเธอเป็นกะเทย เนื่องจากเธอมีเสียงที่แหบห้าว

จากที่กล่าวมาทั้งหมด คือ ภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ทั้ง 15 ราย ซึ่งจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงในบทต่อไป รวมทั้งทำให้เราสามารถเห็นถึงความคล้ายคลึง และความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

วิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งหมด ผู้วิจัยจะจัดกลุ่ม และจำแนกข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ สุขภาพทั่วไป สุขภาพทางเพศ ชีวิตทางเพศ ชีวิตครอบครัว ชีวิตทางสังคม และการงานอาชีพ ซึ่งในแต่ละประเด็นจะจำแนกออกเป็นหัวข้อย่อย ๆ เพื่ออธิบายข้อค้นพบโดยรวม และความต่างที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งยกกรณีศึกษาขึ้นมาอธิบายเพื่อประกอบประเด็นต่าง ๆ ที่ศึกษา ซึ่งผู้วิจัยพยายามเรียงร้อยประสบการณ์ รวมถึงความรู้สึกนึกคิดของสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศให้ออกมาเป็นเรื่องราวอย่างต่อเนื่อง

สุขภาพทั่วไป

1. โรคประจำตัวที่พบภายหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

จากการศึกษาชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิง พบว่า สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำนวน 6 ใน 15 รายมีโรคประจำตัว ซึ่งตรวจพบภายหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดย 2 ราย คือ แจน และบีมเป็นโรคอ้วน (แจนมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นจาก 56 กิโลกรัม เป็น 90 กิโลกรัม ส่วนบีมมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นจาก 64 กิโลกรัม เป็น 102 กิโลกรัม) ซึ่งทั้งแจน และบีมเชื่อว่า น้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นเกิดจากการใช้ฮอร์โมนทดแทน (hormone replacement therapy: HRT) เพราะเธอทั้งสองมีน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่พฤติกรรมการบริโภคอาหารนั้นเหมือนเดิม โดยแจนเป็นโรคอ้วน และเป็นโรคกระดูกพรุนร่วมด้วย ซึ่งแจนบอกว่า แพทย์ตรวจพบความหนาแน่นของกระดูกลดลงกว่าความหนาแน่นกระดูกปกติที่สูงที่สุดมากกว่า 2.5 เท่าของค่าแปรปรวน แต่แจนไม่ทราบถึงสาเหตุของการเกิดโรคกระดูกพรุน ยิ่งไปกว่านั้น น้ำหนักตัวที่เพิ่มมากขึ้น และอาการปวดข้อเข้าอยู่เสมอทำให้การเคลื่อนไหวไม่ค่อยคล่องแคล่วเหมือนก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ดังที่แจนบอกว่า

“พอเราอ้วนขึ้น ก็อ้วนจากกินฮอร์โมนนั่นแหละ ข้อต่อตรงเข่ามันก็เริ่มปวด เดินนิด ๆ หน่อย ๆ ก็ปวดแล้ว เป็นอย่างนี้พักหนึ่ง เราก็เลยไปหาหมอ เขาก็สแกนกระดูกนะ... หมอบอกว่ากระดูกพรุน เราก็ไม่เข้าใจเหมือนกันว่ากระดูกผุกระดูกพรุนนี่มันมาเกิดกับเราได้ไง”

ส่วนอีกรายหนึ่งเป็นโรคกระดูกพรุนเพียงอย่างเดียว คือ แบน เธอเล่าว่า โรคกระดูกพรุนนี้ตรวจพบหลังจากที่เธอผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้ประมาณ 4 ปี ซึ่งแพทย์ระบบต่อมไร้ท่อ (endocrinologist) ตรวจพบความหนาแน่นของกระดูกลดลงกว่าความหนาแน่นกระดูกปกติที่สูงที่สุดมากกว่า 2.5 เท่าของค่าแปรปรวน แต่แพทย์มิได้ระบุสาเหตุของการเกิดภาวะดังกล่าว ซึ่งเพื่อนของแบนบอกเธอว่า การใช้ฮอร์โมนทดแทนของเธอทำให้เกิดปัญหาทาง

สุขภาพขึ้น แบบจึงพยายามหวนกลับไปคิดถึงพฤติกรรม “บริโภคน” ฮอโมนของเธอในช่วงเวลา ก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แบบเล่าว่า เธอรับประทานฮอโมน (ประเภทยาคุมกำเนิด) วันละ 1 แผงเป็นเวลาเกือบ 2 ปี โดยเธอให้เหตุผลว่า

“ก็คิดเองแหละ ตอนแรกก็กินวันละเม็ดสองเม็ด เห็นว่าผิวสวยขึ้น และหน้าอกก็เริ่มขึ้นเป็นเต้า ก็เลยคิดว่าถ้ายิ่งกินมากยิ่งขึ้นทำให้ผิวสวย และหน้าอกจะเป็นเต้าใหญ่ขึ้น เลยกินมันวันละแผงเลย พอกินแล้วรูปร่างก็ดีขึ้น ผิวเนียนเนียนชะชะ และหน้าอกเป็นเต้าใหญ่ขึ้นจริง ๆ”

โรคไมเกรน และโรคซึมเศร้าก็เป็นโรคประจำตัวที่พบในกลุ่มตัวอย่าง โดยน้องเป็นโรคไมเกรน ในขณะที่เป้เป็นโรคไมเกรน และโรคซึมเศร้าควบคู่กัน ซึ่งเธอทั้งสองบอกว่าโรคดังกล่าวเป็นโรคประจำตัวที่เกิดขึ้นภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ น้องตรวจพบภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้ 1 ปี ส่วนเป้ตรวจพบภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศประมาณ 2 ปี โดยทั้งสอง และเป้ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่า โรคดังกล่าวเกิดจาก “ความเครียด”

น้องเล่าว่า ความเครียดจากการทำงานทำให้เธอมีอาการปวดศีรษะอยู่บ่อย ๆ งานของน้องเป็นงานขายซึ่งต้องมุ่งทำยอดขายให้ได้ตามเป้าหมายที่ถูกกำหนดไว้ น้องสารภาพอย่างไม่อายว่า เธอต้องพยายามทำยอดขายให้ “ทะลุเป้า” หรือที่น้องเรียกเป็นภาษาของเธอว่า “เดิน” เพื่อให้ผลงานของเธอเป็นที่ “ประจักษ์” แก่สายตาของหัวหน้างาน ซึ่งน้องคิดว่า สิ่งนี้จะเป็นเครื่องยืนยันถึงความ “ไม่ด้อย” ไปกว่าชายจริงหญิงแท้

“เครียดนะ คือเราต้องพยายามทำอะไรให้ดีกว่าคนอื่น คือผลงานเราเนี่ยจะเป็นตัวบอกว่าเราไม่ได้ด้อยไปกว่าพวกผู้หญิงหรือพวกผู้ชายในบริษัท... เราเครียดมากนะ มันเหมือนกับต้องแข่งกับคนอื่นตลอดเวลาเพื่อให้เราดูเด่นกว่า... เหนื่อยจริง ๆ”

ส่วนเป้ก็เช่นกัน เธอบอกว่า โรคไมเกรน และโรคซึมเศร้าที่เธอเป็นอยู่นั้นเป็น “ของขวัญ” จากผู้ชายที่เธอ “รัก” เป้เล่าว่า ความรักที่ “ไม่สมหวัง” จากการโดนผู้ชาย “หลอก” ทำให้เธอรู้สึกผิดหวัง ท้อแท้ และหดหู่กับเรื่องดังกล่าว ซึ่งเป้รู้ว่า ความรักที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกสังคมตราหน้าว่า “ผิดมนุษย์” อย่างเธอก็ต้องมี “จุดจบ” เช่นนี้

“เราเสียใจมากเลยนะ ไม่อยากให้เรื่องมันจบแบบนี้ แต่ก็ต้องปล่อยให้มันเป็นไป เราก็ไม่รู้ว่าจะไปเรียกร้องอะไรได้... ใคร ๆ เขาก็รู้ว่าความรักแบบผิดมนุษย์แบบนี้ ก็ต้องลงเอยแบบผิดหวัง แบบโดนหลอกอยู่แล้ว”

รินก็เป็นอีกรายหนึ่งที่มีโรคประจำตัวซึ่งเกิดขึ้นหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แต่เป็นโรคประจำตัวที่คนส่วนใหญ่มองว่า “ไม่ธรรมดา” เนื่องจากรินเป็นผู้ติดเชื้อเอช ไอ วี ซึ่งตรวจพบเชื้อภายหลังการผ่าตัดได้ 4 ปี ที่ตรวจพบก็เนื่องจาก โดยปกติรินจะบริจาคเลือดทุกปี แต่

เมื่อปี พ.ศ. 2544 เจ้าหน้าที่สภากาชาดแจ้งว่าไม่สามารถรับเลือดของเธอได้ เนื่องจาก “คุณติดเชื้อเอช ไอ วี” ซึ่งเธอเล่าถึงความรู้สึกของเธอในวินาทีนั้นว่า

“ความรู้สึกเมื่อตอนที่รู้ว่าติดเชื่อนะ เป็นความรู้สึกเดียวกับตอนที่ติดทหารเลย รู้สึกว่าเป็นเรอีกแล้วหรอเนี่ย! ทำไมต้องมีแต่เรื่องร้ายเกิดขึ้นกับเรา? กลัวอยู่อย่างเดียวตอนนี้ คือ กลัวการต้องตายอย่างทรมาน เพราะเคยมีประสบการณ์ที่ต้องเห็นเพื่อนตายจากการติดเชื้อ”

อย่างไรก็ดี จากการสัมภาษณ์พบว่า สาเหตุที่ทำให้เธอต้องติดเชื่อนั้นเกิดจากการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายมากหน้าหลายตาโดยไม่มีการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (ไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัย) ตลอดระยะเวลา 4 ปีหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยที่เธอก็ไม่ทราบเหมือนกันว่า “ใคร” ที่เป็นผู้นำเชื้อร้ายนี้เข้ามาสู่ร่างกายของเธอ ซึ่งเส้นทางชีวิตของเธอที่เดินเข้าสู่สถานะของผู้ติดเชื้อจะปรากฏรายละเอียดในประเด็นชีวิตทางเพศต่อไป

ส่วนสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศอีก 9 รายในงานวิจัยนี้ ซึ่งได้แก่ เซอร์รี่ นุช อินทร์ อุ่ม จอย ยูกะ ดาว พร และกวาง ไม่มีโรคประจำตัว รวมถึงไม่มีโรคติดต่อที่ร้ายแรง และมีสุขภาพแข็งแรง

2. ฮอโมนทดแทนหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ: ความเปลี่ยนแปลง และผลข้างเคียง

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า สาวประเภทสองทุกรายเคยใช้ฮอโมนทดแทน (hormone replacement therapy: HRT) ก่อนเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยส่วนใหญ่ (14 ใน 15 ราย) ใช้ฮอโมนเพศหญิงตั้งแต่ช่วงวัยรุ่น คือ อายุ 15-20 ปี ซึ่งอยู่ในรูปของยากุมกำเนิดชนิดเม็ด และชนิดยาฉีด

มีเพียงรายเดียวเท่านั้น คือ นุช ที่เริ่มใช้ฮอโมนทดแทนเมื่ออายุ 32 ปี เพราะก่อนหน้านี้ เธอไม่กล้าที่จะซื้อฮอโมนบริโภคเองตามใจชอบ จนกระทั่งเธอได้รับความรู้จากการอ่านวารสารทางวิชาการเกี่ยวกับเรื่องบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ และการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เธอจึงตัดสินใจเข้าพบแพทย์ระบบต่อมไร้ท่อเพื่อจะได้บริโภคฮอโมนอย่างถูกต้อง และเตรียมร่างกายเธอเพื่อเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

การใช้ฮอโมนทดแทนเริ่มแรก สาวประเภทสองทุกคนในงานวิจัยนี้ได้รับคำแนะนำจากเพื่อน และรุ่นพี่ที่เป็นสาวประเภทสองด้วยกัน ซึ่งจะใช้ฮอโมนเพศหญิงตามคำแนะนำของเขาเหล่านั้นเรื่อยมา จนกระทั่งเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ 3 ใน 15 ราย คือ นุช แบลม และแจนปรึกษาแพทย์ระบบต่อมไร้ท่อเรื่องการให้ฮอโมนทดแทน

นุช และแบลม ใช้ฮอโมนทดแทนตามคำแนะนำของแพทย์ระบบต่อมไร้ท่อ ซึ่งแนะนำให้รับประทานฮอโมนทดแทนยี่ห้อ progenava วันละ 1 เม็ด ควบคู่ไปกับการ

รับประทานยาขับปัสสาวะ aldactone (100 มิลลิกรัม) วันละ 1 เม็ดเช่นกัน โดยนุช และแบม ปฏิบัติเช่นนี้เรื่อยมาจนกระทั่งปัจจุบัน แต่ส่วนแขนหยุดการใช้ฮอร์โมนทดแทนหลังการผ่าตัด เปลี่ยนเพศได้ 3 ปี เนื่องจากมีปัญหาเรื่องน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นกว่า 20 กิโลกรัม และตรวจพบว่า เป็นโรคกระดูกพรุน

บีมก็เป็นอีกรายหนึ่งมีปัญหาเรื่องน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นเช่นกัน ด้วยความเชื่อที่ว่า การบริโภคฮอร์โมนเพศหญิงแล้วทำให้น้ำหนักตัวของเธอเพิ่มขึ้น เธอจึงตัดสินใจหยุดการใช้ ฮอร์โมนทดแทนภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วประมาณ 4 ปี แต่บีมไม่ได้ปรึกษาแพทย์ ระบบต่อมไร้ท่อในเรื่องการใช้ฮอร์โมนทดแทน

สำหรับการใช้ฮอร์โมนทดแทนของสาวประเภทสองรายอื่น พบว่า สาวประเภท สองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จำนวน 7 ใน 15 รายใช้ฮอร์โมนทดแทนแบบยาคุมกำเนิด ชนิดเม็ดยี่ห้อ Diane-35 ซึ่งคุม ริน และยูกระับประทานวันละเม็ด เบิร์บประทานวันละ 2 เม็ด และอินทร์รับประทานวันละ 5 เม็ด ส่วนเซอร์รี่รับประทาน Diane-35 วันละ 1 เม็ด ควบคู่ไปกับ premarin วันละ 2 เม็ด ขณะที่กวางรับประทาน Diane-35 สัปดาห์ละ 2-3 เม็ด ซึ่งการเลือกรับประทานฮอร์โมนทดแทนของพวกเธอทั้ง 7 รายนั้น ไม่ได้ปรึกษาแพทย์ระบบ ต่อมไร้ท่อแต่อย่างใด แต่เลือกซื้อเองตามคำแนะนำของเพื่อน และรุ่นพี่ที่เป็นสาวประเภทสอง

4 ใน 15 รายใช้ฮอร์โมนทดแทนแบบยาคุมกำเนิดชนิดฉีด โดยดาว และพรฉัด progenot toruton สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ส่วนน้องฉัดเดือนละ 1 ครั้ง และจอยฉีดทุกเดือนควบคู่ ไปกับการรับประทานยาเม็ดคุมกำเนิด premarin วันละ 1 เม็ด

เป็นที่แน่นอนว่า การใช้ฮอร์โมนทดแทนไม่ว่าจะเป็นแบบรับประทาน หรือแบบ ฉีดย่อมส่งผลกระทบต่อร่างกายของคนเรา ซึ่งผลข้างเคียงที่พบในผู้ใช้แต่ละรายนั้นต่างกัน โดยมีทั้งข้อดี และข้อด้อย

หลายคนเล่าว่า ฮอร์โมนทดแทนมีข้อดี คือ ทำให้ผิวพรรณผุดผ่อง เนียนเรียบ ร่างกายดูอ่อนช้อย สะอาดสะอ้านอย่างมหัศจรรย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ผิวพรรณดีขึ้นมาก ๆ และร่างกายดูมีส่วนโค้งส่วนเว้าแบบเพศหญิง ทั้ง ๆ ที่ใช้ฮอร์โมน ทดแทนในปริมาณเท่าเดิมกับก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เช่นเดียวกันกับเรื่องของขนตาม ร่างกาย เช่น หนวดเครา ขนแขน และขนหน้าแข้ง ฯลฯ นั้นก็ขึ้นช้าลงอย่างเห็นได้ชัด

ยิ่งไปกว่านั้น การใช้ฮอร์โมนทดแทนภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ทำให้สิ่งที่ สาวประเภทสองทุกคนปรารถนา คือ เนินอกขึ้นเร็วกว่าก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ หรือที่ภาษา ของพวกเธอเรียกว่า “เร่งขึ้น” โดยให้พวกเธอให้เหตุผลว่า จะเห็นเป็นเต้านมตั้งขึ้นมาชัดเจน และดูเหมือนผู้หญิงที่มีหน้าอกเล็ก

สำหรับเรื่องของเสียง แบบบอกว่า การใช้ฮอร์โมนทดแทนตั้งแต่ก่อนการผ่าตัด เปลี่ยนเพศทำให้เสียงเล็กลงได้ แต่จะต้องทำควบคู่ไปกับการฝึกพูดแบบ “ประชาสัมพันธ์” คือ หัดบีบเสียงให้เล็ก พูดจาจังหวะจะโคนเหมือนผู้หญิง โดยรายนี้มีรูปร่างลักษณะเหมือนผู้หญิงมาก และจัดอยู่ในเกณฑ์นางแบบเสียด้วย เธอใช้ชีวิตประจำวันโดยคนทั่วไปไม่รู้ว่า “เธอคือใคร” ซึ่งเธอบอกว่า “เสียง” มีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินชีวิตทางสังคมของเธอ เพราะเสียงจะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้คนภายนอกบอกได้ว่า “เธอเป็นกะเทยหรือไม่”

ส่วนเสียของการใช้ฮอร์โมนทดแทนนั้น ทุกคนสัมผัสมาแล้วตั้งแต่ก่อนการผ่าตัด เปลี่ยนเพศ คือ ปวดหัว คลื่นไส้ และเหนื่อยง่าย แต่สิ่งที่พวกเขาพบจากการใช้ฮอร์โมนทดแทนหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่เพิ่มขึ้นมาอีกก็คือ พลังกำลังที่น้อยลง ไม่สามารถยกของหนัก ๆ ได้เหมือนก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ หรือแรงกระชากไม่ค่อยมีมากเหมือนเดิม โดยเป้ให้ความเห็นว่า

“คือเข้าใจมัยว่าตั้งแต่ตัดไอนั้นไปแล้ว แรงแม่ค่อยจะมีเลย อย่างเรายกของเข้าร้านเงียะ ต้องให้คนอื่นมาคอยช่วย ยกไม่ค่อยไหว ไม่รู้ทำไมเหมือนกัน ตัวเองก็เป็นคนสุขภาพดีนะ”

ในขณะที่เซอร์รี่ นุช จอย ดาว พร และกวางมีความเห็นตรงกันว่า “ฮอร์โมนทดแทนเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้” เพราะเมื่อพวกเขาห่างหายจากการบริโภคฮอร์โมนเพียงเวลาไม่ถึงเดือน พวกเขาเริ่มความรู้สึกว่า เธอ “กลายร่าง” กลับเป็นชายอีกครั้ง โดยพวกเขาบอกว่าสามารถสังเกตได้จากผิวที่ดูคล้ำขึ้น กล้ามเนื้อแขนที่เห็นชัดขึ้น รวมทั้งขนและหนวดที่ขึ้นไวกว่าช่วงที่ใช้ฮอร์โมนทดแทน

3. ศัลยกรรมเสริมความงามกับผลข้างเคียงที่เกิดขึ้น

สาวประเภทสองในงานวิจัยนี้เห็นพ้องต้องกันว่า ศัลยกรรมเสริมความงามเป็นสิ่ง “จำเป็น” สำหรับสาวประเภทสอง เนื่องจากศัลยกรรมเสริมความงามมีประโยชน์ในการ “กำจัด” ลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ของ “เพศชาย” ให้ออกไปจากร่างกายได้อย่างน่าอัศจรรย์ เช่น การเหลาลูกกระเดือก การเหลาโหนกคิ้ว การตัดกราม การฉีดซิลิโคนที่โบหน้า การเสริมจมูก และการเสริมเต้านม เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่เพียงกำจัดลักษณะของเพศชายเท่านั้น ศัลยกรรมเสริมความงามยังสามารถ “ส่งเสริม” ให้เธอมีลักษณะคล้ายคลึงเพศหญิงได้มากยิ่งขึ้น แม้ว่า 4 ใน 15 ราย (เซอร์รี่ เป้ จอย และกวาง) จะยังไม่ได้ผ่านการทำศัลยกรรมเสริมความงาม แต่ทุกรายมีความคิดที่จะทำศัลยกรรมเพื่อให้มีลักษณะทางร่างกายคล้ายคลึงกับเพศหญิงมากยิ่งขึ้นอีก ที่ยังไม่ได้ “ลงมือ” ก็มีอยู่หลากหลายเหตุผลด้วยกัน เช่น ต้องเก็บหอมรอมริบเงินจำนวนไม่น้อยเพื่อสนองความต้องการนี้ หรือหน้าที่การงานในปัจจุบันนั้นไม่เอื้ออำนวย

ต่อการเปลี่ยนแปลงสรีระให้เป็นแบบผู้หญิง เนื่องจากยังต้องเคารพในกฎระเบียบของที่ทำงาน ซึ่งกำหนดให้ทุกคนแต่งกาย และปฏิบัติตัว “ตามเพศ”

9 ใน 11 ราย (บี๋ม นุช น้อง แแบม ริน อุ่ม ยูกะ ดาว และพร) ทำศัลยกรรมเสริมความงามมากกว่า 1 ชนิด ซึ่งการทำศัลยกรรมนี้มีทั้งที่ทำตั้งแต่ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดย 5 ใน 9 รายนั้น (บี๋ม นุช แแบม ริน และพร) เสริมเต้านมควบคู่ไปกับการทำศัลยกรรมเสริมความงามรูปแบบอื่น ได้แก่ เสริมจมูก เหลลาลูกกระเดือก ฉีดซีลีโคนบริเวณใบหน้า กรีดตาสองชั้น และทำลั๊กยิ้ม ซึ่งทุกรายที่ผ่านการทำศัลยกรรมเสริมความงามมีความเห็นว่า “ศัลยกรรม คือ เครื่องมือในการเสริมความมั่นใจ” ให้กับพวกเธอ นอกเหนือจากการมีอวัยวะเพศหญิงที่ได้จากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ศัลยกรรมเสริมความงามทั้งก่อน และหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศทำให้พวกเธอรู้สึกว่าได้มีร่างกายของเพศหญิงในแบบที่ต้องการ ดังเช่นนุช ซึ่งได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมาแล้วเป็นเวลากว่า 5 ปี โดยเธอได้รับการศัลยกรรมการตัดปีกจมูก การเหลลาลูกกระเดือก และการเสริมหน้าอกให้มีความเห็นว่า “การที่เราได้มีร่างกายแบบที่ควรจะเป็น และเหมือนเพศที่เราต้องการจะเป็น มันทำให้มีความมั่นใจมากกว่า เหมือนเราได้ลอกคราบตัวเราเพื่อเป็นชีวิตใหม่”

มีเพียง 2 ใน 11 รายเท่านั้นที่ทำศัลยกรรมเสริมความงามเพียงชนิดเดียวในร่างกาย นั่นคือ อินทร์ที่เสริมเต้านมเพียงอย่างเดียว เพราะว่ามีโครงสร้างของรูปหน้าที่คล้ายคลึงกับเพศหญิงอยู่แล้ว และมีรูปร่างไม่ใหญ่โตนัก ดังนั้นจึงไม่มีลักษณะของเพศชายที่จะต้อง “กำจัด” แต่กระนั้นก็ดี เธอต้องเสริมเต้านม เนื่องจากต้องการที่จะมีลักษณะร่างกายของเพศหญิงที่สมบูรณ์ คือ มีเต้านมที่สมส่วน

“จะเป็นผู้หญิงไม่ใช่แค่ข้างล่าง (อวัยวะเพศ) อย่างเดียวนะ แต่ต้องทำข้างบน (เต้านม) ด้วย จะได้เป็นผู้หญิงทั้งตัว ไม่ใช่ครึ่ง ๆ กลาง ๆ ถ้าไม่มีหน้าอกให้ตายยังไงก็ไม่เหมือนผู้หญิง”

ส่วนอีกรายหนึ่ง คือ แจน ซึ่งเธอเหลลาลูกกระเดือกเพียงอย่างเดียว ทั้ง ๆ ที่เธอนั้นก็อยากมีหน้าอกหน้าใจเหมือนผู้หญิงเช่นกัน แต่เลือกที่จะไม่เสริมเต้านม โดยให้เหตุผลว่า “กลัว” ผลที่จะตามมาหลังการเสริมเต้านม เพราะเคยเห็นเพื่อนที่ “นมเนา” มาก่อน คิดว่าไม่คุ้มเลยที่จะต้องเสียเงินเพื่อเจ็บตัว ประกอบกับหน้าที่การงานไม่เอื้ออำนวย

อย่างไรก็ตาม การศัลยกรรมเสริมความงามในบุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง หรือการศัลยกรรมให้กลายเป็นผู้หญิง (feminizing surgery) ที่สาวประเภทสองในงานวิจัยนี้ได้รับ ไม่ได้ผ่านการดำเนินการจากศัลยแพทย์ตกแต่งของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์แต่อย่างใด ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว การทำศัลยกรรมทั้งจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ แพทย์ผู้ไม่เชี่ยวชาญ และผู้ที่ไม่ใช่แพทย์ย่อมก่อให้เกิดผลข้างเคียงได้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า

มี 3 ราย (แบบ ริน และ บีม) ที่เต้านมเป็นก้อนแข็งมากเหมือนเอา “กะลา” มาครอบไว้ที่หน้าอก และเกิดพังพืดที่บริเวณเต้านม ซึ่ง 2 รายไม่คิดที่จะแก้ไข เนื่องจากไม่ต้องการเสียค่าใช้จ่าย และไม่ต้องการเจ็บตัวอีกครั้ง

ในส่วนรายที่ “เต้านมเน่า” หลังจากแพทย์เสริมเต้านมให้ได้ประมาณ 3 เดือนคือ อินทร์ โดยที่แรกเธอพบว่าเต้านมที่เสริมมานั้นสองข้างไม่เท่ากัน ต่อมาเกิดอาการอักเสบเป็นหนอง และติดเชื้อ เธอจึงไปพบแพทย์เพื่อรับการแก้ไข แต่หลังแพทย์แก้ไขให้แล้วเต้านมทั้งสองข้างก็ยังมีขนาดที่แตกต่างกันมากอยู่ เธอจึงตัดสินใจว่าจะผ่าตัดเพื่อเอาเต้านมที่เสริมออก ซึ่งปรากฏว่าเธอต้อง “เจ็บตัว” และ “เสียเงิน” หลายครั้ง เพราะไม่ว่าจะ “เอาเข้า” หรือ “เอาออก” ก็ต้องเสียเงินทั้งนั้น ยิ่งไปกว่านั้น เธอยังได้รับ “ของแถม” คือ รอยแผลเป็นบริเวณใต้รักแร้ และบนเนินอกทั้งสองข้าง อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลากว่า 5 เดือนที่เธอต้องทุกข์ทรมานกับผลการผ่าตัดเสริมเต้านมที่ไม่สมบูรณ์นั้น ทำให้เธอต้องเสียรายได้จากการทำงานกลางคืน ซึ่งเป็นอาชีพที่หล่อเลี้ยงชีวิตของเธอ และคนที่เธอเรียกว่า “สามี” เธอบอกว่า

“ตอนแรกที่จะทำหน้าอกก็เพราะอยากให้มันใหญ่ ๆ เหมือนผู้หญิง ของเดิมมันมีแค่เป็นเต้าเล็ก ๆ ก็คือว่าเราทำงานกลางคืนอะนะ ก็ต้องขายรูปร่างตัวเอง แล้วเราก็กู้ทำงานในฐานะผู้หญิง แยกส่วนใหญ่ไม่รู้ว่าเราเป็นกะเทย... แต่พอนมเน่า เราก็เลยต้องหยุดงานไปเลย พอหยุดงานเข้า ก็เกือบ ๆ เดือน เจ้าของร้านก็บอกไม่ต้องกลับมาแล้ว ให้ไปหางานใหม่ ช่วงนั้นแยเลย สามีก็ไม่มีงาน เราก็กไม่มีงาน ไม่รู้จะหาเงินจากไหน เพราะปกติเราเลี้ยงเค้าตลอด พอหายบ๊ีบเราก็ก๊รีบไปสมัครงานที่ใหม่เลย”

หลายรายที่เดียวที่พบว่า เต้านมที่เสริมนั้นใหญ่เกินกว่าที่ร่างกายจะรับไหว และทำให้มีอาการปวดหลังอยู่บ่อย ๆ ซึ่งพวกเธอบอกว่า ยอมรับสภาพดังกล่าว เพียงเพราะเหตุผลเดียว คือ “อยากสวย” มีเพียงรายเดียวเท่านั้น คือ บีม ที่วางแผนจะเอาถุงซิลีโคนเดิมที่เสริมเต้านมออก แล้วเปลี่ยนถุงซิลีโคนใหม่ให้มีขนาดเล็กกว่าของเดิม เพราะกลัวว่าอาการปวดหลังจะทวีความรุนแรงมากขึ้น และเมื่อแก่ตัวจะลำบาก

ในเรื่องของการฉีดซิลีโคน หรือสิ่งแปลกปลอมอื่น (foreign body) เข้าที่บริเวณใบหน้าพบว่า ในรายที่เพิ่งฉีดได้ไม่ถึง 6 เดือนยังไม่พบว่ามีอาการ “ไหล” หรือ “เคลื่อนที่” ของซิลีโคน หรือสิ่งแปลกปลอม จึงทำให้ใบหน้ายังคงดูสวยงาม แต่ในรายที่ฉีดเกินกว่า 6 เดือนพบว่า ซิลีโคน หรือสิ่งแปลกปลอมที่ฉีดเข้าไปนั้น ไหลลงจากตำแหน่งเดิมทำให้ใบหน้าเสียรูปซึ่งส่งผลให้ “เสียสวย” และคิดว่าหากย้อนกลับไปได้ เธอคงจะไม่เลือกวิธีเสริมความงามแบบนี้

“ทีแรกก็ไม่คิดว่ามันจะเป็นยั้งไปไม่ได้ ก็หมอบอกว่าฉีดครั้งเดียวอยู่ได้จนตาย เราก็ก็นเชื่อซิ แต่พอได้เกือบปี จากแก้มที่เคยตึงก็แฟบ แล้วแก้มสองข้างก็ไม่เท่ากัน ส่วนคางก็เบี้ยว

ไปอีกข้างหนึ่ง กลุ้มใจจริง ๆ เลยนะ จากที่เคยสวยเลยกลายเป็นตัวประหลาด ถ้าย้อนกลับไปได้ จะไม่ทำ จะปล่อยให้มันเป็นไปตามธรรมชาติ”

สำหรับผู้ที่เสริมจมูก และเหลาลูกกระเดือกนั้นไม่พบว่ามีคามผิดปกติใด ๆ เกิดขึ้น แต่ในรายที่กรีดตาสองชั้นหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศพบว่า ตาสองข้างไม่เท่ากัน ซึ่งเธอก็ได้พยายามแก้ไขถึง 3 ครั้ง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ จะว่า “ยิ่งแก้ ยิ่งแย่” ก็ว่าได้

4. สุรา บุหรี่ และสารเสพติด

ทั้งสุรา บุหรี่ และสารเสพติดเป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อการทำลายสุขภาพของมนุษย์ อย่างไรก็ตาม สิวประเภทสองหลายคนหลีกเลี่ยงสิ่งเหล่านี้ไม่ได้ โดยเกือบครึ่งหนึ่งของพวกเธอ (5 ใน 15 ราย) ได้แก่ เป้ อุ่ม จอย ดาว และพรดีมสูราอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง ในขณะที่อินทร์ต้องดื่มสุราทุกวัน เนื่องจากเธอทำงานกลางคืน และมีหน้าที่ดื่มสุราเป็นเพื่อนชายนักเที่ยว ดังนั้น สุราจึงเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน ซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้เลย

สำหรับดาว และจอยนั้นสูบบุหรี่เฉพาะเมื่อเวลาเที่ยวกลางคืน ซึ่งเธอให้เหตุผลว่าเพื่อความเพลิดเพลินเท่านั้น โดยมีเพียง 1 ใน 15 รายเท่านั้น คือ เป้ ที่สูบบุหรี่เป็นนิสัย โดยสูบ 1 ซองภายใน 3 วัน เพราะเธอบอกว่า เธอติดบุหรี่มาตั้งแต่สมัยเรียนแล้ว และไม่สามารถเลิกได้ อย่างไรก็ตาม ไม่พบว่ามีผู้ใดใช้สารเสพติดประเภทต่าง ๆ ซึ่งรวมไปถึงยานอนหลับ และยาแก้ปวดประสาท

5. ความรู้สึกที่มีต่อการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

“เสียงเรียกร้อง” ภายในจิตใจที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงร่างกายตนเองให้เป็นผู้หญิงอย่างสมบูรณ์ ทำให้สาวประเภทสองก้าวเข้าสู่การผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง โดยมากแล้ว สำหรับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ทางแพทย์จะหวังผลในแง่ของความสวยงาม และการทำหน้าที่ของอวัยวะเพศหญิงที่สร้างขึ้นใหม่ ซึ่งส่งผลต่อหลายเรื่องด้วยกัน เช่น ความพึงพอใจในรูปร่าง การบัสสาวะ และการมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น ส่วนทางสังคมมักหวังผลในแง่ของคือ การผ่าตัดเปลี่ยนเพศส่งผลถึงชีวิตสาวประเภทสองในหลายแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องคู่ครอง ครอบครัว การดำเนินชีวิต และการงาน เป็นต้น

แต่ที่มากไปกว่านั้น การผ่าตัดเปลี่ยนเพศยังก่อให้เกิด “ความสุข” และ “ความเศร้า” ในชีวิตของผู้ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศด้วย จากการศึกษาพบว่า สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ 14 ใน 15 ราย รู้สึก “สุขใจ” ที่ได้เปลี่ยนเพศโดยกำเนิดของตนเองที่ต้องการจะเป็น นั่นคือ มีความสุข และสมความปรารถนาที่ได้เปลี่ยนร่าง “ชาย” ให้เป็นร่าง “หญิง” แม้ว่า 1 ใน 14 ราย คือ เซอร์รี่ จะรู้สึกไม่พึงพอใจในผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศในเรื่องของลักษณะภายนอก และการทำหน้าที่ของอวัยวะเพศใหม่ก็ตาม

แม้ว่าหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว พวกเธอยังคงต้องเผชิญกับแรงกดดันจากปัจจัยภายนอก เช่น การเลือกปฏิบัติทางเพศ การไม่ยอมรับสถานภาพใหม่ หรือความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่ยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นสามารถลบแรงกดดันจากปัจจัยภายในของเธอได้ นั่นคือ การ “กำจัด” อวัยวะเพศชาย และการ “แทนที่” ด้วยอวัยวะเพศหญิง โดยพวกเธอให้เหตุผลเดียวกันว่า “ดีใจ” ที่ไม่ต้องมี “ไอนั้น” หรืออวัยวะเพศชายอีกต่อไป ซึ่งเสริมสร้างความมั่นใจในสำนักแห่งความเป็นเพศหญิงให้มีเพิ่มมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการแต่งกาย การวางตัว หรือการมีเพศสัมพันธ์ เป็นต้น

สาวประเภทสอง 13 ใน 15 รายคิดว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นวิธีการที่ทำให้เธอได้อาศัยอยู่ในร่างที่ถูกต้อง และมีเพศที่ถูกต้องตามสำนักทางเพศของเธอ อย่างเช่น นุชบอกว่า “การผ่าตัดให้ความเป็นเรา ให้เราได้เป็นตัวเรา ใช้ชีวิตที่ถูกต้องตามแบบของผู้หญิง แก่ไขร่างกายของเราให้ถูกต้องตามเพศที่เราเป็น ก่อนผ่าตัดเราคิดนะ คิดว่าถ้าจะตาย ก็ขอให้ตายในร่างของผู้หญิง แล้วชาติหน้าก็ขอให้เราได้เกิดเป็นผู้หญิงด้วย” เช่นเดียวกับคำพูดของเจนที่บอกว่า “ถึงวันนี้ก็บอกได้เลยว่า เราตายได้แล้ว ตายได้แล้วจริง ๆ เพราะเราเป็นผู้หญิงแล้ว ชีวิตไม่ต้องการอะไรมากกว่าได้เป็นสิ่งที่ดีเองอยากเป็น ถึงแม้คนอื่นจะรับไม่ได้ก็ตาม”

ด้านจอยมองว่า “ไม่เคยมีความคิดที่จะเปลี่ยนกลับไปเป็นผู้ชายอีกแล้ว แล้วหนูก็ไม่เคยเสียใจเลยหลังผ่าตัดด้วย คิดว่ามันมีความจำเป็นมากสำหรับชีวิต เพราะเราไม่ได้อยากเกิดมาในร่างนี้ เราต้องการร่างใหม่ที่เป็นของเรา... อยู่ร่างผู้ชายต้องทุกข์ทรมานขนาดไหนไม่มีใครรู้หรือห่า ใครไม่เป็นไม่รู้หรือ พอผ่าตัดแล้วก็เหมือนกัน เราารู้สึกว่าเราได้ทำสิ่งที่อยากทำ แล้วก็สำเร็จ เป็นความภูมิใจส่วนตัว คนอื่นไม่รู้ แต่เรารู้ มันมีความสุขที่สุดแล้ว” ซึ่งคล้ายคลึงกับความเห็นของดาวที่ว่า “เราก็อธิบายให้คนอื่นฟังไม่ถูกเหมือนกันนะ มันเป็นความสุขทางใจ แบบว่าสุขที่ได้เป็นผู้หญิงจริง ๆ ไม่ใช่เป็นผู้หญิงทางความคิดความรู้สึก หรือไม่ได้เป็นผู้หญิงเฉพาะพฤติกรรม... ตื่นมาก็ไม่ต้องเห็นไอนั้น แต่ได้เห็นของใหม่แทน แค่นี้ชีวิตก็มีความสุขแล้ว”

ในขณะที่ 2 ใน 15 รายคิดว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นวิธีการรักษาโรคมะเร็ง โดยการตัดเนื้อร้าย หรือองคชาติที่เธอเคยมีอยู่ออกไป ดังที่เป็กล่าวไว้ว่า “มันสะดวกใจที่ไม่ต้องมีไอนั้น มันเหมือนกับเราหายจากโรคมะเร็ง เพราะหมัดตัดก้อนเนื้อร้ายออกจากตัวเราแล้วเราก็ได้อยู่ในร่างที่ไม่มีโรคให้เราต้องกังวล เพราะเมื่อก่อนเวลาจะเดินเห็น ใส่กระโปรง ใส่ชุดว่ายน้ำก็กลัวไอนั้นจะโผล่ออกมา” ซึ่งเป็นมุมมองเดียวกันกับกวาง กวางบอกว่า “เราหายขาดจากโรคมะเร็ง เราไม่รู้สึกว่ามึอะไรบางอย่างที่เราไม่ต้องการให้มีอีกต่อไป ไม่เหมือนเมื่อก่อนที่เรารู้สึกทุกข์หนักว่า เมื่อไหร่เราจะตัดไอนั้นออกไปจากตัวเราได้”

มีเพียงรายเดี่ยวเท่านั้น ที่รู้สึก “เสียใจ” ภายหลังจากผ่าตัดเปลี่ยนเพศ นั่นคือ ริน เธอบอกว่า เธอรู้สึกเสียใจภายหลังจากผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และหากย้อนเวลากลับไปได้ เธอเลือกที่จะ “ไม่” เข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งความเสียใจที่เกิดขึ้นมีสาเหตุอยู่ 3 ประการด้วยกัน ประการแรก คือ ความไม่พึงพอใจในผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ทั้งลักษณะภายนอก และการทำหน้าที่ของอวัยวะเพศ ประการต่อมา คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัวต้นกำเนิดที่แย่งลง และประการสุดท้าย คือ การไม่ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตแบบผู้หญิงในสังคม

“ข้อหนึ่งเลย เราไม่พอใจกับผลการผ่าตัดมาก ๆ ไม่เหมือนของผู้หญิงเลย เหมือนอะไรเน่า ๆ มาปะปะไว้แทนที่ของเดิม เวลาใช้งานก็ไม่ค่อยเวิร์คเท่าไรหว่า รวม ๆ แล้วแย่มาก ข้อสอง ความรู้สึกของพ่อแม่เราเป็นสิ่งที่ซื้อคืนไม่ได้ ต่อให้มีเงินมหาศาลก็ซื้อคืนไม่ได้ เรารู้ว่าพวกเขาเสียใจที่เราทำแบบนี้ พี่สาวเราก็เหมือนกัน เราแค้นความรู้สึกพวกเขามาก เรารู้สึกผิดที่ทำให้พวกเขาเสียใจ ตั้งแต่พวกเขาเห็นว่าเราผ่าตัด พ่อเรากลับบ้าน ปฏิบัติของทุกคนก็ไม่เหมือนเดิม ทุกคนดูเจื่อน ๆ กับเรา แม้เห็นหน้าเราที่ไรสายตาเคื่อก็เหมือนใจจะขาด พ่อก็ไม่มองหน้าเราอีกเลย... แล้วถึงแม้เราจะผ่าตัดข้างล่างแล้ว แต่สังคมก็ยังมองว่าเราเป็นกะเทยอยู่เมื่อก่อนมองยังไง ตอนนั้นก็ยังมองอย่างนั้น ต่อให้เรียนดีเรียนสูงขนาดไหนก็ไม่มีข้อยกเว้น ถ้าดูไม่ลึกซึ้งสังคมไทยก็เหมือนใจกว้างนะ แต่จริง ๆ แล้วใจแคบ แคบมาก ไม่มีใครรับความเป็นกะเทยได้หรอก ถึงผ่าตัดแล้วก็ยังเป็นกะเทยวันยังค่ำ”

ความเสียใจจากสาเหตุดังกล่าว ทำให้รินนิยามชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศของตัวเองว่า “กลับไม่ได้ ไปไม่ถึง” รินบอกว่า “สำหรับตัวเองรู้สึกว่ หลังผ่าตัดก็ไม่ได้มีความสุขในชีวิตเพิ่มขึ้น เพราะก่อนผ่าตัด เราเหมือนพยายามที่จะหนีความเป็นผู้ชาย แต่หลังผ่าตัดเราก็ไม่สามารถไปถึงความเป็นผู้หญิงได้เลย ตอนแรกคิดว่าจะหนีพ้นนะ แต่ทำยังไงมันก็หนีไม่พ้น... พื้นฐานแล้ว เราคือผู้ชาย ถึงจะทำให้เหมือนผู้หญิงยังไงก็ไม่เหมือน มันเหมือนกับว่า จะหนีความเป็นตัวเราก็คงหนีไม่ได้ จะไปเป็นในสิ่งที่เราต้องการก็ไปไม่ถึง”

นอกจากนั้นแล้ว รินยังบอกถึงความรู้สึกส่วนลึกที่แฝงอยู่ในส่วนเสี้ยวของหัวใจเธอ ซึ่งรินยังไม่กล้าหาญที่จะปรึกษาบอกใคร นั่นคือ “พูดก็พูดตามตรงเลยนะ เราพูดได้ใช้มัยตลอดเวลาเราไม่กล้าบอกใคร คือจริง ๆ แล้วอยากจะบอกว่า ถ้าย้อนเวลากลับไปได้เราจะไม่ผ่าตัด และจะไม่ใช้ชีวิตแบบผู้หญิงด้วย ทุกวันนี้เราเสียใจมากนะที่ตอนนั้นตัดสินใจผิด เลือกที่จะเป็นผู้หญิง แล้วก็เลือกที่จะผ่าตัด เพราะอะไรหลาย ๆ อย่างอย่างที่บอกไปนั้นแหละ เราารู้สึกว่ามันล้มเหลวเอามาก ๆ ถ้าเลือกได้จะขอกลับไปเป็นผู้ชายเหมือนเดิม ถึงแม้ว่ามันจะต้องขมขื่นก็เถอะนะ แต่คิดว่าหลาย ๆ อย่างคงดีกว่าที่เป็นอยู่... คงดีกว่านี้มาก”

6. การผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่สามารถสร้างอวัยวะสืบพันธุ์ภายใน

นอกจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางเพศตามกฎหมายของบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และไม่สามารถสร้างการยอมรับจากสังคมต่อบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้แล้ว การผ่าตัดเปลี่ยนเพศยังคงไม่สามารถสร้างกลไกการสืบพันธุ์แบบเพศหญิงให้แก่บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้ เนื่องจากเทคโนโลยีทางการแพทย์ในปัจจุบันยังไม่สามารถสร้างอวัยวะสืบพันธุ์ภายในของเพศหญิง ซึ่งได้แก่ รังไข่ และมดลูกให้แก่บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง นั่นหมายถึง ความสามารถในการตั้งครรภ์ และให้กำเนิดบุตรจึงเป็นไปได้

อู๋ม และอินทร์เป็นเพียง 2 ใน 15 รายที่มีความต้องการจะมีบุตรโดยการให้กำเนิดจากตนเอง อู๋มให้เหตุผลว่า “จริง ๆ แล้วกะเทยที่ผ่าตัดข้างล่างก็เหมือนกันผู้หญิงที่มีลูกไม่ได้ แต่ต่างกันที่ผู้ชายเค้ารู้ก่อนแล้วว่ากะเทยมีลูกไม่ได้ แต่กับผู้หญิงบางคนที่มีลูกไม่ได้ผู้ชายไม่รู้ก่อน บางครั้งแฟนมาพูดกับเราว่า เหน่าจะมีลูกได้นะ เราจะได้มีลูกเป็นของตัวเอง... ฟังแบบนี้แล้วเราก็อะไรก็อยากให้อีก อยากให้โลกเจริญก้าวหน้าแบบที่ทำให้เรามีลูกจากเลือดเนื้อของตัวเองได้ อาจจะทำให้ผู้ชายคิดจะอยู่กับกะเทยแบบจริงจัง ๆ จัง ๆ ก็ได้”

ส่วนอินทร์ผู้มีประสบการณ์การใช้ชีวิตคู่มากกว่า 9 ปี เธอคิดเห็นว่า “พออยู่ด้วยกันถึงจุด ๆ หนึ่งผู้ชายเค้าก็ต้องอยากมีลูก แต่เรามีลูกให้เค้าไม่ได้ เค้าก็ต้องไปจากเรา แต่ถ้าเรามีลูกได้ก็จะเหมือนกับชีวิตคู่ของผู้ชายผู้หญิงธรรมดาที่พอแต่งงานแล้วก็จะมีลูก อยู่ด้วยกันจนแก่เฒ่า อะไรแบบนี้...”

จะเห็นว่าเธอทั้งคู่ก็นั่นมองว่า หากบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงนั้นมีความสามารถในการตั้งครรภ์ และให้กำเนิดบุตร อาจทำให้ความสัมพันธ์ทางเพศดำเนินไปสู่การใช้ชีวิตคู่ รวมถึงการใช้ชีวิตคู่จะยืนยาว และมั่นคงเหมือนกับหญิงชายทั่วไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุขภาพทางเพศ

1. ลักษณะภายนอกของอวัยวะเพศ: ความสมบูรณ์ และความพึงพอใจ

เกือบทั้งหมดของพวกเธอ (11 ใน 15 ราย) อวัยวะเพศเทียมที่ได้รับการผ่าตัดจากศัลยแพทย์ประกอบด้วยแคมนอก คลิตอริส และช่องคลอดเท่านั้น แต่ที่ไม่มีแคมใน ซึ่ง 2 ใน 11 รายนี้ต้องการที่จะมีแคมใน เพราะว่าต้องการอวัยวะเพศที่สมบูรณ์แบบ ในขณะที่รายอื่น ๆ บอกว่า แม้ไม่มีแคมในแต่ก็รู้สึกพอใจแล้ว เพราะแคมในนั้นไม่ใช่ส่วนที่ “สลักสำคัญ” กล่าวคือ แคมในไม่ใช่องค์ประกอบที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน และไม่มีหน้าที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศสำหรับพวกเธอแต่อย่างใด

อย่างไรก็ดี คลิตอริสเป็นปัญหาใหญ่ของสาวประเภทสอง 3 ใน 11 ราย ได้แก่ เซอร์รี่ เป้ และริน เนื่องจากคลิตอริสของเธอมีสลักษณะที่เธอเรียกว่า “ตอ” ใหญ่ผุดขึ้นมาบริเวณส่วนบนของอวัยวะเพศ และเมื่อเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ที่จะปฏิบัติกิจทางเพศ “ตอ” นี้จะแข็งต้ง และขยายใหญ่ขึ้น ซึ่งเธอบอกว่าลักษณะแบบนี้มันเหมือน “ไอนั้น” หรืออวัยวะเพศชายที่เธอเคยมี นำมาซึ่งความ “น่าขยะแขยง” ให้กับตัวเอง และชายผู้ร่วมปฏิบัติกิจทางเพศด้วยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่ได้เปิดเผยกับคู่นอนของเธอว่า “เธอคือใคร” ก็ทำให้เขาคอนนั้น สงสัยในความ “ประหลาด” ดังกล่าว หรือบางคนถึงขนาด “จับได้” ในความไม่ใช่หญิงแท้ของเธอ

“เวลาที่มีอารมณ์ ตอมันจะใหญ่ขึ้น แล้วก็แข็งขึ้นด้วย โผล่ยื่นออกมาเห็นชัดมาก ๆ เลยนะ มันมีผลอย่างมากต่อการร่วมเพศ ผู้ชายก็จะตกใจว่ามีอะไรแข็ง ๆ สึกกับลำตัวเค้า แล้วถ้าคนที่เรานอนด้วยเค้าไม่รู้ว่าเป็นกะเทย ก็จะทำให้สงสัย บางคนก็จับได้ ส่วนคนที่รู้แล้ว พอเห็นก็รู้สึกขยะแขยง”

ยิ่งไปกว่านั้น ส่วนใหญ่ของพวกเธอ คือ 10 ใน 15 ราย (ซึ่งได้แก่ เซอร์รี่ น้อย แบลม เป้ ริน อินทร์ จอย ยูกะ แจน และกวาง) รู้สึกไม่พึงพอใจกับแผลเป็นบริเวณด้านข้างของแคมนอก บ้างก็ให้เหตุผลว่า แผลเป็นนูนขึ้นมากจากผิวหนังปกติ บ้างก็บอกว่าสีของแผลนูนนั้นซีดตัดกับสีผิวบริเวณอวัยวะเพศที่มีสีคล้ำ ในขณะที่หลายคนเห็นว่า แผลเป็นหรืออีกนัยหนึ่งเรียกว่า “ตะเข็บ” นั้นเปรียบเหมือนกับ “ตะขาบ” 2 ตัวเกาะอยู่บนอวัยวะเพศ ซึ่งอินทร์บอกว่า เมื่อมีเพศสัมพันธ์เธอจะไม่กล้าให้ผู้ชายจับอวัยวะเพศของเธอ เพราะกลัวจะจับโดนแผลเป็นที่อยู่บริเวณแคมนอก แล้วรู้ว่าเป็นกะเทยแปลงเพศ แต่ถ้าผู้ใดจับโดนแผลเป็นนั้น เธอมักโกหกว่า ตอนเล็ก ๆ ประสบอุบัติเหตุแล้วจึงต้องเย็บแผลบริเวณดังกล่าว ซึ่งเธอยังให้ความเห็นอีกว่า ถ้าหากเธอไม่มีแผลเป็นบริเวณแคมนอกแล้ว อวัยวะเพศของเธอคงจะสมบูรณ์แบบเหมือนของเพศหญิงทุกประการ

นอกจากนั้นแล้ว 2 รายในที่นี้ คือ อุ่ม และกวางเห็นว่า แคมนอนของเธอ นั้นเหี่ยวเฉา ไม่เต่งตึงเหมือนกับอวัยวะเพศหญิงตามธรรมชาติ เปรียบเหมือนกับพว่านำ “ถุงอัมตะ” เดิมมา “แขวน” เอาไว้เพื่อให้ดูเหมือนว่าอวัยวะเพศใหม่นี้มีส่วนประกอบครบถ้วน

“มันเหมือนกับถุงไข่เมื่อก่อน เวลาธรรมดามันก็จะเหี่ยว ๆ สีจะออกคล้ำ ๆ หน่อย ฮะ แต่เวลาที่มีอารมณ์ มันก็จะตึงขึ้นมา แต่ก็ไม่ถึงกับตึงมากนะ แต่ที่แยะ คือ มันยังเป็นถุงไข่ มีลายของเนื้อเป็นถุงไข่ ไม่เหมือนกับผิวหนังของผู้หญิง ตอนแรกหมอบอกว่าขืนขึ้นแล้วจะปิดไปหมด ก็รอแหละ แต่ว่าลายของถุงไข่ยังไม่เห็นหายไปซะที แล้วไอ้ที่เหี่ยวก็ไม่ตึงเหมือนกัน”

สาวประเภทสอง 4 ราย (กวาง พร ดาว และยูกะ) ซึ่งมีทั้งแคมนอน แคมใน คลิตอริส และช่องคลอด เนื่องจากพวกเธอได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศด้วยเทคนิคการผ่าตัดแบบใหม่ที่สามารถสร้างอวัยวะเพศหญิงเทียมได้เบ็ดเสร็จภายในขั้นตอนเดียวของการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งกวาง และยูกะแสดงความคิดเห็นว่า แม้ว่าเธอจะมีองค์ประกอบของอวัยวะเพศใหม่อย่างครบถ้วน หากแต่ลักษณะขององค์ประกอบนั้นไม่สมบูรณ์ และไม่นำมาสู่ความพึงพอใจในอวัยวะเพศใหม่เช่นกัน

“คือถึงแม้จะมีทุกอย่างครบเหมือนของผู้หญิง เวลาหุบกก็เหมือนนะ แต่พอ้า ออกมามันก็ไม่เหมือน ไม่เหมือนจริง ๆ แคเห็นแผลเป็นที่รู้แล้วว่าไม่ใช่ ผู้หญิงที่ไหนจะมีแผลเป็นตรงนั้นกัน”

และใครจะเคยคิดแล้วว่า ลักษณะภายนอกของอวัยวะเพศนั้นมีผลต่อชีวิตทางเพศของคนเรา สาวประเภทสองส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ลักษณะภายนอกของอวัยวะเพศส่งผลต่อความมั่นใจในการมีเพศสัมพันธ์ เพราะลักษณะภายนอกของอวัยวะเพศใหม่ที่คล้ายคลึงกับอวัยวะเพศหญิงนั้น ทำให้พวกเธอไม่ต้องกังวลว่าฝ่ายชายจะรังเกียจเธอในฐานะที่เป็นกะเทย หรือในฐานะที่เธอ “แอ็บ” หรือสร้างปลอมตัวเป็นหญิง ฝ่ายชายจะได้ไม่กลางแกลง หรือสงสัยว่าเธอ “ใช่หรือไม่” ซึ่งบางทีเราอาจเข้าใจถึงเรื่องลักษณะภายนอกของอวัยวะเพศที่เกี่ยวข้องกับความมั่นใจในการมีเพศสัมพันธ์ได้จากชีวิตของเธอผู้นี้

บีมเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมาเกือบจะ 10 ปีแล้ว โดยเธอได้รับผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่สมัยเรียนอยู่มหาวิทยาลัย สิ่งที่แสนมหัศจรรย์ก็คือ รูปร่างหน้าตาของเธอไม่ปรากฏลักษณะเพศชายให้เห็นเลย เนื่องจากเธอผ่านการเสริมจมูก และเสริมเต้านมมาแล้ว เธอเล่าว่า เธอมีเพศสัมพันธ์ “ครั้งแรก” และ “ครั้งเดียว” หลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยที่เธอไม่ได้ใช้ช่องคลอดเทียมในการปฏิบัติกิจนั้น เพราะฝ่ายชาย “ยินดี” ที่จะใช้ “ทวารหนัก” ของเธอมากกว่า “ช่องคลอดเทียม” เมื่อรู้ว่าเธอเป็น “กะเทย” ปลอมตัว ซึ่งเธอบอกว่านั้นคือ “ความล้มเหลว” ของการมีเพศสัมพันธ์ และกลายเป็นประสบการณ์ทางเพศที่ฝังใจ และทำให้ขาดความมั่นใจในการมีเพศสัมพันธ์ด้วยอวัยวะเพศใหม่จนกระทั่งทุกวันนี้

“ตอนหลังผ่าตัดใหม่ ๆ มีประสบการณ์แย่มาก ๆ ในการมีเพศสัมพันธ์ คือ ไปเที่ยวกลางคืน แล้วก็จิกผู้ชายมาได้คนหนึ่ง พวกเข้เข้าโรงแรม เมื่อเราถอดเสื้อผ้า เข้ก็ถามว่า “ข้างบนทำมาไสม่ย” เราก้ตอบว่าใช่ เข้ก็เริ่มกลัวว่าเข้จะจับได้ จากนั้นเข้ก็จะลงไป oral พอเข้เริ่มจะทำ เข้ก็ถามว่า “ข้างล่างก็ทำมาเหมือนกันไสม่ย” เราก้ไม่ตอบ เราก้กลัว กลัวมากเลยนะ กลัวจะเหมือนอย่างที่เขา้บอก “ถ้าผู้ชายมันจับได้ว่าเราเป็นกะเทยนะ มันกระต๊อบเราตายแน่” แต่ปรากฏว่าผู้ชายคนนั้นก็ให้เราใช้ “ข้างหลัง” แทน ไม่ยุ่งกับข้างหน้าเราเลย รู้ม่ยว่าเราเสียความม่ใจมาก ๆ มันทำให้เรารู้ว้ของเรามันไม่เหมือนผู้หญิงเลย ดูภายนอกอาจจะเหมือน แต่พออ้แล้วมันไม่เหมือน หลังจากนั้น ก็ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์อีกเลย ไม่ว้ประตูหน้า หรือประตูหลัง”

อย่างไรก็ดี มีเพียง 4 ใน 15 รายเท่านั้น ไต่แก่ นุช พร ดาว และบีม ที่ฟังพอใจทุกองค์ประกอบของอวัยวะเพศใหม่ในเรื่องของความสวยงามของอวัยวะเพศภายนอก แม้ว่าอวัยวะเพศนั้นจะมีความไม่สมบูรณ์อยู่บ้างก็ตาม เพราะพวกเขาบอกว่า มาถึงขั้นนี้ก็ดีแล้ว ไม่ต้องการที่จะมีอวัยวะเพศหญิงที่เหมือน หรือลักษณะสวยงามไปกว้านี้ เพียงเท่านี้ก็รู้สึกว้ “ประสบความสำเร็จ” ในการเป็นผู้หญิง ดังคำพูดที่นุชกล่าวไว้ว้

“ต้องเข้ใจนะว้ธรรมชาติก็คือธรรมชาติ ไม่มีใครสามารถลอกเลียนธรรมชาติได้ทุกอย่างหรอก ก็เหมือนกับกะเทย จะให้มีจิมเหมือนผู้หญิงทุกกระเบียดนิ้วมันเป็นไปได้ อย่าไปฝัน อย่าไปเพ้อเจ้อ ทุกวันนี้ก็เพียงพอ คือถือว้ประสบความสำเร็จที่ได้มี แค่นี้พอแล้ว”

สำหรับการทำหน้าที่ของอวัยวะเพศใหม่ในเรื่องการบ้สสาวะ พบว้ เกือบทั้งหมดของพวกเขา (13 ใน 15 ราย) บ้สสาวะปกติ คือ สามารถกล้บ้สสาวะได้ปกติ และมีทิศทางในการบ้สสาวะปกติ จะมีเพียง 2 รายเท่านั้น ไต่แก่ เซอร์รี่ และแจน ซึ่งบ้สสาวะไม่ปกติ คือ เซอร์รี่มีทิศทางของบ้สสาวะเฉียงไปด้านข้าง ส่วนแจนนั้นมีทิศทางของบ้สสาวะพุ่งไปข้างหน้า และความไม่ปกติของการบ้สสาวะนี้เองเป็นปัญหาใหญ่สำหรับพวกเขา โดยเฉพาะเมื่อต้องเข้ห้องน้ำสาธารณะ

“ชนประตูห้องน้ำทุกทีเลย ถ้าใช้โถส้วมที่ไม้ใช้ชักโครก แต่ถ้าใช้ชักโครกก็จะล้นออกมานอกโถ มันเลอะเทอะไปหมดเลย ต้องนั่งเซ้ดให้สะอาดก่อนออก ไม่ั่นเดี๋ยผู้หญิงเข้รังเกียจ ปกติเข้ก็ไม่อยากใช้ห้องน้ำร่วมกับกะเทยอยู่แล้ว”

2. เพศสัมพันธ์กับความลึกของช่องคลอด

ความลึกของช่องคลอดถูกจัดให้อยู่ในความสามารถในการทำหน้าที่ของอวัยวะเพศใหม่ เพราะพวกเขาทุกคนเชื่อว่า ความลึกของช่องคลอดจะมีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์อย่างแน่นอน เนื่องจากถ้ช่องคลอดตื้น หรือสั้น เมื่อเจอ “ของ” ผู้ชายที่ “ยาวใหญ่” จะไม่สามารถ

สอดใส่เข้าไปได้ นอกจากนั้นแล้ว สาวประเภทสองบางรายมีความคิดที่จะเพิ่มความลึกของช่องคลอดโดยวิธีการผ่าตัดต่อลำไส้ใหญ่ (sigmoid colon) เพราะพวกเธอคิดว่าความลึกของช่องคลอด 4-4.5 นิ้วนั้น “ตื้น” เกินไป และอาจเป็นเหตุให้เธอไม่สามารถหาความสุขทางเพศได้อย่างที่ผู้หญิงมี เนื่องจากพวกเธอรู้ดีว่าช่องคลอดของพวกเธอไม่มีความสามารถในการยืดหยุ่นได้เหมือนกลไกตามธรรมชาติของผู้หญิง ช่องคลอดเทียมที่เธอได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศของศัลยแพทย์เป็นแต่เพียง “ช่อง” หรือ “รู” ที่ “เจาะ” เอาไว้เพื่อมีเพศสัมพันธ์เท่านั้น

3. ความสำคัญของการขยายช่องคลอดภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

การดูแลรักษาช่องคลอดภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ส่วนแรก คือ การรักษาความสะอาดของช่องคลอด ซึ่งพวกเธอทั้ง 15 รายไม่พบปัญหาเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดของช่องคลอด และมีการทำความสะอาดช่องคลอดอย่างถูกวิธี อีกส่วนหนึ่งของการดูแลรักษาช่องคลอด คือ การขยายช่องคลอด ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมาก เพื่อที่จะรักษาสภาพความลึก และความกว้างของช่องคลอดที่แพทย์ได้สร้างไว้ให้คงอยู่ แต่จากการศึกษาพบว่า 3 ใน 15 ราย ได้แก่ แจน บีม และเซอร์รี่ ซึ่งมีการดูแลรักษาช่องคลอดในเรื่องของการขยายช่องคลอดไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

สำหรับความลึกของช่องคลอดในทีแรกที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น สาวประเภทสอง 9 รายมีช่องคลอดลึก 4 นิ้ว (บีม แจน น้อง แบลม เป็ อุ่ม จอย ยูกะ และดาว) แต่หลังจากผ่าน 6 เดือนแรกของการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว 2 ราย (แจน และบีม) มีช่องคลอดที่ตื้นขึ้น ซึ่งความลึกของช่องคลอดเหลือเพียง 2 และ 3 นิ้วตามลำดับ ซึ่งการที่ช่องคลอดตื้นขึ้นก็เนื่องจากว่าทั้งสองรายนี้ไม่ทราบถึงความจำเป็นของการขยายช่องคลอด หรือที่ภาษาเฉพาะกลุ่มเธอเรียกว่า “โม” หรือ “แยงโม” อย่างสม่ำเสมอในช่วง 6 เดือนแรกของการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ อีกทั้งหลังจากผ่านช่วง 6 เดือนแรกไปแล้ว เธอทั้งคู่ก็ไม่ทราบอีกเช่นกันว่าจะต้องขยายช่องคลอดอย่างสม่ำเสมอหากไม่มีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากทั้งแจน และบีมไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่เลยภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ทำให้ช่องคลอดใหม่ของเธอจึงยังไม่เคยผ่านการใช้งาน และตื้นขึ้นในที่สุด

“การโมมันยุ่งยากจริง ๆ นะ เวลาโมก็เจ็บมากด้วย เนื้อตรงนั้นแสบมาก เหมือนว่าแผลที่เย็บไว้มันจะปริออกมา เลยไม่อยากโมเลย เราไม่เคยรู้ว่าหลัง 6 เดือนยังต้องโมอีกเรื่อย ๆ เราคิดว่ามันคงต้องอยู่ตัวแล้ว... อยากให้มีวิวัฒนาการใหม่ที่ผ่าตัดแล้วไม่ต้องโม”

ขณะที่ 5 จาก 15 รายมีความลึกของช่องคลอด 4.5 นิ้วเมื่อช่วงแรกของการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แต่ 4 รายเท่านั้นที่สามารถคงความลึกนั้นไว้ได้ (นุช ริน อินทร์ และพร) ในขณะที่ปัจจุบันความลึกของช่องคลอดของเซอร์รี่เหลืออยู่ 3.5 นิ้ว เธอบอกว่า เธอขยายช่องคลอดตามปกติในระยะ 6 เดือนแรก และมีเพศสัมพันธ์สม่ำเสมอในช่วง 3 ปีแรกของการ

ผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แต่หลังจากนั้นเธอก็ว่างเว้น และขาดหายจากการมีเพศสัมพันธ์ ยิ่งไปกว่านั้น เธอยอมรับว่า เธอไม่ได้ขยายช่องคลอดอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่ขาดหายจากการมีเพศสัมพันธ์ เพราะเธอไม่คิดว่าช่องคลอดที่ “อยู่ตัว” แล้วจะสามารถ “หด” ได้

“หยุดมีอะไรไปได้ปีเกือบ 2 ปีแล้ว แล้วก็คิดว่าไม่จำเป็นต้องมีแล้วด้วย เพราะว่าเคยใช้มาโซกโซนแล้วมันคงไม่หดหรอก แต่พอให้หมอตตรวจหมอบอกว่าเหลือสามนิ้วครึ่งก็ตกใจเหมือนกัน เสียตาย เมื่อก่อนก็ตื่นอยู่แล้ว ตอนนี่ตื่นยิ่งกว่าเดิมอีก”

มีเพียงรายเดียวเท่านั้น คือ กวาง ที่เธอคิดตัวเอง “โชคดี” เอามาก ๆ ที่เธอมีความลึกของช่องคลอดยาวถึง 5 นิ้ว โดยให้เหตุผลว่าความลึกเช่นนี้สามารถรองรับอวัยวะเพศชายได้ทุกขนาด ไม่ว่าจะ “ยาว” หรือ “สั้น” ก็สามารถรับได้ ไม่กลายเป็นข้อจำกัดในการมีเพศสัมพันธ์

“อยากจะบอกว่าตัวเองโชคดีมาก ๆ เลยที่ช่องคลอดยาว เพื่อน ๆ ก็บอก เวลาจะมีอะไรกัน ถ้าของผู้ชายใหญ่เค้าจะใส่เข้าไปหมดได้ ถ้าเล็กก็ไม่มีปัญหา ช่องคลอดต้องมียาว ๆ ดีกว่า สั้น ๆ ทำอะไรไม่ได้”

4. อารมณ์เพศ และความสุขสุดยอดทางเพศภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

สาวประเภทสองจำนวน 5 ใน 15 ราย ลงความเห็นไว้ว่า ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศความต้องการทางเพศของพวกเธอลดลง กล่าวคือ ไม่ค่อยมีความต้องการทางเพศ และอารมณ์ทางเพศไม่รุนแรงเหมือนก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเมื่อมีความสุขสุดยอดทางเพศ อีกทั้งการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศนั้นต้องอาศัยการกระตุ้นที่ยาวนานขึ้น และต้องอาศัยการสัมผัส กอดจูบให้มากขึ้น ซึ่งต่างจากก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่เพียงแค่เห็นสิ่งเร้าทางเพศ เช่น รูปเปลือย หรือสื่อลามกต่าง ๆ ก็ทำให้เธอมีอารมณ์ทางเพศได้แล้ว

ตรงข้ามกับอีกพวกหนึ่ง ซึ่งบอกว่าความต้องการทางเพศหลังผ่าตัดนั้นเป็นปกติเหมือนกับก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยพวกเธอบอกว่า มันอยู่ที่องค์ประกอบของสถานการณ์ขณะที่จะมีเพศสัมพันธ์มากกว่า ดังเช่นที่ไปให้ความเห็นไว้ว่า ความต้องการทางเพศถูกกระตุ้นจากรูปร่างหน้าตาของผู้ชายที่เธอถูกใจ ถ้าผู้ชายที่หน้าตา “เหน้า ๆ” ก็ทำให้เธอ “หมดอารมณ์” ในขณะที่ยูกะมองว่า อารมณ์ทางเพศนั้นเหมือนเดิม จะมีหรือไม่มีขึ้นอยู่กับกระตุ้นจากฝ่ายตรงข้ามมากกว่า ถ้ากระตุ้นดีอารมณ์ทางเพศก็เกิด แต่ถ้ากระตุ้นไม่ดีอารมณ์ทางเพศก็ไม่เกิด

สำหรับเรื่องของความสุขสุดยอดทางเพศ พบว่า สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำนวน 13 รายนั้นมีประสบการณ์ทางเพศทางช่องคลอดใหม่ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยน ซึ่งสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำนวน 3 ใน 13 รายสามารถ

มีความสุขสุดยอดทางเพศทุกครั้งจากการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่ ในขณะที่ 3 ใน 13 รายนั้น ไม่เคยประสบกับความสุขสุดยอดทางเพศจากการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่ ภายหลังจากผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ส่วน 7 ใน 13 รายนั้นมีความสุขสุดยอดทางเพศบางครั้ง คราว

อย่างไรก็ตาม ทุกรายเห็นพ้องต้องกันว่า อารมณ์ทางเพศไม่ใช่สิ่งสำคัญ แม้ว่า จะมึอารมณ์ทางเพศเท่าเดิม หรือลดลง แต่สิ่งนี้ก็ไม่นับอุปสรรคต่อการปฏิบัติกิจทางเพศของ พวกเขา เพราะหากมีโอกาส หรือจำเป็นที่จะต้องมีเพศสัมพันธ์แล้ว พวกเขาพร้อมเสมอ กับกิจกรรมนั้น ยิ่งไปกว่านั้น ความสุขสุดยอดทางเพศก็มีใช้สิ่งสำคัญสำหรับชีวิตทางเพศของ พวกเขา เนื่องจากแค่ได้แสดงบทบาทของเพศหญิงเมื่อเวลาที่มีเพศสัมพันธ์ก็พึงพอใจแล้ว

5. พฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการทำลายสุขภาพทางเพศ

แจนเป็นเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่ และทาง ทวารหนักทั้งก่อน และหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ในขณะที่บีมมีคู่นอนเพียงคนเดียวหลังการผ่าตัด เปลี่ยนเพศ แต่ไม่เคยมีประสบการณ์ด้านเพศสัมพันธ์ผ่านทางช่องคลอดใหม่ ส่วนสาวประเภท สองคนอื่น ๆ หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วมีคู่นอนมากกว่า 1 คน ซึ่งรูปแบบการมีเพศสัมพันธ์ นั้น สามารถจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ มีคู่นอนหลายคนในเวลาเดียวกันอย่าง สม่าเสมอ มีคู่นอนหลายคนในเวลาเดียวกันเป็นบางช่วงเวลา และมีคู่นอนทีละคนไป ซึ่งจะ อธิบายไว้อย่างละเอียดในประเด็นเรื่องชีวิตทางเพศ

อย่างไรก็ดี หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ 8 ใน 14 ราย (ได้แก่ บีม เซอร์รี่ นุช น่อง เป้ จอย ดาว และพร) ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเมื่อมี เพศสัมพันธ์แบบสอดใส่ และเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก แต่ไม่ได้ใช้เมื่อมีเพศสัมพันธ์ทางปาก เนื่องจากคิดว่า การมีเพศสัมพันธ์ทางปากไม่สามารถทำให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ ในขณะที่รินผู้ซึ่งติดเชื้อเอช ไอ วี กล่าวว่า ก่อนที่จะทราบว่าติดเชื้อไม่ได้ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมี เพศสัมพันธ์ทุกรูปแบบ แต่หลังจากทราบว่าติดเชื้อจึงใช้ถุงยางอนามัย

“แรก ๆ ที่เราเริ่มอยู่กับฝรั่งคนนี้ เราไม่รู้ที่เราติดเชื้อ ก็มีอะไรกันตามธรรมดา ไม่ได้ป้องกัน แต่พอเรารู้ว่าเราติดเชื้อ เราก็บอกเค้านะ แล้วก็พาเค้าไปตรวจ โศคติมากเลยที่ เค้าไม่ติดเชื้อ หลังจากนั้นเวลามีอะไรกันก็ใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้ง ทั้ง ๆ ที่เค้าบอกเราว่าไม่ ต้องใช้ถุงยางอนามัยก็ได้ เพราะมีอะไรกันเป็นปีแล้วยังไม่เห็นติดเลย แต่หมอที่รักษาเราเค้า บอกว่าให้เราใส่ถุงยางเพราะจะปลอดภัยกว่า เราเลยไม่กล้า เรากลับเค้าต้องติดโรคที่ไม่มีทาง รักษาจากเรา”

ส่วนอีก 2 ราย คือ อินทร์ และกวางกล่าวว่า จะใช้ถุงยางอนามัยก็ต่อเมื่อมี เพศสัมพันธ์กับผู้ชายที่ไม่ใช่ “คูหา” เพราะคิดว่าคูหาของตนไม่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการติด

โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และมีเพียง 2 รายเท่านั้น คือ แบน และยูกะที่ไม่ใช้ถุงยางอนามัยไม่ว่ากรณีใด ๆ ก็ตาม เนื่องจากให้เหตุผลว่า มีคู่นอนไม่ได้ “มั่ว” ก็เลยไม่จำเป็นต้องใช้ถุงยางอนามัย ในขณะที่รายสุดท้าย ใส่ถุงยางอนามัยสำหรับเพศหญิง และฝ่ายชายใส่ถุงยางอนามัยสำหรับเพศชายเมื่อมีเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่ทุกครั้งไม่ว่าจะกับคู่ขาของตนหรือชายนักเที่ยวที่เจอกันตามแหล่งที่เที่ยวกกลางคืน โดยให้เหตุผลว่า “กลัวติดโรค”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชีวิตทางเพศ

จากการศึกษาพบว่า ภายหลังจากผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ หรือที่สังคมเรียกรวม ๆ กันว่า “สาวประเภทสอง” หรือ “กะเทย” ก็มีชีวิตทางเพศที่แตกต่างกันไป มีทั้งชีวิตทางเพศที่แสนจะ “หวิวหวา” และ “ธรรมดา” ซึ่งรายละเอียดเรื่องราวทางเพศของแต่ละคนนั้นแตกต่างกันไป ในที่นี้ผู้วิจัยจึงอยากที่จะแสดงให้เห็นถึงชีวิตทางเพศภายหลังจากผ่าตัดเปลี่ยนเพศของสาวประเภทสองแต่ละคน

1. การมีคู่หลายคนในเวลาเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ

คงหลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับแนวคิดที่ผู้คนในสังคมมีต่อกลุ่มสาวประเภทสองที่ว่า พวกเธอเหล่านั้นมีวิถีชีวิตทางเพศที่ “หวิวหวา” หรือที่คนทั่วไปเรียกกันว่า “ล้ำสอน” ทางเพศนั่นเอง ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ชีวิตทางเพศภายหลังจากผ่าตัดเปลี่ยนเพศของสาวประเภทสองหลายราย (5 ใน 14 ราย) ในงานวิจัยนี้สามารถสะท้อนภาพลักษณ์ในเรื่องเพศของกะเทยที่เป็นไปตามความเชื่อของคนในสังคม กล่าวคือ มีลักษณะของการมีคู่นอนหลายคนในเวลาเดียวกัน อันได้แก่ เซอร์รี่ ริน น้อง อินทร์ และดาว ซึ่งมีรายละเอียดเรื่องราวของพวกเธอดังต่อไปนี้

“เซอร์รี่”

ตั้งแต่ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เซอร์รี่เคยมีแฟนทั้งหมด 3 คน ซึ่งจะเจอกันในที่เที่ยวกกลางคืนเป็นส่วนใหญ่ โดยชายเหล่านี้จะเป็นเพื่อนของเพื่อน แต่ที่น่าสนใจ คือ เมื่อเวลาไปไหนมาไหน หรือกระทั่งเวลาเที่ยวกกลางคืน เซอร์รี่กับเพื่อน ๆ มักปลอมตัวเป็นผู้หญิงหรือที่เรียกว่า “แอมป์” โดยเธอจะไม่แสดงท่าทางที่กะเทยส่วนใหญ่ชอบทำ เช่น พุดเสียงดัง อะอะโววาย วิดว้าย และที่สำคัญ คือ เธอจะไม่พูดจา “จิก” หรือจีบผู้ชายก่อน เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ทำให้ผู้ชายส่วนใหญ่นี้คิดว่าเธอก็คือผู้หญิงที่แสนจะ “ธรรมดา” คนหนึ่งเท่านั้น หรือที่ภาษาของเธอเรียกว่าไม่ “โป๊ะ” คือ ผู้ชายเหล่านั้นจะไม่รู้ว่าเธอเป็นกะเทย โดยเซอร์รี่คิดว่า สาเหตุที่ทำให้ผู้ชาย หรือที่เธอเรียกว่า “เหยื่อ” เชื่อว่าเธอเป็นผู้หญิงจริง ๆ ก็เพราะกิริยาอาการที่เธอพยายามทำให้เหมือนผู้หญิง ประกอบกับรูปร่างหน้าตาภายนอกที่เหมือนหุ่นนางแบบ รวมถึงหน้าที่การงานของเธอ อย่งไรก็ตาม การที่ต้อง “แอบซ่อน” หรือ “อำพราง” ตัวเองก็เป็นปัญหากับเซอร์รี่พอสมควร เธอบอกว่า

“เมื่อคบกันไปถึงจุดหนึ่งแล้ว มันยากที่จะบอกนะว่าเราคือใคร ผู้ชายจะพยายามลากเข้าโรงแรมหลายครั้ง แต่เราก็ไม่กล้า กลัวเค้ารู้ว่าเป็นอึกะเทยปลอมตัวมา ทำให้เราต้องค่อย ๆ fade ไปจากชีวิตเค้า เราไม่ต้องการให้เขารู้ว่าเราเป็นใคร ไม่เคยมั่นใจเลย แล้วก็คิดว่าคนที่เรารักต้องรับไม่ได้กับความเป็นตัวเรา สู้หาย ๆ กันไปเลยดีกว่า”

หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้ประมาณ 2 เดือนเมื่อแผลจากการผ่าตัดเริ่มหายดี เธอก็ “ตระเวน” ออก “ล่าเหยื่อ” ตามคำชักชวนของเพื่อน และรุ่นพี่กะเทยด้วยกัน ซึ่งที่เที่ยวกกลางคืน อำนวยให้แผนการของเธอประสบความสำเร็จ เนื่องจากเมื่ออยู่ในที่เที่ยวกจะมีชายนักเที่ยวเข้ามาหาเธอเองโดยเธอไม่ต้องเหนื่อยในการชวนขวย และชายเหล่านี้ก็คิดว่าเธอ คือ “ผู้หญิง” พอพูดคุยกันสักพักก็พากันไปโรงแรมมานรุด เมื่อถึงโรงแรม สิ่งแรกที่ต้องทำ คือ การขอตัวเข้าห้องน้ำ เพื่อหยอดเจลหล่อลื่นช่องคลอด และการปฏิบัติกิจทางเพศก็เริ่มขึ้น เธอบอกว่า เมื่อมีอารมณ์ทางเพศ “ตอ” หรือคลิตอริสจะขยายเป็นก้อนใหญ่ และแข็งมาก เหมือนอวัยวะเพศชายเต็มเมื่อแข็งตัว ซึ่งสร้างความสงสัยให้กับเจ้าหนุ่มคู่นอนของเธอเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม เธอบอกว่า ปฏิบัติการในคืนนั้นของเธอผ่านพ้นไปด้วยดี ซึ่งเธอเรียกมันว่า “สอบผ่าน” และเธอก็ใช้วิธีนี้ไปเรื่อย ๆ

เมื่อเธอ “เก็บเกี่ยว” ประสบการณ์ในเรื่องเพศสัมพันธ์ได้พอสมควร เซอร์รี่ก็เริ่มตระหนักดีถึงความ “ต่าง” ของอวัยวะเพศใหม่เมื่อเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศของผู้หญิง เพราะเมื่อมีอารมณ์ทางเพศ ตอ หรือคลิตอริสของเธอจะขยายใหญ่ และตั้งแข็ง สร้างความรบกวนต่อกระบวนการของการมีเพศสัมพันธ์อย่างมาก ทำให้เธอต้องพยายามอยู่ในท่าที่บังตอส่วนนั้นเอาไว้ และหลีกเลี่ยงการสัมผัสบริเวณอวัยวะเพศจากฝ่ายชาย รวมถึงหลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ทางปาก (oral sex) ซึ่งเธอบอกว่าลักษณะแบบนี้มันเหมือน “ไอ้นั่น” หรืออวัยวะเพศชายที่เธอเคยมี นำมาซึ่งความ “น่าขยะแขยง” ให้กับตัวเธอเอง และชายผู้ร่วมปฏิบัติกิจทางเพศด้วยเป็นอย่างมาก หรือในกรณีที่เธอมิได้เปิดเผยกับคู่นอนของเธอว่า “เธอคือใคร” ก็ทำให้เขาคนนั้น สงสัยในความ “ประหลาด” ดังกล่าว

สำหรับเรื่องของความสุขสุดยอดทางเพศ ในการมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้ง เธอบอกว่า เธอมีความสุขสุดยอดทางเพศทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ และในบางครั้งถึงจุดสุดยอดทางเพศก่อนฝ่ายชายเสียอีก ซึ่งในช่วงประมาณ 3 เดือนแรกที่เธอเริ่มมีเพศสัมพันธ์ เมื่อมีความสุขสุดยอดทางเพศจะมีน้ำเมือกไหลออกมาจากบริเวณส่วนบนของอวัยวะเพศ แต่หลังจากนั้นก็ไม่มีน้ำเมือกไหลออกมาอีก

จนกระทั่ง “หมดสนุก” ในระยะ “ทดลอง” อวัยวะใหม่ เธอก็มีความคิดที่จะเริ่มหาแฟนเป็นตัวเป็นตน ซึ่งหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเซอร์รี่มีแฟนทั้งหมด 4 คน โดย 2 คนแรกไม่รู้ว่าเธอเป็นกะเทย และส่วน 2 คนหลังเพิ่งมารู้ว่าเธอเป็นกะเทยเมื่อคบกันได้ระยะหนึ่ง เหตุผลที่เซอร์รี่ไม่ต้องการให้คนที่เธอรักรู้ว่าเธอเป็น “กะเทย” ตั้งแต่ตอนแรกที่คบกันก็เพราะเธออยากมีความสัมพันธ์ที่ยาวนานขึ้น ไม่ต้องการให้ผู้ชายมองเธอเหมือนทางผ่าน และไม่ต้องการให้เรื่องเพศสัมพันธ์เป็นประเด็นหลักในการคบหากัน

ประสบการณ์ของเธอทำให้เธอมีความคิดในแบบดังกล่าว เธอเล่าว่า เคยมีอยู่ครั้งหนึ่ง ไปเที่ยวกกลางคืน แล้วเธอก็ตัดสินใจบอกตรง ๆ กับผู้ชายที่เข้ามาจีบเธอว่า “เราเป็น

กะเทยนะ” จากนั้นผู้ชายคนนั้นก็หัวเราะแล้วก็เดินกลับไปทีโตะบอกกับกลุ่มเพื่อนว่า “นี่เป็นกะเทยหะ” แล้วก็หัวเราะกันทั้งกลุ่ม เธอรู้สึกว่าการกระทำทางที่เห็นเธอเป็นตัวตลกนั้นเป็นเรื่องที่โหดร้ายมากสำหรับเธอ

นอกจากจะเห็นเธอเป็นตัวตลกแล้ว เซอร์รี่เล่าว่า มีอีกกรณีหนึ่งซึ่งเมื่อเธอบอกว่าเธอเป็นกะเทย ผู้ชายบางคนก็จะเกิดความ “อยากลอง” ยิ่งบอกว่าเป็นกะเทยที่ผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ความรู้สึกอยากลองของผู้ชายเหล่านั้นยิ่งมีเพิ่มมากขึ้น เซอร์รี่บอกว่า ความอยากลองก็จะกลายเป็นการมีเพศสัมพันธ์กับแบบครึ่งคราว จบแล้วก็จบกันไป หรือที่เรียกว่า “ฉาบฉวย” ซึ่งเธอแสดงความแน่ใจว่าโดยส่วนตัวไม่ชอบความสัมพันธ์แบบนี้

เซอร์รี่บอกว่า แนวคิดเกี่ยวกับคนรัก หรือแฟนของเธอั้นเปลี่ยนไปหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เธอเล่าให้ฟังว่า ก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเธอไม่เคยมั่นใจเกี่ยวกับความครึ่ง ๆ กลาง ๆ ทางเพศของตัวเอง และคิดว่าคนที่เธอรักต้องรับไม่ได้กับความเป็นตัวเธออย่างแน่นอน แต่ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และได้ลองดำเนินชีวิตทางเพศแบบหญิงอย่างเต็มรูปแบบแล้ว เธอเริ่มค้นพบว่า “ความจริงก็คือความจริง” กล่าวคือ การบอกกับฝ่ายชายตามตรงว่า “เธอคือใคร” จะทำให้เธอสบายใจ และเป็นสุขมากกว่า ถ้าหากว่าฝ่ายชาย “รับได้” ก็ดำเนินความสัมพันธ์นั้นต่อไป แต่ถ้า “รับไม่ได้” ก็สามารถห่างหายไปจากชีวิตของเธอได้อย่างไม่มีเงื่อนไข เธอให้เหตุผลว่าเธอไม่ต้องการอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องปิดบังความจริง ปิดบังตัวตนที่แท้จริงของเธอ เพราะทำให้เธออึดอัดอย่างมาก เปรียบเสมือนมี “ชนกติดหลัง” อยู่ตลอดเวลา

ความสัมพันธ์ทางเพศที่เธอเคยมียาวนานที่สุด คือ ปีเศษ ๆ เธอพูดด้วยความสะเทือนใจว่า “เมื่อถึงจุด ๆ หนึ่ง ผู้ชายเค้าก็ไม่เอาเราจริง เค้าก็ต้องไปหาผู้หญิง เค้าก็ค่อย ๆ หายไปจากชีวิตเรา แต่เราก็เข้าใจดี รู้อยู่แล้วว่าวันหนึ่งก็ต้องเจอเรื่องแบบนี้” ซึ่งจนมาถึงวันนี้ เธอรู้และเข้าใจดีว่า “ความรัก” แบบ “หญิงชาย” ที่เธอพยายามถวิลหามาตลอดชีวิตนั้น ไม่สามารถเป็นไปได้กับคน “แบบเธอ” เธอบอกว่า ความจริงของสิ่งที่เราเรียกว่า “ธรรมชาติ” ก็คือ ผู้ชายก็ต้องคู่กับผู้หญิง และแม้ว่าเธอจะพยายามทำให้เหมือนผู้หญิง แต่ภายในส่วนลึกของเธอก็รู้ดีว่ามัน “ไม่ใช่” ดังคำพูดของเธอที่ว่า

“ถ้าถามว่าอยากจะมีความรักแบบรักแท้ หวานแหววบ้างมั๊ย ก็จะตอบว่าไม่ อยากไม่มีหรือพวกกรักแแท้รักเอยหะ เราก็แค่ต้องการใครสักคนที่เข้าใจเราอย่างจริงจัง เอาใจใส่เรา เวลายามทุกข์ หรือรับฟังปัญหาบางเรื่องที่เราไม่กล้าจะบอกกับคนรอบข้าง แต่เราก็รู้ว่าไม่มีทางที่ผู้ชายจะมารักคนแบบเรา เพราะผู้ชายเกิดมาก็ต้องคู่กับผู้หญิง ถึงแม้เราจะพยายามทำให้เหมือนผู้หญิงยังไงแต่เราก็รู้ว่ามันไม่ใช่... เรารู้ดีว่ามันไม่ใช่”

อย่างไรก็ดี เธอบอกว่า 2 ปีที่ผ่านมาเธอไม่ได้มีเพศสัมพันธ์เลย เพราะว่าเธอเครียดอยู่กับเรื่องหน้าที่การงาน เธอต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน จึงงดเที่ยว

กลางคืนมาเป็นเวลาเกือบ 2 ปี ทำให้โอกาสในการหาคุณั้นจึงไม่ค่อยมี และประกอบกับอายุที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้เธอมุ่งแสวงหาความมั่นคงให้กับชีวิต ให้หลังไม่ได้มีเพศสัมพันธ์เลย เป็นเพราะเครียดอยู่กับเรื่องหน้าที่การงาน และไม่ได้เที่ยวกลางคืน ก็เลยไม่เจอคนที่ถูกใจ

“ริน”

รินเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศก่อนเรียนจบปริญญาตรี ช่วงนั้นเป็นช่วงที่เธอเบื่อการเรียนอย่างมาก เธอจึงพักการเรียนชั่วคราว (drop) และเริ่มเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนสาวประเภทสองของเธอ แต่ปัญหาเกี่ยวกับตัวเธอเมื่อไปเที่ยวกลางคืน ก็คือ เธอไม่สามารถมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายที่ถูกใจเธอ หรือที่เธอถูกใจเขาได้ เพราะเธอยังไม่ได้ผ่าตัดเปลี่ยนเพศเหมือนเพื่อนคนอื่น ๆ ของเธอซึ่งไปด้วยกัน รินจึงใช้เงินเก็บส่วนตัวของเธอ เพื่อเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้เดือนเดียว เธอตัดสินใจใช้ชีวิตร่วมกับชายไทยคนหนึ่งทันที รินพบชายคนนี้จากที่เที่ยวกลางคืน ผู้ชายคนนี้นับสนุนด้านการเงินให้แก่เธอทุกอย่าง ดูแลเธออย่างดี ทำให้เธอคิดว่านี่คือการเริ่มต้นชีวิตใหม่ของเธอ และเธอจะอยู่กับผู้ชายคนนี้ไปจนตลอดชีวิต ทั้ง ๆ ที่ผู้ชายไทยคนนี้รู้ว่า “เธอคือใคร” แต่เขาก็ยังใช้ชีวิตร่วมกับเธอ และอยู่กินกับเธออย่างเปิดเผย เมื่ออยู่ด้วยกันเกือบ 3 ปี ฝ่ายชายก็พารินไปพบกับครอบครัวของเขา ซึ่งหลังจากนั้น ครอบครัวของฝ่ายชายก็เริ่ม “บีบ” ให้เขาเลิกกับริน เพราะไม่ต้องการมี “ลูกสะใภ้” เป็น “กะเทย” และไม่นานนัก ผู้ชายคนนี้ก็เริ่มเที่ยวกลางคืนบ่อยขึ้น ไม่ค่อยได้กลับบ้านเหมือนที่เคย แต่วันไหนถ้ามีโอกาสอยู่ด้วยกัน รินก็ยังปฏิบัติหน้าที่ของเธอตามปกติ คือดูแลเรื่องอาหารการกิน ซักเสื้อผ้า ทำความสะอาดบ้าน รวมไปถึงการมีเพศสัมพันธ์ แต่แล้ววันหนึ่งผู้ชายคนนี้ก็พาผู้หญิงคนใหม่เข้ามานอนในบ้าน ทำให้เขาและเธอมีปากเสียงกันยกใหญ่ และฝ่ายชายก็เก็บเสื้อผ้าบางส่วนออกไปจากบ้านตั้งแต่คืนนั้น

ตลอดเวลา 1 เดือนที่ฝ่ายชายไม่กลับบ้าน รินเองก็รู้สึกเสียใจกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น และทำใจไม่ได้กับเรื่องดังกล่าว รินจึงออกเที่ยวกลางคืนอีกครั้ง เธอเที่ยวกลางคืนทุกวัน ซึ่งเมื่อเที่ยวกลางคืนก็มักมีเรื่องเพศสัมพันธ์เข้ามาเกี่ยวข้อง รินก็มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชาย “ไม่ซ้ำหน้า” ที่เธอเจอในที่เที่ยว โดยบางรายก็รู้จักรินในฐานะของ “กะเทย” แต่กับบางรายก็รู้จักเธอในฐานะของ “ผู้หญิง” รินมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายแปลกหน้าแบบไม่ต้องคิดว่า เป็นเรื่อง “ธรรมดา” ของ “กะเทย” อยู่แล้ว เพราะไม่มีผู้ชายคนไหนที่คิดจะอยู่กับเธอนาน ผ่านมาเพียงชั่วข้ามคืนแล้วก็จากไป แล้วเธอก็ตั้งคำถามว่า “ผิดด้วยหรือ” ที่เธอจะมีพฤติกรรมเช่นนี้

“เราผิดด้วยหรือที่ทำแบบนี้ สังคมจะมาโทษว่าเรารู้ไม่ได้หรอกนะ ผู้ชายไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่กับเรานานนี้ เค้าผ่านมาแล้วก็ผ่านไป นอนกันเสร็จคืนเดียวแล้วต่างคนก็ต่างไป

ไม่ได้ติดต่อกันอีก... ไม่มีใครหรอกที่คิดจะจริงจัง มันเป็นการหาความสุขชั่วคราวชั่วคราว ต่างคนก็ต่างมีความสุข... เราไม่เดือดร้อน”

เมื่อเวลาผ่านไปเดือนหนึ่ง คนรักของเธอก็กลับมาที่บ้านแล้วบอกเธอว่า “เราเลิกกันเถอะนะ” และเมื่อรินถามเหตุผล ฝ่ายชายจึงตอบประโยคเดียวสั้น ๆ แต่แสนจะบาดใจรินคือ “อยากมีเมียเป็นผู้หญิง” รินเล่าความรู้สึกในตอนนั้นว่าเธอ “แทบบ้า” เพราะเธอรู้ตัวดีว่าไม่สามารถเป็นผู้หญิงได้อย่างที่เขาต้องการ ซึ่งรินเข้าใจว่าผู้ชายคนนั้นก็ทำตามเงื่อนไขของสังคม และไม่อาจฝืนธรรมชาติของมนุษย์ได้

“ก็เค้ามีพ่อแม่ มีญาติพี่น้อง ทุกคนก็ต้องบิบบัง ถึงเค้าจะรักเราแค่ไหนแต่เค้าก็ต้องมีแฟนเป็นผู้หญิงจริง ๆ อยู่ดี ตอนที่เค้าให้เหตุผลว่า “อยากมีเมียเป็นผู้หญิง” นะ เราแทบบ้า สติหลุดเลย... เราคงทำให้ไม่ได้ เราทำได้เท่านี้จริง ๆ เราก็พยายามทำทุกอย่างให้เหมือนผู้หญิง แต่เราก็เข้าใจธรรมชาตินะว่า ผู้ชายก็ถูกสร้างมาคู่กับผู้หญิง ยังไงซะเค้าก็ต้องคู่กับผู้หญิง ทุกอย่างต้องเป็นไปตามกฎธรรมชาติ”

หลังจากที่เลิกกับคนรักคนแรกของเธอ เธอก็ยังคงเดินหน้าเที่ยวกลางคืนต่อไปกับเพื่อน ๆ สาวประเภทสองของเธอ ไม่นานนัก เธอก็ได้พบกับผู้ชายชาวต่างชาติคนหนึ่งที่อยู่ใกล้เคียงกับเธอ ซึ่งชายคนนี้รู้จักรินในฐานะของ “ผู้หญิง” รินบอกว่า ผู้ชายคนนั้นนิสัยดีมาก เป็นสุภาพบุรุษ และ “ดูเหมือน” รักเธอจริง โดยเมื่อคบกันได้ประมาณเกือบ 3 เดือน ฝ่ายชายก็ขอมีเพศสัมพันธ์ด้วย ซึ่งรินก็ยินดี และเต็มใจที่จะสนองคำร้องขอนั้น โดยที่เธอไม่รู้เลยว่าเหตุการณ์ที่อยู่ข้างหน้าเธอจะทำให้เธอ “ผิดหวัง” ในความรักอีกครั้ง

เมื่อรินถอดเสื้อ และกางเกงของเธอ ฝ่ายชายก็ “โป๊ะ” (จับได้ว่าเธอไม่ใช่ผู้หญิง) ทันที ด้วยความที่เต้านมที่เธอเสริมมานั้นเห็นเป็นก้อนเหมือนกะลา 2 ไบมาวางเอาไว้ และ “ข้างล่าง” (อวัยวะเพศ) ของเธอก็มีลักษณะที่ไม่เหมือนกับของผู้หญิง เพราะมีรอยแผลเป็นแนวยาวบริเวณด้านข้างของแคมนอกที่เธอเรียกว่า “ตะขาบ” และมีคลิตอริส หรือที่เธอเรียกว่า “ตอ” เป็นก้อนใหญ่โผล่ออกมา เมื่อเห็นเช่นนั้น ชายหนุ่มชาวต่างชาติจึงถามรินว่า “Are you lady man?” รินก็ได้แต่เงยบ และพยายามที่จะใส่เสื้อผ้ากลับไปเช่นเดิม แต่ชายหนุ่มก็ยังถามอีกครั้งด้วยคำถามเดิม รินจึงตัดสินใจตอบว่า “Yes” ชายหนุ่มชาวต่างชาติที่รินเคยบอกว่า “แสนดี” ก็ปรี๊ดเข้ามาบีบคอเธอ พร้อมกับเขย่าแรง ๆ จนเธอหายใจไม่ออก วินาทีนั้นรินคิดว่าตัวเองคงต้องเอาชีวิตไม่รอดแน่ เพราะไม่มีเรี่ยวแรงที่จะต่อสู้ หรือร้องตะโกน แต่อีกชั่วอึดใจเดียว ชายคนนั้นก็ขว้างร่างของรินลงพื้น พร้อมกับด่าทอเสีย ๆ หาย ๆ แล้วเขาก็ออกจากห้องไป

“อารมณ์นั้นนะ คิดว่าต้องตายแน่... ต้องตายแน่ ๆ บีบคอเราแล้วเขย่า ๆ โอโห... หายใจไม่ออกเลย อยากจะตะโกนให้ช่างห้องช่วยก็ไม่มีเสียง ได้แต่เหลือกตาไปเหลือกตามา แป๊บหนึ่งเค้าก็เหวี่ยงเราลงพื้น ชี้น้ำดำ แล้วก็ออกจากห้องไป... ก็ยังดีที่รอดมาได้”

รินบอกว่า ประสบการณ์ที่เกือบเอาชีวิตไม่รอดนี้ยังตรึงใจเธอเสมอ เธอรู้ว่าชายคนนั้นคงโกรธที่เธอไม่ยอมบอกสถานภาพที่แท้จริงของเธอ ซึ่งรินเองก็ไม่รู้จะอย่างไร เธอบอกว่าเป็นเรื่องยากยิ่งที่จะต้องบอกใครสักคนว่าตัวเองคือใคร เพราะรู้ว่าเมื่อบอกไปแล้ว น้อยคนที่จะสามารถรับกับ “สภาพ” นั้นได้

เมื่อสิ่งที่เธอหวังไว้หลุดลอยไปเสมือน “ฟ้าถล่มลงกลางหน้า” รินก็เดินหน้าแสวงหาความสุขให้กับตัวเอง โดยการออกเที่ยวกลางคืนเหมือนเก่า เธอได้พบปะ และมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ชายมากหน้าหลายตา แต่ทุกคนก็เหมือน “สายลม” ที่ผ่านมาแล้วก็ผ่านไป จนกระทั่งรินมาพบกับชายชาวต่างชาติที่สูงวัยกว่าเธอถึง 14 ปี ซึ่งเป็นคนรักปัจจุบันของเธอ ทั้งสองพบกันในสถานที่เที่ยวกลางคืน และมีเพศสัมพันธ์กับตามสูตร แต่หลังจากนั้นชายสูงวัยคนนี้ก็ได้อัดต้อริน และเอ่ยปากที่จะเลี้ยงดูรินในฐานะ “ภรรยา” ซึ่งรินก็ไม่รีรอ เธอตอบรับคำเชิญของเขาโดยทันที และหวังว่าจะได้ใช้ชีวิตที่เป็นสุขกับคนที่ “รัก” เธอจริง

อย่างไรก็ตาม ชายชาวต่างชาติคนนี้ไม่รู้เกี่ยวกับภูมิหลัง และสถานภาพเกี่ยวกับเพศของริน และชายคนนี้ได้ไต่อยู่เมืองไทย แต่จะเดินทางมาเมืองไทยประมาณทุก ๆ 2-3 เดือนต่อครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งจะอยู่ประมาณ 2 สัปดาห์ โดยฝ่ายชายบอกรินว่า เขามีภรรยาและลูกอยู่แล้วที่อังกฤษ แต่เลิกกันไปหลายปีแล้ว เขายินดีที่จะ “แต่งงาน” และให้เธอไปอยู่อังกฤษกับเขา ซึ่งชายคนนี้ต้องการพบญาติพี่น้องของริน และจัดงานแต่งงานแบบไทย ๆ ที่บ้านเกิดของเธอ รินจึงพาเขาไปพบครอบครัวของเธอ โดยชักชวนให้ทุกคน “จัดงานทำบุญบ้าน” เลี้ยงกันระหว่างญาติพี่น้อง และเธอก็บอกคนรักของเธอว่า นี่คือ “งานแต่งงานแบบไทย”

“เราฐานะนี่คือการโกหก แต่จะให้เราทำยังไง ถ้าเราไปบอกให้พ่อแม่เราจัดงานแต่งงาน เค้าคงรับไม่ได้ แล้วชาวบ้านแถวนั้นใครจะมา มีแต่คนจะหัวเราะเยาะ พูดต่อกันไปสิบปียี่สิบปีก็ไม่จบ เราเลยคิดว่าไม่เอาดีกว่า โกหกไปเค้าก็ไม่รู้ เพราะที่บ้านเราเค้าไม่มีใครพูดภาษาอังกฤษได้เลย”

แต่ระหว่างที่ทุกอย่างในชีวิตเธอเริ่มจะเข้าที่ เรื่องที่ “ไม่คาดคิด” ก็เกิดขึ้นกับชีวิตเธอ โดยปกติแล้ว รินบริจาคเลือดเป็นประจำทุกปี ปี พ.ศ. 2544 เธอก็ทำทุกอย่างเหมือนกับที่เคยทำ แต่ครั้งนี้เจ้าหน้าที่สภากาชาดไทยแจ้งให้เธอทราบถึงเหตุผลที่มีอาการเลือดที่เธอตั้งใจมาบริจาคได้ว่า เธอ “ติดเชื้อ” เอช ไอ วี ซึ่งเธอบอกเล่าความรู้สึกตอนนั้นว่า แทบตั้งตัวไม่ติด ไม่คิดว่าเรื่องร้าย ๆ จะต้องมาเกิดขึ้นกับชีวิตเธอ สิ่งที่ต้องทำต่อไปก็คือ การบอกให้คนรักของเธอทราบว่าเธอติดเชื้อ และให้เขาไปตรวจหาเชื้อเช่นกัน แต่สิ่งที่ “เหลือเชื่อ” ที่

เกิดขึ้นเมื่อเธอบอกคนรักของเธอถึงเรื่องดังกล่าว ก็คือ คนรักของเธอยินดีที่จะอยู่กับเธอต่อไป รินจึงพาคนรักไปตรวจเลือด แต่โชคที่คนรักของเธอไม่ติดเชื้อเอช ไอ วี

จากที่เธอไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยเวลาปฏิบัติกิจทางเพศ แพทย์แนะนำว่า เธอ “จำเป็น” ต้องใช้ถุงยางอนามัยเพื่อป้องกันการติดเชื้อ ซึ่งเธอก็นำเรื่องดังกล่าวมาบอกคนรักของเธอ แต่ปรากฏว่า คนรักของเธอมองไม่เห็น “ความจำเป็น” ของการใช้ถุงยางอนามัย

“แรก ๆ ที่เราเริ่มอยู่กับฝรั่งคนนี้ เราไม่รู้ว่าเราติดเชื้อ ก็มีอะไรกันตามธรรมดา ไม่ได้ป้องกัน แต่พอเรารู้ว่าเราติดเชื้อ เราก็บอกเค้านะ แล้วก็พาเค้าไปตรวจ โชคดีมากเลยที่เค้าไม่ติดเชื้อ หลังจากนั้นหมอบอกว่าเวลาทำอะไรกันก็ให้ใส่ถุงยางอนามัยทุกครั้ง แต่แฟนเราเค้าบอกว่าไม่ต้องใช้ถุงยางอนามัยก็ได้ เพราะมีอะไรกันเป็นปีแล้วยังไม่เห็นติดเลย... เรารักเค้านะ ไม่อยากทำร้ายเค้า ไม่อยากให้เค้าต้องได้รับเชื้อไปด้วย”

เมื่อ “ภาวะวิกฤต” ผ่านพ้นไป คนรักของเธอก็ชวนเธอไปอยู่ที่อังกฤษด้วยกัน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นอีกครั้ง เนื่องจากเอกสารแสดงตัวของเธอยังเป็น “นาย” อยู่ ทำให้ไม่ตรงกับที่ครอบครัวของฝ่ายชายทางอังกฤษเขียนจดหมายรับรองมา วิชาเธอจึงไม่ผ่าน ซึ่งเธอจำเป็นต้อง “โกหก” คนรักของเธอว่า เป็นเพราะเธอติดเชื้อ แพทย์จึงอยากให้เธออยู่เมืองไทยเพื่อดูอาการก่อน ดังนั้น เมื่อเธอไปอังกฤษไม่ได้ แม่ของฝ่ายชายจึงเดินทางมาเมืองไทยเพื่อมา “ดูตัว” ลูกสะใภ้ แต่เมื่อแม่ฝ่ายชายเห็นเธอก็บอกกับเธอว่า รินรูปร่างลักษณะไม่เหมือน “ผู้หญิง” ไทย ทำให้รินเริ่มกลัว เพราะว่าแฟนเธอก็เคยถามหลายครั้งเกี่ยวกับเรื่องแผลเป็นที่อวัยวะเพศ ประจำเดือน และความต้องการที่จะมีลูกของเธอ รินบอกว่า เธอจำเป็นต้อง “ต่อแผล” เพื่อเอาตัวรอด

ปัจจุบันเธอและเขาใช้ชีวิตร่วมกันได้เกือบ 3 ปีแล้ว ซึ่งหากถามว่าทุกวันนี้รินมีความสุขในชีวิตคู่นี้หรือไม่ คำเดียวที่จะสามารถเป็นตัวแทนความรู้สึกส่วนลึกภายในของเธอคือ “สุขแบบหยาบ ๆ” รินบอกว่า

“ถ้าถามว่าทุกวันนี้มีความสุขมั๊ย อยากจะตอบว่า สุขแบบหยาบ ๆ นะ เพราะว่าทุกวันนี้ที่อยู่ด้วยกัน เราก็ไม่รู้ว่าเค้ารู้หรือเปล่าว່ว่าเป็นใคร บางครั้งเค้าก็ทำเหมือนจะรู้ แต่บางครั้งเค้าก็ทำเหมือนว่าเค้านี้กว่าเราเป็นผู้หญิงจริง ๆ รู้มั๊ยว่าเราต้องระวังตัวตลอดเวลา ไม่ทำอะไรให้เค้าจับพิรุชได้ จนบางครั้งมันกลายเป็นความระแวง... เค้าให้เกียรติเรานะ ขนาดแม่เค้าพูดว่าเราไม่เหมือนผู้หญิงไทย เค้ายังไม่ถามเราตรง ๆ เลย แต่เราก็ไม่กล้าที่จะบอกเค้าตามตรงอยู่ดี... เราไม่กล้าจริง ๆ เรากลัวว่าประวัติศาสตร์มันจะซ้ำรอยอีก... เราไม่อยากจะเจ็บอีกแล้ว”

“ห้อง”

ห้องเคยมีประสบการณ์ทางเพศมาแล้วก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพราะเธอเคยมี “คู่อรัก” ตั้งแต่สมัยวัยรุ่นคนหนึ่ง และสมัยที่เธอทำงานแล้วอีกคนหนึ่ง แต่ใช้เวลาคบกันไม่ถึง 1 ปีก็เลิกกรากันไป เนื่องจากเธอพบว่า ผู้ชายที่ผ่านเข้ามาในชีวิตนั้นไม่ “จริงใจ” กับเธอ

สำหรับห้อง เธอใช้เวลาเกือบ 3 ปีกว่าที่เธอจะมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะ ช่วงก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศห้องลาออกจากที่ทำงานเก่า และเมื่อผ่าตัดเปลี่ยนเพศก็พักรักษาตัวประมาณเกือบ 3 เดือน จากนั้นเธอเดินทางมาทำงานใหม่ ซึ่งเธอทำงานเป็นพนักงานขายเครื่องสำอาง ทำให้เธอต้องทุ่มเทกับงานให้มากเพื่อทำยอดขาย ห้องบอกว่า เธอจึงไม่มีเวลาสนใจเรื่องเพศสัมพันธ์

แต่เมื่อเธอเริ่มรู้สึก “เบื่อ” งานที่ทำ เพราะงานขายนั้นเครียดที่จะต้องทำยอดขายอยู่ตลอดเวลา ห้องจึงเริ่มออกเที่ยวกลางคืน และช่วงนั้นเองได้เจอเพื่อนเก่า และรุ่นพี่สาวประเภทสองของเธอ พวกเขาก็ได้ชักชวนให้เธอไปทำงาน “ขายบริการทางเพศ” ในฐานะ “ผู้หญิง” ที่ต่างประเทศ ซึ่งระหว่างที่เธอกำลังตัดสินใจ เธอจึง “ลอง” ออกเที่ยวกลางคืน เพื่อ “ทดสอบ” ประสิทธิภาพของช่องคลอดใหม่ว่าเป็นอย่างไร ดังนั้น การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกหลังการผ่าตัดจึงเกิดในช่วงนี้

“แบบว่าเราก็คิดว่าดีเหมือนกันที่จะได้ลองใช้ของใหม่ ก็ไม่เคยใช้ ได้แต่โม้ ก็ไม่รู้ว่าจะใช้งานจริงแล้วมันจะเป็นยังไง เพราะถ้าต้องไปขายตัวก็ต้องแน่ใจว่าของเราใช้ได้... เที่ยวกลางคืนยังไงก็ได้ลองใช้อยู่แล้ว”

เมื่อเที่ยวกลางคืน เธอบอกว่า เป็นเรื่องที่แสนจะ “ธรรมดา” ที่ “กะเทย” จะได้ “ผู้ชาย” มาเป็นคู่นอน ซึ่งช่วงนั้นเธอเที่ยวกลางคืนเป็นประจำ และได้พบเจอกับชายหนุ่มที่ถูกใจสัปดาห์ละ 3-4 คน โดยส่วนใหญ่ผู้ชายจะเข้ามาหาเธอเอง และด้วยรูปร่างหน้าตาของเธอที่เหมือนผู้หญิงก็ทำให้ผู้ชายส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าเป็น “เธอคือใคร”

ห้องเล่าว่า ครั้งแรกของการมีเพศสัมพันธ์หลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศของเธอ สร้างความ “แข็ง” ให้กับเธอและคู่นอนอย่างมาก เพราะเมื่อจะปฏิบัติกิจ อวัยวะเพศชายไม่สามารถสอดใส่เข้าไปช่องคลอดใหม่ของเธอได้ ทั้ง ๆ ที่อวัยวะของเพศชายก็มีขนาดที่เธอเรียกว่า “ปกติ” ห้องบอกว่า ตอนนั้นรู้สึกว่าการสอดใส่เจ็บมาก อาจเป็นเพราะเธอตื่นตื่น และกลัวเจ็บกับ “ครั้งแรก” การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกนั้นจึงล้มเหลว แต่กับครั้งต่อ ๆ มา ห้องบอกว่า เธอก็สามารถมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่ได้อย่างปกติ

หลังจากการเที่ยวกลางคืนอย่างหักโหมได้ประมาณ 1 เดือน เธอก็ตัดสินใจไปทำงานบนเรือสำราญ แต่เมื่อไปทำงานบนเรือจริง ๆ กฎระเบียบข้อหนึ่งที่บังคับใช้กับพนักงาน

ทุกคน ก็คือ ห้ามขายบริการทางเพศบนเรือเด็ดขาด เธอจึงคิดว่า อยู่บนเรือไม่มี “ช่องทาง” ทำมาหากินอย่างแน่นอน เธอจึงลาออกตั้งแต่เดือนแรกของการทำงาน และกลับมาทำงานเป็นพนักงานขายเครื่องสำอางที่บริษัทเดิม แต่เปลี่ยนเป็นการออกขายตามต่างจังหวัดแทน

เมื่อเธอเดินสายขายเครื่องสำอางในจังหวัดหนองคาย เธอก็มีโอกาสได้พบกับคนรักของเธอคนปัจจุบัน ซึ่งอายุน้อยกว่าเธอ 13 ปี ชายหนุ่มคนนี้เป็นหลานของลูกค้าเครื่องสำอางของเธอ ครั้งแรกของการพบกัน เธอและเขาต่างก็ถูกใจซึ่งกันและกัน ทั้งสองจึงเริ่มต้นความสัมพันธ์โดยการมี “เพศสัมพันธ์” ตั้งแต่ครั้งแรกที่รู้จัก และจากนั้นก็ตกลงที่จะคบหากันในฐานะของคนรัก ซึ่งครอบครัวฝ่ายชายก็ทราบดี แต่ก็ไม่เคยว่าอะไร เพราะน้องช่วยเหลือด้านการเงินให้แก่ครอบครัวของฝ่ายชาย

ปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างเธอและเขาดำเนินมาได้ประมาณปีกว่า ๆ ซึ่งทุกอย่างก็ราบรื่นดี แต่น้องก็ “เตรียมใจ” ไว้แล้วว่า อนาคตเป็นเรื่องไม่แน่นอน มีพบบกต้องมาจากโดยเฉพาะอย่างยิ่ง น้องมีความคิดว่า บุคคลซึ่งมีลักษณะ “พิเศษ” อย่างเธอ คงไม่มีใครที่รักจริง เพราะผู้ชายที่ดี ๆ ก็คงไม่มาสนใจเธอ และผู้ชายที่ยอมอยู่ด้วยก็ต้องเอา “เงินหล่อ”

“เค้าไม่ใช่คนรวย ฐานะก็ธรรมดา แต่ถ้าเราจะหาคนดี ๆ ก็คงเป็นไปได้ เพราะพวกนั้นเค้าคงไม่เอาเรา ถึงเราจะต้องเลี้ยงดูเค้า แล้วก็ให้เงินครอบครัวเค้าใช้บ้าง แต่ดูท่าทีแล้วเค้าก็มีความจริงใจดี เอาใจใส่ แล้วก็ไม่อวดเหมือนคนที่ผ่าน ๆ มา”

เกี่ยวกับเรื่องเพศสัมพันธ์ น้องบอกว่า หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว เธอเลือกที่จะมีเพศสัมพันธ์เพียง 2 รูปแบบเท่านั้น คือ แบบสอดใส่ในช่องคลอด และทางปาก โดยเธอบอกว่า ตั้งแต่ได้รับการผ่าตัดมาแล้ว เธอไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักอีกเลย เพราะเธอรู้สึกว่าเพศสัมพันธ์รูปแบบดังกล่าวไม่ใช่พฤติกรรมของ “ผู้หญิง” แต่เป็นพฤติกรรมของ “กะเทย” และ “เกย์” อย่างไรก็ตาม น้องบอกว่า เมื่อมีเพศสัมพันธ์ เธอไม่ค่อยจะมีความสุขสุดยอดทางเพศ อย่างเช่น 10 ครั้งจะมีความสุขสุดยอดทางเพศเพียง 3 ครั้งเท่านั้น แต่นั่นไม่ใช่ “ปัญหา” สำหรับเธอเลย น้องบอกว่า แคเธอได้แสดงบทบาทของผู้หญิงอย่างแท้จริงในการมีเพศสัมพันธ์ เธอก็พึงพอใจแล้ว”

“ดาว”

ดาวเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเมื่อเธออายุย่างเข้า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แม้เธอจะไม่ได้ “ออกสาว” (แต่งหน้าทาปาก และแสดงกริยาอาการแบบเพศหญิง) มากนัก แต่เธอก็มี “แฟน และคู่ขา” หลายคน ซึ่งพบเจอในที่เที่ยวกลางคืน และการแนะนำของเพื่อนสาวประเภทสองด้วยกัน เธอบอกว่า เธอไม่เคยคิดจะจริงจังกับใคร เพราะคิดว่าไม่มีใครจริงจังกับเธอ

“ตอนที่เรายังไม่ได้ออกสาวมากก็มีแฟนหลายคน และก็นอนกับผู้ชายแล้วตั้งแต่มาก่อนแปลงเพศ แต่ก็ไม่ได้จริงจังกับใครนะ... เป็นแฟนกันแบบเดียวก็เลิก แล้วก็เปลี่ยนแฟนใหม่ แล้วเราก็มีกี่เวลาไปเที่ยว... แต่เราก็ไม่ได้อยู่กับใครนะ ไม่มีใครเอากะเทยจริง”

หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้ไม่ถึง 2 เดือน เป็นช่วงเวลาของดาวในการ “จิก” ผู้ชายมาเพื่อทดสอบช่องคลอดใหม่ซึ่งเป็นนวัตกรรม “ล้ำค่า” ที่เธอแสนจะภูมิใจ เพราะเธอทำงานเก็บออมเพื่อการนี้มาเป็นเวลากว่า 8 ปี ดาวยอมรับว่า เธอมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายมากหน้าหลายตาเช่นเดียวกับก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เธอคิดว่า การมีเพศสัมพันธ์แบบ “ครั้งคราว” หรือ “ข้ามคืน” นำมาซึ่งความสนุกสนาน และความตื่นเต้นในชีวิต ซึ่งเธอไม่เคยคาดหวังว่าจะมีบุคคลใดมาก่อร่างความสัมพันธ์ในระยะยาวกับเธอ

“เราจะมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เราถูกใจ เราคิดว่าเป็นการหาความสุขให้กับตัวเอง ไม่จำเป็นต้องซีเรียสอะไรกับเรื่องแบบนี้... ใครก็ได้ที่ถูกใจเรา พอเสร็จต่างก็แยกย้ายกันไป ไม่มีใครอยากมีพันธะหรือก เราก็ไม่อยากมี คำก็ไม่อยากมี... ไม่มีผู้ชายคนไหนที่จะคิดจะมีความสัมพันธ์ที่ยืดยาวกับกะเทยอย่างเรา”

และแม้ว่าหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศดาวจะมีเพศสัมพันธ์แบบนับครั้ง “ไม่ถ้วน” แต่ความสุขสุดยอดทางเพศนั้นยัง “ขาดแคลน” กล่าวคือ เมื่อมีเพศสัมพันธ์ไม่ว่าจะเป็นทางช่องคลอดใหม่ หรือทางทวารหนักก็แล้วแต่ 10 ครั้งจะมีความสุขสุดยอดทางเพศได้เพียง 1-2 ครั้งเท่านั้น ซึ่งต่างจากก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่เธอสามารถมีความสุขสุดยอดทุกครั้งของการมีเพศสัมพันธ์ อย่างไรก็ตาม ความสุขสุดยอดทางเพศไม่ใช่ปัญหาสำหรับดาว เพราะเธอบอกว่า เธอมีความสุขจากการแสดงบทบาทเป็นผู้หญิงอย่าง “เต็มตัว” ในช่วงของการมีเพศสัมพันธ์ ดาวเล่าว่า ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เธอจะเอามือกุมอวัยวะเพศ “ชาย” เอาไว้ตลอดเวลา และรู้สึกถึงเกียรติเมื่อมีความสุขสุดยอดทางเพศแล้วจะมีน้ำกามหลั่งออกมา เธอบอกว่านั้นคือ “ลักษณะของความเป็นชาย” ซึ่งสามารถกำจัดได้โดยการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

ปัจจุบันดาวใช้ชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้ประมาณปีกว่า ๆ เธอเล่าว่า เธอมีคนรักเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ตัดสินใจอยู่กับกันด้วยกัน ดาวบอกว่า คนรักของเธอหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหนุ่มเจ้าของกิจการคาเฟ่ที่เธอไปเที่ยว ความสัมพันธ์ของเขาและเธอเริ่มต้นด้วยการมีเพศสัมพันธ์ จากนั้นชายหนุ่มคนนี้ก็ติดต่อมาหาเธอ และแวะมาหาเธอที่ร้านเสริมสวยของเธออยู่เสมอเป็นเวลาเกือบ 3 เดือน ดาวเล่าว่า แรก ๆ คนรักของเธอดีกับเธอมาก และเอาอกเอาใจทุกอย่าง ดาวจึงตัดสินใจ “อยู่กับ” กับผู้ชายคนนี้อย่างเปิดเผย เพราะเธอคิดว่าเขาคอนี้ “อาจ” จะเป็นคนที่เธอสามารถ “ฝาก” ชีวิตไว้ได้ และ “อยู่กับ” กับเธอไปจนแก่เฒ่า แต่เมื่อคบกันได้ยังไม่ถึงปี คนรักของเธอเริ่ม “ไถเงิน” ซึ่งในทีแรกดาวก็ให้เท่าที่เธออยากได้ แต่เมื่อหนักเข้า ดาวจึงเริ่มปฏิเสธ เนื่องจากเธอจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อซื้ออุปกรณ์เสริมสวยเข้าร้าน

เมื่อไม่ได้เงินจากดาว คนรักจึงเริ่มจากการพูดจา “แย่” กับเธอก่อน และพัฒนาไปสู่การ “ทำร้าย” ร่างกาย

“อยู่ ๆ ไปก็เริ่มมาขอเงินเรา แรก ๆ ก็ให้นะ แต่ตอนหลังก็ให้ไม่ได้เข้าใจมัย... เพราะเราก็ต้องใช้จ่ายในร้านเหมือนกัน ให้ไปก็มีแต่หมด พอเราบอกว่าเราไม่มี มันก็ดบตี ชูจะเอาเงิน บางทีมันเมา มันก็กระที่บเรา”

ดาวไม่คิดจะทนอยู่กับผู้ชายแบบนี้ ดาวให้เหตุผลว่า คนเราจะอยู่ด้วยกันก็เพราะความรัก แต่สิ่งที่ “คนรัก” ของเธอทำกับเธอนั้นไม่ได้เรียกว่า “ความรัก” เธอจึงตัดสินใจเลิกทันทีโดยไม่แคร์สายตาใคร ๆ

เรื่องที่เกิดขึ้นไม่เพียงแต่ทำให้เธอ “เสีย” ความรู้สึก แต่ยัง “ตอกย้ำ” ทศนคติในทางลบเกี่ยวกับความรัก และการใช้ชีวิตคู่ของเธออีกด้วย เพราะถึงวันนี้ ดาวยังคงยืนยันความคิดเดิมของเธอที่ว่า “ไม่มีใครที่จะคิดจริงจังกับกะเทย เพราะ “กะเทย” เป็นเพียง “แหล่ง” แสวงหา “ประโยชน์” ชั่วครั้งคราวของ “ผู้ชาย” เท่านั้น และท้ายที่สุด “ผู้ชาย” ก็จะต้องกลับไปหา “ผู้หญิง”

“อินทร์”

เมื่อเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 อินทร์ก็ตัดสินใจเดินทางจากจังหวัดลำปางเข้าสู่กรุงเทพมหานครทันที โดยหวังว่าจะมาหางานดี ๆ ในเมืองกรุงทำ แต่ด้วยการศึกษาที่ค่อนข้างน้อย “งานดี ๆ” จึงไม่ใช่งานสำหรับเธอ เมื่อความพยายามในการหางานดี ๆ ทำนั้นหมดสิ้นลง เธอจึงตัดสินใจเดินสู่ “งานกลางคืน” ที่ผู้คนมักนิยามงานดังกล่าวตรงข้ามกับงานดี ๆ

รินเริ่มต้นด้วยการทำงานอยู่ในแหล่ง “สถานบันเทิง” ยามค่ำคืน และเธอก็ได้พบ “รักแรก” และ “รักเดียว” ในชีวิตของเธอ ผู้ชายที่เธอพบทำงานอยู่ข้างคาเฟ่ที่เธอทำงานอยู่คบกันได้ไม่ถึง 2 เดือน เธอและเขาก็ตกลงจะอยู่ด้วยกันในฐานะ “สามีภรรยา” อย่างเปิดเผย แต่อุปสรรคสำคัญในการใช้ชีวิตร่วมกัน คือ การกีดกันของครอบครัวฝ่ายชาย โดยญาติพี่น้องของฝ่ายชายพยายามจะแยกเขาทั้งสองออกจากกัน ด้วยเหตุผลที่ว่า “เมียเอ็งไม่ใช่ผู้หญิง มันเป็นกะเทย” โดยพ่อแม่เรียกคนรักของเธอให้กลับไปอยู่บ้านที่ต่างจังหวัด แต่คนรักของเธอก็ยังแอบติดต่อมาหาเธอ และเรียกเธอให้ไปที่บ้านเขา พอได้เดือนหนึ่ง อินทร์ตัดสินใจเดินทางไปหาคนรักของเธอที่บ้านต่างจังหวัด เพื่อที่จะขอ “ความเห็นใจ” จากครอบครัวของฝ่ายชาย และชี้แจงให้ทุกคน “เข้าใจ” ในความรักรูปแบบนี้ อินทร์เล่าว่า เธอต้องพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ญาติของฝ่ายชายยอมรับ เช่น ช่วยเหลืองานบ้าน และปรนนิบัติญาติพี่น้องของเขาเป็นต้น และที่สำคัญ เธอยังนำเงินที่เธอได้จากการทำงานมาให้เป็นเงินค่า “สินสอด” กับครอบครัวของฝ่ายชาย

“เค้าโทรมาเรียกเราให้เราขึ้นไปหาเค้าที่บ้าน เรายิ่งขึ้นชิว เพราะเรารักเค้านะ อยากอยู่ด้วยกัน ไม่เข้าใจว่าทำไมครอบครัวเค้าต้องกีดกันขนาดนั้นด้วย... เราต้องทำทุกอย่างเลยนะ ไปอยู่บ้านเค้า ทำเหมือนคนใช้นั้นแหละ แล้วก็ขเงินที่เราเก็บไว้ไปให้ครอบครัวเค้าด้วยนะ เพราะเราคิดว่าเงินจะทำให้อะไร ๆ ง่ายขึ้น”

หลังจากนั้น ทั้งสองก็กลับมาใช้ชีวิตด้วยกันที่กรุงเทพฯ ต่างคนต่างทำงาน กลางคืน โดยฝ่ายชายเป็นพนักงานของร้านโตะสติกเกอร์มาตั้งแต่ 9 ปีที่แล้ว และไม่เคยเปลี่ยนงาน ส่วนอินทร์ทำงานเป็นพนักงานเสิร์ฟ พนักงานผสมเครื่องดื่ม และขายบริการทางเพศตามลำดับ ซึ่งเธอจำเป็นต้องเปลี่ยนที่ทำงานอยู่เป็นประจำ เพื่อเป็นการแก้ปัญหา “ขายไม่ออก” ซึ่งจะทำให้รายได้ของเธอลดน้อยลง

สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้จากการทำงานกลางคืนนั้น คือ เรื่องเพศสัมพันธ์ โดยก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ นอกจากอินทร์จะมีเพศสัมพันธ์กับคนรักของเธอแล้ว เธอยังมีเพศสัมพันธ์กับชายนักเที่ยวที่มาใช้บริการในสถานที่ทำงานของเธอด้วย ซึ่งก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น อินทร์ “ขายบริการ” ในฐานะ “กะเทย” สำหรับแขกที่ต้องการ “ความแปลกใหม่” หรือแขกผู้ชายที่ชอบเพศสัมพันธ์ทาง “ประตูลัง” ซึ่งกับการที่เธอทำงาน “บริการ” ก็ไม่ได้ทำให้เธอมีปัญหา กับคนรักของเธอ อินทร์บอกว่า คนรักของเธอ “เข้าใจ” ดีถึงเหตุผลที่เธอต้องทำงานเช่นนี้ เพราะเขาทั้งสองต้องการ “เงิน” เพื่อสร้างครอบครัวที่ “มั่นคง” ต่อไปในอนาคต และงานบริการเป็นงานที่ “ง่าย” ที่สุดแล้วต่อการหาเงินจำนวนมากในเวลาที่ไม่นานนัก

หลังจากที่เธอใช้ชีวิตคู่ได้ประมาณ 5 ปี อินทร์มีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ และมีเงินเพียงพอที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เธอจึงตัดสินใจเข้ารับการเปลี่ยนเพศ เพื่อเหตุผล 2 ประการด้วยกัน ประการแรก คือ จะได้ใช้ชีวิตคู่แบบหญิงชายได้อย่างเต็มรูปแบบ และประการที่สอง คือ เป็นโอกาสดีที่จะได้เปลี่ยนงานมาขายบริการในฐานะ “ผู้หญิง” เนื่องจากจะได้ “ค่าตอบแทน” ที่มากกว่า “ของเดิม” เกือบเท่าตัว

เมื่อผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้เกือบจะ 2 เดือน อินทร์เริ่มใช้ช่องคลอดใหม่จากการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับสามีของเธอ ซึ่งทุกอย่างก็เป็นไปด้วยดี ไม่มีปัญหาอะไรเกิดขึ้น และหลังจากนั้นเธอก็เริ่มใช้ช่องคลอดใหม่เป็น “อุปกรณ์” ในการประกอบอาชีพ โดยอินทร์บอกว่า เมื่อมีช่องคลอดใหม่แล้ว เธอไม่เคยใช้ “ข้างหลัง” อีกเลย เนื่องจากอินทร์คิดว่า “ข้างหลัง” เป็นรูปแบบของผู้ชายกับผู้ชาย อย่างไรก็ตาม สิ่งที่แตกต่างไปจากการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ คือ ความสุขสุดยอดทางเพศ อินทร์บอกว่า ความสุขสุดยอดทางเพศนั้นจะมีเพียงครั้งเดียวของจำนวนครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ทั้งหมด ซึ่งต่างจากก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่เธอสามารถมีความสุขสุดยอดทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ แต่เรื่องนี้ไม่ใช่ปัญหาสำหรับอินทร์ เพราะอินทร์บอกว่า เธอ “ภูมิใจ” ที่ได้ทำให้ฝ่ายชายมีความสุขในฐานะ “ผู้หญิง”

อย่างไรก็ดี อาชีพที่เสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างนี้ ทำให้อินทร์ต้องตรวจเลือดทุก ๆ 3 เดือน และใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อปฏิบัติกิจทางเพศกับผู้ให้บริการ แต่อินทร์ไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนรักของเธอ เธอคิดว่าไม่จำเป็นเพราะคนรักของเธอไม่มีพฤติกรรมเสี่ยง

แม้ว่าเธอจะพยายาม “ปิดบัง” สถานภาพที่แท้จริงของตัวเองในทุกทางแล้ว แต่เมื่อต้องมีเพศสัมพันธ์กับแขก อินทร์มักหลีกเลี่ยงการสัมผัสอวัยวะเพศจากชายคู่นอน เพราะเธอกลัวว่า เขาเหล่านั้นจะจับโดนแผลเป็นนูนรูป “ตะขาบ” ที่อยู่บริเวณแคมนอก ซึ่งหากลูกค้าเธอเริ่ม “สงสัย” ว่าเธอไม่ใช่ผู้หญิง เธอมักแก้ตัวว่า ตอนเด็กเธอประสบอุบัติเหตุ จึงทำให้อวัยวะเพศของเธอฉีกขาด และนี่คือแผลจากอุบัติเหตุครั้งนั้น โดยผู้ให้บริการบางคนก็เชื่อ ในขณะที่บางคนก็ไม่เชื่อ ซึ่งปฏิกิริยาของลูกค้าเมื่อรู้ว่าเราเป็น “กะเทย” จะมีอยู่ด้วยกัน 2 แบบ คือ “ช่างมัน” และ “กระต๊อบ”

“ต้องโกหกแขกไปเรื่อยเปื่อย มุกนี้ใช้เป็นประจำ เพราะไม่รู้จะบอกยังไงหิ พอบอกไปแล้ว คนส่วนใหญ่ก็เชื่อ ไม่ติดใจอะไร แต่ก็มีเหมือนกันพวกที่ไม่เชื่อ มันก็จะเริ่มตำราเรา ก่อน ตำคำหยาบ ๆ แล้วมันก็ไล่เตะ กระต๊อบเรา โคตรโหดเลย... เคยโดนกระต๊อบหนักอยู่ครั้งหนึ่ง ต้องพักเกือบเดือนถึงจะกลับมาทำงานได้”

ปัจจุบันตนย้ายไปเช่าห้องพักอยู่กับเพื่อนสาวที่ทำงานเดียวกับเธอ และจะกลับไปหาคนที่เธอเรียกว่าสามีทุกสัปดาห์ อินทร์ให้เหตุผลว่า การทำงานแบบนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง “นำเสนอ” ตนเองในฐานะ “หญิงโสด” ซึ่งการอยู่ห้องเช่ากับเพื่อนสาวที่ทำงานเดียวกันทำให้ลูกค้า “เชื่อใจ” ว่ายัง “โสดจริง” และทำให้มีโอกาสในการทำงานที่เพิ่มมากขึ้น นั่นหมายถึง รายได้ที่จะตามมาด้วย จะเข้ามาหาเราที่ห้อง โดยคนรักของเธอ “เข้าใจ” และ “เต็มใจ” ให้เธอทำเช่นนั้น เพราะหวังว่า “รายได้” ที่เพิ่มมากขึ้นจะเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ “ชีวิตคู่” มีความสุข ซึ่งอินทร์ก็มองเช่นเดียวกัน เธอมองว่า “เงิน” จะทำให้เธอและสามีมีชีวิตที่ดีขึ้น และฐานะการเงินที่มั่นคงจะสามารถลบ “คำสบประมาท” ที่คนอื่นเคยมีต่อเธอได้

2. การมีคู่หลายคนในเวลาเดียวกันในบางช่วงของชีวิต

ส่วนสาวประเภทสองอีกหลายราย (6 ใน 14 ราย) ก็มีชีวิตทางเพศที่เหวี่ยงว้างเป็นบางครั้งคราวของช่วงชีวิต กล่าวคือ บางช่วงของชีวิตภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ พวกเธอมีคู่นอนมากกว่า 1 คนในเวลาเดียวกัน ซึ่งจะเห็นได้จากชีวิตของบีม เป้ อุ่ม จอย พร และกวาง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

“บีม”

ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ บีมมีแฟน และเคยมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก (anal sex) หรือที่ภาษาชาวบ้านเรียกว่า “ประตูล้าง” หรือ “ข้างหลัง” ซึ่งตอนแรกเลย บีมก็ “ปลอมตัว” เป็นผู้หญิง เพราะไม่กล้าเปิดเผยสถานภาพที่แท้จริงของตัวเอง ซึ่งช่วงแรกนั้นไม่มีอะไรมากก็แค่คบกันเป็นแฟนกระหนุงกระหนิงตามประสาหนุ่มสาวทั่วไป แต่เมื่อคบไปได้สัก 3-4 เดือน ฝ่ายชายต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วย บีมจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเปิดเผยว่าตัวเองเป็น “กะเทย”

อย่างไรก็ดี ความสัมพันธ์ทางเพศแบบหนุ่มสาวก็ยังดำเนินต่อไป และก้าวไปไกลถึงขั้นของการมีเพศสัมพันธ์ แต่จากนั้นอีกไม่นานทุกอย่างก็เป็นแค่อดีต เนื่องจากผู้ชายคนนั้นบอกบีมว่า เขามีแฟนอยู่แล้ว

ต่อมาบีมเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่นานนัก เธอก็พบกับผู้ชายคนใหม่ ซึ่งรู้ว่าเธอคือใคร เธอบอกว่า ผู้ชายคนนี้มีหน้าที่การงานดี และนิสัยดีมาก ทำให้เธอปักใจว่าจะฝากชีวิตเอาไว้กับผู้ชายคนนี้ แม้ว่าจะต้องคบกันหลบ ๆ ซ่อน ๆ ไม่ให้ครอบครัวฝ่ายชายรู้ก็ตามที่ เมื่อคบกันได้เกือบจะ 1 ปี บีมก็ขอไปที่บ้านฝ่ายชาย ฝ่ายชายก็บ้ายเบียง ซึ่งบีมก็รู้ดีว่าเป็นเพราะอะไร

“พ่อแม่เค้าไม่ยอมรับ ใครอยากมีลูกสะใภ้เป็นกะเทย ถึงรูปร่างหน้าตา ผิวพรรณ กิริยาของเราจะเหมือนผู้หญิงทุกกระเบียดนิ้ว แต่หลักฐานทุกอย่างเราก็คงยังเป็นผู้ชายอยู่ดี”

หลังจากนั้นไม่นาน ฝ่ายชายก็บอกบีมว่า “เราห่าง ๆ กันจะดีมัย” เพราะฝ่ายชายกำลังจะแต่งงานกับ “ผู้หญิง” คนอื่น เธอก็รับรู้ได้ทันทีว่าทุกอย่างคงต้องจบ และสิ่งที่เคยวาดฝันเอาไว้ก็คงเป็นได้แค่จินตนาการ อย่างไรก็ตาม บีมไม่เคยมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายคนนี้ เพราะบีมบอกว่าลักษณะที่คบหากันเป็นในรูปแบบความรักที่เธอเรียกว่า “กูกี้ก๊ก”

มุมมองเรื่องการใช้ชีวิตของบีมในปัจจุบัน เธอก็ยังคงยืนยันว่าอยากมีชีวิตคู่ที่สมบูรณ์แบบเหมือนหญิงและชายทั่วไป และสิ่งเดียวที่เธอรู้ดีว่าเป็นอุปสรรค คือ การยอมรับอย่างจริงจังในสิ่งที่เธอเป็นจากคู่ของเธอ บีมบอกว่า

“ลึก ๆ แล้วก็อยากมีคู่ชีวิตนะ แต่มันหาไม่ได้ จะหาใครที่จะมารักกะเทยจริง เราอยากให้คนที่มารักเรารับเราได้อย่างที่เราเป็น ไม่อยากปิดบังปิดกั้นตัวเอง”

อย่างไรก็ดี บีมก็เหมือนสาวประเภทสองคนอื่น ๆ ที่มีกิจกรรม “ทำทาย” ความสามารถของอวัยวะใหม่ที่ได้มาจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ บีมก็ออกเที่ยวกลางคืนเช่นกัน เพื่อหวังจะได้ทดลองของใหม่ ซึ่งเธอก็รู้ว่าทุกอย่างมิได้เป็นอย่างที่เธอคิด บีมเล่าว่า เมื่ออยู่ในที่ที่เที่ยวกลางคืนกับกลุ่มเพื่อนเธอจะ “ประดิษฐ์เจ้าหญิง” คือ ทำกิริยาท่าทาง พูดจาราวเป็นกับผู้หญิงแท้ ๆ เพื่อให้ผู้ชายหันมามอง และจับไม่ได้ว่าเธอเป็นกะเทย ซึ่งผู้ชายส่วนใหญ่ก็จะ

เชื่อ เนื่องจากบีมมีรูปร่างหน้าตา และเสียงเหมือนกับผู้หญิงทุกอย่าง เมื่อผู้ชายเข้ามาพูดคุย สักพักก็ชวนกันออกไปหาสถานที่ปฏิบัติกิจทางเพศ และชั่วโมงนั้นเองก็คือ เพศสัมพันธ์ “ครั้งแรก” และ “ครั้งเดียว” ในชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศของบีม โดยที่เธอก็ไม่ได้ใช้ช่องคลอดเทียมในการปฏิบัติกิจนั้น เพราะฝ่ายชาย “ยินดี” ที่จะใช้ “ทวารหนัก” ของเธอมากกว่า “ช่องคลอดเทียม” เมื่อพบว่าเธอเป็น “กะเทย” ปЛОอมตัว ซึ่งเธอบอกว่านั่นคือ “ความล้มเหลว” ของการมีเพศสัมพันธ์ และกลายเป็นประสบการณ์ทางเพศที่ฝังใจ และทำให้ขาดความมั่นใจในการมีเพศสัมพันธ์ด้วยอวัยวะเพศใหม่จนกระทั่งทุกวันนี้ ดังที่เธอเล่าให้ฟังว่า

“ตอนหลังผ่าตัดใหม่ ๆ มีประสบการณ์แย่มาก ๆ ในการมีเพศสัมพันธ์ คือ ไปเที่ยวกลางคืน แล้วก็เจอผู้ชายมาได้คนหนึ่ง พวกเขามาเข้าโรงแรม เมื่อเราถอดเสื้อผ้า เขาก็ถามว่า “ข้างบนทำอะไรบ้าง” เราก็ตอบว่าใช่ ใจก็เริ่มกลัวว่าเค้าจะจับได้ จากนั้นเค้าก็จะลงไป oral พอเค้าเริ่มจะทำ เขาก็ถามว่า “ข้างล่างก็ทำอะไรเหมือนกันบ้าง” เราก็ไม่ตอบ เรากลัว กลัวมากเกินไปนะ กลัวจะเหมือนอย่างที่เขาบอก “ถ้าผู้ชายมันจับได้ว่าเราเป็นกะเทยนะ มันกระต๊อบเราตายแน่” แต่ปรากฏว่าผู้ชายคนนั้นก็ให้เราใช้ “ข้างหลัง” แทน ไม่ยุ่งกับข้างหน้าเราเลย รู้มัยว่าเราเสียความมั่นใจมาก ๆ มันทำให้เรารู้ว่าของเรามันไม่เหมือนผู้หญิงเลย ดูภายนอกอาจจะเหมือน แต่พออ้าแล้วมันไม่เหมือน หลังจากนั้น ก็ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์อีกเลย ไม่ว่าจะประตูดหน้า หรือประตูดหลัง”

ปัจจุบันบีมได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมาแล้วเกือบ 10 ปี เธอบอกว่า ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศเคยฝันเอาไว้สวยหรูว่า เมื่อได้เปลี่ยนร่างกายตนเองให้เป็นหญิง เธอคงจะได้มีครอบครัวที่สมบูรณ์ และมีชีวิตที่เป็นสุขได้ไม่ยาก แต่ถึงวันนี้ เธอก็ค้นพบแล้วว่ามัน “ไม่จริง” เพราะยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกมากมายที่ทำให้เธอไม่สามารถไปถึงฝันได้ นั่นก็คือ อคติของสังคมที่ไม่ยอมรับ “หญิงเทียม” อย่างเธอ

“เป้”

ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เป้มีคู่รัก แต่เธอไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ทุกรูปแบบกับคนรักของเธอ เป้ให้เหตุผลว่า เธอไม่มั่นใจในอวัยวะเพศของตัวเอง และไม่ยอมให้คนรักเห็นอวัยวะเพศของเธอ ที่สำคัญ เธอยังมีความรู้สึกว่า ตัวเธอเองเป็น “ผู้ชาย”

หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เป้มีแฟน 2 คน โดยคู่รักคนแรกพบกันตั้งแต่ก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศประมาณ 3 เดือนโดยที่ฝ่ายชายก็ทราบถึงสถานภาพที่แท้จริงของเธอ ความรักระหว่างเขาและเธอเป็นไปในแนวทางของ “ความผูกพัน” มากกว่าเรื่อง “เพศสัมพันธ์” เป้บอกว่า ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ทุกรูปแบบกับคนรักของเธอ ความเข้าใจ และความห่วงใยเป็นสิ่งที่เธอต้องการ รวมทั้งฝ่ายชายก็ไม่เคยเอ่ยปากว่าต้องการจะมีเพศสัมพันธ์กับเธอ แต่หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้ 6 เดือน ขณะที่เธอยังคงรักกันดีกับแฟนของเธอ เธอก็มีโอกาสดลองใช้

อวัยวะใหม่ในร่างกายของเธอเป็นครั้งแรก ซึ่งชายคนนั้นเป็นเพื่อนของเพื่อนเธอที่พบกันในที่เที่ยวกกลางคืน โดย “การทดลอง” นั้นก็ผ่านไปด้วยดี แม้ว่าจะมีอาการเจ็บบ้างก็ตาม เป้าให้เหตุผลที่มีเพศสัมพันธ์กับชายคนอื่นที่ไม่ใช่คู่รักของเธอว่า การมีเพศสัมพันธ์ไม่จำเป็นต้องมีกับคู่รัก แต่เพศสัมพันธ์ต้องมีกับคนที่ “ถูกใจ”

“คือมีอะไรด้วย แต่ไม่ได้แปลว่ารักไง เรามีเซ็กส์กับเค้าก็เพราะว่าเราอยากมี เค้าถูกใจเรา เราถูกใจเค้า ก็แค่นั้นเอง พอมีแล้วต่างคนก็ต่างไป ไม่ได้ติดต่อกัน มันเป็นเซ็กส์ครั้งคราวมากกว่า”

คบกับแฟนคนแรกได้ประมาณ 2 ปี ฝ่ายชายก็เดินจากไปด้วยเหตุผลว่า “กำลังจะแต่งงาน” เปี้ยอมรับว่าเธอเสียใจมาก แต่ก็ต้องปล่อยให้เขาไป เนื่องจากเป็นสิ่งที่อีกฝ่ายหนึ่งเลือกแล้ว และเธอรู้อยู่แล้วว่าเธอไม่ได้อยู่ในสถานะที่จะสามารถเรียกร้องอะไรได้ ซึ่ง “ของขวัญ” ที่ฝ่ายชายทิ้งไว้ให้เป้ ก็คือ ความเจ็บป่วยจากโรคไมเกรน และโรคซึมเศร้า

“เราเสียใจมากเลยนะ ไม่อยากให้เรื่องมันจบแบบนี้ แต่ก็ต้องปล่อยให้มันเป็นไป เราก็ไม่รู้ว่าจะไปเรียกร้องอะไรได้... ใคร ๆ เค้าก็รู้ว่าความรักแบบผิดมนุษย์แบบนี้ ก็ต้องลงเอยแบบผิดหวัง แบบโดนหลอกอยู่แล้ว”

หลังจากนั้น เธอก็ออกเที่ยวกกลางคืนบ่อยขึ้น คือ สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง และทุกครั้งที่เราออกเที่ยวนั้น เธอก็สามารถ “เก็บเกี่ยว” ชายหนุ่มได้ทุกคืน ซึ่งคืนหนึ่งเธอก็พบว่าปัญหาของช่องคลอดที่ผ่านการสร้างโดยศัลยแพทย์ คือ “ความไม่ยืดหยุ่น” เธอเล่าว่า

“เจอกับผู้ชายคนหนึ่งที่เที่ยว หล่อถูกใจเรามาก ก็ตามสไตล์นะ ก็พากันไปโรงแรม พอเค้าควักของเค้าออกมา เราตะลึงไปเลย มันใหญ่มาก ใหญ่มาก ๆ... เราก็ยังไม่ได้ว่าอะไร แต่พอจะมีอะไรกัน ก็มีไม่ได้ เพราะของผู้ชายใหญ่มากเกิน ไม่สามารถสอดเข้าช่องคลอดเรา ได้ พยายามยัดเข้าไปแล้วก็ทำไม่ได้... ครั้งนั้นก็เลยไม่ได้มีอะไรกัน เราก็เลยรู้ว่าถ้าของผู้ชายใหญ่จะเข้ากับของเราไม่ได้ เพราะของเราไม่เหมือนของผู้หญิง มันขยายไม่ได้”

เมื่อเที่ยวกกลางคืนหนัก ๆ เข้าประมาณ 3 เดือน เธอเริ่มเบื่อการเที่ยวกกลางคืนและหยุดเที่ยวชั่วคราว ต่อมาก็ได้มีโอกาสเจอชายหนุ่มคนใหม่ที่อายุน้อยกว่าเธอ 7 ปี เป็นเพื่อนของลูกค้าเธอ สนทนสนมกันจากการได้เจอกันบ่อย ๆ ซึ่งชายหนุ่มทราบดีว่า “เธอคือใคร” แต่ก็ไม่เคยแสดงท่าทีรังเกียจ หรือดูถูกเธอ เธอจึงตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์กับเขาตั้งแต่ เดือนแรกที่คบกัน แต่เมื่อเวลาผ่านไปเกือบ 1 ปี ฝ่ายชายก็สารภาพตามตรงว่า “มีครอบครัวแล้ว” และให้เหตุผลว่า “เขารักเธอ” เป้จึงตัดสินใจที่จะเป็น “อนุภรรยา” ของชายหนุ่มคนนั้น จนกระทั่งวันนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับชายหนุ่มก็ดำเนินมากกว่า 3 ปีแล้ว และเธอก็รู้สึกพอใจกับสภาพที่เป็นอยู่ แม้รู้ว่ามันจะไม่ยั่งยืนก็ตาม

“ทำไงได้ ก็เรามันเป็นกะเทยหนี ใครเค้าจะเอาเราไปออกหน้าออกตา เป็นแฟนกับเค้าก็ดี ไม่เคยมีอะไรให้หนักใจ เราก็อยู่ส่วนเรา ครอบครัวเค้าก็อยู่ส่วนเค้า อยู่อย่างจืดจางอยู่กับผู้ชายที่มันหลอกเงินเรา พวกนั้นมันรักเราก็รักที่เงินเรา ไม่ได้รักเรา”

“อู๋ม”

ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ อู๋มเคยมีประสบการณ์ในเรื่องเพศสัมพันธ์มาแล้วตั้งแต่ช่วงวัยรุ่น แต่เธอก็ไม่ค่อยมีความสุขจากการมีเพศสัมพันธ์เท่าไรนัก เพราะเธอต้องคอยเอามือปิดป้อง และปิดอวัยวะเพศชายของเอาไว้ตลอดช่วงเวลาของการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งที่อู๋มปล่อยเวลาให้ล่วงเลยมาจนกระทั่งเธออายุ 33 ปีแล้วจึงเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เนื่องจากเธอไม่ค่อยมั่นใจในการใช้ชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เธอเห็นเพื่อน ๆ ของเธอหลายคนก็เมื่อได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศไปแล้ว “สติ” ไม่อยู่กับเนื้อกับตัว หรือภาษาที่พวกเธอใช้เรียกว่า “เอ๋อ”

คนรักคนแรกหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศของอู๋ม เป็นชายหนุ่มซึ่งทำงานอยู่ที่เดียวกันที่แรกก็รู้จักกันในฐานะเพื่อนร่วมงาน แต่อู๋มก็มีใจกับเขามาตั้งนานแล้ว จนกระทั่งหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้ 3 เดือน อู๋มก็ “เสนอดัว” ว่าต้องการมี “อะไร” กับชายหนุ่มคนนี้ให้มากไปกว่าเพื่อน ซึ่งชายหนุ่มก็ยินดี “สนอง” ข้อเสนองของอู๋ม และเรื่องราวความสัมพันธ์ของเขาและเธอนั้น ผู้คนในที่ทำงานก็ไม่มีใครทราบ แต่เมื่อทั้งสองตกลงเป็นแฟนกันได้ประมาณ 4 เดือนผู้ชายคนนั้นก็บอกกับอู๋มว่า เขามี “ลูกเมีย” แล้ว จากนั้น ชายหนุ่มคนนี้ก็ย้ายสาขาไปทำงานอีกจังหวัดหนึ่งกับครอบครัวของเขา นั่นคือ ประสบการณ์ความรักครั้งแรกหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศของอู๋ม

เมื่อคนรักเก่าของเธอย้ายไปทำงานต่างสาขา จึงมีพนักงานชายหนุ่มคนใหม่มาแทน และนั่นก็คือ “เป้าหมาย” ใหม่ของเธอ เพราะการที่ต้องทำงานร่วมกัน ก็ทำให้มีความสนิทสนมกันมากขึ้น โดยชายหนุ่มคนนี้ก็รู้สถานะของเธอดีว่า เธอ คือ “กะเทย” ทำให้ชายหนุ่มคนนี้ตกลงเป็นแฟนกับเธอแต่ “กำชับ” เธอว่า “อย่า” แพร่งพรายให้คนในที่ทำงานรู้เป็นอันขาด ด้วยความที่อู๋มชอบผู้ชายคนนั้น จึงยอมทำตามที่เขาต้องการ เนื่องจากฝ่ายชายนั้นดีกับเธอ เอาอกเอาใจ และช่วยเหลือเรื่องงานกับเธอ แต่พอคบกันได้ไม่นานนัก ประวัติศาสตร์ก็ “ซำร่อย” เพราะฝ่ายชายบอกกับเธอว่า เขามีครอบครัวแล้ว อู๋มบอกว่า เธอไม่เสียใจกับเรื่องที่เกิดขึ้น เพียงแต่เสียความรู้สึกเท่านั้นเอง

“เรารับได้อยู่แล้ว ทำใจอยู่แล้วว่าต้องเป็นแบบนี้ มีชีวิตที่สมบูรณ์ไม่ได้หรอก ก็เราเป็นกะเทยนี่... ไม่ค่อยเจ็บหรอกนะกับเรื่องที่เกิดขึ้น เพราะเคยมีประสบการณ์มาตั้งแต่คนก่อน แต่แค่เสียความรู้สึกเท่านั้นเอง เสียความรู้สึกที่เรื่องแบบนี้เกิดขึ้นกับเร่อีกแล้ว”

อย่างไรก็ดี แม้ว่าเธอจะมีคนรักที่เธอเรียกว่า “แฟน” อยู่แล้ว แต่เธอก็มีคนที่เธอเรียกว่า “กิ๊ก” ได้จากที่เที่ยวกกลางคืน อู๋มบอกว่า มีทั้งที่ผู้ชายเข้ามาหาเธอ และเธอเข้าไปหา

ผู้ชาย เธอบอกว่า การหาความสุขเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องแปลกอะไร เพราะเป็นการหาความสุขใส่ตัว ไม่มีใครที่จะจริงจังอยู่แล้วในสถานที่นั้น ความสัมพันธ์กับบรรดาชายนักเที่ยวก็เป็นแบบ “ม่วน เดียวจบ” ในคืนนั้น เธอระลึกอยู่เสมอว่าตัวเองไม่ใช่ผู้หญิงแท้ ไม่มีผู้ชายคนไหนที่คิดจะสานสัมพันธ์อย่างจริงจัง นอกจากนั้น อุ่มยังบอกอีกว่า ผู้ชายที่เป็น “กิ๊ก” ของเธอนั้น มีรูปร่างหน้าตาชนิดที่เรียกได้ว่า “หล่อลากดิน” ถูกใจเธอมาก รวมทั้งประสบการณ์ความรักตั้งแต่ก่อนผ่าตัดจนมาถึงหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ อุ่มคิดเห็นว่า แฟนของเธอก็คงต้องไปมี “กิ๊ก” เช่นกัน ดังนั้น จึงไม่ใช่เรื่องแปลกอะไรที่จะมีเพศสัมพันธ์กับคนที่เธอบอกว่า “ถูกใจ”

อุ่มบอกว่า ปัจจุบันอายุเธอก็เริ่มมากขึ้น เรื่องการใช้ชีวิตคู่แบบครอบครัวนั้นเธอเลิกหวังไปแล้ว อุ่มคิดว่า ไม่มีผู้ชายคนไหนอยู่กับกะเทยได้นาน ซึ่งมีเหตุผลอยู่ด้วยกัน 2 ประการ โดยประการแรก ผู้ชายจะใช้กะเทยเป็นเครื่อง “บำบัด” ความใคร่เท่านั้น ไม่คิดจริงจังอะไร ส่วนประการที่สอง กะเทยไม่สามารถ “มีลูก” ให้กับผู้ชายได้ เพราะจุดประสงค์ของผู้ชายทุกคน คือ อยากรมีลูก ซึ่งอุ่มบอกว่าประการหลังนั้นเป็นเหตุผลที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้ผู้ชายใช้ชีวิตร่วมกับกะเทยไม่นาน

“จอย”

จอยเคยมีประสบการณ์ทางเพศก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยเธอมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก หรือที่ภาษาชาวบ้านเรียกว่า “ทางประตูหลัง” เพียงครั้งเดียวเมื่ออายุ 18 ปี ซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนตอนมัธยมปลายของเธอนั่นเอง

จอยเข้ารับการผ่าตัดเมื่อเธออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ และหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้ 2 เดือน เธอก็มีโอกาสทดลองอวัยวะเพศใหม่ได้โดยไม่ต้องออกเที่ยวกลางคืน เพราะเมื่อเธอเล่าเรื่องราวชีวิตของเธอให้กับครูผู้ชายที่สอนฟิตเนสฟัง ครูสอนฟิตเนสจึงเสนอตัวที่จะเป็น “หนูทดลอง” ให้กับเธอ จอยก็ไม่ยอมให้ออกไป เธอจึงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศกับครูสอนฟิตเนส เธอเล่าถึงเหตุผลที่เธอ “ยอม” มีเพศสัมพันธ์กับเขาเนื่องจากเห็นครูรูปร่างหน้าตาดี ดูสะอาด และคิดว่าเขาก็คงอยากลองเหมือนกัน แต่จอยก็ต้องพบกับความผิดหวัง “สุด ๆ ” จากการมีเพศสัมพันธ์ครั้งนั้น เพราะอวัยวะเพศของครูมีขนาด “เล็ก” เหมือน “เข็ม” ไม่เหมือนกับที่เธอเคยประสบมาในอดีต เธอเพิ่งจะรู้ว่า อวัยวะเพศของผู้ชายเล่นกล่อมักมีขนาดเล็ก

“อ๊อ้ย หนูนะผิดหวังมากเลย ไอนั้นของเค้านะเล็กกะจิตริต เห็นตัวใหญ่ก็ว่าไอนั้นจะใหญ่ด้วย ที่ไหนได้อันเท่าเข็ม แต่ครั้งนั้นก็ดี ก็รู้ว่าของเราใช้ได้ ไม่มีปัญหาอะไร”

ต่อมา จอยได้พบชายหนุ่มที่อายุไล่เลี่ยกันซึ่งเรียนกฎหมายในมหาวิทยาลัยเดียวกับเธอ โดยฝ่ายชายทราบดีเกี่ยวกับสถานภาพที่แท้จริงของจอย เมื่อคบกันได้ 6 เดือน ความสัมพันธ์ก็ยุติ เนื่องจากจอย “สับสน” มาว่าฝ่ายชายมีคนรักเป็นผู้หญิงอยู่แล้ว ซึ่งจอยบอก

ว่า “ไม่รู้สึกอะไรกับสถานการณ์ดังกล่าว เพราะเธอสามารถ “หา” ได้เรื่อย ๆ อยู่แล้ว “ไม่มีความจำเป็นต้อง “ง้อ” ผู้ชายให้อยู่กับเธอ

คนรักคนต่อมาของเธอ พบกันในที่เที่ยวกกลางคืน เด็กหนุ่มวัย 17 ปี “ติดใจ” เธอตั้งแต่คืนแรกที่มีเพศสัมพันธ์กัน และจากนั้นก็ติดต่อมาหาเธอตลอด เวลาผ่านไปเดือนหนึ่ง ทั้งสองจึงตกลงเป็นแฟนกัน แต่คบกันไปไม่ถึง 3 เดือน จอยก็เป็นฝ่ายขอยุติความสัมพันธ์ทางเพศกับเด็กหนุ่มคนนี้ โดยให้เหตุผลว่า

“คือพี่เข้าใจหนุ่มมัย เราจะมีผัวทั้งทีก็ต้องมีให้มันดีกว่านี้ คือหนูไม่ได้หวังสูง ก็รู้ว่า เป็นกะเทยจะหวังอะไรมากไม่ได้ ผู้ชายดี ๆ ที่ไหนเค้าจะมาเอาเรา แต่ก็อยากได้ผู้ชายที่มีการศึกษา มีฐานะทางการเงินดีหน่อย เนี่ยะ เค้ายังเป็นเด็ก เพิ่งโตปีที่แล้ว เรียนหนังสือก็ไม่เรียน งานการก็ไม่ทำ เราคิดว่าไม่เอาดีกว่า ไม่อยากเอามาให้คนอื่นดูถูก พี่เข้าใจหรือเปล่าคะ “เทพธิดา” จะไปกิน “ผี” ได้ยังไง”

ตั้งแต่เลิกกับเด็กหนุ่มคนที่เธอเปรยว่า “ไม่มีอนาคต” แล้ว จอยก็ไม่ได้มีแฟนอีก เธอบอกว่า “ไม่ต้องการจะมีแฟนหรอก เพราะผู้ชายที่เข้ามาหาเธอนั้น “ไม่มีดี” จอยมองว่า หากต้องมีคนรัก ก็ขอมีผู้ชายที่ค่อนข้างเหมาะสมกับเธอในทุก ๆ ด้าน แม้ว่าเธอจะเป็นกะเทย แต่เธอก็ “เลือก” ผู้ชายที่จะมาเป็น “คนรัก” เช่นกัน

เกี่ยวกับเรื่องของเพศสัมพันธ์หลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จอยก็เป็นสาวประเภทสองคนหนึ่งที่เที่ยวกกลางคืนเพื่อหาความบันเทิงใส่ตัว รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายมากหน้าหลายตา ทั้งในนามของสตรีเพศ และสาวประเภทสอง จอยกล่าวว่า แม้อวัยวะเพศของเธอจะไม่เหมือนผู้หญิงเสียทีเดียว เพราะมีรอยตะเข็บแผลเป็นบริเวณด้านข้างของแคมออก แต่เธอก็รู้สึกมั่นใจทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ เพราะเธอบอกว่า เวลาที่จะ “ปฏิบัติกิจ” ทางเพศกันจริง ๆ ผู้ชายส่วนใหญ่จะ “หน้ามืด” และ “ตามัว” ไม่ได้ดูหรือกว่า “อะไรเป็นอะไร”

ทัศนะของจอยที่น่าสนใจ คือ จอยมองว่า “คู่รัก” กับ “คู่นอน” นั้นต่างกัน เป็นสิ่งจำเป็นที่ทั้งผู้หญิง และกะเทยต้องสามารถ “แยกแยะ” ให้ออก เพราะ “คู่นอน” สามารถหาได้ทั่วไป มีอยู่อย่าง “ดาษดื่น” มีเพศสัมพันธ์กันด้วยความ “ถูกตา ต้องใจ” และเป็นเพียง “ชั่วคราว” ไม่มีความ “ผูกพัน” ไฉน ในขณะที่ “คู่รัก” มีได้เพียงคราวละคนเดียว ต้องมาจากความ “เข้าใจ” และต้องมีความ “ผูกพัน” ระหว่างกันโดยอาจไม่จำเป็นต้องมี “เพศสัมพันธ์” เข้ามาเกี่ยวข้องก็ได้ จอย มองว่า การที่เพศชายไม่ค่อยผิดหวังเรื่องความรักเหมือนดังผู้หญิง และกะเทยก็เพราะว่า ชายสามารถแยกได้ระหว่าง “ความรัก” กับ “เซ็กส์” ดังนั้น ผู้หญิง และกะเทยก็ควรแยกแยะให้ได้ด้วย ยิ่งไปกว่านั้น ในทัศนะของเธอ จอยคิดเห็นว่า ความรักที่แท้จริงนั้น คือ “รักตัวเอง” ให้มาก นั่นหมายถึง การหาความสุขใส่ตัวในสิ่งที่ตัวเองต้องการ แต่ก็ต้องไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับใครด้วย

การมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายที่เธอ “ถูกใจ” เพียงครั้งคราว และสิ้นสุดความสัมพันธ์นั้นเพียงชั่วข้ามคืน ก็คือ ความสุขอย่างหนึ่งของจอย เธอตระหนักดีว่า “จุดจบ” ของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ชายกับกะเทยนั้น “เศร้า” เสมอ คือ ไม่มีทางที่จะสมหวังในความรักอย่างแน่นอน ซึ่งในประเด็นนี้ จอยไม่กล่าวโทษอคติของสังคมที่มีต่อกะเทย แต่เธอกกล่าวโทษผู้ชาย ด้วยคำพูดที่บอกว่า “ผู้ชายต้องการเซ็กซ์เพียงอย่างเดียว”

อย่างไรก็ดี ด้วยวัยของเธอที่เพิ่งผ่านวัยรุ่นมาได้ไม่นาน จอยยอมรับว่า เธอยังคงโหยหาความรักตามประสา “มนุษย์ปุถุชน” อยู่ และหวังว่าสักวันจะเป็นผู้ “โชคดี” ในเรื่องความรักบ้าง

“พร”

ตั้งแต่สมัยเรียนอยู่มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ พรเริ่มมีคนรักคนแรก เขาผู้นั้นเป็นชายหนุ่มชาวอิตาเลียนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ทั้งสองพบกันผ่าน “ห้องสนทนา (chat room)” ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แต่กระนั้นก็ดี ฝ่ายชายทราบว่าเธอไม่ใช่หญิงแท้แต่กำเนิด และเขาบอกว่า “รับได้” ในสิ่งที่เธอเป็น เธอและเขาจึงเริ่มต้นความสัมพันธ์แบบคู่รัก และมีเพศสัมพันธ์กันตามลำดับ แต่เมื่อคบกันได้ประมาณ 7 เดือน จุดจบของความสัมพันธ์ก็มาถึง เนื่องจากพรจับได้ว่าแฟนของเธอ “ควง” ผู้หญิงอื่น และ “คบซ้อน” พรตระหนักในตนเองดีว่า เธอไม่ใช่ผู้หญิงแท้ และถึงจุดหนึ่งผู้ชายคง “รับไม่ได้” ในสิ่งที่เธอเป็น เธอจึงตัดสินใจสิ้นสุดความสัมพันธ์กับชายหนุ่มชาวอิตาเลียนคนนี้

เมื่อเธอเรียนจบ พรตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเพื่อสร้างความ “สมบูรณ์แบบ” ให้แก่ตัวเอง และหลังจากนั้นได้ประมาณเดือนเศษ ๆ พรก็ได้เจอกับผู้ชายคนใหม่ซึ่งมีอาชีพเป็นอาจารย์ในสถาบันที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งจากการแนะนำของเพื่อนเธอ โดยฝ่ายชายทราบถึงสถานะทางเพศที่แท้จริงของเธอ พรบอกว่าเป็น “โอกาสทอง” ที่จะได้ลองใช้ช่องคลอดใหม่ที่ผ่านการศัลยกรรม ซึ่งพรเล่าว่า เพศสัมพันธ์ครั้งแรกจนกระทั่งปัจจุบันนั้นไม่พบปัญหาอะไร การมีความสุขสุดยอดทางเพศอาจไม่ได้พบเจอในทุกครั้งที่มีการเพศสัมพันธ์เหมือนกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่เธอสามารถมีความสุขสุดยอดทางเพศทุกครั้ง แต่นั่นไม่ใช่ปัญหาสำหรับเธอ เพราะแค่ได้มีเพศสัมพันธ์กับคนรักในฐานะ “ผู้หญิง” คนหนึ่ง เธอก็พึงพอใจแล้ว

พรยังบอกว่า หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว เธอมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่เรื่อยมา และในบางครั้งเพื่อให้ชีวิตทางเพศมี “รสชาติ” เพศสัมพันธ์ทางปากก็ถูกนำมาเป็นวิถีทางในการแสวงหาความสุขทางเพศในชีวิตคู่ได้อย่างดี แต่ส่วน “ข้างหลัง” หรือเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักนั้น พรไม่เคยคิดจะยุ่งอีกเลย เพราะเธอคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักไม่ใช่ “สิ่งที่ผู้หญิงปฏิบัติกัน”

ณ วันนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับอาจารย์หนุ่มดำเนินมาได้ประมาณ 1 ปีเศษแล้ว พรหมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับชีวิตคู่ของเธอว่า เพศสัมพันธ์เป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตคู่ แต่อีกส่วนหนึ่งซึ่งมีความสำคัญมากกว่า คือ เรื่องความเข้าใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งยอมรับในสิ่งที่คนรักของตัวเองเป็นได้อย่างไม่มีเงื่อนไข ซึ่งพรหมบอกว่า

“คำยอมรับในสิ่งที่เราเป็นได้ คำไม่เคยพูดว่าตนเป็นคนผิดปกติเลย และช่วยเหลือเกือบทุก ๆ เรื่อง เราคิดว่าสิ่งนี้มันสำคัญกว่าเซ็กส์อีกนะ เพราะถ้ามีเซ็กส์กันอย่างเดียว แต่คำดูถูกว่าเราเป็นกะเทยมันก็รับไม่ได้”

อย่างไรก็ดี ตั้งแต่ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศจนกระทั่งหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเธอก็เคยออกเที่ยวกลางคืน แต่สิ่งเดียวที่เธอไม่เคยทำ คือ การมีเพศสัมพันธ์ชั่วคราวกับชายนักเที่ยว เธอบอกว่า พฤติกรรม “สำส่อน” ของกะเทย จะทำให้ผู้ชายดูถูก และเห็นกะเทยเป็น “ของเล่น” ส่งผลให้สังคมยิ่ง “เหยียดหยาม” และไม่ยอมรับกะเทย ยิ่งไปกว่านั้น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะโรคเอดส์นั้น กะเทยทุกคนควรพึง “สังวร” เอาไว้ เพราะการเป็นกะเทยนั้นก็แยะอยู่แล้ว อย่าพยายาม “หาเรื่อง” ใส่ตัวเพิ่ม

“กวาง”

กวางเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเมื่อเธอมีอายุเกิน 20 ปีบริบูรณ์ ซึ่งเธอไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แม้ว่าเธอจะเคยมีแฟนที่คบหากันในช่วงก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศก็ตาม เพราะกวางให้เหตุผลว่า ความสัมพันธ์ของเธอกับแฟนในช่วงวัยรุ่นนั้นเป็นแบบ “puppy love” ธรรมดาเท่านั้นเอง และพอต่างคนต่างโตขึ้นจึงแยกย้ายกันไปตามทางของตัวเอง

เมื่อเธอได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศไปแล้วประมาณ 3 เดือน เธอก็พร้อมที่จะ “แสวงหา” ความรักในรูปแบบของหญิงชาย ซึ่งเพื่อนกะเทยของเธอแนะนำเธอว่า สามารถแสวงหาชายหนุ่มเหล่านั้นได้จากที่เที่ยวกลางคืน กวางจึงไปเที่ยวกลางคืนกับกลุ่มเพื่อนของเธอ และเพียงคืนแรกเท่านั้น เธอก็พบชายนักเที่ยวคนหนึ่ง ซึ่งเขา “ดูดี” ในสายตาเธอมาก จึงลงเอยด้วยการมีเพศสัมพันธ์ โดยกวางบอกว่า เพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่ครั้งแรกหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น “สมบูรณ์” ในความคิดของเธอ ทว่าเธอไม่สามารถมีความสุขสุดยอดทางเพศได้ แต่เมื่อปฏิบัติกิจทางเพศเป็นอันเสร็จเรียบร้อย ผู้ชายคนนั้นก็บอกเธอว่า เขามีแฟนแล้ว ความสัมพันธ์ที่ยังไม่ทันจะข้ามคืนของเธอและชายคนนั้นจึงต้องจบลง

ไม่ถึงเดือนดี เพศสัมพันธ์ครั้งต่อมาของเธอก็เกิดขึ้นกับ “เพื่อนชาย” ที่เธอเคยแอบชอบเขาตั้งแต่ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เรื่องราวมีอยู่ว่า เมื่อเพื่อนชายผู้นั้นทราบว่ากวางเพิ่งได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เขาจึงติดต่อมาหากวางว่า อยากที่จะ “ลอง” มีเพศสัมพันธ์กับเธอ ด้วยความที่กวางก็ชอบเพื่อนชายคนนี้อยู่มาก เธอจึงตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์กับเขา โดย

หวังว่าเขาอาจจะเกิด “รัก” เธอขึ้นมาจริง ๆ ก็เป็นไปได้ แต่เมื่อมีเพศสัมพันธ์กับประมาณ 3-4 ครั้งก็เลิกกันไป เนื่องจากเพื่อนชายบอกเธอตามตรงว่า เขาไม่อาจ “รัก” เธอได้อย่างแน่นอน เพราะเธอคือ “กะเทย” และเขายังบอกอีกว่า เธอไม่ควร “หวัง” อะไรให้มาก เพราะเขาเห็นเธอเป็น “เครื่องเล่น” เท่านั้น

“ก็ชอบเค้าอยู่มาก ก็เลยมีอะไรกับเค้า เราคิดว่าเค้าอาจจะรักเราขึ้นมาจริง ๆ ก็ได้ เรารู้ว่าเราแพ้เค้ามากเกินไป จนมีอะไรกับเค้าไปได้สามสี่ครั้ง พอเราถามเค้าว่า ขอเป็นแฟนกันได้มั๊ย เค้าพูดกับเรานั้นนะ เรายิ่งไปเลย... เค้าบอกเราว่า เราเป็นกะเทย ใครจะไปรักลงที่เค้ามีอะไรกับเราก็เพราะว่าแกั้ขาดตอนที่ไม่มีแฟน แล้วก็ชอบลองของแปลก... เราไม่นึกเลยว่าเค้าจะเลิกกับเราได้ขนาดนี้”

กวางยอมรับว่าเธอเสียใจอย่างมากกับคำพูดดังกล่าว เธอตั้งคำถามกับตัวเองว่าทำไมผู้ชายต้องดูถูกกะเทย? แม้ว่าเธอจะเป็นกะเทย แต่ “หัวใจ” ของเธอก็มี “ศักดิ์และสิทธิ์” เทียบเท่าหญิง และชาย ไม่มีใครที่ต้องการจะเป็น “เครื่องเล่น” ของผู้อื่น

คนรักปัจจุบันของเธออายุ 17 ปี ซึ่งอ่อนวัยกว่ากวาง 4 ปี ทั้งสองพบกันที่จังหวัดร้อยเอ็ดบ้านเกิดของกวาง กวางเล่าว่า เมื่อปิดภาคเรียน เธอเดินทางกลับบ้านเพื่อไปเยี่ยมแม่ และได้รู้จักชายหนุ่มคนหนึ่งที่ร้านอาหารระแวกบ้านเธอ พูดคุยกันธรรมดา และแลกเปลี่ยนโทรศัพท์ติดต่อกันไว้ในฐานะเพื่อนใหม่ แต่หลังจากเธอกลับมาอยู่กรุงเทพฯ แล้ว ชายหนุ่มคนนี้ก็ตามเธอมาถึงกรุงเทพฯ และขอให้กวางย้ายออกจากบ้านพ่อแม่ที่กรุงเทพฯ มาอยู่กับเขา ซึ่งกวางก็รู้สึกดีที่มีผู้ชายรักเธอ และต้องการที่จะใช้ชีวิตร่วมกันเธอ ดังนั้น เธอจึงออกมาเช่าห้องพักอยู่ร่วมกับเขา ซึ่งปัจจุบันอยู่ด้วยกันมาได้ประมาณ 6 เดือนแล้ว โดยแฟนเธอเรียนการศึกษานอกโรงเรียน และทำงานเป็นพนักงานจัดเอกสารของบริษัทเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง ได้เงินเดือนไม่มาก ส่วนเธอก็เรียนมหาวิทยาลัย และได้เงินส่งเสียจากที่บ้าน ซึ่งเธอและเขาออกค่าใช้จ่ายร่วมกัน อย่างไรก็ดี กวาง “เตรียมตัว” และ “เตรียมใจ” อยู่แล้วว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเขาและเธอก็คงไม่ยั่งยืน เพราะหากคนรักของเธอเรียนสูง และมีงานการที่ดีทำก็คงที่จะได้เจอ “ผู้หญิง” ดี ๆ ที่สามารถสร้างครอบครัวกับเขาได้ กวางบอกว่า ถึงแม้ว่าเธอจะรักแฟนของเธอมาก แต่เธอก็รู้ตัวเสมอว่าเธอคือ “ใคร”

ถึงแม้ว่ากวางจะมีความสุขกับการใช้ชีวิตคู่ แต่หากเอ่ยถึงเรื่อง “เพศสัมพันธ์” แล้ว เธอบอกว่าเธอ “ไม่มีความสุข” จากการมีเพศสัมพันธ์เลย เพราะตั้งแต่หลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เธอไม่เคยมีความสุขสุดยอดทางเพศทั้งจากการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง และจากการมีเพศสัมพันธ์กับคู่รักของเธอ ซึ่งกวางบอกว่า เมื่อไม่สามารถมีความสุขสุดยอดทางเพศทั้ง ๆ ที่เธอมีความต้องการทางเพศนั้น ทำให้เธอเกิดภาวะ “อารมณ์ค้าง” และทำให้เธอค่อนข้างเบื่อหน่ายการมีเพศสัมพันธ์

3. การมีคู่ที่ละคน

สาวประเภทสองอีกจำนวนหนึ่ง (4 ใน 14 ราย) ไม่ได้มีพฤติกรรมทางเพศที่ล่าช้าจนเกินสภาพลักษณะที่สังคมได้ประทับมลทิน (stigmatized) เอาไว้ ในทางกลับกันพวกเธอกลับมีชีวิตทางเพศภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่แสนจะธรรมดา กล่าวคือ มีคู่รักเป็นราย ๆ ไป และไม่มีคู่หลายคนในเวลาเดียวกัน ซึ่งได้แก่ นุช แอม และยูกะ โดยรายละเอียดชีวิตทางเพศของพวกเธอ มีดังต่อไปนี้

“นุช”

ชีวิตก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศของนุชนั้นไม่ค่อยเหมือนสาวประเภทสองส่วนใหญ่ในงานวิจัยนี้ เนื่องจากนุชไม่ได้ใช้ชีวิตแบบเพศหญิงมาตั้งแต่ช่วงวัยรุ่น ด้วยเงื่อนไขและข้อจำกัดทางด้านครอบครัว หน้าที่การงาน และสังคม จนกระทั่งเธอได้มาเจอเจ้านายของเธอ ที่อายุมากกว่าเธอถึง 13 ปี ทุกอย่างในชีวิตก็เริ่มเปลี่ยนไป ผู้ชายคนนี้รู้ดีว่านุชต้องการเป็นผู้หญิง และเขาก็รักนุช เพราะนุชเป็นคนช่างเอาใจ และทั้งสองคนได้มีโอกาสใกล้ชิดสนิทสนมกันตลอด เมื่อความสัมพันธ์ของนุช และผู้ชายคนนี้ดำเนินมาได้เกือบ 2 ปี คนรักของเธอก็ให้ทุนกับเธอเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ การทำศัลยกรรม และฮอร์โมนทดแทน นุชกล่าวว่า

“ไม่เคยคิดว่าจะมีโอกาสได้ผ่าตัด ได้เป็นหญิงอย่างที่ตัวเองฝันเอาไว้ เพราะลำพังเราทำงานราชการ เงินเดือนก็ไม่เอื้ออำนวยต่อการผ่าตัดอยู่แล้ว แต่แฟนมีฐานะการเงินดี เขาก็เลยสนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมด”

หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ นุชจึงดำรงสถานะเป็น “ภรรยาลับ” ของเจ้านายของเธอ เนื่องจากฝ่ายชายมีครอบครัวอยู่แล้ว จนกระทั่งปัจจุบันที่ความสัมพันธ์ยาวนานกว่า 7 ปี แต่ความสัมพันธ์ของเธอ และผู้ชายคนนี้ก็ดำเนินไปอย่าง “ลับ ๆ ล่อ ๆ” แม้แต่เพื่อนร่วมงานก็ยังไม่มีใครรู้เรื่องดังกล่าว เธอบอกว่า การที่เธอต้องอยู่แบบไม่เปิดเผยกับเขาก็เพราะคำนึงถึง “บุญคุณ” ของคนรักที่ทำให้เธอได้มี “ชีวิตใหม่” นุชกล่าวว่า คนรักของเธอเป็นยิ่งกว่า “พ่อ” และบุญคุณนี้เธอยินดีที่จะ “ทดแทน” ตลอดชีวิต

ในช่วงเกือบ 2 ปีที่ผ่านมา คนรักของเธอเกษียณก่อนกำหนด ทำให้ระยะห่างของคนรัก และเธอเพิ่มมากขึ้น เธอจึงมีโอกาสได้พบผู้ชายคนใหม่จากที่เที่ยวกว้างไกล ซึ่งเป็นเพื่อนของเพื่อน เธอจึงตัดสินใจคบหากับผู้ชายคนหนึ่งที่เธอคิดว่าอาจจะสามารถ “แทนที่” คนรักของเธอได้

“ช่วงนั้นแฟนห่างจากเราไปบ้าง เพราะเค้าเกษียณก่อนกำหนด ทำให้เวลาที่เจอกันไม่ค่อยมี เป็นช่วงที่เราเหงาใจพอดี มาเจอกับคนใหม่ซึ่งเราก็กวักใจพอสมควร คิดว่า ผู้ชายคน

นี่เข้ามาสานต่อความรักในชีวิต เข้ามาเติมในส่วนที่ขาด พอคบกันได้สักพัก ก็มีเพศสัมพันธ์กัน”

แต่เมื่อนุชหวนคิดถึง “การนอกใจ” คนรัก นุชจึงตัดสินใจยุติความสัมพันธ์กับผู้ชายคนใหม่ และครองตัวเป็น “ผู้ชื้อสัตย์” ในความรักอย่างเดิม นุชบอกว่า ให้อะไรก็ตามจบตอนนี้ดีกว่า หากสานต่อแล้วทุกอย่างจะไม่จบลงง่าย ๆ และจะทำให้ชีวิตของเธอยุ่งยาก ที่สำคัญอาจทำให้เธอถูก “ตราหน้า” จากคนรักว่าเป็นคน “เนรคุณ”

อย่างไรก็ดี นุชเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ 2 เดือน เธอรู้สึกพึงพอใจในผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมาก แม้ว่าลักษณะภายนอกของอวัยวะเพศเธอจะไม่สมบูรณ์นัก คือ ไม่มีแคมใน แต่สำหรับเรื่องของการใช้งานแล้ว นุชถือว่า “เยี่ยม” เพราะเธอสามารถมีความสุขสุดยอดทางเพศทุกครั้งจากการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่ ซึ่งทำให้เพศสัมพันธ์สำหรับเธอเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความสุข แต่ปัจจุบันที่เธอค่อนข้างห่างเหินกับคนรักของเธอ กล่าวคือ เจอกันเดือนละครั้ง หรือ 2 เดือนครั้ง ทำให้ห่างหายจากการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งนุชบอกว่า นั่นไม่ใช่ปัญหาสำหรับเธอ เพราะเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเพียงแค่องค์ประกอบส่วนหนึ่งของชีวิต ไม่ใช่ชีวิตทั้งหมด แม้ว่าจะขาดไป ก็ไม่ได้ทำให้ชีวิต “สลาย”

แนวคิดเกี่ยวกับความรักระหว่างกะเทยกับผู้ชาย นุชคิดเห็นว่า “ไม่มีทาง” ยั่งยืน เพราะว่าทัศนคติของคนในสังคมที่มีต่อกะเทยนั้นไม่อาจเปลี่ยนแปลง ปัจจัยภายนอกนั้นบีบคั้นและไม่ยอมรับต่อการมีชีวิตที่แตกต่างไป ซึ่งความสัมพันธ์ก็ต้องดำเนินไปแบบ “หลังฉาก” หรือที่เธอเรียกว่า “ลักกิน ขโมยกิน” เหมือนที่เธอต้องทนรับสภาพอยู่ทุกวันนี้

“ดูอย่างเราชิตต้องลับ ๆ ล่อ ๆ ลักกิน ขโมยกิน ไม่ได้มีความสุขเลยนะ... ชีวิตกะเทยหนะ ถึงแม้ผู้ชายจะรักเราแค่ไหน แต่ก็ด้านทานอิทธิพลของสังคมไม่ได้ เพราะสังคมกำหนดว่า ผู้ชายต้องคู่กับผู้หญิง ใครบ้างอยากถูกล้อว่ามีเมียเป็นกะเทย ผู้ชายก็เลยต้องใช้ชีวิตอยู่กับผู้หญิงแท้ ๆ เพื่อสร้างครอบครัวต่อไป และผู้ชายก็ต้องมีกะเทยโดยไม่ให้ใครรับรู้”

และสิ่งที่เธออยากบอกเล่าให้กับ “กอน้อง ๆ” หรือกะเทยรุ่นน้อง ก็คือ สาวประเภทสองส่วนใหญ่อาจจะคิดว่าตัวเอง “ได้เปรียบ” ผู้หญิงก็ตรงที่สามารถ “มั่ว” ได้โดยไม่ “ท้อง” แต่อย่าลืมว่า โรคภัยไข้เจ็บที่ติดต่อกจากการมีเพศสัมพันธ์นั้นไม่เข้าใครออกใคร ทุกคนไม่ว่าหญิงชาย กะเทย เกย์ เลสเบี้ยนมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดโรคเหล่านี้ทั้งนั้น จึงควรระแวดระวังตัวให้ดี ด้วยเหตุนี้เอง นุชจึงใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก และชายอีกคนหนึ่งที่ผ่านมาเข้ามาในชีวิตเธอ โดยเธอให้เหตุผลว่า ไม่สามารถไว้ใจใครได้

“แบม”

แบมเคยมีแฟนคนแรกก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาเปลี่ยนเพศ เป็นเพื่อนในมหาวิทยาลัยเดียวกัน ซึ่งฝ่ายชายไม่ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของเธอ และไม่ทราบว่าแท้จริงแล้ว แบมไม่ใช่ “ผู้หญิง” เมื่อคบกันได้ประมาณเกือบ 2 ปี ฝ่ายชายก็ชักชวนแบมไปที่บ้านเพื่อทำความคุ้นเคยกับครอบครัวของเขา เมื่อไปที่บ้านของฝ่ายชาย ครอบครัวของเขาก็ดีกับเธอ และชื่นชอบเธอ อยากให้เธอ “แต่งงาน” และ “มีลูก” กับลูกชายของเขา ตั้งแต่นั้นแบมก็พยายามหลีกเลี่ยงไม่ไปที่บ้านของฝ่ายชายอีกเลย เพราะเธอรู้ว่า เธอไม่สามารถ “มีลูก” ให้กับฝ่ายชาย และครอบครัวได้ แต่ต่อมาไม่นาน คนรักของเธอเผชิญมาพบบัตรประชาชนที่อยู่ในกระเป๋าเสื้อของเธอ จึงทำให้เขาทราบ “ความลับ” เกี่ยวกับตัวเธอที่แบมพยายามปิดบังมาตลอดเวลา 2 ปี คนรักของเธอก็ไม่ได้ต่อว่าอะไร และต่างฝ่ายก็ต่างแยกย้ายกัน จากนั้นฝ่ายชายก็หายเงียบไป แบมพยายามติดต่อไปหลายครั้ง แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จ แบมรู้ดีว่าเป็นเพราะอะไร และรู้สึกเสียใจมากกับเรื่องราวที่เกิดขึ้น เพราะความที่เธอกลัวว่าหากบอกไปแล้วความสัมพันธ์ระหว่างเธอ และเขาจะไม่ราบรื่น

“ความจริงก็อยากที่จะบอกเค้านะว่าเราเป็นกะเทย แต่ไม่รู้จะบอกยังไง รู้อยู่แล้วว่าถ้าบอกออกไปมันต้องเกิดเรื่องแน่ เค้าก็ต้องจากไป ตอนนั้นเราคิดว่าเราจะผ่าตัดเพื่อเค้า แล้วก็ใช้ชีวิตอยู่กับเค้า เค้าจะไม่มีวันรู้แน่ ๆ ว่าเราเคยเป็นผู้ชายมาก่อน แต่เค้าดันมารู้ก่อน เราก็ไม่รู้จะทำไง เราติดต่อไปหาเค้าหลายครั้ง โทรไปบ้านก็บอกไม่อยู่ ที่ทำงานก็บอกว่าไม่ได้มา เราก็เสียใจนะที่ไม่ได้บอกก่อน”

หลังจากเหตุการณ์นั้น แบมตัดสินใจเข้ารับการศึกษาเปลี่ยนเพศ แล้วจากนั้นไม่นาน เธอก็พบผู้ชายคนใหม่ที่รู้จักกันเพราะการแนะนำของเพื่อน แบมเล่าว่า ประสบการณ์จากรักครั้งแรกก็ยังคงย่ำแย่เดือนแบบอยู่ เมื่อคบกันได้ไม่นาน เธอก็ตัดสินใจบอกว่าเธอคือใคร เพราะเธอคิดว่าการบอกให้อีกฝ่ายทราบสถานภาพที่แท้จริงของตัวเองเองนั้น จะทำให้เธอและเขาไม่ต้องลำบากใจภายหลัง ซึ่งเมื่อฝ่ายชายทราบเรื่องราวทั้งหมด ก็ยังคงคบกับเธอต่อ แบมบอกว่า ช่วงเวลานั้นเป็นเวลาที่มีความสุขมากที่สุดในชีวิตของเธอ ทุกอย่างดูเหมือนสิ่งที่คุณฝันเอาไว้ว่าจะได้มีคนที่คุณรักจริง และสามารถรับความเป็นตัวตนของเธอได้ แต่วันหนึ่งหลังจากคบกันได้ประมาณ 4 ปี ฝ่ายชายก็บอกว่าตนเองมีครอบครัวแล้ว เรื่องราวความรักของเธอในครั้งนี้ก็เลยต้องจบแบบโศกนาฏกรรม

แต่ต่อมาไม่นาน แบมก็ได้พบรักใหม่กับชายชาวอังกฤษ เจอกันได้เพราะติดต่องานกันตามหน้าที่ ซึ่งอยู่ด้วยกันได้เกือบ 1 ปีแล้ว โดยช่วงแรก ๆ ที่คบกันแบมยังไม่ได้แสดงตัวว่าเป็นใคร แต่พอได้สัก 3 เดือนเธอก็ตัดสินใจบอกถึงความเป็นหญิง “ไม่แท้” ของตัวเอง ซึ่งเมื่อบอกเรื่องนี้กับคนรักของเธอแล้ว ฝ่ายชายบอกว่า “I'm not a gay” และแสดงออกถึงความผิดหวังในตัวเธอ ซึ่งความเข้าใจผิดของคนรักก็สร้างปัญหาให้กับเธอพอสมควรเธอเล่าว่า

“มันเป็นความเข้าใจที่ผิด เราเป็นกะเทย เราไม่ใช่เกย์ แต่เค้าไม่เข้าใจ เราต้องการให้เค้ารักเราเหมือนผู้ชายรักผู้หญิง แล้วเราก็มักคิดว่าเค้าเป็นเกย์ด้วย เราก็มักได้แต่ถามเค้าว่า จะรับได้มั๊ยในฐานะที่ฉันเป็นฉัน ฉันเป็นกะเทย เป็นตัวของตัวเอง มันคือความจริง เราไม่อยากโกหกแล้ว ไม่อยากให้ทุกอย่างต้องจบลงแบบซ้ำ ๆ เค้าก็ได้แต่หนึ่ง ไม่ตอบ แต่ก็ยังใช้ชีวิตอยู่กับเรา”

อย่างไรก็ดี แบบกับคนรักก็ยังใช้ชีวิตอยู่ด้วยกัน และความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างคนทั้งสองก็ยังดำเนินต่อไป แต่ทั้งแบบและคนรักมักพยายามหลีกเลี่ยงที่จะคุยกันถึงปัญหา ซึ่งแบบเรียกภาวะนี้ว่า “การอยู่แบบลึม ๆ” คือ ลึมว่าเธอเป็น “กะเทย” และเมื่อต้องออกไปไหนมาไหน หรือออกไปกินข้าวกับกลุ่มเพื่อนของคนรัก ชายคนรักของเธอก็สั่งห้ามไม่ให้เธอบอกถึงเรื่องราวความเป็นหญิงไม่แท้กับใคร เพราะเขาไม่ต้องการให้ใครรู้ว่า เขามีแฟนเป็น “กะเทย”

แบบไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ทุกรูปแบบก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว เธอมีเพศสัมพันธ์ในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นทางช่องคลอดใหม่ ทางทวารหนัก และทางปาก ซึ่งเธอให้เหตุผลว่า เพศสัมพันธ์ทุกรูปแบบก็เป็นพฤติกรรมที่หญิงและชายทั่วไปปฏิบัติกัน เธอคิดว่าไม่ใช่เรื่องพิศดารอะไร และการมีเพศสัมพันธ์ที่หลากหลายรูปแบบจะทำให้ชีวิตคู่ของเธอไม่ “จืดชืด”

เธอบอกว่า หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้ประมาณ 6 เดือน เธอก็มีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดที่ได้รับการสร้างขึ้นจากศัลยกรรมครั้งแรก โดยทุกอย่างก็เป็นไปด้วยดี จนกระทั่งปัจจุบันที่ผ่านการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมาได้ 5 ปีเต็ม เธอยังคงไม่พบปัญหาจากการมีเพศสัมพันธ์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แต่แบบก็ยังคงคิดว่า ลักษณะภายนอกของอวัยวะเพศไม่เหมือนกันของผู้หญิง เพราะเธอไม่มีแคมใน และข้อจำกัดอีกอย่างหนึ่งที่เธอบอกก็คือ การไม่มีน้ำหล่อลื่นภายในช่องคลอดเหมือนเพศหญิงจริง ๆ ทำให้เธอรู้สึกอวัยวะเพศใหม่ของเธอยังไม่ “สมบูรณ์” เท่าที่ควร

แบบยังมีข้อคิดเกี่ยวกับการมีคู่หลายคนในเวลาเดียวกัน และการมีเพศสัมพันธ์แบบ “ไม่เลือกหน้า” ว่า พฤติกรรมแบบนี้จะยิ่งทำให้สังคม “ตราหน้า” กะเทยว่าเป็นพวกสำส่อนทางเพศ สร้างปัญหาให้กับสังคม ซึ่งถ้าสาวประเภทสองส่วนใหญ่มีพฤติกรรมแบบนี้ก็จะกลายเป็นภาพลักษณ์ของกะเทย และเธอก็ไม่คิดที่จะปฏิบัติตัวแบบนั้นด้วย เพราะไม่อยากให้ใครดูถูก

“ยูกะ”

ยูกะไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ทุกรูปแบบก่อนผ่าตัด เมื่อเธอเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และนวัตกรรมจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเริ่มที่จะสมบูรณ์ในช่วง 1 เดือนแรก เธอก็เริ่มหา

แฟน ซึ่งแฟนคนแรกของเธอ คือ ชายหนุ่มวัย 18 ปี มีอายุน้อยกว่าเธอ 3 ปี รู้จักที่ร้านอินเทอร์เน็ตในตระเวนบ้านของเธอ คุยกันบ่อยจนสนิทสนม และนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ แต่ความสัมพันธ์ดำเนินไปได้ประมาณ 7 เดือนก็เกิดปัญหา เนื่องจากตั้งแต่ครั้งแรกคบกัน ยูกะก็บอกให้ชายหนุ่มทราบถึงสถานะของเธอแล้วว่าเธอเป็น “กะเทย” ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมา แต่ชายหนุ่มคนนี้ไม่เชื่อ และหาว่ายูกะโกหก เนื่องจากรูปร่างหน้าตาของเธอ โดยเฉพาะเสียงนั้นเหมือนผู้หญิงทุกประการ เมื่อเห็นฝ่ายชายไม่เชื่อ ยูกะจึงปล่อยให้ทุกอย่าง “เลยตามเลย”

เมื่อฝ่ายชายพูดถึงเรื่องอนาคตของชีวิตคู่ระหว่างเขาและเธอ ทำให้ยูกะพูดถึงปมในใจของเธอที่เธอไม่ได้เป็นหญิงแท้แต่กำเนิดอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งก็เป็นอย่างที่เราคาดการณเอาไว้ เพราะฝ่ายชายรับไม่ได้ ร้องไห้ร้องไห้ แล้วก็หายไปจากชีวิตเธอ

“เค้าร้องไห้เลย เรายังร้องไห้ เราต้องกลั้นใจบอกเค้าอีกครั้งว่า “ในบัตรประชาชนเรายังมีคำนำหน้าเป็นนายอยู่” ก็เราไม่รู้จะบอกยังไง เราไม่อยากหลอกใคร เราไม่ใช่ผู้หญิงจริง ๆ เรารู้ตัวดี”

เมื่อเลิกรักกันแฟนคนแรกแล้ว ไม่นานยูกะก็ได้เจอกับชายหนุ่มคนที่ 2 ซึ่งเป็นแฟนคนปัจจุบัน ชายหนุ่มวัย 17 ปีคนนี้มีมารับจ้างทำงานพิเศษที่โรงงานทำเม็ดพลาสติกของครอบครัวเธอ ซึ่งเมื่อคบกันชายหนุ่มก็รู้ว่ายูกะเป็นกะเทย และไม่เคยสงสัย คำถามที่รบกวนจิตใจของเธอตลอดเวลา คือ “ต้องเริ่มต้นใหม่อีกแล้วหรือ” เพราะการที่ต้องเฉลยความลับสุดยอดเกี่ยวกับตัวเองให้ใครรู้มัน “ไม่สนุก” เลยแม้แต่นิดเดียว อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ดำเนินมาเกือบจะ 1 ปีแล้ว ทุกอย่างก็ดูราบรื่นดี และเธอก็รู้สึกพึงพอใจกับความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยฝ่ายชายพาไปเจอครอบครัวของเขา และทุกคนก็ยอมรับ เพราะเขาเหล่านั้นไม่รู้ “ความจริง” เกี่ยวกับตัวเธอ ซึ่งยูกะก็รู้ว่าเมื่อ “วันนั้น” ความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับเขาก็ต้องจบลงโดยไม่อาจมีข้อเรียกร้องใด ๆ

“ถึงรู้ว่าต้องหลอกหลวง เราก็มีความสุขนะ สุขที่ได้มีใครสักคนมารักเราถึงเค้าจะไม่รู้ว่าเราเป็นอะไรก็ตาม แต่ก็รู้ว่าถ้าเค้าเกิดรู้ เค้าก็คงรับไม่ได้ คงรังเกียจเรา ทุกอย่างก็คงจบเหมือนกับคนแรก”

ในเรื่องเพศสัมพันธ์ ด้วยความที่เธอต้องทำงานอยู่ที่โรงงานของทางบ้าน เวลาปลื้มตัวออกมาเกี่ยวกับแฟนของเธอก็เป็นเรื่องค่อนข้างยาก ดังนั้น เมื่อเธอมีโอกาสได้เจอกับคู่รักของเธอก็มักจะไปใช้สถานที่ปฏิบัติกิจทางเพศตามโรงแรมมาตรฐาน ซึ่งจากประสบการณ์ทางเพศกับคู่รักทั้ง 2 คนที่ผ่านมา เธอบอกว่า เธอมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่เพียงอย่างเดียว ซึ่งตั้งแต่ครั้งแรกที่มีเพศสัมพันธ์ประมาณ 3 เดือนหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ มีเลือดออกจากช่องคลอด และรู้สึกเจ็บแบบแสบ ๆ อย่างมาก แต่ภาวะเช่นนี้เป็นเพียงแค่

ช่วงแรก ๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม เธอบอกว่า ตั้งแต่หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เมื่อมีเพศสัมพันธ์เธอไม่เคยมีความสุขสุดยอดทางเพศเลย แต่เธอจำเป็นต้องสร้างทำเป็นว่า เธอมีความสุขสุดยอดทางเพศ เนื่องจากเธออยากให้แฟนของเธอรู้สึกดี และรักเธอมากขึ้น เนื่องจากเธอคิดว่าผู้หญิงทั่ว ๆ ไปก็ต้องทำอย่างนี้เช่นกัน

4. ชีวิตทางเพศของผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศ

แจนเป็นเพียงรายเดียวในงานวิจัยนี้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในเรื่องเพศสัมพันธ์ทุกรูปแบบทั้งก่อน และหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แต่ไม่ใช่ว่าเธอจะไม่เคยผ่านพบกับเรื่องราว “ความรัก” เลย เพราะหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แจนได้เคย “ลี้มลอง” กับสิ่งที่เรียกว่า “ความรัก” แม้ว่าเธอจะไม่ประสบความสำเร็จในเรื่องความรักก็ตาม

“แจน”

แจนก็เป็นอีกคนหนึ่งซึ่งเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเมื่อเธออายุเกือบจะ 30 ปีแล้ว ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แจนไม่สามารถใช้ชีวิตอย่างผู้หญิงได้อย่างเต็มตัว ด้วยข้อจำกัดด้านครอบครัว และสถานที่ทำงานของเธอ นั่นก็หมายรวมไปถึงชีวิตทางเพศของเธอด้วย เธอไม่เคยมีคูรักก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ แจนเล่าให้ฟังว่า ความรักที่เกิดขึ้นกับเธอจะเป็นในลักษณะของการ “แอบรัก” ข้างเดียวมาโดยตลอดตั้งแต่อยู่มหาวิทยาลัยจนกระทั่งทำงาน เธอบอกว่า “คนแบบเธอ” ไม่มีผู้ชายที่ไหนจะมารักจริง

หลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้ประมาณ 3 ปี แจนมีคนที่เธอเรียกว่า “แฟน” เป็น “ครั้งแรก” และ “ครั้งเดียว” ในชีวิตของเธอ ชายหนุ่มคนนี้อายุน้อยกว่าแจน 5 ปี เป็นเพื่อนร่วมงานของเธอเอง และความสัมพันธ์ระหว่างเธอและเขาทุกคนในที่ทำงานก็รับรู้ แจนเล่าว่าความรักช่วงนั้นเหมือนกับที่เธอ “เคยฝัน” เอาไว้ตั้งแต่ช่วงวัยรุ่น คือ การได้มีคนที่เป็น “เรารัก” และ “รักเรา” อยู่เคียงข้างกัน โลกของแจนในตอนนั้นจึงกลายเป็น “สีชมพู” ซึ่งเธอบอกว่าความรักของเธอและเขาเป็นความรักแบบ “หนุ่มสาว” ที่ไม่มีเรื่อง “เพศสัมพันธ์” เข้ามาเกี่ยวข้อง แจนมีความเห็นว่า แม้เธอจะเป็นกะเทย ซึ่งสังคมมักติดยึดกับภาพ “เหมารวม” ที่ว่า “กะเทยใจง่าย และชอบมั่ว” แต่เธอขอเป็นกะเทยคนหนึ่งที่จะร่วมยืนยันกับสังคมว่า กะเทยทั้งหมดไม่ได้เป็นเช่นนั้น เพราะว่าความใจง่าย และความมั่วเมาในเรื่องเพศนั้นเป็นเรื่องของปัจเจกบุคคล

“หลายคนในที่ทำงานเค้าก็มองความสัมพันธ์ของเราสองคนนะว่าเป็นไปบ้าง หลายคนอาจมองว่า เราสองคนคบกันเพราะเซ็กส์นะ แต่ความจริงแล้วไม่ใช่ เราไม่เคยมีเซ็กส์กันคือที่เราสองคนคบกันมันเป็นในแง่ของความเข้าอกเข้าใจกันมากกว่า ช่วยเหลือซึ่งกันและกันก็เท่านั้น เซ็กส์ไม่เกี่ยว... เป็นความรักแบบเด็ก ๆ ธรรมดา”

เมื่อความสัมพันธ์อัน “ซึนมีน” ดำเนินมาได้กว่า 3 ปี ทุกอย่างก็เริ่มเปลี่ยน เนื่องจากคนรักของเธอเริ่มเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และ “ไถเงิน” จากเธอ ซึ่งแจนบอกว่า เธอยินดีให้ทุกอย่างที่ชายหนุ่มผู้นั้นขอ แต่เมื่อเงินที่แจนหยิบยื่นให้มันไม่เพียงพอ คนรักของเธอจึงเริ่มชักยอกเงินจากที่ทำงาน ปิดบังเรื่องราวทั้งหมดแม้กระทั่งกับแจน เมื่อทางที่ทำงานของเธอจับได้ว่าคนรักของเธอชักยอกเงิน คนรักของเธอจึงโดนไล่ออก และวันนั้นก็เป็ “วันสุดท้าย” ที่แจนได้เจอหน้าคนรัก ซึ่งเธอบอกว่า เหตุการณ์ที่ “กะทันหัน” เช่นนี้ ทำให้เธอ “ตั้งตัวไม่ติด” และต้องใช้เวลา “พักฟื้น” สภาพจิตใจนานพอสมควร

“เราอุตส่าห์วาดไว้สวยหรูเลยนะว่าทุกอย่างจะต้องดี คิดว่าเราจะต้องสร้างครอบครัวอย่างนู้นอย่างนี้ แต่พอเลิกกันแบบไม่ทันตั้งตัว คือ มันเหมือนฟ้าผ่าตรงหน้าเราเลย ... เราบ๊อบออยู่พักใหญ่ ต้องกลางนเป็นเดือนเลย รับไม่ได้จริง ๆ... เราแต่เฝ้าคิดว่าทำไมต้องเป็นอย่างนี้? ทำไมทุกอย่างมันไม่เป็นอย่างที่เรฝนเอาไว้”

ตั้งแต่นั้นมา ทศนคติเกี่ยวกับเรื่องความรักของแจนก็เปลี่ยนไป เธอไม่วาดฝันอะไรให้มากมายเหมือนดังเดิมแล้ว แจนมองว่า ความรักนั้นทำให้เกิด “ทุกข์” เสียมากกว่า “สุข” เพราะยามสุขนั้นเพียงชั่วคราว แต่ยามทุกข์นั้นช้งยาวนาน โดยเฉพาะ “คนแบบเธอ” แล้วไม่มีทางที่จะได้ “สุขจริง” ในเรื่องความรัก ซึ่งแนวคิดเช่นนี้เอง ทำให้แจนตั้ง “ปณิธาน” ไว้ว่า ความรักกับตัวเธอั้นจะกลายเป็น “เส้นขนาน” ที่ไม่มีวันจะบรรจบกันได้

5. ภาพรวมของชีวิตทางเพศภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

จากเรื่องราว “ชีวิตทางเพศ” ของสาวประเภทสองในงานวิจัยนี้ ทำให้พอที่จะเห็นภาพกว้าง ๆ เกี่ยวกับชีวิตทางเพศของพวกเธอว่ามีความ “แตกต่าง” กันไปในแต่ละบุคคลเฉกเช่นหญิงชายปกติทั่ว ๆ ไป และไม่ได้มีแต่พฤติกรรมทางเพศที่ “เลวร้าย” เพียงอย่างเดียวเหมือนกับที่สังคมได้สร้าง “มายาคติ” หรือความเชื่อที่ผิด ๆ ทางเพศเอาไว้ เพราะจากการศึกษาชีวิตทางเพศของสาวประเภทสองภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศพบว่า สาวประเภทสองเพียงบางส่วนเท่านั้น (5 ใน 15 ราย) ที่มีคู่นอนหลายคนในช่วงเวลาเดียวกัน และประพฤติปฏิบัติตนเช่นนี้อย่างสม่ำเสมอเรื่อยมาหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งการหาคู่นั้น โดยส่วนใหญ่เกิดในสถานที่ท่องเที่ยวยามราตรี หรือที่พวกเธอเรียกว่า ที่เที่ยว หรือที่เที่ยวกกลางคืน ยิ่งไปกว่านั้น ความสัมพันธ์ทางเพศเป็นไปในลักษณะของความสัมพันธ์แบบชั่วข้ามคืน (one night stand) คือ การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกันในคืนที่พบปะกันแล้วก็จบกันไป

โดยการมีคู่นอนหลายคนเพียงบางช่วงของชีวิตภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เช่นกัน เพราะสาวประเภทสอง 6 ใน 15 รายเคยมีพฤติกรรมเช่นนี้ ซึ่งเหตุผลของการมีพฤติกรรมของการมีคู่นอนมากกว่า 1 คน หรือคู่นอนหลายคนในเวลาเดียวกัน ได้แก่ เมื่อหน่ยชีวิตทำให้มีโอกาสเที่ยวกกลางคืน จึงมีโอกาสในการหาคู่นอนได้ง่าย

หรือช่วงหลังผ่าตัดเปลี่ยนใหม่ ๆ ก็เกิดความอยากทดสอบประสิทธิภาพของอวัยวะเพศใหม่ เป็นต้น ในขณะที่สาวประเภทสองอีกส่วนหนึ่ง (4 ใน 15 ราย) มีคู่ที่ละคน คือ มีคู่รักเป็นราย ๆ ไป ไม่มีคู่หลายคนในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ บทสรุปที่กล่าวไว้ไม่นับรวมแฉนผู้ซึ่งไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศทั้งก่อน และหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

เป็นที่น่าสังเกตว่า สาวประเภทสองเกือบทุกรายในงานวิจัยนี้มี “จุดร่วม” เดียวกันในแง่ของความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่ยืนยาว กล่าวคือ มีการเปลี่ยนคู่ก่อนข้างบ่อย และระยะเวลาของความสัมพันธ์โดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 6 เดือน – 1 ปีเท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่า ด้วยความที่พวกเธอเป็นเพศที่สังคมไม่ได้ระบุไว้ จึงมีลักษณะที่ไม่สามารถรับรองได้ทั้งทางพฤตินัย และนิตินัยจากทั้งจารีต และกฎหมาย ดังนั้น ความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างเธอกับฝ่ายชายจึงไม่สามารถเดินหน้าไปสู่การยอมรับทางครอบครัว และสังคมในบริบทของสังคมปัจจุบันได้ ส่งผลให้พวกเธอหลายคนต้องถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศ และตกเป็นเครื่องมือทางเพศของผู้ชาย ซึ่งจะเห็นว่าหลายคนอีกเช่นกันก็ไม่ได้ยินดียินร้ายกับเรื่องดังกล่าว และในอีกส่วนหนึ่งก็ยอมรับสภาพความเป็นจริงนั้น เพราะพวกเธอรับรู้ถึงสถานภาพทางเพศที่สังคมให้คุณค่าว่าด้อยกว่าเพศหญิงและชาย นำไปสู่ความเข้าใจเรื่องสิทธิในความสัมพันธ์ทางเพศของพวกเธอว่า มีสิทธิเป็นเพียง “ของเล่น” ชั่วครั้งชั่วคราว หรือไม่ก็เป็นในลักษณะ “ลักกิน ขโมยกิน”

นอกจากนั้นแล้ว ในรายที่เคยมีคู่รักก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เมื่อภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วก็มิได้ส่งผลพวกเธอมี “ช่วงเวลา” ของความสัมพันธ์ที่ยาวนานขึ้นแต่อย่างใด ดังนั้น การผ่าตัดเปลี่ยนเพศจึงไม่สามารถแก้ปัญหาของการมีความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างผู้ชายกับสาวประเภทสอง หรือกะเทยได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชีวิตครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกของมนุษย์ ยิ่งไปกว่านั้น ครอบครัวยังเป็นหน่วยงานสังคมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อชีวิตมนุษย์ การสนับสนุนจากครอบครัวจึงเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนโหยหา ซึ่งสาวประเภทสองหลายคนก็ได้รับสิ่งนั้น และสามารถใช้แรงสนับสนุนจากครอบครัวเป็นกำลังใจในการเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ แต่ในทางตรงกันข้าม สาวประเภทสองอีกหลายคนก็ไม่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวของตนเอง ส่งผลให้พวกเธอมีความรู้สึกโดดเดี่ยว ไร้ความหมาย และไร้ตัวตนในสายตาของสมาชิกในครอบครัว

1. การบอกให้ครอบครัวรับรู้เกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

จากการศึกษาพบว่า สาวประเภทสอง 11 ใน 15 ราย ตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศโดยไม่แจ้งให้สมาชิกในครอบครัวทราบแม้แต่คนเดียว ซึ่ง 8 ใน 11 ราย “เปิดเผย” ความจริงแก่สมาชิกในครอบครัวหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศผ่านพ้นไปแล้ว ส่วนอีก 3 รายยังคงเก็บเป็น “ความลับ” ไม่ยอมเปิดเผยให้คนในครอบครัวรับรู้ โดยเหตุผลที่ทำให้พวกเธอ “ไม่กล้า” บอกครอบครัวให้รับรู้ถึงการตัดสินใจเข้ารับการเปลี่ยนเพศก็มีด้วยกันหลากหลายเหตุผล เช่น กลัวการโต้แย้ง รู้ว่าครอบครัวไม่เคยเห็นด้วย รู้ว่าพ่อแม่รับไม่ได้ และไม่อยากทำให้พ่อแม่เสียใจ เป็นต้น

8 ใน 11 รายที่ตัดสินใจ “เฉลย” ว่าตนเองเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศกับสมาชิกในครอบครัวภายหลังจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว โดยมีระยะเวลาที่เปิดเผยว่าได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแตกต่างกันไป (ตั้งแต่ 2 เดือนจนถึงเกือบ 4 ปี) ซึ่งสาวประเภทสองทั้ง 8 คนต่างมีเหตุผลเดียวกันในการตัดสินใจเปิดเผย “ความลับ” ที่ต้องซ่อนเร้นนี้ ได้แก่ ประการแรก คือ เพื่อต้องการให้ครอบครัวเลิก “หลอก” ตัวเอง และหันมายอมรับ “ความจริง” ที่ว่าพวกเธอไม่มีทางกลับไปเป็น “ผู้ชาย” อย่างที่ทุกคนคาดหวังได้อย่างแน่นอน และอีกประการหนึ่ง คือ “มัดมือชก” ให้ครอบครัวยอมรับกับสภาพใหม่ของเธอ

ในประเด็นนี้ อาจเห็นภาพได้ชัดจากตัวอย่างของแจน และริน

“แจน”

แจนเป็นลูกคนเดียวของครอบครัว พ่อแม่ ป้า และย่าเป็นผู้เลี้ยงดูเธอ และอาศัยอยู่ด้วยกันมาโดยตลอดจนกระทั่งปัจจุบัน แต่ความใกล้ชิดทางร่างกายนั้นไม่ได้หมายรวมถึงความใกล้ชิดทางจิตใจ แจนบอกว่า ครอบครัวของเธอไม่เคย “เข้าใจ” และไม่เคย “ยอมรับ” กับสภาพที่เธอเป็นเลย ไม่ว่าจะก่อน หรือหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

แจนยังบอกอีกว่า อุปสรรคภายนอกที่เธอต้องเผชิญนั้นมีมากเพียงพออยู่แล้ว แต่เธอยังต้องเผชิญกับปัญหาภายในบ้านของเธออีกด้วย ทุกครั้งที่เธอมีปัญหาผ่านเข้ามาในชีวิต ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นปัญหาที่สังคมหยิบยื่น “ความไม่ปกติทางเพศ” ให้กับเธอ แจนต้องคิดแก้ปัญหาเอง เพราะเธอไม่มั่นใจว่าสมาชิกในครอบครัวของเธอจะรับฟังปัญหานั้น และบางครั้งเธอกลัวการ “ซ้ำเติม” จากครอบครัว

แจนบอกว่า คำพูดของบุคคลที่ทำให้กำเนิดเธอขึ้น “เฉียดเฉือน” ความรู้สึกของเธอเป็นอย่างมาก ทุกครั้งเธอได้รับฟังทำให้แจนรู้สึก “สะเทือนใจ” อย่างบอกไม่ถูก เช่น “ดูลูกบ้านนี้ซิ เค้าแต่งตัวเป็นผู้ชายเต็มร้อย มีงานดี ๆ ทำ แต่งงานแต่งงานมีครอบครัว แล้วดูเราซิ” ซึ่งแจนก็ได้แต่ตอบโต้ในใจว่า “เธอก็เป็นคนเหมือนกัน” และเธอก็ไม่ได้อยากเป็นผู้ชาย “เต็มร้อย”

การบอกให้ครอบครัวทราบว่าเธอตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นจึงเป็นไปได้ แต่หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ 1 ปี แจนก็ตัดสินใจบอกครอบครัวของเธอว่า เธอตัด “ไอนั้น” ออกไปแล้ว เพราะแจนไม่ต้องการให้ครอบครัวของเธอหวัง “ลม ๆ แล้ง ๆ” ว่าเธอจะสามารถ “กลับใจ” ไปเป็นผู้ชายได้อีก และต้องการให้ครอบครัวที่เธอรักมากที่สุด “เข้าใจ” และ “ยอมรับ” ในสิ่งที่เธอเป็น ซึ่งช่วงแรกที่ครอบครัวของเธอทราบเรื่อง พ่อแม่ได้แต่นั่งเงิบ และพ่อแม่ไม่เคยพูดถึงเรื่องนี้อีกเลยจนกระทั่งทุกวันนี้ ส่วนย่าและป้าก็ได้แต่พร่ำบ่นว่า “เสียตาย” ที่เธอจะไม่สามารถกลับไปเป็นผู้ชายได้อีกแล้ว แจนบอกว่า

“เราก็ไม่ได้อยากทำให้ใครเสียใจหรอกนะ เราไม่ได้อยากเป็นผู้ชาย ทุกคนรู้ รู้มาตลอด... คิดว่าจริง ๆ แล้วเค้าคงไม่ยอมรับ แต่เราอยากให้เค้าทำใจให้รับได้ เข้าใจเราบ้าง เพราะเราก็เป็นไปแล้ว แล้วจะให้เราทำไง?”

ฉะนั้น สำหรับแจนภายหลังจากที่ครอบครัวเธอทราบว่าการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของเธอก็ยังคงมีบรรยากาศที่เธอเรียกว่า “อึมครึม” อยู่เช่นเดิม ยิ่งไปกว่านั้น หลายครั้งแจนรู้สึกได้ถึง “ความท้อแท้สิ้นหวัง” จากเวทิตาของคนที่ครอบครัวเธอเมื่อเห็นลูกชายของบ้านอื่นแต่งงานมีครอบครัว หรือแม้กระทั่งเมื่อเธอ “แต่งหน้าและใส่กระโปรง” พ่อแม่ก็จะบังคับให้เธอเปลี่ยนเครื่องแต่งกายของเธอ เนื่องจากกลัวคนข้างบ้านจะรู้เห็นถึงพฤติกรรม และการแต่งกายที่ “ชอปกล” ของเธอ

“ริน”

ตั้งแต่รินจำความได้ เธอมีปัญหากับพ่อเสมอมาเกี่ยวกับความประพฤติที่ไม่ตรงกับเพศทางร่างกายของเธอ พ่อเป็นคนเดียวในครอบครัวที่พยายามทุกวิถีทางที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของเธอให้เหมือนกับเด็กผู้ชาย “ปกติ” ซึ่งพ่อรู้ดีว่าไม่เคยสำเร็จสักครั้งเดียว เช่น

การส่งเข้าเรียนโรงเรียนชายล้วน หรือการตบตีเพื่อให้หยุดพฤติกรรมแบบผู้หญิง เป็นต้น รินเห็นว่าไม่ใช่เรื่อง “แปลก” ที่เธอจะ “เกลียด” พ่อของเธอ

แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับพ่อจะระหองระแหง แต่ความสัมพันธ์ของเธอกับแม่ และพี่สาวอีก 2 คนนั้นดีพอสมควร รินบอกว่า เธอสนิทกับแม่มากที่สุดในบรรดาสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด เมื่อประมาณ 9 ปีที่แล้ว สมัยเธอเข้าเรียนมหาวิทยาลัย รินย้ายตัวเองออกจากบ้านเกิด และใช้ชีวิตอยู่กรุงเทพฯ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ซึ่งการย้ายออกมาอยู่คนเดียวทำให้เธอมีอิสระที่จะเลือกทางเดินชีวิต และเปิดเผยตัวเองในแง่มุมที่เธอต้องการจะเป็นได้อย่างมากมาย โดยที่เธอจะกลับไปเยี่ยมบ้านปีละครั้ง

อย่างไรก็ตาม รินเดินทางกลับไปเยี่ยมบ้านปีละครั้ง และในการกลับไปเยี่ยมบ้านเธอจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแต่งกายเป็น “ชาย” เช่น สวมหมวก หรือเสื้อแจ็กเก็ต เป็นต้น และปฏิบัติตัวให้เหมือน “ชายแท้” แม้ว่าเธอจะเข้ารับการศึกษาตั้งแต่ 3 ปีแรกที่เธอเดินทางเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ แล้วก็ตาม เนื่องจากรินไม่ต้องการที่จะมีปากเสียงกับผู้เป็นพ่อ และไม่ต้องการให้แม่รู้สึกลำบากใจกับสถานการณ์ความไม่ลงรอยระหว่างเธอและพ่อ จนกระทั่งเมื่อแฟนฝรั่งชาวอังกฤษขอเธอแต่งงาน และต้องการจัดพิธีแต่งงานแบบไทยที่บ้านเกิดของเธอ เธอจึงตัดสินใจบอกพ่อแม่ และพี่สาวของเธอว่าเธอได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว รวมทั้งตกลงอยู่กับผู้ชายฝรั่งคนนี้ ซึ่งรินตระหนักดีถึงความรู้สึกของคนในครอบครัวเธอว่า “ปวดร้าว” เพียงใด

“เราก็ตัดสินใจแล้วว่าเราจะต้องบอกให้ครอบครัวเรารู้ พ่อไปถึง เราก็บอกพ่อแม่ว่าเราทำหมดแล้ว ทั้งข้างบนข้างล่าง... เค้านั่งคนนะอึ้งไปเลย พี่สาวเราก็อึ้ง เรารู้ว่าตอนนั้นที่เราบอกเค้านั้นเหมือนภาวะจำยอม แบบว่าทั้ง ๆ ที่ไม่ยอมรับ แต่ก็ต้องทำใจยอมรับ... พ่อกับแม่หน้าตาคลอเลย สายตาที่แม่มองเรานะ เหมือนใจแม่กำลังจะขาด... เราก็คลอเหมือนกัน ไม่รู้จะทำไม ก็ทำทั้งตัวให้เป็นผู้หญิงแล้ว... เปลี่ยนกลับอย่างเดิมก็ไม่ได้แล้ว”

ในที่สุด การกลับบ้านครั้งนั้นเธอก็ได้จัดงานแต่งงานอย่างที่คนรักของเธอต้องการ แต่เธอจำเป็นที่จะต้อง “หลอกลวง” ทุกคนว่า นั่นคือ การทำบุญบ้าน เพราะเธอไม่ต้องการให้พ่อแม่ และพี่สาวของเธอ “เสียความรู้สึก” มากไปกว่านี้ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเธอยังคงกลับไปเยี่ยมบ้านปีละครั้งเช่นเดิม ซึ่งความสัมพันธ์กับครอบครัวตั้งแต่พวกเขาทราบว่าเธอได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศก็ยังคงเหมือนเดิม รินเล่าว่า พ่อยังคง “ไม่มองหน้า” เธอ ส่วนแม่และพี่สาวก็ยังคงดีกับเธอไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งพี่สาวคนกลางของเธอเป็นคนเดียวที่ทราบว่าเธอติดเชื่อเอส ไอ วี รินบอกว่า เธอไม่กล้าหาญเพียงพอที่จะบอก “ข่าวร้าย” เช่นนี้กับแม่สุดที่รักของเธอ เพราะทุกครั้งที่เธอกลับบ้าน รินรับรู้เมื่อเห็นแววตาที่แม่มองเธอนั้นเต็มไปด้วยความเจ็บช้ำอย่างแสนสาหัส และนั่นเองทำให้เธอ “รู้สึกผิด” ที่ไม่สามารถเป็น “คนปกติ” เหมือนอย่างที่มีมนุษย์คนอื่นเป็นกัน

แม้ว่ารินจะย้ายจากบ้านเกิด และครอบครัวต้นกำเนิดมาเป็นเวลาเกือบ 10 ปีแล้ว แต่เธอก็ยังคงมีความต้องการที่จะกลับไปใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวต้นกำเนิดของเธอ โดยเฉพาะกับแม่ บุคคลที่เธอบอกว่าเธอรักมากที่สุด แต่รินทราบดีว่าไม่มีทางที่จะเป็นเช่นนั้นได้ เพราะเธอบอกว่า หากจะกลับไปอาศัยที่อยู่ที่บ้านเกิดก็จะต้อง “ตัดผม และตัดนม” ทั้งไป เพื่อที่จะได้ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับพ่อ และไม่ต้องทำให้แม่ลำบากใจ

และจากการศึกษาพบว่า สาวประเภทสองทุกคนในงานวิจัยนี้ที่มีความสัมพันธ์โดยรวมกับครอบครัวไม่ดี จะไม่ให้ครอบครัวรับรู้ที่กำลังจะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แต่สิ่งที่น่าประหลาดใจก็คือ การปกปิดไม่ให้ครอบครัวรับรู้ที่กำลังจะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศหรือได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น ไม่ได้เกิดเฉพาะในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ไม่ดี แต่ทว่าในครอบครัวซึ่งมีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวดีก็สามารถมีเรื่องเช่นนี้เกิดขึ้นได้เช่นกัน ยกตัวอย่างเช่นในกรณีของจอย

“จอย”

ครอบครัวของจอยประกอบด้วยแม่ พ่อเลี้ยง พี่สาวคนโต พี่ชายคนรอง และตัวจอยเอง ซึ่งการที่แม่แต่งงานใหม่กับพ่อเลี้ยงก็ไม่ได้ทำให้บรรยากาศความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของเธอแย่ จอยเล่าว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นไปในแนวทางที่ดี พ่อเลี้ยงดีกับเธอและพี่ ๆ ของเธอมาก และเป็นคนที่เลี้ยงเธอมาตั้งแต่ยังเด็ก ๆ อย่างไรก็ตาม จอยสนิทกับแม่มากที่สุด ในบรรดาสมาชิกครอบครัวของเธอ เพราะแม่เข้าใจ และยอมรับในสิ่งที่เธอเป็นมาโดยตลอด รวมทั้งไม่เคยบีบบังคับให้เธอแสดงออกพฤติกรรมแบบ “ชายแท้” จะมีก็แต่บ่นด้วยความเป็นห่วงเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งทำให้เธอ “รู้สึกผิด” ในทุกครั้งที่ได้ยิน เช่น “ถ้าเป็นผู้ชายก็ไม่ต้องลำบากแบบนี้” หรือ “แต่งตัวให้มันเหมือนผู้ชายหน่อยซิ”

จากสิ่งเหล่านี้ทำให้จอยรู้ดีว่า ส่วนลึกภายในจิตใจของแม่นั้น แม่เสียใจที่เธอเป็น “กะเทย” และมักโทษตัวเองอยู่เสมอว่า “เป็นเพราะแม่” จอยจึงต้องมีสภาพเป็นเช่นนี้ ในทางกลับกัน จอยไม่เคยโทษแม่ เพราะจอยคิดว่าแม่ไม่ใช่สาเหตุของการเป็น “กะเทย” ของเธอ จอยเชื่อว่า การเป็นกะเทยนั้นได้รับการกำหนดจาก “อนุ” ส่วนที่เล็กที่สุดในจิตใจของเธอ และความเชื่อนี้เองที่ผลักดันให้เธอตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศสำเร็จ

เมื่อเธอต้องการเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เธอจึงปรึกษา “รุ่นพี่” กะเทยที่รู้จักกันว่าการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นเป็นอย่างไร ซึ่งรุ่นพี่ของเธอให้คำแนะนำว่า “ห้าม” บอกพ่อแม่หรือคนในครอบครัวเด็ดขาด แม้ว่าครอบครัวจะมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นก็ตามที เพราะพ่อแม่จะคิดว่าเป็น “เรื่องใหญ่” และ “อันตราย” ต่อชีวิตของตัวเองเธอเป็นอย่างยิ่ง ยิ่งไปกว่านั้น จอยคิดว่า ครอบครัวของเธอ โดยเฉพาะพ่อแม่จะรู้สึก “เสียตาย” ความเป็นเพศชายของลูก

เนื่องจากทราบดีว่าการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นเป็นกระบวนการที่มีอาจ “หวนกลับ” ได้ นั้นหมายถึง ลูกของตัวเองจะไม่สามารถกลับมาเป็น “ชาย” ได้อีกต่อไป

“ฟังแล้วรู้สึกว่าจะต้องเป็นเรื่องรุนแรงมากถ้าบอกคนในบ้าน เราอาจโดนคัดค้านไม่ให้ผ่าตัดก็ได้ หนูเลยตัดสินใจไม่บอกใครเลย เพราะถ้าบอกคนหนึ่ง คนอื่นก็ต้องรู้แน่ ๆ... รู้สึกผิดอย่างแรงเหมือนกันนะ แต่ว่าหนูอยากผ่าหนีพี ตอนนั้นกลัวอย่างเดียว กลัวไม่ได้ผ่า”

หลังจากการไตร่ตรองอย่างรอบคอบแล้ว จอยตัดสินใจเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศโดยไม่ “ปรึกษา” บอกสมาชิกในครอบครัว แม่แต่แม่ซึ่งเธอบอกว่ารักที่สุด เพราะว่า “กลัว” การโต้แย้งจากครอบครัว และ “กลัว” ว่าแม่จะเสียใจที่เธอไม่อาจเป็นเพศที่แม่ให้กำเนิดได้ ซึ่งช่วงพักฟื้นจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น จอยต้องอาศัยอยู่ที่หอพักกับเพื่อน เพราะไม่ต้องการให้ครอบครัวรู้

เวลาผ่านไปเกือบปีหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จอยตัดสินใจบอกทุกคนในครอบครัวว่า เธอกลายเป็น “ผู้หญิง” แล้วโดยผ่านเทคโนโลยีทางการแพทย์ในการสร้างอวัยวะเพศหญิงจาก “ของเดิม” ของเธอ จอยบอกว่า แม่ของเธอดู “ป่วย” ไปอยู่พักใหญ่ แต่เธอก็อธิบายให้แม่ฟังว่า เธอต้องการเดินทางของเธอเอง เป็นเพศที่ต้องการจะเป็น นั่นคือความสุขที่สุดในชีวิตของเธอ ซึ่งแม่ก็ยินดียอมรับฟังในเหตุผลของเธอ จนกระทั่งปัจจุบัน จอยยังคงยืนยันว่า แม่เธอ “เสียใจ” ที่เธอเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แต่แม่ไม่เคยต่อว่าให้เธอเจ็บช้ำน้ำใจ และนี่เป็นเหตุผลที่ทำให้จอยรักแม่มากที่สุด

ส่วนอีก 3 ใน 11 ราย ได้แก่ นุช เป้ และดาว ซึ่งพวกเขาตัดสินใจ “ปิดบัง” ครอบครัวเกี่ยวกับเรื่องของการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ กล่าวคือ เธอไม่ให้สมาชิกคนใดในครอบครัวรับรู้ว่าได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเรียบร้อยแล้ว เนื่องจากเธอคิดว่า ตั้งแต่ไหนแต่ไร ครอบครัวไม่เคยต้องการ และไม่เคยสนับสนุนให้เขามีพฤติกรรมหญิงในร่างชายอยู่แล้ว ดังนั้นพวกเขาก็จึงมองไม่เห็น “ประโยชน์” ของการบอกกล่าวให้สมาชิกในครอบครัวแม่แต่คนเดียวรับรู้ได้ว่าเธอได้มีร่างกายเป็นหญิง ซึ่งเป็นสิ่งที่ครอบครัว “ปฏิเสธ” ตลอดมา เรื่องราวของพวกเขา มีดังนี้

“นุช”

นุชอาศัยอยู่กับครอบครัวต้นกำเนิดของเธอมาโดยตลอดจนกระทั่งปัจจุบัน เธอไม่เคยแสวงหาความอิสระโดยการย้ายออกไปอยู่ตัวคนเดียว แม้ว่าครอบครัวของเธอโดยเฉพาะพ่อแม่ นั้นเข้มงวดกับความประพฤติของเธอมาก

นุชเล่าว่า เธอไม่สนิทกับใครในครอบครัวเป็นพิเศษ เมื่อมีปัญหาผ่านเข้าไปในชีวิต เธอจะคิดแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ไม่ปรึกษาครอบครัว เพราะเธอรู้ดีว่าครอบครัวไม่ใช่ “ที่พึ่ง” ให้กับเธอ ตั้งแต่เด็กจนกระทั่งผ่านมากว่าครึ่งชีวิตของเธอ นุชตระหนักอยู่เสมอว่า พ่อแม่ไม่เคย “ชอบ” ให้เธอเป็นกะเทย และรับไม่ได้กับพฤติกรรมหญิงในร่างชาย แม้ว่าปัจจุบันเธอจะได้รับการผ่าตัดเสริมเต้านม และผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว แต่เธอก็ต้อง “เก็บและกด” พฤติกรรมหญิงเมื่ออยู่ในบ้าน เพราะคำพูดของแม่คอยย้ำเตือนให้เธอจำเสมอว่า แม่ไม่เคยต้องการให้เธอเป็นแบบนี้ และรู้สึกอับอายกับพฤติกรรมที่ “ผิดเพศ” ของเธอ

“แม่มักบอกเราว่า ทำตัวอย่างนี้อายชาวบ้านนะ เป็นพวกผิดเพศชั้นไม่ชอบ แต่เราก็คิดว่า ความคิดคนเรานั้นห้ามกันไม่ได้ เราก็คงไม่ได้ตั้งใจเกิดมาเพื่อที่จะเป็นกะเทยนะ... เราแต่งตัวเป็นผู้หญิง สายตาที่พ่อแม่มองเรารับรู้ได้ว่าเขาไม่พอใจ”

ยิ่งไปกว่านั้น หลายครั้งที่พ่อพยายามใช้ “ความรุนแรง” เช่น ตบตี หรือกระแทก เพื่อยับยั้งพฤติกรรม “ผิดเพศ” ของเธอ ทำให้นุชไม่กล้าแสดงออกถึงความเป็นหญิงอย่างเต็มรูปแบบต่อหน้าพ่อได้ กระนั้นก็ดี นุชก็ไม่สามารถแสดงออกถึงความเป็นชายแท้ให้พ่อเห็นได้เช่นกัน

ปัจจุบัน ครอบครัวของเธอทราบเพียงว่านุชผ่าตัดเสริมเต้านมแล้ว เนื่องจากเป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างเด่นชัด ซึ่งปฏิกิริยาของสมาชิกในครอบครัวของเธอเมื่อได้รับรู้ นั้น แสดงอาการ “รับไม่ได้” กับการกระทำของนุช ดังนั้น การผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นเรื่องที่นุชไม่เคยคิดที่จะบอกพ่อแม่ หรือคนในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นก่อน หรือหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพราะเธอรู้ดีว่า ไม่มีใครที่สามารถ “รับได้” กับเรื่องดังกล่าว ยิ่งไปกว่านั้น หากบอกไปอาจทำให้สถานการณ์ “เลวร้าย” กว่าที่เป็นอยู่ก็เป็นได้

“แค่ทุกวันนี้ก็แย่มากอยู่แล้ว พ่อเราอาจไม่ตบตีเราเหมือนเมื่อก่อน แต่ช่วงที่เราทำหน้าอกก่อนผ่าตัดข้างล่าง เค้าเห็นแล้วเค้ายังมองเราแบบเหยียด ๆ เลย ไม่พูดไม่จากับเรา น้องเราก็เหมือนกัน ส่วนแม่ก็พูดว่าทำไมต้องทำตัวผิดเพศด้วย เราก็คือฮีโร่นะ แต่ก็รู้ ไม่มีประโยชน์ที่จะเถียง”

“เป้”

ก่อนเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เป้ใช้ชีวิตแบบผู้หญิงมาตั้งแต่สมัยเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งพ่อแม่ และครอบครัวของเธอรับรู้มาโดยตลอดว่าไม่ใช่ผู้ชาย โดยที่บ้านไม่เคย “จัดการ” กับพฤติกรรมของเธอ แต่ก็ไม่เคย “สนับสนุน” พฤติกรรมหญิงในร่างชายของเธอเช่นกัน

สิ่งที่ยืนยันว่า ครอบครัวไม่สนับสนุนการใช้ชีวิตแบบเพศหญิงของเธอ ก็คือ เมื่อเธอพาชายคนรักของเธอมาพบครอบครัวเพื่อเป็นการบอกว่า เธอต้องการใช้ชีวิตคู่บ้าง เหมือนกับที่พี่ ๆ ของเธอแยกออกไปสร้างครอบครัวของตนเอง แต่ปฏิกิริยาทางลบของครอบครัวที่มีต่อเธอ กล่าวคือ พ่อแม่สั่ง “ห้าม” เธออยู่กินกับผู้ชายแบบ “เป็นตัวเป็นตน” เพราะเป็นเรื่องที่ “น่าอับอาย” แก่วงศ์ตระกูลของเธอเป็นอย่างมาก ที่สำคัญ คือ พ่อแม่บอกว่า “เป็นอย่างนี้ มีแต่ผู้ชายจะหลอกเอาเงิน หลอกให้เราเลี้ยงดู ไม่มีใครรักจริงหรอก”

ดังนั้น เมื่อเบ็ดเตล็ดใจที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เธอจึงปิดบังไม่ให้ที่บ้านรับรู้ว่าเธอกำลังทำอะไรอยู่ เบ็บอกว่าจำเป็นอย่างยี่งที่ต้อง “ต่อแหล” กับครอบครัวเพื่อเดินทางมาพบแพทย์ก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และย้ายมาพักรักษาตัวอยู่ที่กรุงเทพฯ ในช่วงหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพราะหากไม่ทำเช่นนี้แล้ว ครอบครัวของเธอต้อง “จับได้” ว่าเธอมาทำอะไรอย่างแน่นอน

“โกหกว่ามารับงานแต่งหน้าของกองถ่ายที่กรุงเทพฯ กลับไปยังต้องเอาเงินไปให้พ่อแม่เลย เค้าจะได้คิดว่าเราไปทำงานจริง ๆ ความจริงเงินอันนั้นเป็นเงินที่เหลือจากที่จ่ายค่าผ่าตัด... พอกลับไปเดินขากะเพกก็ต้องโกหกที่บ้านว่าตกรถเครื่อง โอ๊ย! ต้องต่อแหลสารพัดเพื่อที่จะได้ผ่าตัด ช่วงที่ต้องพบหมอหลายเดือนทดสอบจิตใจก่อนผ่าตัดนะ ต้องบอกว่ามาซื้อเครื่องสำอางบ้าง มาช่วยงานเพื่อนบ้าง อัดอัดนะ แต่ทำไ้ได้ ก็รู้ว่าที่บ้านไม่สนับสนุน”

ความลำบากของเบย์ยังไม่จบแค่นั้น หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำเป็นที่เธอจะต้องขยายช่องคลอด หรือแองโม เพื่อให้ช่องคลอดเทียมนั้นมีความกว้าง และความลึกที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ดังนั้น เมื่อเวลาที่ต้องโม เธอจึงต้องเอาอุปกรณ์ในการโมทั้งหมดเข้าไปทำในห้องน้ำ และปฏิบัติกิจในห้องน้ำอยู่เสมอ เพราะเธอกลัวโดนที่บ้านจับได้ว่าเธอผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว

ถึงวันนี้ ครอบครัวของเบย์กระจัดกระจาย กล่าวคือ พ่อเพียงจะเสียชีวิตได้ไม่นาน แม่ป่วยเป็นอัมพฤกษ์ พี่น้องแยกย้ายออกไปมีครอบครัวของตัวเองหมดแล้วยกเว้นพี่สาว และตัวเบย์เองที่ยังอาศัยอยู่ด้วยกัน และรับภาระในการดูแลแม่ที่ป่วย เบย์ไม่เห็นความจำเป็นในการเปิดเผยเรื่องราวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงร่างกายของตัวเองให้สมาชิกในครอบครัวทราบ เพราะแม้ว่าพวกเขาจะทราบเรื่องราวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่นี้ ครอบครัวของเธอก็ยังคง “รับไม่ได้” ในสิ่งที่เธอเป็น และความจริงนี้เองอาจจะ “ทำลาย” บรรยากาศความสัมพันธ์ภายในครอบครัวให้ยิ่ง “แย” ลงไปอีก

“ดาว”

ดาวเล่าว่า ตั้งแต่เธอยังเด็กเธอเห็นพ่อเมาเหล้า และตบตีแม่เป็นประจำ ซึ่งบางครั้งพ่อก็ลงไม้ลงมือกับพี่สาว และตัวเธอเอง ด้วยเหตุนี้เอง ทำให้เธอไม่สนิทกับพ่อเอา

เสียเลย และความไม่พอใจในตัวพ่อได้สะสมมาเรื่อย ๆ ภายในจิตใจของเธอ ในทางกลับกัน ความสัมพันธ์ของเธอกับแม่ก็นั้นแนบแน่นมาก ดาวบอกว่า แม่เป็นคนเดียวในชีวิตที่เธอรักมากที่สุด ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างพี่สาวกับเธอนั้นค่อนข้างห่างเหิน เพราะพี่สาวก็แยกตัวออกไปใช้ชีวิตเองตั้งแต่ช่วงวัยรุ่น และไม่เคยติดต่อกลับมาที่บ้านอีกเลย

ดาวก็เช่นกัน เธอแยกตัวออกจากครอบครัวตั้งแต่เธอเข้าเรียนมหาวิทยาลัยที่ห่างจากบ้านเกิดของเธอ และเริ่มต้นชีวิตแบบผู้หญิงในช่วงนั้น เธอจะกลับไปบ้านเพื่อเยี่ยมแม่ปีละครั้ง จนกระทั่งเมื่อ 5 ปีที่แล้ว แม่ของเธอเสียชีวิต ดาวจึงไม่เคยกลับไปเยี่ยมบ้านอีกเลย ตั้งแต่ตอนนั้น จะมีก็แต่ที่พ่อโทรศัพท์มาขอให้ส่งเงินไป เนื่องจากพ่อยังดื่มเหล้าจัด และไม่ได้ทำงานแล้ว จึงต้องการเงินเพื่อจุนเจือชีวิต ดาวบอกว่า เรื่องเงินนั้นไม่มีปัญหา เธอสามารถส่งเงินไปให้พ่อได้อย่างไม่เสียหาย เพราะเงินเหล่านี้เธอส่งให้ในฐานะที่ “พ่อเป็นพ่อ” เป็นคนให้กำเนิด แม้ว่าพ่อจะไม่เคยเลี้ยงดูเธอเลยก็ตาม

ส่วนป้าซึ่งเป็นคนส่งเสียเธอเรียนจนจบมหาวิทยาลัย เธอยังติดต่อยู่เสมอ และป้าก็เป็นญาติผู้ใหญ่คนเดียวที่ดาวมีอยู่ แต่เวลานาน ๆ ทีจะได้พบกัน เนื่องจากป้าอาศัยอยู่ต่างจังหวัดซึ่งไกลจากเธอมาก การไปมาหาสู่จึงเป็นไปโดยลำบาก

ดาวมองว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่สามารถทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเธอกับครอบครัวดีขึ้น เพราะสมาชิกทุกคนในครอบครัวยกเว้นแม่ ไม่มีใครเคยยอมรับเธอในฐานะที่เป็น “ตัวเธอ” เลย และรู้สึกอับอายด้วยซ้ำเมื่อชาวบ้านถามถึงความเป็นไปของเธอ ดังนั้นจึงไม่มีประโยชน์อันใดที่เธอจะต้องบอกให้ครอบครัวรับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงทางเพศสรีระ และดาวก็ไม่เคยปรากฏตัวให้ครอบครัวของเธอเห็นรูปลักษณะของเธอภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งจนกระทั่งปัจจุบัน ดาวไม่มีความคิดที่จะบอกให้ครอบครัวรู้ว่าเธอได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพราะเธอคิดว่า “บอก” หรือ “ไม่บอก” ก็คงไม่มีอะไรที่ต่างกัน

2. ครอบครัว: แรงสนับสนุนที่สำคัญ

สาวประเภทสองที่บอกให้สมาชิกในครอบครัวคนใดคนหนึ่งทราบก่อนเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมีเพียง 4 คนเท่านั้น ได้แก่ บีม แบลม พร และกวาง ซึ่งในกรณีของแบลมพร และกวางนั้น สมาชิกทุกคนในครอบครัวรับรู้มาโดยตลอดว่าเธอไม่ใช่ผู้ชาย และรู้ว่าเธอไม่ต้องการจะเป็นเช่นนั้น โดยเฉพาะพ่อแม่เข้าใจเธอดีว่าเธอไม่อาจเป็น “ลูกชาย” ได้อย่างแน่นอนไม่ว่าจะกรณีใดก็ตาม อีกทั้งไม่เคย “บังคับ” ให้เธอเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ “กลับคืน” ไปเป็นเพศชาย

แบลมพร และกวางพูดในทำนองเดียวกันว่า เมื่อเธอแสดงความต้องการเกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศสรีระของตนให้กับครอบครัว สมาชิกในครอบครัวของเธอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อแม่เป็นผู้สนับสนุนให้พวกเธอเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยที่พ่อแม่เข้ามา

ส่วนร่วมในกระบวนการเข้าสู่การผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เช่น พามาโรงพยาบาลเพื่อทดสอบทางจิตเวช สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และเป็นผู้ดูแลในช่วงเวลาพักฟื้นหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เป็นต้น ซึ่งในที่นี่จะขอยกตัวอย่างชีวิตครอบครัวของกวาง เพื่อเป็นตัวแทนของเธอทั้ง 3 คน

“กวาง”

แม้ว่าครอบครัวของกวางจะมีความห่างไกลทางภูมิศาสตร์ กล่าวคือ พ่อต้องทำงานอยู่ที่กรุงเทพฯ ส่วนแม่ทำงานอยู่ที่จังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งเป็นบ้านเกิดของเธอ เพื่อปรับปรุงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวให้ดีขึ้น แต่ครอบครัวของเธอมีสันนิทสนมกันดี และมีการแวะเวียนพบปะกันอย่างสม่ำเสมอ หารู้ไม่ว่า กวางบอกว่าเธอสนิทกับแม่มากที่สุดในการครอบครัว

แม่ของกวางเล่าว่า เมื่อแม่ตั้งท้องกวาง พ่อและแม่ต้องการ “ลูกสาว” แต่พอกวางออกมาเป็น “ลูกชาย” แม่จึงเลี้ยงดูกวางแบบลูกผู้หญิงตั้งแต่เล็ก ๆ โดยส่งเสริมให้ทำกิจกรรมแบบที่เด็กผู้หญิงทำกัน เช่น เล่นละครเป็น “นางเอก” หรือเป็นเชียร์ลีดเดอร์ของโรงเรียน ฯลฯ ซึ่งกวางบอกว่า พ่อแม่ให้เธอแต่งตัวเป็นผู้หญิงตั้งแต่เด็ก ๆ และเวลาพาเธอออกไปเที่ยวก็บอกกับคนอื่นว่าเธอเป็น “ลูกสาว” ทำให้เธอคิดว่าตัวเธอเป็นผู้หญิงไม่ใช่ผู้ชาย

เมื่อเข้าเรียนมหาวิทยาลัย เธอมีความต้องการที่จะเปลี่ยนเพศสีระของเธอให้เป็นผู้หญิง และกวางก็ตัดสินใจบอกความต้องการนี้กับพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่เป็นผู้จัดหาข้อมูลเกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และสนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการผ่าตัดเปลี่ยนเพศให้กับเธอ ยิ่งไปกว่านั้น ช่วงเวลาที่เธอต้องพักฟื้นจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แม่ต้องเดินทางจากจังหวัดร้อยเอ็ดเข้ากรุงเทพฯ เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อในการดูแลเธอ ส่วนพี่ชายเป็นคนที่พาเธอมาพบจิตแพทย์ และศัลยแพทย์เพื่อผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ครอบครัวของเธอรับรู้ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับตัวเธอ และมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเธอให้ไปสู่ความเป็นหญิงด้วย

ส่วนบีมี แม่เป็นเพียงคนเดียวที่ยืนเคียงข้างเธอมาโดยตลอด ซึ่งการผ่าตัดเปลี่ยนเพศก็เช่นกัน บีมีแสดงความต้องการอย่างชัดเจนกับแม่ว่าเธอต้องการเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยบีมีให้เหตุผลกับแม่ว่า เธอไม่ต้องการจะอยู่ในร่างผู้ชาย และแม่เป็นเพียงผู้เดียวเท่านั้นที่จะสามารถ “ปลดปล่อย” ความทุกข์ที่เธอมีได้ แม่ของบีมีจึงเป็นสื่อกลางระหว่างบีมีและพ่อ ซึ่งพ่อและแม่ของเธอเป็นผู้สนับสนุน และช่วยเหลือเธอเกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แม่เป็นคนเดียวที่สนับสนุนเธออย่าง “เสมอต้น” และ “เสมอปลาย”

“บีม”

แม้ว่าครอบครัวของบีมจะมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของเธอนั้นไม่ดีเอาเสียเลย ตั้งแต่เธอยังเด็ก บีมไม่สนิททั้งกับพ่อและน้องชายแม่เป็นเพียงคนเดียวในครอบครัวที่เธอสนิทด้วย บีมเล่าว่า พ่อไม่เคยใกล้ชิด และเลี้ยงดูเธอเลย และน้องชายก็ไม่เคยเล่นกับเธอ เพราะเวลาน้องชายไม่ได้เป็น “แบบเธอ” อย่างไรก็ตาม พ่อก็ไม่เคยว่ากล่าวกับพฤติกรรมแบบผู้หญิงของเธอ และปฏิบัติกับเธอเหมือนกับลูกผู้หญิง เช่น ซื้อตุ๊กตาให้เมื่อเธอสอบได้ที่ 1 เป็นต้น

“อยู่ด้วยกัน 4 คนพ่อแม่ลูก เราสนิทกับแม่มากที่สุด ไม่คุ้นเคยกับพ่อเลย น้องก็เหมือนกัน ชีวิตเรามีแต่แม่คนเดียว แม่เลี้ยงเรามาตลอด แต่พ่อไม่เคย... น้องเราเค้าก็ไม่เล่นกับเรา ก็มันชอบไม่เหมือนกัน เราอยากเล่นตุ๊กตาแต่เค้าอยากเล่นรถแข่ง... เค้าไม่ได้เป็นแบบเราหนี”

และเมื่อบีมตัดสินใจที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แม่เป็นคนเดียวที่เธอปรึกษาพร้อมทั้งขอ “ความเห็นใจ” จากแม่ ว่าเธอไม่ยากที่จะอาศัยอยู่ในร่างผู้ชายอีกต่อไปแล้ว และอยากจะเป็นผู้หญิง ซึ่งบีมบอกว่า ลึก ๆ แล้วเธอรู้ว่าแม่เสียใจที่ต้องเป็นแบบนี้ แต่ในขณะเดียวกัน แม่ก็เข้าใจเธอว่าความต้องการของเธอคืออะไร แม่จึงปรึกษาพ่อ และทำหนังสือขออนุญาตให้เธอผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และสนับสนุนค่าใช้จ่ายทั้งหมดให้เธอ และในช่วงพักฟื้น เมื่อน้องชายทราบว่าเขาได้ก้าวข้ามความเป็นเพศชายทางสรีระมาสู่เพศหญิง ซึ่งน้องชายของเธอก็ไม่ได้แสดงท่าทีคัดค้านแต่อย่างใด

สำหรับบีมแล้ว ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวก่อนและหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด บีมบอกว่า เคยสนิทกับแม่อย่างไรก็สนิทกับแม่อย่างนั้น เช่นเดียวกับที่เคยไม่สนิทกับพ่อและน้องชายอย่างไรก็ยังไม่สนิทกันอย่างนั้น ส่วนการปฏิบัติต่อเธอนั้น พ่อ แม่ และน้องชายปฏิบัติต่อเธอแบบ “ลูกสาว” และ “พี่สาว” มาตั้งแต่ต้นชีวิตของเธอจนกระทั่งปัจจุบันก็ยังไม่เปลี่ยนแปลง

3. จิตวิญญานของความเป็นพ่อเป็นแม่

ในส่วนลึกของหัวใจด้านหนึ่งนั้น พ่อแม่ และคนในครอบครัวของสาวประเภทสองยังคงรู้สึกอายที่มีลูกเป็นกะเทย เพราะทราบดีว่าสังคมไทยไม่ยอมรับ หรือในบางครั้งก็ถึงกับรังเกียจคนที่เป็น “กะเทย” ในขณะที่อีกใจหนึ่งนั้น สมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อแม่ทุกคนรู้ว่า ลูกจะต้องเผชิญกับความยากลำบากเมื่อเกิดเป็น “กะเทย” สิ่งนี้จะเป็นตราประทับที่ติดตัวเขาเหล่านั้นไปชั่วชีวิต ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ๆ ก็ตาม กะเทยก็ถูกมองว่าด้อยกว่า และเป็นผู้ถูกกระทำอยู่เสมอ

เรื่องราวของเซอร์รี่ในแง่มุมที่เกี่ยวเนื่องกับความหวังใยของครอบครัวนั้นมีความกระจ่างมาก ซึ่งอาจทำให้เรา “เข้าถึง” ความหวังใยของพ่อแม่ที่มีต่อลูกซึ่งพวกเขาคิดเสมอว่า “ไม่ปกติ”

“เซอร์รี่”

เซอร์รี่เริ่ม “แต่งหญิง” จากการชักนำของเพื่อนกะเทยตั้งแต่เรียนอยู่มหาวิทยาลัย เธอบอกว่า ตอนแรก ๆ เธอไม่กล้าที่จะแต่งตัวเป็นผู้หญิงมากนัก เนื่องจากกลัวพ่อแม่เสียใจ เธอรู้ว่าพ่อแม่ “หวัง” ในตัวเธอไว้มาก และต้องการให้เธอใช้ชีวิตได้อย่างเดียวกับ “ผู้ชายปกติ” ทั่วไป ซึ่งเธอก็รู้สึกอีกเช่นกันว่า เธอไม่สามารถทำได้

เมื่อทำไม่ได้ก็ต้องฝืนอุปสรรคมากมายในการดำเนินชีวิต ซึ่งเรื่องนี้พ่อแม่ และน้องชายของเธอทราบมาโดยตลอด มีหลายครั้งที่พ่อแม่ “ตอกย้ำ” ให้เธอรู้สึก “ซ้ำใจ” เช่น “เป็นแบบนี้แล้วการงานจะมั่นคงหรือ” “เป็นแบบนี้ที่ไหนเค้าก็ไม่เอาหรือ” หรือ “เป็นแบบนี้แล้วจะมีครอบครัวที่ดีได้ยังไง” เป็นต้น เซอร์รี่เล่าให้ฟังว่า

“ช่วงฟองสบู่เราก็ดักงานอยู่เกือบปี หนีไม่พ้นเค้าก็ต้องบ่น... บ่นหนะเราทนได้นะ แต่ไม่ชอบให้เปรียบเทียบ คนอื่นก็คนอื่น เราก้เรา ไม่เกี่ยวกันเลย... เรารู้ว่าเป็นกะเทยแล้วไม่ดี แต่เราก้อยากจะทำเค้าว่าเราไม่เคยตั้งใจที่จะเป็นกะเทยเลย... เราไม่ต้องการ แต่มันห้ามกันไม่ได้ ห้ามไม่ได้จริง ๆ...”

และที่แย่ที่สุดสำหรับความรู้สึกของเซอร์รี่ก็คือ เมื่อเธอโดนเปรียบเทียบกับ “ผู้ชายปกติ” ทำให้เธอยิ่งรู้สึกว่า เธอ “ด้อยค่า” กว่ามนุษย์ทั่วไปในสายตาของบุพการี แม่เธอมักเปรยว่า “ก็เพราะเป็นอย่างนี้แหละ ที่ไหนเค้าก็ไม่เอาหรือ หนะ ถ้าเป็นผู้ชายเต็มตัว ปานนี้รุ่งไปนานแล้ว ดูลูกชาวบ้านสิ เค้าเป็นใหญ่เป็นโตกันหมดแล้ว” เซอร์รี่ก็ได้แต่บอกว่า “โธ่แม่ คนเรามันเลือกไม่ได้นี่ ไม่ได้อยากจะเลือกเกิดมาเป็นกะเทยนี้ แต่มันเป็นอย่างนี้แล้ว ก็พยายามทำตัวดีที่สุดแล้วไง”

อย่างไรก็ดี เซอร์รี่ก็ตระหนักดีว่า “สาระ” ที่แฝงมากับคำพร่ำบ่นนั้นคือ “ความหวังใย” อย่างบริสุทธิ์ใจของพ่อแม่ที่มีต่อเธอ พ่อแม่ของเธอมักพูดคุยกับเธอเสมอว่า การเป็นกะเทยจะทำให้ใช้ชีวิตอยู่อย่างยากลำบากในสังคม ชีวิตส่วนตัวโดยเฉพาะชีวิตคู่ก็มักล้มเหลว และเมื่อแก่ตัวต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว เพราะครอบครัวของเธอเชื่อว่า หากขาดครอบครัวไปแล้ว เซอร์รี่ก็ต้องอาศัยอยู่คนเดียวในโลกส่วนตัว และไม่อาจมีความสุขเหมือนกับที่ชายจริงหญิงแท้มีได้

อย่างไรก็ดี เมื่อเซอร์รี่ตัดสินใจเข้ารับการรักษาตัดเปลี่ยนเพศ เธอไม่กล้าบอกที่บ้าน ตามตรงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เพราะเธอกลัวว่าหากบอกไปแล้วพ่อแม่จะเสียใจ และซ้ำเติม

ความผิดหวังที่พ่อแม่มี ทำให้เซอร์รี่ต้อง “แต่งเรื่อง” เพื่อที่จะได้รับเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยที่พ่อแม่ไม่ทราบ ซึ่งต่อมาอีก 2 ปีภายหลังจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เธอจึงตัดสินใจเปิดเผยให้ครอบครัวรู้ว่าเธอได้มีร่างกายเป็นหญิงแล้ว ด้วยเหตุผลเดียวกับสาวประเภทสองส่วนใหญ่ที่ต้องการให้ครอบครัวยอมรับในสิ่งที่เธอเป็น และเลิหวังว่าเธอจะสามารถเป็นผู้ชายได้เสียที

“ต้องโกหกว่าจะไปหาเพื่อนที่ต่างจังหวัดสัก 2-3 สัปดาห์ แต่ความจริงเราผ่าตัดแล้วนอนรักษาตัวอยู่ที่บ้านเพื่อน พ่อค่อนข้างหายก็กลับมาอยู่บ้าน แต่แผลมันยังเจ็บอยู่ เวลาเดินเราเลยต้องเดินเขย่ง ๆ จนพ่อแม่ถาม เราก็เลยโกหกว่าตกมอเตอร์ไซด์ เพิ่งมาบอกได้ 2 ปีให้หลังเองว่าผ่าข้างล่างแล้ว พ่อแม่ก็ได้แต่เศร้า ประมาณว่าสิ้นหวังสุด ๆ... แต่เราก็ไม่รู้จะทำไง ถึงไม่บอกวันนี้สักวันเค้าก็ต้องรู้ เราอยากให้เค้ารับเราได้แค่นั้นเอง”

ครอบครัวของอู๋ม เป้ และแจนก็เช่นกัน แม้ว่าครอบครัวจะไม่เข้าใจ ไม่ยอมรับ และไม่สนับสนุนในสิ่งที่เธอเป็น แต่สมาชิกครอบครัว โดยเฉพาะผู้ให้กำเนิดยังมีความหวังใยในชีวิตของลูกชายซึ่งกลายเป็นลูกสาวอยู่มาก เพราะพวกเขาทราบดีว่า “ชะตากรรม” ของบุคคลที่สังคมขนานนามว่า “กะเทย” นั้น ต้องมีสถานภาพที่ด้อยค่า และดำเนินชีวิตยากลำบากกว่าชายจริงหญิงแท้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การใช้ชีวิตคู่ การสร้างครอบครัว หรือหน้าที่การงาน เป็นต้น

สำหรับครอบครัวที่พ่อแม่อยู่ในฐานะ “ผู้สนับสนุน” ให้ลูกเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เนื่องจากพ่อแม่ต้องการให้ลูกมีความสุขในชีวิต พ่อแม่ส่วนหนึ่งรู้ว่า ไม่สามารถแก้ไขให้ลูกเป็นเพศชายได้อย่างที่ใจต้องการ ดังนั้น พ่อแม่จึงต้องทำใจยอมรับ และเข้าใจถึงความต้องการภายในจิตใจของลูก ยิ่งไปกว่านั้น พ่อแม่อีกส่วนหนึ่งมองว่า ไม่ใช่ความผิดของลูกที่ลูกเป็นกะเทย แต่เป็นความผิดของพ่อแม่ต่างหากที่เลี้ยงดูลูกไม่ดี กล่าวคือ ไม่ได้สอนให้ลูกแสดงบทบาททางเพศแบบเพศชายตั้งแต่ลูกยังเล็ก และยิ่งเลี้ยงดูลูกชายในรูปแบบของลูกสาวรวมทั้งพ่อแม่ไม่ได้มีบทบาทในการเลี้ยงดูลูกอย่างที่ควรจะเป็น

4. หลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ: ความสัมพันธ์กับครอบครัวคงเดิม หรือเปลี่ยนแปลง

สาวประเภทสองที่ครอบครัวของเธอทุกคนได้รับรู้ว่าเธอได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นที่เรียบร้อยแล้วมีจำนวน 9 ใน 15 ราย (ได้แก่ พร แยม กวาง บีม จอย เซอร์รี่ แจนริน อินทร์) โดยที่ 4 รายแรกนั้น สมาชิกทั้งหมดในครอบครัวทราบก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งสำหรับพร แยม กวาง และบีมมองว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่มีส่วนช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับครอบครัวนั้น “ดีขึ้น” หรือ “เลวลง” เนื่องจากครอบครัวปฏิบัติต่อเธอเหมือนเดิมทุกประการ ไม่ว่าจะเป็นการเอาใจใส่ดูแล ความใกล้ชิด และการพูดจา เป็นต้น ซึ่งพบว่า ครอบครัวของพวกเธอทั้ง 4 คน ตั้งแต่ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศเรื่อยมา ครอบครัวของพวกเธอทั้ง 4 คนก็มีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดี พ่อแม่ และสมาชิกในครอบครัว

“รับได้” คือ เข้าใจ และยอมรับในภาวะไม่สอดคล้องทางเพศที่ลูกชาย พี่ชาย หรือน้องชาย ของพวกเขาต้องประสบ ที่สำคัญ พ่อ หรือแม่คนใดคนหนึ่งอยู่ในฐานะผู้สนับสนุนให้ลูกได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเข้าสู่การผ่าตัดเปลี่ยนเพศดังที่ได้แสดงให้เห็นตัวอย่างไว้แล้วข้างต้น

ส่วนสาวประเภทสองจำนวน 5 ใน 9 ราย อันได้แก่ จอย เซอร์รี่ แจน ริน และอินทร์ ตัดสินใจเปิดเผยให้สมาชิกในครอบครัวทุกคนรับรู้การเปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศจากชายไปเป็นหญิงหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศผ่านพ้นไปแล้วในเวลาที่แตกต่างกันไป ซึ่งเซอร์รี่ และอินทร์มองว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับครอบครัวได้ เพราะว่าความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับครอบครัวที่ไม่ใคร่จะดีเกิดจาก “พฤติกรรม” ที่ครอบครัวเรียกว่า “เบี่ยงเบน” โดยเป็นพฤติกรรมการแสดงออก และบทบาททางเพศแบบหญิงในร่างกายของชาย ซึ่งครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่ไม่ยอมรับ และต่อต้านพฤติกรรมเช่นนี้มาโดยตลอดตั้งแต่ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แม้ว่าเธอจะได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ครอบครัวก็ยังคงไม่ยอมรับ และต่อต้านพฤติกรรมหญิงในร่างกายอยู่เช่นเดิม

อินทร์เล่าว่า เมื่อเธอกลับไปเยี่ยมบ้านที่จังหวัดลำปางหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว แม่ของเธอก็ยังคงคิดว่าเธอเป็น “ลูกชาย” แม้ว่าเธอจะไม่มีอวัยวะเพศชายแล้วก็ตาม นอกจากนั้นแล้ว คำพูดของพี่น้องของเธอ เช่น “ก็ยังเป็นชายครึ่งหญิงครึ่งอยู่ดีแหละโว้ย” หรือ “ตอนนี้จะกลับใจก็ไม่ได้แล้ว บอกให้ทำตัวแมน ๆ ตั้งแต่ที่แรกก็ไม่เอา” แสดงให้เห็นว่า พวกเขายังคงไม่ยอมรับเธอในสถานภาพทางเพศใหม่ เช่นเดียวกับกับเซอร์รี่ ที่ไม่ว่าจะก่อน หรือหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ พ่อแม่ และน้องชายของเธอมักพูดในทำนองว่า “เป็นแบบนี้แล้วการงานจะมั่นคงหรือ” “เป็นแบบนี้ที่ไหนเค้าก็ไม่เอาหรอก” “เป็นแบบนี้แล้วจะมีครอบครัวที่ดีได้อย่างไร” หรือ “ถ้าเป็นผู้ชายเต็มตัว ปานนี้รุ่งไปนานแล้ว” ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เซอร์รี่รับรู้ได้ว่า ครอบครัวก็ยังคงไม่ยอมรับเธอเหมือนเช่นเคย ดังนั้น ทั้งอินทร์ และเซอร์รี่เห็นตรงกันว่า หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับครอบครัวไม่ได้เปลี่ยนแปลงจากก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแต่ประการใด

ในขณะที่จอยมองว่า ภายหลังจากที่ครอบครัวรับรู้ว่าการได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเธอกับครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ “ดีขึ้น” เนื่องจากครอบครัวใช้คำพูดจาดีขึ้น โดยเฉพาะแม่ไม่เคยมีคำพูดที่ทำให้เข้าใจอีก รวมทั้งสังเกตได้ชัดเจนถึง “ความห่วงใย” ที่ครอบครัวมีต่อเธอ เช่น พี่ชายจะควบคุมไม่ให้เธอกลับบ้านดึก เพราะกลัวถูกข่มขืน หรือพ่อแม่ที่คอยไต่ถามถึงปัญหาทั้งทางร่างกาย และจิตใจที่เกิดขึ้น ภายหลังจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

สำหรับอีกมุมมองหนึ่งของสาวประเภทสอง แจน และรินมองว่า การที่เธอ ตัดสินใจเปิดเผยให้ครอบครัวรับรู้ว่าการได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศก็เพื่อที่จะให้ครอบครัวเลิก

หลอกตัวเอง และหันมายอมรับสภาพความเป็นจริงว่า เธอไม่ใช่ผู้ชาย แต่เธอก็ได้รู้ว่า การตัดสินใจในครั้งนั้นเป็นเรื่องที่ “ผิดพลาด” อย่างมหันต์ เพราะการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างเธอและครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ “แย่ง” เพราะตั้งแต่ครอบครัวรู้ว่าเธอได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยเฉพาะพ่อแม่ก็มีท่าทีสิ้นหวังท้อแท้ รั้งไม่ได้ และยังคงใช้วาจาเชือดเฉือนจิตใจ ฯลฯ ส่วนบรรยากาศภายในครอบครัวนั้น ยังคงมีลักษณะอึมครึม และสมาชิกในครอบครัวยังคงแสดงท่าทีละอายกับความผิดพลาดของเธอ

ส่วนในกรณีของสาวประเภทสองอีกจำนวนหนึ่ง ซึ่งเปิดเผยให้สมาชิกเพียงบางคนในครอบครัวรับรู้ว่าการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วนั้น ได้แก่ ยูกะ (แม่และพี่สาวที่รู้) อุ้ม (พี่ชายรู้คนเดียว) น้อง (แม่และน้องสาวที่รู้) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับครอบครัว โดยเฉพาะสมาชิกในครอบครัวที่ได้รับรู้เรื่องราวของเธอนั้นยังคง “ไม่เปลี่ยนแปลง” ที่เป็นเช่นนี้เพราะในความคิดของยูกะ และน้องมองว่า บุคคลที่เธอเลือกที่จะบอกให้พวกเขาทราบถึงการเปลี่ยนแปลงเพศทางร่างกายจากชายเป็นหญิงนั้น เป็นบุคคลที่เธอสนิทสนมที่สุดในครอบครัว และไว้ใจได้มากที่สุด ซึ่งบุคคลเหล่านั้นยังคงมีการปฏิบัติต่อเธอใน “แง่บวก” เหมือนกับช่วงก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และสำหรับสมาชิกในครอบครัวรายอื่นที่ยังไม่ทราบก็ยังคงมีการปฏิบัติใน “แง่ลบ” ต่อเธออย่างเช่นที่เคยปฏิบัติมาตั้งแต่ก่อนที่เธอจะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

ส่วนในกรณีของอุ้ม ซึ่งหลายคนอาจแปลกใจว่าเหตุใดเธอจึงสนิทกับพี่ชายมากกว่าสมาชิกรายอื่นในครอบครัวของเธอ ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าคนที่เธอเรียกว่าพี่ชาย แท้จริงแล้ว คือ ชายรักชายที่มีท่าทางกระเดียดไปทางผู้หญิง หรือที่สังคมเรียกว่า “เกย์ควีน” อุ้มบอกว่า พี่ชายมีอะไรหลายอย่างที่คล้ายเธอ ยกเว้นอย่างเดียว คือ พี่ชายของเธอไม่ต้องการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และการที่เธอตัดสินใจบอกกับพี่ชายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เพราะคิดว่าเขาน่าจะเข้าใจอะไร ๆ ได้ดีกว่าพ่อแม่ที่ไม่ยอมรับในความเป็นเธอ

ในรายที่ไม่มีสมาชิกคนใดในครอบครัวทราบเลยจำนวน 3 ใน 15 ราย คือ นุช ดาว และเป้ ซึ่งทั้ง 3 มีเหตุผลเดียวกัน นั่นคือ พวกเขาคิดว่า ตั้งแต่ไหนแต่ไรครอบครัวไม่เคยต้องการ และไม่เคยสนับสนุนให้เธอมีพฤติกรรมหญิงในร่างชายอยู่แล้ว ดังนั้น พวกเขาจึงมองไม่เห็น “ประโยชน์” ของการบอกกล่าวให้สมาชิกในครอบครัวแม้แต่คนเดียวรับรู้ว่ามีร่างกายเป็นหญิง ซึ่งเป็นสิ่งที่ครอบครัว “ปฏิเสธ” ตลอดมา กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ไม่ว่าเธอจะ “บอก” หรือ “ไม่บอก” คงไม่มีอะไรต่างจากที่เป็นอยู่ และบางที่อาจทำให้สถานการณ์ที่ไม่ใคร่จะดีในปัจจุบันเลวร้ายลงไปอีกก็เป็นได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมด เป็นที่น่าสังเกตว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศกับครอบครัวของพวกเขาหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จะดีหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับครอบครัวก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศด้วย กล่าวคือ ในรายที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวดีตั้งแต่ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ (5 ใน 15) ส่วนใหญ่ (4 ใน 5)

จะปรึกษากับสมาชิกในครอบครัวว่าต้องการจะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจะเริ่มขึ้น ส่งผลให้ได้รับแรงสนับสนุนทางด้านต่าง ๆ จากครอบครัวทั้งก่อน และ หลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จะมีแต่เพียงรายเดียว (1 ใน 5) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับครอบครัวดี แต่ตัดสินใจไม่บอกก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เนื่องจากกลัวว่าจะทำให้แม่เสียใจ แต่ในรายที่บอกภายหลัง (7 ใน 15) หรือไม่บอก (3 ใน 15) ให้ครอบครัวทราบว่าได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว มักเกิดในรายที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวไม่ดี ซึ่งมีสาเหตุจากการที่ครอบครัวไม่เข้าใจ และไม่ยอมรับในความไม่สอดคล้องทางเพศของเธอตั้งแต่เริ่มต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชีวิตทางสังคม

ไม่มีสาวประเภทสองคนใดในงานวิจัยที่ไม่เคยเผชิญอคติ และความยากลำบากที่เกิดขึ้นจากความไม่เป็นเพศที่สังคมไม่ได้รับ ทัศนคติทางเพศจากค่านิยม หรือความเชื่อเรื่องเพศของสังคมนั้นสร้างอุปสรรค และความยากลำบากอย่างใหญ่หลวงในการดำเนินชีวิตให้แก่บรรดาบุคคลที่มีพฤติกรรมทางเพศ บทบาททางเพศ และรสนิยมทางเพศที่ผิดแปลกไปจากบรรทัดฐานทางเพศของสังคม ซึ่งสาวประเภทสองก็เป็นกลุ่มหนึ่งในจำพวกนั้น

ภายใต้สังคมที่ไม่เปิดรับ “ความแตกต่าง” หรือ “ความหลากหลาย” ทางเพศ บุคคลที่มีวิถีชีวิตแตกต่างจำต้องถูก “เขี่ย” ให้ไปอยู่ชายขอบของสังคม ส่งผลให้ถูกเลือกปฏิบัติ (discriminate) จากทั้งจารีต และกฎหมาย สิ่งเหล่านี้เองได้สร้างความกดดันให้แก่ผู้ที่ถูกบีบคั้นจากกลุ่มคนที่มีความคับแคบทางเพศ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นบุคคลที่ถูกบดบังจากม่านแห่งอคติ ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่มักมองข้ามในสิ่งที่พวกเขาต้องเผชิญ ดังนั้น สาระที่ผู้วิจัยจะกล่าวต่อไปนี้เป็นเรื่องของการดำเนินชีวิตทางสังคมของสาวประเภทสองภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

การผ่าตัดเปลี่ยนเพศ หมายถึง วิธีการทางการแพทย์ที่สามารถผ่าตัดเปลี่ยนแปลงเพศสรีระแต่กำเนิดของบุคคลหนึ่งให้เป็นเพศตรงข้าม ซึ่งเป็นวิธีการรักษาความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศที่ทำให้บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ หรือที่เรียกว่า ภาวะความไม่สอดคล้องทางเพศของบุคคลนั้น ทั้งนี้ บุคคลที่สังคมขนานนามว่า หญิงในร่างชาย หรือกะเทย หรือสาวประเภทสอง ซึ่งได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศทางร่างกายจากชายเป็นหญิง จะสามารถมีวิถีชีวิต และลักษณะภายนอกทางเพศคล้ายคลึง หรือแม้กระทั่งเหมือนกับผู้หญิง รวมทั้งเธอเหล่านี้ยังดำรงชีวิตแบบผู้หญิงอย่างเต็มรูปแบบอีกด้วย แต่ “ตัวตน” ภายใต้กฎหมายของแผ่นดินไทย พวกเขายังคงมีสถานภาพทางเพศเป็น “ชาย” นั้นหมายถึง ชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิงยังคงมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของชายไทยทุกประการ ผลพวงของปรากฏการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติตามกฎหมายต่อสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งก่อให้เกิดความยากลำบาก และอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของเธอในหลาย ๆ ด้าน ดังจะได้กล่าวต่อไป

1. ความอับอายเมื่อต้องเดินทางไปต่างแดน

บุคคลที่จะเดินทางออกนอกประเทศจำเป็นต้องมีความสอดคล้องระหว่างเอกสารสำคัญที่ใช้ในการเดินทาง และการแสดงตัวของบุคคลดังกล่าว เพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมในหลาย ๆ กรณี ซึ่งในความเป็นจริง คนส่วนใหญ่มักมีความสอดคล้องระหว่างเอกสารกับรูปร่างหน้าตาของตัวเอง แต่ในกรณีของสาวประเภทสองซึ่งได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วนั้น ทั้งรูปร่างหน้าตา แลเครื่องเพศของเธอมักมีความ “ขัดแย้ง” หรือ “ตรงข้าม” จากเพศที่ปรากฏภายในเอกสารสำคัญในการเดินทาง

สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำนวน 4 ใน 15 ราย (บี้ม เซอร์รี่ นื่อง และพร) เมื่อพวกเขาต้องเดินทางออกนอกประเทศ เธอต้องเผชิญปัญหาในการแสดงตัวเองแก่เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง เนื่องจากรูปร่างหน้าตา และเครื่องเพศของเธอนั้นตรงข้ามกับเพศที่ปรากฏอยู่ในเอกสารสำคัญในการเดินทาง ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้สร้างความ “อับอาย” ให้แก่พวกเขาเหล่านั้นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องร่วมเดินทางเป็นหมู่คณะกับบุคคลอื่น

บี้ม และนื่องถ่ายทอดประสบการณ์ของการเดินทางเป็นหมู่คณะให้ฟังว่า ก่อนเดินทางไปต่างประเทศกับคณะของบริษัท เธอต้องเตรียมหนังสือรับรองจากบริษัท และจากศัลยแพทย์ผู้ผ่าตัดเปลี่ยนเพศให้แก่เธอ เพื่อแสดงต่อด่านตรวจคนเข้าเมืองว่า พวกเขาเป็น “ผู้ชาย” ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็น “ผู้หญิง” และเมื่อด่านตรวจคนเข้าเมืองต้องการให้เธอชี้แจงข้อเท็จจริงดังกล่าว เธอจึงจำเป็นต้องโดน “กักตัว” ในด่านตรวจคนเข้าเมืองราวชั่วโมง ซึ่งเจ้าหน้าที่บังคับให้เธอถอดเสื้อผ้าอาภรณ์ที่ห่อหุ้มร่างกายให้หมด เพื่อ “ตรวจตรา” ความเป็นเพศหญิงที่ได้รับการปรุงแต่งจากแพทย์ โดยเหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นเป็นประจำสม่ำเสมอในทุกครั้งของการเดินทาง ดังนั้น ในกรณีของผู้ร่วมเดินทางที่ไม่รู้ภูมิหลังของเธอก็จะทำให้เขาเหล่านั้นล่วงรู้ความลับที่ว่าเธอไม่ใช่หญิงแท้แต่กำเนิด ซึ่งเธอพยายามปกปิด ดังเช่นนื่องและบี้มบอกว่า

“คำนำหน้าเราไม่ตรงกับร่างกาย ตอนโดนเรียกมีความรู้สึกอายมาก ด่านตรวจทำกับเราแรงมากเลยนะ เป็นอย่างนี้ทุกครั้ง... อย่างเราไปกับลูกค้าเงี้ยก็กลัวเสียชื่อเสียงนะ แล้วมันเหมือนกับเรียกเราไปประจาน ให้แก่ผ้าให้ดูว่ามีของผู้หญิงรีเปลา... เสียความรู้สึกมาก”

“คนไม่รู้เลยรู้เลย ก็ดันกักตัวไว้อย่างนั้น แล้วเป็นทุกครั้งทีไปเลยนะ มีทั้งไปกับคณะของบริษัทกับเอนเตอร์เทนลูกค้า... เซ็งมาก รู้สึกว่าตัวเองกำลังถูกเลือกปฏิบัติอยู่ ทำไมต้องกักตัวเหมือนเราเป็นพวกอาชญากรข้ามชาตินั่นแหละ ต้องให้เราถอดเสื้อถอดกางเกงดูว่าเรามีของใหม่แล้ว แยมมาก ๆ”

ส่วนอีกรายหนึ่ง คือ ริน ซึ่งต้องการจะเดินทางออกนอกประเทศเพื่อไปใช้ชีวิตอยู่กับผู้ชายชาวต่างชาติที่เธอเรียกว่าสามี รินเล่าว่า สามีของเธอต้องการให้เธอเดินทางไปยังประเทศอังกฤษเพื่อใช้ชีวิตร่วมกับครอบครัวของเขา เมื่อไปขอวีซ่า เจ้าหน้าที่สถานทูตแจ้งว่าการเดินทางประเภทนี้จำเป็นต้องมีหนังสือรับรองจากครอบครัวของฝ่ายชาย ดังนั้น สามีจึงให้แม่ของเขาเขียนหนังสือรับรองมาให้ แต่ในหนังสือรับรองฉบับนั้นระบุคำนำหน้านามว่า “Miss” ทำให้การขอวีซ่าเป็นไปไม่ได้ เพราะคำนำหน้านามที่แท้จริงของเธอยังคงเป็น “นาย” อยู่ ซึ่งเธอจำเป็นต้อง “โกหก” คนรักของเธอว่า เป็นเพราะเธอติดเชื้อ แพทย์จึงอยากให้เธออยู่เมืองไทยเพื่อดูอาการก่อน ทั้ง ๆ ที่ความเป็นจริงแล้ว เธอก็ต้องการที่จะไปอังกฤษเพื่อชีวิตที่เธอคาดหวังว่าอาจดีกว่าปัจจุบัน

2. การแสดงตัวในสถานที่ราชการ

สาวประเภทสองจำนวน 12 ใน 15 ราย มีปัญหาเมื่อต้องติดต่อกับสถานที่ราชการ เช่น ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ และสำนักงานที่ดิน เป็นต้น เพราะพวกเธอจะต้องเผชิญปัญหาเพศในเอกสารสำคัญไม่ตรงกับร่างกายปัจจุบัน ซึ่งการแสดงตัว และความพยายามในการอธิบายต่อเจ้าหน้าที่ในบางสถานการณ์นั้นไม่พอเพียง พวกเธอมักพบกับคำถามที่ว่า “แน่ใจนะว่าเป็นเจ้าของบัตร” “เป็นกะเทยใช่ไหม” ผนวกกับท่าทางสงสัยแบบชนิด “เกินเหตุ”

แม้ว่านุช แยม แจน และอุ้มจะรับราชการ แต่เมื่อต้องติดต่อกับสถานที่ราชการ ทั้งเรื่องส่วนตัว และเรื่องงาน พวกเธอยังคงต้องเผชิญกับคำพูดที่ว่า “หน่วยงานเค้าให้คนแบบนี้ทำงานด้วยหรอ” ซึ่งพวกเธอทั้งสี่มองว่า เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐมองเธอแบบดูถูก และไม่เชื่อว่ากะเทยก็สามารถมีหน้าที่การงานดี ๆ เหมือนกับคนทั่ว ๆ ไป

นอกจากนั้นแล้ว พวกเธอทั้ง 12 คน บอกว่า เมื่อต้องไปที่ว่าการอำเภอเพื่อทำบัตรประจำตัวประชาชนจะรู้สึกอับอายมาก เพราะเจ้าหน้าที่มักเรียกคนนั้นมาดู คนนั้นมาดู ประหนึ่งว่าพวกเธอเป็น “มิจจาซีพ” ที่ทำบัตรประจำตัวประชาชนปลอม หรืออีกกรณีหนึ่ง ทุกคนจะมา “รุม” สัมภาษณ์ประวัติส่วนตัวของบุคคลที่คนทั่วไปเรียกว่า “กะเทยแปลงเพศ” ซึ่งคำถาม “ยอดฮิต” ก็ได้แก่ “ทำอะไรกิน เต็มโชว์ไหม้ย” “ทำไมถึงอยากเป็นผู้หญิง” “มีผัวหรือยัง” “เวลานอนกับผู้ชายแล้วมีอาการอะไรเปล่า”

บีม เซอร์รี่ น้อง ริน ดาว และกวางมองว่า คำถามที่เจ้าหน้าที่สัมภาษณ์พวกเธอ นั้น ไม่ได้เกี่ยวกับการทำบัตรประจำตัวประชาชนแต่อย่างใด แต่คำถามนั้นต้องการคำตอบเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น หรือที่บางคนเรียกว่า สอดรู้สอดเห็นของเจ้าหน้าที่ ซึ่งคำถามบางคำถามก็ไม่มีคำตอบ และบางคำถามก็ไม่ต้องการที่จะตอบ ดังนั้น พวกเธอจึงมักพยายามหลีกเลี่ยงการทำธุรกรรมอะไรก็ตามที่ต้องแสดงตัวเอง

ส่วนพร และยูกะต้องเผชิญกับความยุ่งยากที่มากกว่านั้น คือ หลังจากที่เธอพยายามอธิบายแล้วว่า เธอเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ประกอบการทำศัลยกรรมเปลี่ยนแปลงใบหน้า และบางส่วนของร่างกาย จึงทำให้เธอแตกต่างกับรูปที่ปรากฏในบัตรประจำตัวประชาชนใบเดิม เจ้าหน้าที่จึงบอกให้เธอเรียกพ่อแม่ มาเซ็นหนังสือรับรองว่า เธอเป็น “ชาย” ในบัตรประชาชนใบเดิมจริง ๆ ซึ่งทั้งสองคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “เสียความรู้สึก” เพราะรู้สึกว่าตัวเองกำลังถูกเลือกปฏิบัติ ถูกทำให้เสียเกียรติ และตอกย้ำความ “ไม่เหมือน” ระหว่างเธอกับคนทั่ว ๆ ไป

ส่วนสาวประเภทสองอีกจำนวนหนึ่ง (3 ใน 15 ราย) บอกว่า หลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่มีฐานะที่ต้องติดต่อกับสถานที่ราชการ ดังนั้น พวกเธอจึงยังไม่ได้เผชิญกับปัญหาดังกล่าว

3. เมื่อต้องรับใช้ชาติตามหน้าที่ชายไทย

“การรับใช้ชาติ” เป็นหน้าที่ของชายไทยทุกคนเมื่อมีอายุครบ 21 ปีบริบูรณ์ ซึ่งหน้าที่ของชายไทยนั้นถูกกำหนดโดยกฎหมาย แต่ปัญหา คือ “ชายไทย” บางคนไม่ได้เป็น “ชายจริง” เนื่องจากมีภาวะไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางร่างกาย และเพศทางจิตใจ กล่าวคือ มีร่างกายเป็นชาย แต่มีจิตใจเป็นหญิง ซึ่งจิตใจมีอำนาจเหนือร่างกาย จิตใจจึงเป็นฝ่ายกำหนดบทบาททางเพศของบุคคลนั้น

สาวประเภทสอง 3 ใน 15 ราย (บี๋ม อุ่ม และยูกะ) หลบเลี่ยงการเกณฑ์ทหาร เพราะไม่ต้องเผชิญความลำบากแบบผู้ชาย ซึ่งครอบครัวของเธอเป็นผู้ช่วยเหลือในการหลบเลี่ยงทหารให้แก่พวกเธอ ส่วนสาวประเภทสอง 4 ใน 15 ราย ซึ่งได้แก่ เซอร์รี่ จอย แจน และดาวเรียนนิซารักษาดินแดน จึงไม่ต้องเข้ารับการคัดเลือกทหาร พวกเธอให้เหตุผลว่า ที่ตัดสินใจเรียนนิซารักษาดินแดน เพราะทราบดีว่า หากไม่เรียนก็จะต้องเข้ารับการคัดเลือกทหาร และหากไปคัดเลือกทหารแล้วอาจถูกวินิจฉัยว่าเป็นบุคคลวิกลจริต

สาวประเภทสองเกือบครึ่งหนึ่ง (7 ใน 15 ราย) ตัดสินใจเข้ารับการตรวจร่างกาย ซึ่ง 4 รายได้รับการวินิจฉัยว่า เป็นบุคคลดี 1 ประเภท 1 หมายความว่า ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง แต่มีสาเหตุทางร่างกายบางอย่างที่ทำให้ไม่เข้าองค์ประกอบ เช่น หน้าอกไม่ได้ขนาดหรือมีความเจ็บป่วยบางประเภท เป็นต้น ในขณะที่ “ผู้โชคร้าย” อีก 3 ราย (น้อง เป้ และอินทร์) ได้รับการวินิจฉัยว่า เป็นบุคคลดี 1 ประเภท 4 นั่นคือ ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง แต่มีอาการที่ทำให้จิตผิดปกติอย่างถาวร หรือโรคจิต แสดงให้เห็นว่าบุคคลเหล่านี้ไม่มีความสามารถที่จะรับใช้ชาติได้

รินเป็นเพียงคนเดียวที่ไปเกณฑ์ทหาร ซึ่งเธอไปเกณฑ์ทหารก่อนเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เหตุผลที่เธอต้องไปเกณฑ์ทหาร เนื่องจากเธอจับได้ใบแดง จึงคิดว่าไม่มีทางหลบเลี่ยงได้อย่างแน่นอน และไม่ต้องการที่จะมีคดีความติดตัว ซึ่งเมื่อเธอต้องใช้ชีวิตอยู่ในค่ายทหารร่วมกับผู้ชาย รินเล่าว่า เธอรู้สึกอึดอัดเป็นอย่างมาก และต้องพยายามหลีกเลี่ยงการสนทนากับผู้อื่น เพราะเธอกลัวว่าจะแสดงอาการกระตุ้งกระติ้ง หรือที่เรียกว่า “สาวแตก” ซึ่งอาจทำให้ความเป็นอยู่ในค่ายทหารไม่ปลอดภัย เช่น อาจโดนลวนลาม หรือโดนข่มขืน ยิ่งไปกว่านั้น รินไม่ได้เป็น “กะเทย” เพียงคนเดียวในค่ายทหารครั้งนั้น เพราะเธอก็ได้พบเจอ “เพื่อน” ที่เป็นกะเทยเช่นเดียวกับเธอ ซึ่งรินเล่าว่า

“ต้องเก็บอาการเต็มที เราจะไม่คุยกับคนอื่นเลยนะ ถึงคนที่เหมือนเราเราก็ไม่คุย เพราะเดี๋ยวสาวแตกแล้วเรื่องจะไปกันใหญ่ พยายามกลั่นที่สุดฤทธิ์ ถ้ามัวอยากคุยกับคนหัวอกเดียวกันม๊ยะ ก็อยากนะ แต่ถ้าคุยกันเราก็ต้องออกอาการมาก เรากลัวว่าถ้าวิตว้ายแล้วจะโดนตี”

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขคำนำหน้านาม

ปัจจุบัน แม้ว่าการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจะทำให้บุคคลมีเพศภายนอกเป็นหญิงทุกประการ แต่เพศทางกฎหมายนั้นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ผ่านการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจึงยังคงต้องมี “คำนำหน้านาม” เป็นชายตามกฎหมาย

สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำนวน 10 ราย คิดว่า พวกเธอมีศักดิ์ และสิทธิ์โดยชอบธรรมที่จะใช้คำนำหน้านามเช่นเดียวกับผู้หญิงทุกประการ โดยอินทร์มองว่า เธอเหมือนกับผู้หญิงที่ไม่สามารถมีลูกได้ ซึ่งคล้ายกับความคิดของแบมที่ว่า เธอเหมือนกับผู้หญิงที่ไม่มีมดลูก ส่วนพรคิดว่า เป็นเรื่องที่ “น่าประหลาด” อย่างมากที่เธอมีร่างกายเป็นเพศหญิงแล้ว แต่ยังให้ใช้คำนำหน้านามเป็นชาย จึงสมควรที่จะต้องแก้ไข

นุช น้อง และเชอร์รี่มองว่า เพศทางพฤตินัย และนิตินัยควรเดินควบคู่กันไป เพราะการที่บุคคลหนึ่งมีเพศทางร่างกายที่ได้รับการปรับเปลี่ยนในภายหลัง ไม่ตรงกับเพศที่ได้มาแต่กำเนิดซึ่งระบุไว้ในกฎหมายนั้นเป็นปัญหาในการดำเนินชีวิตส่วนตัว และชีวิตทางสังคมของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น คำนำหน้านามเป็นปัญหาที่กฎหมายบ้านเมืองควรหยิบยกขึ้นมาพูด และควรแก้ไขให้เพศทางร่างกายปัจจุบัน และเพศทางกฎหมายนั้นสอดคล้องกัน

ส่วนบีมี จอย ยูกะ และแจนมองว่า การเลือกเพศเป็นสิทธิของบุคคล และถือเป็นสิทธิในเนื้อตัวร่างกายที่จะปรับเปลี่ยนเพศของตัวเองเพื่อความสุขในชีวิต พวกเธอ “ตั้งคำถาม” กับกฎหมายชื่อสกุลของประเทศไทยว่า ในเมื่อวิทยาการทางการแพทย์เจริญก้าวหน้าไปถึงขั้นที่สามารถเปลี่ยนเพศสรีระของบุคคลได้ แต่ทำไมกฎหมายถึงไม่ยอมให้มีการแก้ไขคำนำหน้านาม ทั้ง ๆ ที่พวกเธอไม่มีความสามารถที่จะกลับคืนมาเป็นเพศชายได้อีกแล้ว

ยิ่งไปกว่านั้น สาวประเภทสองในกลุ่มที่เห็นสมควรว่าต้องมีการเปลี่ยนคำนำหน้าชื่อจากชายเป็นหญิงได้ให้ความคิดเห็นที่ผ่านประสบการณ์จริงของพวกเธอว่า การให้ใช้คำนำหน้านามว่า “นาย” ทำให้เธอสูญเสียโอกาสดี ๆ ในชีวิตหลายประการ เช่น การสมัครงาน การเลื่อนตำแหน่ง และการจดทะเบียนสมรส ฯลฯ

ในขณะที่สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศอีกหลายคน (5 ใน 15 ราย) มองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องการแก้ไขคำนำหน้านามจากชายเป็นหญิง โดยดาว ริน เป็ และอุมมีมูมองที่คล้ายคลึงกันในเรื่องนี้ พวกเธอบอกว่า แม้ว่าคำนำหน้านามจะสามารถแก้ไข

ให้เป็นเช่นเดียวกับเพศหญิง แต่มีข้อสังเกตด้วยกัน 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก คือ แม้ว่าจะมีคำนำหน้าว่า “นางสาว” หรือ “นาง” แต่ก็รู้ตัวเองดีว่าเป็นชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิง ไม่สามารถทำหน้าที่ของหญิงได้อย่างสมบูรณ์ เช่น ไม่มีความสามารถในการตั้งครรภ์ หรือให้กำเนิดบุตร เป็นต้น และประการที่สอง คือ แม้ว่าจะสามารถแก้ไขให้มีคำนำหน้าชื่อเช่นเดียวกับผู้หญิงทั่วไป มีความเท่าเทียมในแง่สิทธิตามกฎหมาย แต่ทัศนคติของสังคมที่มีต่อกะเทยยังคงเป็นไปในแง่ลบ จึงมองไม่เห็นประโยชน์ของการเรียกร้องสิทธิในการแก้ไขคำนำหน้านาม

ริน และเป็มองว่า สถานภาพของกะเทยที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นเป็นเรื่องที่ “ห่างไกล” จากความเป็นจริง และไม่เคยมืดที่จะเรียกร้องสิทธิในการแก้ไขคำนำหน้านาม เพราะเธอทั้งสองมองว่า สภาพสังคมไทยปัจจุบัน “ปฏิเสธ” กะเทยอยู่แล้ว การเคลื่อนไหวเรียกร้องความเท่าเทียมทางสถานภาพที่เธอนิยามว่า “ครึ่ง ๆ กลาง ๆ” จะยิ่งเพิ่มอคติของสังคมที่มีต่อสาวประเภทสองให้พอกพูนมากยิ่งขึ้น

ส่วนกว้างเป็นเพียงคนเดียวที่มองว่า คำนำหน้านามไม่ได้เป็นปัญหา หรืออุปสรรคในการดำรงชีวิตของเธอแต่อย่างใด เพราะแม้ว่าจะมีคำนำหน้าเป็นนาย แต่ก็สามารถใช้ชีวิตแบบผู้หญิงปกติได้ทุกประการ ดังนั้น การเรียกร้องให้แก้ไขคำนำหน้านามสำหรับชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิงจึงไม่มีความจำเป็น และในอนาคตหากสังคมยอมรับกะเทยมากขึ้น อาจจะมีการตระหนักถึงการแก้ไขคำนำหน้านามจากคนในสังคมเองก็เป็นได้

อย่างไรก็ดี การดำเนินชีวิตในสังคมนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับกฎหมายเพียงอย่างเดียว หากแต่เกี่ยวข้องกับจารีตประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของผู้คนในสังคม การดำเนินชีวิตในสังคมของบรรดาสาวประเภทสองหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ พวกเธอยังคงไม่สามารถก้าวผ่านจารีตประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติในเรื่องเพศของผู้คนในสังคมที่มีต่อบุคคลที่ “แตกต่าง” ไปจากผู้คนส่วนใหญ่ในสังคม โดยสิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือน “กำแพง” หรืออคติทางเพศที่ทำให้สังคมยังคงเลือกปฏิบัติต่อพวกเธอ ซึ่งเรื่องราวจากประสบการณ์โดยตรงของสาวประเภทสองภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศในงานวิจัยนี้ อาจทำให้เห็นภาพจากคำอธิบายข้างต้นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

5. มายาคติเกี่ยวกับกะเทย: อุปสรรคใหญ่หลวงของการดำเนินชีวิต

มายาคติ หรือความเชื่อผิด ๆ ที่สังคมมีต่อกะเทยนั้น ถือเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตของสาวประเภทสองทั้งก่อน และหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แม้ว่าภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ สาวประเภทสองจะได้ครอบครองเรือนร่างแห่งความเป็นหญิง แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าพวกเธอจะสามารถครอบครองความคิด หรือความเชื่อของผู้คนในสังคมได้ เพราะสังคมยังคงมองบุคคลที่เคยมีความไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางร่างกาย และเพศทาง

จิตใจว่าเป็นพวก “โรคจิต” “จิตผิดปกติ” “วิปริตผิดเพศ” และ “เบี่ยงเบนทางเพศ” และนำไปสู่การตีกรอบความคิดของผู้คนในสังคมที่มีต่อกะเทย ซึ่งเป็นการจำกัดขอบเขต หรือพื้นที่ทางสังคมที่น้อยนิดให้กับพวกเธอ เช่น อาชีพของกะเทย คือ นางโชว์ ช่างแต่งหน้า-ทำผม เพราะคนเหล่านี้รักสวยรักงามมากกว่าผู้หญิงธรรมดา หรือกะเทยผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพราะต้องการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการขายบริการทางเพศ เพื่อสนองความต้องการทางเพศที่มีมากกว่าหญิงชายปกติ เป็นต้น

ถ้อยคำที่กลั่นออกมาจากความรู้สึกเบื่องลึกลงในจิตใจของสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศบางคนในงานวิจัยนี้ อาจทำให้เราเข้าถึงความรู้สึกที่อัดอั้นของเธอได้มากยิ่งขึ้น เริ่มจากนุช เธอบอกว่า

“การที่ชาวบ้านเรียกเราว่าอีกะเทย อีตุ๊ด มันไม่ใช่ความดี หรือความสุขเลยนะ ชีวิตเราไม่ราบเรียบเหมือนคนอื่น เราโดนกีดกันหลายด้านตั้งแต่อยู่ในครอบครัว จนเราก้าวออกไปข้างนอกเราโดนหนักเข้าไปใหญ่ แต่ถ้าวันนี้ถามว่าให้แก๊กแมนเอามั้ย เราตอบเลยว่าไม่เอา เราเดินมาทางนี้แล้ว เราจะไม่หันหลังกลับไปแน่ มันไม่ใช่ตัวเราแหละ ทำไม่ได้... แต่สังคมไม่เข้าใจ คิดว่าเราเป็นพวกโรคจิต ผิดเพศ มีจิตใจผิดปกติไม่เหมือนคนทั่ว ๆ ไป แล้วก็ไม่มีใครยอมรับเรา ไม่เปิดโอกาสให้คนอย่างเรา”

เซอร์รี่ให้ความเห็นกับเรื่องนี้ว่า ทศนคติของผู้คนในสังคมดู “ผิวเผิน” อาจจะเหมือนดีซึ้นกว่าในอดีต แต่หากมองให้ลึกลงไปให้ถึง “แก่น” แล้ว จะพบว่าไม่เป็นความจริง เพราะในทางปฏิบัติ กะเทยที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศยังถูกเลือกปฏิบัติอยู่มาก เซอร์รี่บอกว่า

“ถ้าหากสังคมยอมรับเราจริง ๆ ก็ต้องเปิดโอกาสทางด้านกฎหมาย แล้วก็เงื่อนไขทางสังคมให้เราด้วย ยกตัวอย่างนะ เมื่อกะเทยเข้าห้องน้ำหญิงต้องไม่ถูกมอง หรือว่าต้องตรากฎหมายเพื่อรับรองความเป็นเพศของเรา อย่างเนี่ยะ... หรือว่าระบบการศึกษา โดยเฉพาะเรื่องเพศศึกษาต้องรื้อระบบใหม่ให้สอนกับตั้งแต่เล็ก ๆ ว่ากะเทยไม่ใช่คนโรคจิต หรือบอกพ่อแม่ ให้ความรู้กับพ่อแม่ว่า พ่อแม่ต้องทำยังไงเมื่อรู้ว่าลูกอยากเป็นอีกเพศหนึ่ง... คือ มันไม่ใช่บอกแค่ว่า เท่าเทียมกัน ปากพูด แต่มือไม่ทำ มันไม่มีความหมายเลย”

เช่นเดียวกับกับเซอร์รี่ จอยมีความคิดว่า สังคมควรเปิดโอกาสทางด้านกฎหมาย และการยอมรับทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งจอยมองว่า ประเทศไทยอาจเจริญกว่าที่เป็นอยู่ หากเปิดโอกาสให้ “คนอย่างเธอ” ที่มีความสามารถได้มีที่ยืนในพื้นที่ซึ่งหญิงชายได้ยืน

“ส่วนตัวแล้วหนูเชื่อว่า ถ้าเมืองไทยไม่กีดกันกะเทยเหมือนอย่างทุกวันนี้ คงจะมีกะเทยอีกหลายคนที่มีความสามารถสูงมาช่วยกันพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้ากว่านี้อีก... พี่รู้มั๊ย กะเทยเดี๋ยวนี้เก่ง ๆ ทั้งนั้น เพราะกะเทยรุ่นใหม่พยายามจะทำตัวไม่ให้เป็นที่ถูกดูของ

สังคม พยายามถืบตัวเองให้มีความสามารถเหนือหญิงหรือชายธรรมดา เพื่อที่จะแสดงให้คนในสังคมเห็นคุณค่า ลบล้างสิ่งที่คนส่วนใหญ่ชอบคิดว่าพวกเราไม่ปกติ พวกเราไม่เหมือนคนปกติทำอะไรก็เลยยากกว่าเค้า”

ในขณะที่พรต้องการทำความเข้าใจกับสังคมเกี่ยวกับความเป็นกะเทย และการได้มาซึ่งความเป็นเพศหญิงในภายหลัง พรสามารถยกตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบระหว่างความเป็นหญิงแต่กำเนิด กับความเป็นหญิงที่ได้มาภายหลังว่า

“อคติของคนในสังคม ทำให้เราไม่สามารถเป็นผู้หญิงได้ในสายตาคนทั่วไป อยากให้คนคิดซะใหม่ว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงตั้งแต่กำเนิด หรือผู้หญิงภายหลัง ก็เปรียบเหมือนพรสวรรค์กับพรแสวง” แบบว่าคนที่เกิดมาเป็นผู้หญิงก็ถือว่าเป็นพรสวรรค์ ไม่ต้องฝึกก็เป็นได้ แต่คนที่อยากเป็นผู้หญิง ก็ต้องทำทุกวิถีทางให้ตัวเองได้เป็นอย่างที่ฝันเอาไว้ ความพยายามนี้เราถือว่าเป็นพรแสวง ที่ต้องหมั่นฝึกฝน เพราะทุกคนมีสิทธิ์ที่จะเป็นในสิ่งที่ตัวเองต้องการ... สังคมไม่ควรจำกัดกรอบให้เราว่า เรามันเป็นอีนังกะเทย แล้วก็สร้างภาพว่ากะเทยต้องเป็นอะไรที่แย ๆ แบบว่าเวลาเห็นกะเทยก็ต้องทำท่าทางประหลาด ๆ ใส... ทำไม่หละ เราก็แต่งตัวเหมือนผู้หญิง มีกริยามารยาทแบบที่ผู้หญิงเค้าเป็น แต่คนก็ยังมองว่าเราเป็นผู้ชายโรคจิตที่ชอบแต่งตัวเป็นผู้หญิง ส่วนคนที่รู้ว่าเราแปลงแล้วก็ยิ่งคิดว่า เราเป็นพวกโรคจิตขั้นร้ายแรงขนาดกล้าตัดไอนั้นของผู้ชายออก ซึ่งมันเป็นความเชื่อที่ผิด ๆ ทั้งนั้น”

นอกจากนั้น รินยังถ่ายทอดประสบการณ์ตรงที่เธอเคยตกอยู่ในสถานภาพ “ตัวประหลาด” อย่างจิ้งให้ฟังว่า “เคยยืนอยู่ริมถนน แล้วก็เลื้อยไปเห็นผู้ชายคนหนึ่งชี้เราให้ลูกเค้าดู แล้วก็พูดว่า ลูกดูซิ ตัวประหลาด เราเคืองมากเลยนะ หูเนี่ยอ้อเลย เราอยากบอกเค้าว่า เค้าไม่รู้หรอกว่าเป็นแบบนี้แล้วรู้สึกยังไง เค้าไม่ได้เป็นเรา เค้าไม่รู้หรอก... เราไม่ได้เป็นตัวประหลาดซักหน่อย เราก็เหมือนผู้ชายผู้หญิงปกตินั่นแหละ แต่คนข้างนอกชอบบอกว่า กะเทยเป็นพวกเบี่ยงเบน เป็นพวกโรคจิต... เค้าไม่เข้าใจ”

จะเห็นได้ว่า แม้ว่าสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจะสามารถแก้ไขความไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางร่างกาย และเพศทางจิตใจของตัวเองได้ แต่นั่นเป็นสิ่งที่ไม่เพียงพอ เพราะเธอยังคงต้องดำรงอยู่ในสังคมที่ห่อหุ้มไปด้วย “มายาคติ” ซึ่งเป็นอคติอันร้ายกาจที่ทำให้บุคคลไม่สามารถ “เปิดใจ” ให้กว้างเพื่อยอมรับบุคคลที่แตกต่างไปจากปกติ

6. การยอมรับ และการเปิดโอกาสของสังคม

การที่สังคมขีดเส้นให้ความแตกต่างอยู่ในสภาพที่ “ตกขอบ” ทำให้คนที่ถูกนิยามว่าแตกต่าง หรือเบี่ยงเบนต้องใช้ชีวิตอยู่ “หลังม่าน” ซึ่งเป็นโลกส่วนตัวของบุคคลเฉพาะกลุ่ม โดยที่สังคมไม่มีโอกาสรับรู้ถึงข้อเท็จจริงที่เป็นไปหลังม่านนั้น หากแต่สังคมหลง “ยึดติด” กับความเชื่อผิด ๆ ที่มีมาแต่ดั้งเดิม และพยายาม “เพิ่มเติม” ให้ความเชื่อนั้น “เข้มข้น” มากยิ่งขึ้น

ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอเรื่องราวชีวิตของ “นางโชว์” ซึ่งเป็นเพียงกลุ่มเดียวของสาวประเภทสองก็ดี หรือการเข้าใจว่ากะเทยเป็นกลุ่มคนที่มัวเมาทางเพศ และมีความต้องการทางเพศสูงกว่าหญิงชายปกติก็ดี ถือเป็นทางเลือกปฏิบัติต่อสาวประเภทสองในทุกๆระดับสังคม

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงอยากจะฝากแง่คิดที่ปรากฏอยู่ในชอกมุ่มหนึ่งของสังคมสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศในงานวิจัยนี้ให้แก่สาธารณชนได้รับรู้ว่า พวกเธอต้องการอะไรจากสังคมบ้าง

บีมบอกว่า “อยากให้สังคมมองเราด้วยใจที่ไม่มีอคติ เปลี่ยนความเข้าใจใหม่ และยอมรับความเป็นกะเทย ยอมรับว่าเราก็คือมนุษย์คนหนึ่ง” ซึ่งคล้ายกับความคิดของกลุ่มที่ว่า “อยากให้สังคมมองกะเทยให้เหมือนผู้หญิง ผู้ชายทั่ว ๆ ไป อย่ารังเกียจเรา อย่ามองเราเป็นคนที่ไม่ปกติ อย่าตัดสินดีกับภาพลักษณ์ของกะเทย แล้วก็อยากให้สนับสนุนกะเทยดี ๆ ด้วย”

นุชยอมรับว่า “กะเทยที่ไม่ดีก็มี แต่กะเทยที่ดีก็มีเหมือนกัน ก็เหมือนกับผู้ชายผู้หญิงที่ดีก็มี ที่เลวก็มีเหมือนกัน ไม่อยากให้สังคมเหมารวมว่ากะเทยต้องไม่ดีหมด อยากขอสังคมว่าให้โอกาสกับเราบ้าง... เราต้องการโอกาสจากสังคม” เช่นเดียวกับกับนุช ดาว และน้องที่พูดในเชิงวิพากษ์ว่า “อย่าเหมารวม ปลาเน่าตัวเดียว ไม่ใช่เน่าทั้งคอก ให้โอกาสกันบ้าง”

ในขณะที่แบบมองว่า “เกิดเป็นกะเทยก็แะอยู่แล้ว สังคมยังซ้ำเติมด้วยความรังเกียจเราอีก มันทรมาณนะกับการอยู่ในสภาพที่คนดูถูก อยากขอโอกาสจากสังคม นิดเดียวเท่านั้น เราก้จะมีความสุขกว่านี้อีกเยอะ” ซึ่งยูกะก็บอกเช่นกันว่า “หยุดทำกับเราเหมือนกับจิ้งจกตุ๊กแกซึกที่เถอะ ทำกับกะเทยเหมือนตัวประหลาดในสังคม โอกาสดี ๆ ไม่เคยถึงพวกเรา อยากขอสังคมให้ให้โอกาสเราบ้าง เพื่อพิสูจน์ว่าเราก้ไม่ได้ด้อยกว่าคนอื่น ๆ”

ส่วนสิ่งที่เซอร์รี่อยากบอกกับผู้คนในสังคม คือ “สังคมควรเปิดโอกาสให้ทุกคนที่สังคมคิดว่าเป็นพวกเปี้ยงเบน คุณควรดูที่ความสามารถ ไม่ใช่ดูที่เพศ หรือความเป็นตัวเค้” เช่นเดียวกับกับจอยที่มองว่า “สังคมไทยไม่ต้องการคนดีมีความสามารถ แต่ยึดถือกับสถานภาพของคนมากกว่า หนูว่าถ้าหากสังคมเปิดโอกาสให้กับกะเทย ไม่ยึดติดกับความคิดเก่า ๆ กะเทยเก่ง ๆ จะเข้ามามีส่วนในการพัฒนาประเทศ”

ในทางกลับกัน พรบอกว่า “สังคมไม่ต้องให้โอกาสเราหรอก แต่ขอร้องว่าอย่ากีดกัน แค่นั้นก็พอ” ซึ่งมีนัยยะที่คล้ายกับริน รินบอกว่า “รู้ตัวว่าไม่มีสิทธิ์จะไปเรียกร้องโอกาสอะไรที่เป็นพิเศษ หรือเหนือคนทั่ว ๆ ไป แต่ต้องการโอกาสเหมือนคนอื่น ๆ เหมือนกัน” โดยอินทร์ก็มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับริน

แจนมองว่า “การเปิดโอกาสให้กะเทยเป็นเรื่องไกลตัวมาก ๆ ไม่มีทางเป็นไปได้ เราไม่อยากจะร้องอะไรจากสังคมหรอก เพราะโอกาสไม่ได้มีสำหรับคนแบบเรา” ซึ่งมุมมอง

ของเป็นนั้นใกล้เคียงกับแจนมาก โดยเป็บอกว่ “ถึงสังคมจะให้โอกาสหลาย ๆ อย่างเช่น เปลี่ยนคำนำหน้าให้ แต่ก็ไม่มีใครลืม่ว่าเราเคยเป็นผู้ชาย ทุกคนก็ยังมีมองว่าเราเป็นกะเทยอยู่ดี แล้วก็ไม่มีโอกาสให้กับกะเทยวันยังค่ำ” ตรงกันข้ามกับความคิดของกวางผู้มองโลกในแง่ดี กวางมองว่ “ปัจจุบันสังคมอาจไม่เปิดโอกาสให้กะเทย เพราะยังไม่เข้าใจกะเทยว่ตัวกะเทยเป็นยังงั้ แต่อนาคตเมื่อประเทศชาติพัฒนาไปกว่านี้ ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศก็จะพัฒนาตามมา เมื่อสังคมเข้าใจ สังคมต้องเปิดโอกาสให้กับกะเทยอย่างแน่นอน”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชีวิตการทำงาน

การทำงานนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งของชีวิตมนุษย์ เพราะหน้าที่การงาน หรือ อาชีพนั้นบ่งบอกถึงฐานะทางสังคม และเศรษฐกิจของบุคคล ซึ่งนำไปสู่รูปแบบของสถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกัน โดยเป็นที่ยอมรับกันว่า บุคคลที่ได้ชื่อว่า “เบี่ยงเบน” หรือ “ผิดเพศ” นั้นย่อมมีข้อจำกัดในการประกอบอาชีพจากมายาคติในเรื่องเพศของสังคมที่มีต่อสาวประเภทสอง ซึ่งแม้ว่าพวกเขาจะได้รับการผ่าตัดแก้ไขเพศทางร่างกายให้ถูกต้องตามเพศทางจิตใจแล้ว แต่สังคมก็ยังคงไม่ยอมรับ และปิดกั้นโอกาสในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งเรื่องของการทำงาน หรือ การประกอบอาชีพ ส่งผลให้ชีวิตการทำงานของพวกเขาต้องเผชิญอุปสรรคจากมานแห่งอคติทางเพศของสังคม ซึ่งเรื่องราวที่จะเล่าต่อไปนี้อาจสะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของอุปสรรคที่ผ่านเข้ามา และแนวทางในการข้ามพ้นอุปสรรคเหล่านั้นในชีวิตของสาวประเภทสองภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

1. ต้องแต่งกายตามเพศเมื่อสมัครเข้าทำงาน

การรับใครสักคนหนึ่งเข้าทำงาน องค์กรไม่เพียงแต่ดูความรู้ความสามารถของบุคคลที่มาสมัครเข้าทำงานเท่านั้น แต่ยังต้องดูรวมไปถึงบุคลิกภาพของบุคคลด้วย การแสดงออกทางเพศ และบทบาททางเพศนั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของบุคลิกภาพ ซึ่งโดยปกติแล้ว บุคคลมักมีการแสดงออกทางเพศ และบทบาททางเพศสอดคล้องกับเพศโดยกำเนิดของตนเอง แต่ทว่าบางคนก็ไม่เป็นเช่นนั้น เพราะบุคคลที่มีความไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางจิตใจ และเพศทางร่างกาย หรือบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศนั้น จะมีการแสดงออกทางเพศ และบทบาททางเพศตรงกันข้ามกับเพศที่แท้จริงของตัวเอง

เป็นที่ยอมรับว่า การแสดงออกทางเพศ และบทบาททางเพศที่ตรงกันข้ามกับเพศที่แท้จริงของตนเองนั้น ทำให้บุคลิกภาพของบุคคลดังกล่าวถูกมองว่า “ผิดปกติ” ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการพิจารณารับเข้าทำงานในเกือบทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ หรือเอกชน ฉะนั้น จึงทำให้สาวประเภทสองหลายคน (6 ใน 15 คน) ในงานวิจัยนี้พยายาม “เสแสร้ง” แสดงตามเพศ และปฏิบัติตามบทบาททางเพศแบบผู้ชาย เพื่อให้ได้มาซึ่งหน้าที่การงานที่ตนเองใฝ่ฝัน ประสพการณ์ของพวกเขาอาจทำให้เราเห็นภาพของการ “ดิ้นรน” หรือพาตัวเองเบียดผ่านสมรภูมิแห่งอาชีพ เพื่อให้ได้ทำงานตามที่เธอแต่ละคนต้องการ

“นุช”

นุชจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ด้านการขายและโฆษณาจากโรงเรียนพาณิชย์การเอกชนแห่งหนึ่งย่านพญาไท ความใฝ่ฝันเกี่ยวกับอาชีพของเธอในช่วงนั้นคือ การทำงานออกแบบโฆษณา เธอจึงสมัครเข้าทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ออกแบบโฆษณา “ชาย” ของร้านผ้าไหมแห่งหนึ่ง แต่นุชทำงานที่นี่ได้ประมาณปีกว่า ๆ ก็ต้องลาออก เธอให้

เหตุผลว่าช่วงนั้นเธอเรียนต่อในระดับปริญญาตรี คิดอยากจะเรียนให้จบก่อน อย่างไรก็ตาม ใดก็ได้ เมื่อเธอลาออกจากการทำงาน การเรียนของเธอยังคงไปไม่รอด ประกอบกับพ่อแม่ของเธอที่รับราชการต้องการให้เธอสมัครสอบบรรจุเป็นข้าราชการ นุชจึงตัดสินใจเลิกเรียนต่อในระดับปริญญาตรี และมีความตั้งใจว่าจะสมัครสอบบรรจุเป็นข้าราชการดังที่พ่อแม่เธอต้องการ

ต่อมา นุชจึงเริ่มก้าวสู่เส้นทางสายอาชีพในระบบราชการโดยการสมัครเป็นลูกจ้างชั่วคราวที่สำนักงานพลังงานแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2526 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2529 เธอจึงสอบแข่งขันเพื่อบรรจุในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ระดับ 2 ของกระทรวงพลังงาน โดยเธอสมัครในสถานภาพของ “ผู้ชาย” นุชเล่าว่า เมื่อเธอสอบผ่านข้อเขียนแล้ว เธอต้องเข้าสู่การสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นเรื่องที่เธอเองวิตกกังวลอย่างมาก เธอต้องพยายาม “เก็บอาการ” ชนิด “เต็มที” ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตัวแบบผู้ชายอย่างเต็มรูปแบบ เช่น ผูกเนกไท ตัดผมสั้นทรงทรง และไม่ทาแป้ง เป็นต้น รวมถึงการแสดงความเป็นชายแท้ เช่น การปรับเสียงให้ฟังดูหนักแน่น และการเดินแบบไม่ส่ายสะโพก เป็นต้น

“พอรู้ตัวว่าสอบติดนะ เตรียมตัวทันทีเลย ไม่อยากให้ออกาสทองมันหลุดลอยไป เรียกว่าต้องคว้าไว้ให้ได้เลยแหละ ก็เริ่มฝึกเก็บแมนก่อน เสื้อเชิ้ตกางเกงสแล็กแล้วก็ผูกไท ตัดผมทรงเหมือนที่ผู้ชายทำกัน ฝึกพูดหน้ากระจกให้ดูท่าเคร่งขรึม เดินไม่บิดก้นอย่างเงี้ยะ คือเราเก็บอาการเต็มทีเลย แบบว่าทำแบบผู้ชายทุกอย่าง คิดว่ายังไงก็ต้องเข้าให้ได้”

ซึ่งการ “ลงทุน” ของนุชก็ไม่ได้ทำให้เธอผิดหวังแต่อย่างใด เพราะเธอสามารถผ่านขั้นตอนของการสอบสัมภาษณ์ และเข้ารับการบรรจุเป็นเจ้าหน้าที่ธุรการ ระดับ 2 อย่างที่เธอหวังเอาไว้ นุชพูดประสมกับเสียงหัวเราะว่า

“ทำไ้ได้ ก็ต้องต่อแผลไปหนะว่าเป็นผู้ชาย ขึ้นทำตัวเป็นกะเทยออกนอกหน้าใคร คำจะรับเข้าทำงาน สมัยก่อนนะ เมื่อเกือบ 20 ปีที่แล้ว กระแสสังคมที่ไม่ยอมรับกะเทยมีมากกว่านี้เยอะ เรียกว่าไม่มีงานดีที่ไหนเปิดรับกะเทยหรอก กะเทยก็จะทำได้แค่เดินโชว์กับข้างแต่่งหน้าเท่านั้นแหละ แต่เราก็เลือกแล้วว่าเราจะไม่เป็นอย่างนั้น เพราะไม่อยากทำ แล้วก็ ไม่อยากทำให้พ่อแม่ผิดหวัง แต่สรุปว่าต่อแผลได้ผลนะ”

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2542 หลังจากที่เธอเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นุชถึงได้แต่งตัวเป็น “ผู้หญิง” มาทำงาน คือ แต่งหน้าทาปาก และสวมใส่ชุดของสุภาพสตรี รวมถึงปฏิบัติตัวแบบผู้หญิง ซึ่งสร้างความ “ประหลาดใจ” ให้แก่หัวหน้า และเพื่อนร่วมงานของเธออย่างมาก ความเปลี่ยนแปลงของกลายเป็นประเด็นใหญ่ในที่ทำงาน จนกระทั่งหัวหน้างาน ซึ่งก็เป็นคนรักของเธอนั่นเองต้อง “ขอร้อง” ให้แต่งกาย “ตามเพศ” คือ ใส่เสื้อเชิ้ต และสวมกางเกง แม้ว่าเธอจะผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และเสริมเต้านมแล้วก็ตาม โดยคนรักให้เหตุผลว่า “ทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้าราชการ” และไม่ต้องการให้ “เรื่องใหญ่” ไป

มากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งนุชก็ยินดีที่จะทำตามคำสั่งในส่วนนั้น แต่เธอขอไว้ผมยาว และแต่งหน้าทาปาก

“แบม”

แบมจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมนุษยศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (เกียรตินิยมอันดับ 2) จากมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐแห่งหนึ่ง และทันทีที่เธอสำเร็จการศึกษา เธอต้องการที่จะสานฝันของพ่อแม่ให้เป็นจริงในเรื่องที่พ่อแม่ต้องการให้เธอสอบบรรจุรับราชการ แบมจึงสอบแข่งขันเพื่อบรรจุเข้ารับราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ระดับ 3 ที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ ซึ่งเป็นที่ทำงานแห่งแรก และแห่งเดียวในชีวิตของเธอจนกระทั่งปัจจุบัน

แบมสมัครสอบบรรจุรับราชการในฐานะของ “ชาย” ถึงแม้ว่าเธอจะได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วก็ตาม เมื่อเธอผ่านการสอบข้อเขียนก็ต้องเข้าสู่การสอบสัมภาษณ์ตามขั้นตอนของระบบคัดสรรบุคลากรของภาครัฐ ไม่ต่างอะไรกับความรู้สึกของนุช แบมเองมีความกลัวอยู่มากที่จะต้องเข้าสอบสัมภาษณ์ เพราะแบมรู้ตัวเองดีว่า เธอไม่เหมือนผู้ชายคนอื่น แต่เธอเองต้อง “ปกปิด” ความไม่เหมือนนั้นไว้เพื่อให้ได้มาซึ่งความฝันทั้งของเธอและพ่อแม่ วิธีการอำพรางตัวเองของเธอคล้ายคลึงกับนุช คือ การแต่งกายในแบบฉบับของชาย และตัดผมสั้น

“แข่งความสามารถเราไม่กลัวอยู่แล้ว แต่กลัวไ้ตรงที่ต้องดูบุคลิกภาพด้วยดี เราก็คิดว่าคงต้องทำตัวให้เป็นผู้ชาย คือเป็นแบบที่สังคมคาดหวังนะ เราก็เลยต้องแอบขาย ตรงข้ามกับที่ปกติเราต้องแอบหญิง คือเรารู้นะว่าเรากำลังโกหกตัวเองแล้วก็โกหกกรรมการสอบ แต่แบบว่า ตอนนั้นคิดว่าทำไงก็ได้ให้ได้เข้าไปก่อน”

อย่างไรก็ดี แบมผ่านการสอบสัมภาษณ์ และได้รับการบรรจุเป็นเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ระดับ 3 ที่กรมทรัพยากรธรรมชาติ แต่เมื่อเข้าไปทำงานได้ตั้งฝันของเธอแล้ว เธอยังต้องเผชิญกับแรงกดดันต่าง ๆ มากมายที่เกี่ยวข้องกับความไม่สอดคล้องระหว่างการแสดงออกทางเพศกับเพศที่แท้จริงของเธอ

“อู๋ม”

อู๋มจบการศึกษาปริญญาตรีรัฐศาสตร์บัณฑิต จากมหาวิทยาลัยเปิดของรัฐแห่งหนึ่ง เธอเริ่มต้นด้วยการสมัครเข้าทำงานในบรรษัทบริหารสินทรัพย์แห่งหนึ่งในตำแหน่งพนักงานฝ่ายบุคคล โดยเธอสมัครในฐานะของผู้ชาย เพราะเธอต้องการที่จะเข้าทำงานภายในบริษัทนี้ แต่เมื่อทำงานได้ไม่ถึงปี เธอก็ต้องลาออกจากที่ทำงาน เนื่องจากพ่อแม่ของเธอเรียกให้กลับภูมิลำเนา

ด้วยความที่พ่อ และพี่ชายของเธอรับราชการ พ่อและแม่จึงคาดหวังให้เธอสอบบรรจุรับราชการเช่นกัน แม้ว่าอู๋มจะไม่ต้องทำงานราชการ แต่เธอก็ต้องจำใจสอบบรรจุรับราชการที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ในตำแหน่งพนักงานพัฒนาธุรกิจ ระดับ 3 ซึ่งเมื่อเธอผ่านข้อเขียนแล้วต้องเข้าสู่ขั้นตอนการสอบสัมภาษณ์ อู๋มเล่าว่า เธอไม่รู้สึกหนักใจในขั้นตอนนี้ เพราะตลอดเวลาเมื่ออยู่ในสังคมภายนอก เธอพยายามปฏิบัติตัวแบบผู้ชายแท้โดยตลอด และเก็บกริยาอาการที่เรียกว่า “กระดุกกระดิง” ให้แนบเนียนที่สุด ซึ่งกลายเป็นความเคยชิน เธอจึงไม่ต้องอำพรางตัวเองเหมือนกับนุช และแบม ซึ่งทุกอย่างก็ผ่านไปด้วยดี เพราะเธอสามารถผ่านการสอบสัมภาษณ์ และได้บรรจุในตำแหน่งที่เธอสมัครไว้

“ตอนนั้นก็ไม่ได้ทำอะไรมาก เพราะสมัยทำงานอยู่กรุงเทพฯ ก็เก็บอาการเต็มที่เหมือนกัน คือเรารู้กันว่าถ้าเราทำตัวกระดุกกระดิง คนข้างนอกเค้าก็จะไม่ยอมรับเรา ใครจะอยากจะทำคนไม่ปกติทำงาน ไข่มะ เราจะกระดุกกระดิงก็ต่อเมื่อเราอยู่คนเดียว ไม่ก็อยู่กับที่บ้าน”

เมื่อเธอเข้าไปทำงาน ทุกคนต่างรู้ว่าเธอไม่ใช่ผู้ชายแท้ แต่ก็ไม่มีใครเคยถามเรื่องนี้กับเธอ จนกระทั่งความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเมื่อปีที่ 6 ของการทำงานที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เพราะเมื่อเธอตัดสินใจที่จะเข้ารับการศึกษาต่อเพื่อเปลี่ยนเพศ จิตแพทย์แนะนำให้เธอใช้ชีวิตแบบเพศหญิงอย่างเต็มรูปแบบ นั่นหมายถึง การแสดงออกทางเพศ และปฏิบัติตามบทบาททางเพศของผู้หญิงต่อหน้าสาธารณชน เธอจึงลุกขึ้นมาแต่งกายเป็นผู้หญิง สร้างความ “อือฮา” ให้กับหัวหน้า เพื่อนร่วมงาน และลูกค้าของเธออย่างมาก อู๋มบอกว่า

“พี่ที่ทำงานเค้าบอกว่าเราใจกล้า พวกเค้าไม่คิดว่าเราจะกล้าขนาดนี้ หมายความว่าไม่คิดว่าเราจะกล้าแต่งตัวเป็นผู้หญิง จะอธิบายยังไงดีล่ะ คือพวกเค้าคิดว่าการแต่งตัวเป็นผู้หญิงมันเป็นเรื่องใหญ่ คือจากเมื่อก่อนแต่งตัวเป็นผู้ชาย วันนี้มาทำงานในเวอร์ชันซะนี่ อะไรทำนองนี้ แต่ก็ไม่มีใครว่าอะไรเรานะ ไม่มีใครถามด้วยว่าทำไมถึงทำแบบนี้ มีแต่หัวหน้าเรียกไปตักเตือนเท่านั้นเอง”

สิ่งที่หัวหน้าตักเตือนอู๋ม คือ ขอให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของพนักงานอย่างเคร่งครัด หัวหน้าบอกว่า ทุกคนจำเป็นต้องแต่งกายตามเพศเพื่อไม่ให้เกิดความ “สับสน” และเพื่อก่อให้เกิดความมีระเบียบวินัยในสถานที่ทำงาน ดังนั้น ขอให้อู๋มแต่งกายตามเพศ ซึ่งอู๋มก็ยินดี แต่ขอ “พบกันครึ่งทาง” คือ เธอขออนุญาตไว้ผมยาว และนอกเหนือเวลางานแล้ว อู๋มก็ยังคงแต่งกายเป็นผู้หญิง เพราะเธอถือว่าเป็นสิทธิส่วนบุคคล

“ดาว”

ดาวจบการศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาภูมิศาสตร์จากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี แต่เธอไม่ได้มีอาชีพตามที่สาขาที่เธอสำเร็จเรียนมา

เพราะเธอไม่ชอบสิ่งที่เธอเรียน และเมื่อเธอเรียนจบมหาวิทยาลัย เธอจึงหวนคืนบ้านเกิดของเธอที่จังหวัดเพชรบุรีเพื่อหางานทำ

ดาวบอกว่า ช่วงปี พ.ศ. 2536 ธุรกิจท่องเที่ยวที่บ้านเกิดของเธอนั้นเจริญมาก เธอจึงตัดสินใจเข้าสมัครงานที่โรงแรมชื่อดังแห่งหนึ่ง โดยสมัครตำแหน่ง front cashier ในฐานะผู้ขาย ซึ่งความสามารถทางด้านภาษาที่ดีทำให้เธอสามารถเข้าทำงานได้ แต่เมื่อทำงานได้เกือบจะ 2 ปี ดาวลาออกจากงาน เพราะความไม่ลงรอยกับหัวหน้า และเพื่อนร่วมงานที่คอยพูดจากระทบกระทั่งในเรื่องความไม่ปกติทางเพศของเธอ ดาวจึงไปสมัครทำงานตำแหน่งเดิมในโรงแรมใกล้เคียงในฐานะผู้ขายอีกเช่นเดียวกัน ซึ่งบรรยากาศในที่ทำงานก็เป็นไปด้วยดี หัวหน้า และเพื่อนร่วมงานต่างดีกับเธอ ไม่เคยรังเกียจที่เธอเป็นกะเทย แต่ดาวเองต่างหากที่รู้สึกเบื่องาน จนกระทั่งเธอทำงานได้ 3 ปี เธอตัดสินใจลาออก โดยดาวให้เหตุผลว่า

“เครื่องแบบพนักงานต้องใส่สูทผูกไท อึดอัดมาก ๆ หน้าก็แต่งไม่ได้กลัวเค้าว่า เพราะถ้าไม่มีงานก็ไม่มีเงิน แต่ถามว่าเสียดายมั๊ย ก็เสียดายนะ ใคร ๆ ก็อยากทำงานในที่ที่มีชื่อเสียง ค่าตอบแทนก็ดี แต่พอรู้สึกว้า เอ๊ะนี่ มันไม่ใช่ตัวเราหรอ ทำไมเราต้องมาทำตัวเป็นผู้ชายทั้ง ๆ ที่มันไม่ใช่ตัวเรา เราก็เลยลาออกดีกว่า เราทนอยู่อย่างนี้ไม่ได้ตลอดชีวิตหรอก”

ตลอดระยะเวลาประมาณ 5 ปีของการทำงานในองค์กร ดาวค้นพบว่า ตัวเองเป็นคนรักสวยรักงาม และต้องการความเป็นอิสระ เธอจึงตัดสินใจเข้าเรียนเพิ่มเติมในวิทยาลัยสารพัดช่าง สาขาแต่งหน้า-ทำผม และรับจ้างทำงานในร้านทำผมของกะเทยรุ่นพี่ก่อน เมื่อเธอพร้อม ดาวจึงออกมาเปิดกิจการร้านเสริมสวยเป็นของตนเองที่จังหวัดชลบุรี

“ทำงานในระบบมันก็ดีกว่าอยู่แล้วถ้าพูดถึงความมีหน้ามีตาในสังคม แต่เรามันทำไม่ได้ เราเป็นกะเทย ทำงานในระบบก็ต้องทำตัวให้แมน ๆ คนเค้าถึงจะยอมรับ เราทำไม่ได้จริง ๆ เราก็เลยคิดว่า อยู่แบบเรา ๆ นี้ดีกว่า สบายใจดี ใครไม่ยอมรับก็ช่าง เราเลี้ยงตัวเองได้ ไม่ต้องขอเงินคนอื่น เรายอมรับตัวเองก็พอ”

“แจน”

แจนจบการศึกษาระดับปริญญาตรีเศรษฐศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยชื่อดังแห่งหนึ่งย่านปทุมวัน ซึ่งเธอคิดว่าจะสามารถเป็น “ไบนารีทาง” ให้เธอสามารถทำงานในองค์กรธุรกิจใหญ่ ๆ ได้ แต่ทุกอย่างก็ไม่ได้ง่ายอย่างที่เธอคิด ชีวิตเธอหันเหเนื่องจากความ “ไม่มีเพศ” ของเธอ

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 แจนจบมาทางสาขาเศรษฐศาสตร์ ซึ่งตามแบบฉบับแล้วคนที่จบสาขานี้มักสมัครเข้าทำงานธนาคาร แจนก็เป็นคนหนึ่งที่ไม่ได้ไปตามกระแสนั้น เธอสมัครเข้า

ทำงานในตำแหน่งพนักงานหน้าเคาน์เตอร์ของธนาคารแห่งหนึ่ง ซึ่งอย่างที่รู้กันดีว่า พนักงานผู้ชายของธนาคารต้องแต่งกายสุภาพ นั่นคือ ใส่เสื้อเชิ้ตแขนยาว และผูกเนคไทด์ สิ่งนี้เองที่สร้างความอึดอัดใจให้กับแจนอย่างมาก

“ต้องแต่งตัวอะไรไม่รู้เราเกลียดที่สุดเลย แต่ก็ต้องทำให้คนอื่นรู้ว่าเรามีงานดี ๆ ทำ พ่อแม่เราก็อยากเห็นเรามีงานดี ๆ เค้ายังชอบที่เราทำงานแบงค์แล้วต้องแต่งตัวเป็นผู้ชาย แต่เราไม่ชอบเลย เราอึดอัด”

แจนลาออกหลังจากทำงานได้ 1 ปีเต็ม เธอให้บอกว่า เธอทุ่มเทอย่างเต็มที่กับการทำงาน แต่เจ้านายไม่เคยเห็นความสามารถของเธอ เธอเป็นคนเดียวในสาขาที่โดนตำหนิตลอด โดยเฉพาะเรื่องความไม่ซื่อสัตย์จริงหญิงแท้ของเธอ แม้ว่าเธอจะแต่งตัวเหมือนผู้ชายตามกฎของบริษัท แต่ท่าทางของเป็นผู้หญิงอยู่มาก หัวหน้า และเพื่อนร่วมงานจึงไม่ยอมรับ

เธอจึงสมัครงานที่ร้านหนังสือแห่งหนึ่งตำแหน่งพนักงานบัญชีในฐานะผู้ชาย ซึ่งทุกอย่างก็เป็นเหมือนเดิม เธอต้องแต่งกายเป็นผู้ชาย แต่ยังคงแสดงกิริยาอาการของผู้หญิงทำให้เธอกลายเป็น “ตัวตลก” ภายในที่ทำงาน เธอจึงตัดสินใจลาออกเมื่อทำงานได้เพียง 4 เดือน

การเข้าออกที่ทำงานหลายครั้ง ทำให้พ่อแม่ของเธอบังคับให้เธอสมัครเข้ารับราชการ แต่เมื่อไม่มีตำแหน่งที่เธอต้องการ เธอจึงสมัครเป็นลูกจ้างชั่วคราวของสถานสงเคราะห์เด็กพิการแห่งหนึ่ง ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านพักของเธอ โดยครั้งนี้ เธอก็สมัครในนามของผู้ชายอีกเช่นกัน จึงทำให้เธอผ่านการคัดสรร แต่เมื่อเข้าทำงานได้ไม่นาน แจนก็เข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แต่หลังจากนั้นเธอก็แต่งกายเป็นผู้หญิงมาทำงาน ซึ่งไม่ต่างอะไรจากผู้ชาย และแบบ การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้สร้างความ “แตกตื่น” ให้กับทุกคนในองค์กรของเธอ และหนีไม่พ้นที่หัวหน้าต้องตักเตือน

“หัวหน้าบอกว่า แต่งหน้าทาปากได้ แต่อย่าใส่กระโปรง เค้าบอกว่ามันไม่สุภาพเหมือนกันไม่ให้เกิดที่สถานี่ราชการ แล้วจะทำให้คนอื่นเลียนแบบ เราก็เออ ๆ ก็ได้ ไม่ใส่กระโปรงก็ได้ คือไม่อยากมีปากมีเสียง คิดว่าเค้าให้สิทธิเราแค่นี้ก็พอแล้ว จะไปทำงานไหนก็คงต้องอึดอัดนี่แหละ”

“ริน”

รินเป็นคนเดียวที่แต่งกายเป็นชายไปสมัครงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง แต่เธอกลับไม่ได้รับเลือกเข้าทำงาน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ แม้ว่ารินจะแต่งกายในแบบฉบับของผู้ชายไปสมัครงาน แต่เธอ “แต่งหน้า” ไปด้วย กรรมการซึ่งเป็นผู้สัมภาษณ์เธอจึงบอกกับเธอว่า “คุณอาจไม่เหมาะสมกับตำแหน่งนี้ เพราะตำแหน่งที่เรา

ต้องการ คือ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ชาย ซึ่งคุณไม่ใช่” รินถ่ายทอดความรู้สึกของเธอให้ฟังว่า

“หน้าซาเลย ไม่คิดว่าเค้าจะว่าแรงขนาดนี้ แต่ก็ผิดที่เราเองไปโกหกเค้าก่อน คือแต่ตอนนั้นเราก็คิดว่า ถ้าไม่แต่งตัวเป็นผู้ชายก็ต้องไม่ได้งานแน่ ที่ไหนได้ แต่งตัวเป็นผู้ชายแล้วก็ยังไม่ได้งาน คงเพราะเราแต่งหน้ามั้ง แบบว่าเรากลัวหน้าเราไม่ผ่องแล้วจะดูไม่ดี แล้วมันเคยชินที่ต้องทาแป้ง ทาปาก ทาตาทุกวัน... มันปิดไม่ได้หรอกเรื่องแบบนี้ เราไม่ใช่ผู้ชายใครก็ดูออก”

2. สถานการณ์ที่ต้องเผชิญเมื่อแต่งตัวเป็นผู้หญิงไปสมัครงาน

ในขณะที่หลายคนแต่งกายเป็นชายไปสมัครงาน แต่ 3 ใน 15 รายกลับแต่งกายเป็นหญิงอย่างเปิดเผยไปสมัครงาน โดยไม่เกรงกลัวว่าจะได้งานหรือไม่ เนื่องจากพวกเขาเห็นว่า ไม่จำเป็นที่จะต้องไป “หลอกลวง” ผู้อื่นเพื่อให้ได้งาน และหากได้งานจากการแต่งตัวเป็นผู้ชายแล้วจะเกิดภาคภูมิใจ เพราะเมื่อเลือกที่จะเป็นผู้หญิงแล้ว ต้องเป็นผู้หญิงให้สมบูรณ์แบบที่สุด ไม่ต้องการปิดบังอำพรางความรู้สึกเกี่ยวกับเพศของตนเอง และขอเป็นตัวของตัวเองดีกว่า ซึ่งประสบการณ์ของการ “แต่งหญิง” ไปสมัครงานของพวกเขา มีดังนี้

“เซอร์รี่”

เซอร์รี่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยรัฐชื่อดังย่านท่าพระจันทร์ เซอร์รี่ใช้ชีวิตแบบเพศหญิงตั้งแต่อยู่มหาวิทยาลัยแล้ว แต่เธอรู้ดีว่าความไฝฝืนทางด้านอาชีพในสายที่เธอเรียนมานั้นคง “เป็นไปได้” ถ้าเธอยังมีลักษณะของคน “ผิดเพศ” อยู่ เธอจึงตัดสินใจเลือกทางเดินอื่นแทน

เมื่อจบการศึกษาเซอร์รี่จึงเดินทางสมัครงานในตำแหน่งพนักงานขายรถ ณ บริษัทรถยนต์เยอรมันแห่งหนึ่ง ซึ่งเธอสามารถผ่านการคัดเลือก และเข้าทำงาน แต่นั่นไม่ใช่ความสำเร็จ เพราะตลอดเวลา 2 ปีที่ทำงาน เธอต้องเผชิญกับแรงกดดันจากเพื่อนร่วมงานและการกลั่นแกล้งของผู้จัดการสาขา เช่น การซุบซิบนินทา การให้เบียดเบียนในอัตราที่น้อยกว่า การไม่ได้รับลูกค้า และการไม่ให้วันหยุด เป็นต้น เมื่อความอดทนสิ้นสุด เซอร์รี่จึงตัดสินใจลาออก และใช้เวลาหนึ่งเพื่อเตรียมตัวที่จะเข้ารับการศึกษาเปลี่ยนเพศ

เมื่อพ้นพักฟื้นจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เซอร์รี่เริ่มหางานใหม่ ซึ่งเพื่อนแนะนำให้เธอสมัครงานเป็นพนักงานต้อนรับที่โรงแรมชื่อดังแห่งหนึ่ง แต่เมื่อเซอร์รี่เข้ายื่นเอกสารการสมัครงาน เธอก็ต้องพบกับความผิดหวังอย่างแรง เนื่องจากเมื่อเจ้าหน้าที่ดูเอกสารของเธอ เขาพูดว่า “ที่นี่ไม่รับกะเทย กลับไปเดินคาบาเร่ต์ดีกว่า” ซึ่งเซอร์รี่มองว่า คำพูดเหล่านี้มีไว้สำหรับองค์กรที่ “ใจแคบ” เท่านั้น

“บีม”

บีมได้รับผ่าตัดเปลี่ยนเพศตั้งแต่สมัยเรียนมหาวิทยาลัย เมื่อจบการศึกษาเธอเริ่มต้นด้วยการสมัครงานตำแหน่งเลขานุการของบริษัทบ้านจัดสรรแห่งหนึ่ง แต่ก็ต้องพบกับความผิดหวัง “อย่างจัง” เนื่องจากบริษัทบอกว่า “ทางบริษัทเราไม่กล้ารับคุณ เพราะกลัวมีปัญหาเวลาทำงานกลัวคุณระงับอารมณ์ไม่อยู่ คนที่เป็นแบบคุณมีอารมณ์รุนแรงไม่ใช่หรอ” ทำให้บีมรู้ว่า เส้นทางชีวิตการทำงานของเธอไม่มีได้ “สวยหรู” อย่างที่เธอเคยฝันเอาไว้ก่อนเรียนจบ

“เรารู้สึกว่าทำไมสังคมข้างนอกโหดร้ายกับเราจัง ตอนจบใหม่ ๆ เราเคยฝันนะว่าชีวิตต้องสวยหรู ต้องดี เราต้องมีงานดี ๆ ทำ มีชีวิตดี ๆ แต่พอมาเจออย่างนี้เข้านะ เราอึ้งไปเลย มีอย่างไหนหาว่าเราระงับอารมณ์ไม่อยู่ หาว่าเราไม่ปกติ”

อย่างไรก็ดี เมื่อบีมรู้ว่าสังคมภายนอกนั้นไม่ยอมรับความเป็นตัวตนของเธอ แต่เธอก็ไม่ย่อท้อ หรือไม่คิดที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองให้กลับคืนไปอยู่ในร่างชายเพื่อให้ได้งานทำต่อมาไม่นาน บีมจึงเดินทางมาสมัครงานในบริษัทโทรคมนาคมแห่งหนึ่งในตำแหน่งพนักงานลูกค้าสัมพันธ์ และเริ่มต้นชีวิตการทำงานครั้งแรกที่นั่น

“ยูกะ”

เธอจบการศึกษาระดับปริญญาตรีสังคมศาสตรบัณฑิต สาขามานุษยวิทยาจากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่ง ยูกะเล่าว่า เธอไม่เคยชอบสิ่งที่เธอเรียนเลย แต่ก็ต้องทนเรียนเพื่อบอกใคร ๆ ให้รู้ว่าเธอสามารถสอบติดมหาวิทยาลัยได้กับเขาเหมือนกัน ดังนั้น เมื่อเธอเรียนจบปริญญาตรี เธอจึงไม่ได้ใช้ความรู้ในสาขาที่เรียนมาประกอบอาชีพ

ยูกะเริ่มต้นด้วยการสมัครงานตำแหน่งเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของบริษัทส่งออกเสื้อผ้าแห่งหนึ่ง แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลอ่านเอกสารสมัครงานของเธอ เจ้าหน้าที่พูดว่า “ว้าย เป็นผู้ชายไซ้มัย จะบอกให้ หน้าที่ของพนักงานฝ่ายประชาสัมพันธ์เป็นของผู้หญิงนะผู้ชายสมัครไม่ได้” ดังนั้น เธอจึงพลาดหวังจากการสมัครงานในครั้งนั้น

ต่อมา เธอจึงไปสมัครงานเป็นพนักงานเก็บเงินของห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง เมื่อเธอกำลังกรอกใบสมัคร เจ้าหน้าที่ก็ถามเธอว่า “กรอกช่องผิดหรือเปล่าจ๊ะ ดึกช่องนางสาวช” และเมื่อเธอพยายามที่จะอธิบายว่า บัตรประชาชนเธอยังมีคำนำหน้านามเป็น “นาย” เจ้าหน้าที่พูดสวนขึ้นมาทันทีว่า “พูดง่าย ๆ เป็นกะเทยไซ้มัย” จากนั้น เจ้าหน้าที่ก็ปิดแฟ้ม แล้วพูดว่า “จะติดต่อกลับไปแล้วกัน” แต่เมื่อรออยู่นานหลายเดือนก็ยังไม่มีความเคลื่อนไหวว่าจะได้งาน

เธอจึงหันกลับมาช่วยทำงานในกิจการของครอบครัวแทน เพราะเธอรู้ว่าโอกาสที่เธอจะได้ทำงานในองค์กรทั่วไปนั้นคงยาก ไม่ต้องการที่จะ “ดันทุรัง” ในการทำงานที่ตัวเองต้องการอีกต่อไป ยูกะคิดว่า การดันทุรังจะทำให้เธอ “เหนื่อยเปล่า” และไม่มีความสุขในชีวิต

3. การเลือกปฏิบัติทางเพศในที่ทำงาน “มีจริง และยังคงอยู่”

ประสบการณ์ในการทำงานหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศของสาวประเภทสองพบว่า สาวประเภทสองหลายคนทำงานอยู่ในระบบองค์กร ต่างต้องพบกับกีดกันทางเพศในที่ทำงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่พวกเขาจำเป็นต้องทนทำงานในระบบองค์กรนั้น เพื่อความอยู่รอดทางด้านเศรษฐกิจของตัวเอง และเพื่อบอกให้สังคมรับรู้ ว่าพวกเขามีความสามารถมากกว่าการเต้นคาบาเร่ต์ หรือการเป็นช่างเสริมสวย

“แบม”

เมื่อแบมเข้าทำงานได้ประมาณเกือบปี เธอเข้ารับการผ่าตัดเสริมเต้านมเพิ่มเติม เพื่อให้ร่างกายของเธอเป็นหญิงอย่างสมบูรณ์นอกเหนือจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ดังนั้น เธอจึงตัดสินใจเข้าพบหัวหน้างานเพื่อขออนุญาตแต่งกายเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ผู้หญิง ซึ่งหัวหน้างานในตอนนั้นบอกกับเธอว่า คงเป็นไปได้ที่จะใส่กระโปรง หรือแต่งเครื่องแบบข้าราชการผู้หญิง เธอยังคงต้องใส่กางเกง แต่อุญาตให้เธอไว้ผมยาว และแต่งหน้าได้

ไม่นานนัก แบมก็รู้ว่าเธอ “คิดผิด” อย่างมากที่เข้าไปเปิดเผยตัวเองกับหัวหน้างาน เพราะเมื่อเข้าประชุมของแผนกเธอ หัวหน้านำเรื่องของเธอสู่ที่ประชุม ทำให้ทุกคนทราบเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเธอทั้งหมด และที่แย่ไปกว่านั้น คือ มีคำสั่งห้ามเธอเข้าประชุมระดับกรม และกอง รวมถึงห้ามเธอไปสัมมนาออกสถานที่เด็ดขาด หัวหน้าให้เหตุผลว่า “เราไม่อยากเปิดเผยให้บุคคลภายนอกทราบได้ว่า หน่วยงานเรามีบุคคลซึ่งไม่ปกติทำงาน ถ้ารู้ถึงผู้ใหญ่อาจทำให้หน่วยงานเราหมดความเชื่อถือได้”

เมื่อทุกคนทราบถึงสถานะใหม่ของเธอ แบมบอกว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่เธอกลายเป็น “ตัวประหลาด” ในสายตาของหัวหน้า และเพื่อนร่วมงาน หลายครั้งที่เธอต้องจำทนรับฟังคำ “ถากถาง” จากคนอื่น เหตุการณ์ที่แบมยังคงจำได้ดี และถ่ายทอดให้ฟัง

“ใช้คำพูดที่ไม่ให้เกียรติกันอยู่บ่อย ๆ อย่างตอนเรื่องเกิดใหม่ ๆ นะ เราไปออกกำลังกายที่สวัสดิการ พอจะเซ็นชื่อในศูนย์ มันจะแบ่งเป็นช่องชายกับหญิง เจ้าหน้าที่มันพูดว่า ไม่ใช่ทั้งผู้ชายทั้งผู้หญิง แล้วจะเซ็นช่องไหนดี ตูมันพูดเข้า ไ้คนข้างหลังก็ตะโกนมาว่าไม่มีเพศนี้อยู่ในสารระบบ เสียเวลาหา ไม่ต้องเซ็นแล้วกัน... เจ็บใจมากเลย ถ้าเค้าไม่เป็นแบบเรา เค้าไม่รู้หรือว่ามันเป็นยังไง”

และการที่เธอโดนคำสั่ง “แบน” จาก “เบื่องบน” ทำให้แบมไม่มีโอกาสพัฒนาตัวเองจากโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานที่พัฒนาศักยภาพของข้าราชการ และเมื่อขึ้นของเธอถึงช่วงที่จะเป็นหัวหน้าในสายงานเดิมได้แล้ว เธอจะถูกย้ายไปอีกสายงานหนึ่งทันที แบมบอกว่า นี่เป็นวิธีหนึ่งที่หัวหน้าใช้อำนาจ “กีดกัน” ไม่ให้เธอได้ก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งที่สูงกว่าเดิม ซึ่งเธอบอก

ว่า เธอยอมรับสภาพแต่โดยดี แม้จะคิดว่าสิ่งที่เป็นอย่างนั้นไม่ยุติธรรม แต่เธอมองว่า คนที่ไม่ปกติอย่างเธอจะไปแสวงหาความยุติธรรมได้อย่างไรกัน

“โอกาสไม่เคยมาถึงเราเลย เราเหมือนถูกกดไว้ตลอด ทุก ๆ อย่างแหละ เรารู้ว่าไม่ยุติธรรมนะ แต่เราเป็นกะเทย เราไม่เหมือนคนอื่น จะไปเอาความยุติธรรมจากไหน ก็ต้องทนไปอย่างนี้ ดีกว่าไม่มีงานทำ”

“นุช”

เมื่อครั้งที่คนรักของนุชดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองที่เธอสังกัดอยู่นั้น นุชไม่มีปัญหาในเรื่องการเลื่อนตำแหน่ง และการขึ้นเงินเดือน แต่ว่าเกือบ 2 ปีที่ผ่านมา คนรักของเธอเกษียณก่อนกำหนด ทำให้มีหัวหน้าคนใหม่เข้ามาดำรงตำแหน่งแทน ส่งผลต่อชีวิตการทำงานของเธออย่างมาก เพราะหัวหน้าคนใหม่แสดงท่าทีอย่างชัดเจนว่าไม่ชอบเธอเอาเสียเลย และหัวหน้ายังดำเนินการเพื่อจะเปลี่ยนให้นุชไปสังกัดกองอื่นแทน โดยให้เหตุผลว่า ความประพฤติของนุชไม่เหมาะสม เนื่องจากแต่งกายผิดระเบียบ และมีความเบี่ยงเบนทางเพศ ซึ่งอาจกระทบต่อการทำงานได้ นุชจึงไม่รอช้าที่จะเข้าชี้แจงกับหัวหน้าว่า ความจริงแล้ว ไม่เพียงแต่เธอมีหน้าอกเหมือนผู้หญิง แต่เธอยังได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วด้วย ขอให้หัวหน้า “เห็นใจ” และให้ “โอกาส” เธอบ้าง

“ก็ขอร้องเค้านะ เราไม่อยากย้าย ไม่อยากเริ่มต้นใหม่อีกแล้ว เอกสารที่ทางมาบอกว่าเราเบี่ยงเบนทางเพศทำให้ทำงานไม่ได้ เราไปพูดกับหัวหน้าก็เพราะอยากให้เค้าเข้าใจ พอพูดแล้วเค้าก็ทำท่าเหมือนจะเข้าใจนะ เค้าก็ไม่ได้ทำอะไร แล้วคำสั่งย้ายก็ไม่มี แต่ปีนั้นเราไม่ได้ขึ้นเงินเดือน ปีนี้ก็คงเหมือนกัน”

ปัจจุบันเธอยังคงทำงานในที่ทำงานเดิม บางครั้งเธอก็รู้สึกเบื่องาน หัวหน้างาน และเพื่อนร่วมงาน แต่นุชไม่มีความคิดที่จะลาออก หรือโยกย้ายไปที่อื่น เพราะนุชบอกว่าการที่เจ้านาย และเพื่อนร่วมงานในปัจจุบันของเธอจะ “รับสภาพ” ในสิ่งที่เธอเป็นได้นั้นไม่ใช่เรื่องง่าย ต้องอาศัยระยะเวลา “พิสูจน์” อยู่นานพอสมควร เธอจึงไม่ต้องการที่จะ “เริ่มต้น” ใหม่อีก

“อู๋ม”

หลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว อู๋มบอกว่า ชีวิตการทำงานสำหรับเธอยังคงเหมือนเดิม เธอไม่เคยมีปัญหาเรื่องการทำงาน เพราะหน้าที่ของเธอค่อนข้างที่จะอิสระ ไม่ต้องทำงานร่วมกับใคร จะขึ้นตรงต่อหัวหน้าเพียงคนเดียวตามสายการบังคับบัญชา ปัญหาที่อู๋มเรียกว่า ปัญหา “จุกจิกกวนใจ” จึงไม่ค่อยเกิดขึ้นกับเธอ

สำหรับอู๋มเธอไม่เคยมีเรื่องบกร่องที่เกิดขึ้นในโรงงานการทำงาน เธอบอกว่า “ผลงาน” จะเป็นเครื่องมือเดียวที่พิสูจน์ “ความเป็นคน” ของเธอให้ผู้อื่นเห็น แม้ว่าหัวหน้าจะไม่เคยเปิดโอกาสดี ๆ ให้กับเธอ เช่น การดูงานต่างประเทศ หรือการให้ทุนลาศึกษาต่อ เป็นต้น แต่หัวหน้าก็ไม่เคยกลั่นแกล้งเธอเช่นกัน ซึ่งอู๋มมองว่า การไม่เปิดโอกาสถือเป็นการเลือกปฏิบัติรูปแบบหนึ่งที่เธอต้องเผชิญ

“อย่างดูงานต่างประเทศ ไม่ใช่ที่เราได้เครดิตอย่างเดียวนะ แต่รวมเบียดเลี้ยงด้วย หรือว่าลาเรียนอย่างเนี้ย ก็ได้เรียนต่อแล้วก็ได้เงินเดือนระหว่างเรียนโดยไม่ต้องทำงานด้วย เราทำงานที่นี้มานานแล้ว นี่ก็ซีทกแล้ว แต่ไม่เคยมีโอกาสดี ๆ อย่างนี้บ้าง เราก็ว่าเราทำงานเข้าตานะ เวลาประเมินเราก็ได้ขึ้น แต่พอเหมือนมันมีโอกาสมันนอกเหนือจากงานประจำ อย่งไปดูงาน หรือเรียนต่อเงี้ย ค่าก็ไม่ให้เราไป”

อู๋มบอกว่า การทำงานทุกวันนี้เหมือนกันต้อง “แข่งขัน” อยู่ตลอดเวลา ต้องใช้ผลงานเอาชนะคนอื่น ๆ ในแผนกของเธอ ซึ่งอู๋มบอกตามตรงว่า เธอต้องการทำผลงานให้โดดเด่นเหนือผู้อื่น และผู้ชายที่อยู่ในแผนก เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่า การที่เธอเป็นกะเทย ไม่ได้ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานด้อยไปกว่าชายจริงหญิงแท้

“แจน”

แจนเข้าทำงานที่สถานสงเคราะห์เด็กพิการในตำแหน่งพนักงานบัญชี และไม่มากนักเธอก็เข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งแม้ว่าเธอจะกลายเป็นเป้าในการซุบซิบนินทาของบรรดาเพื่อนร่วมงาน แต่แจนก็ยังคง “ทน” ทำงานนี้ต่อไป เพราะเธอคิดว่า ความไม่ปกติในสายตาคคนอื่น และอายุที่มากขึ้นคงทำให้การเริ่มต้นใหม่อีกครั้งยากลำบาก แจนบอกว่า เธอไม่อยากจะต่อสู้เพื่อไขว่คว้าหาสิ่งที่ดีที่สุด และขอยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ดีกว่า

แจนเล่าว่า เมื่อครั้งที่เศรษฐกิจของประเทศล่มสลายใหม่ ๆ สถานสงเคราะห์มีความจำเป็นต้องปรับโครงสร้างการบริหารงานใหม่ทั้งหมด เพื่อความอยู่รอดขององค์กร เนื่องจากสถานสงเคราะห์ขาดเงินอุดหนุนจากทั้งภาครัฐ และเอกชน บุคลากรของภาครัฐที่เป็นลูกจ้างชั่วคราวในบางตำแหน่งจึงจำเป็นต้องถูกปรับออกเพื่อลดค่าใช้จ่ายในระบบกำลังคน แจนเล่าว่า เธอเป็น “คนแรก” และ “คนเดียว” ที่หัวหน้าเรียกไปพูดคุยเกี่ยวกับการเลิกสัญญาจ้าง ซึ่งหัวหน้าให้เหตุผลว่า องค์กรต้องการคนที่มีคุณภาพอย่างแท้จริงเข้าทำงาน จึงจำเป็นที่จะต้องคัดเลือกบุคลากรที่มีประวัติ “ต่างพร้อย” ออกก่อน

“ช่วงนั้นนะ เราเครียดมากเลย คล้ายว่าเราถูกหมัดหนึ่งเต็ม ๆ ต่อยกลางหน้าผาก คิดอะไรไม่ออกเลย เราไม่มีคุณภาพตรงไหน เราทำงานไม่เคยผิดพลาดเลย แต่หาว่าเราต่างพร้อย ต่างพร้อยก็ตรงที่เป็นกะเทย เรารู้... วันรุ่งขึ้นเราก็เลยลองไปคุยกับหัวหน้าดูอีกทีว่ามี

ทางอื่นนอกจากเลิกจ้างมัย คำก็เจ็บไปเป็นอาทิตย์ ตอนแรกเราก็นึกว่าเราไม่มีหวังแล้ว แต่ อาทิตย์หนึ่งให้หลังคำก็มาบอกว่าลดตำแหน่งเอามัย”

เมื่อเป็นทางเลือกสุดท้าย เจนต้องจำใจยอมรับทางเลือกนั้น เธอถูกลดตำแหน่ง ไปอยู่ในตำแหน่งนักพัฒนาการเด็ก ซึ่งค่าตอบแทนก็ลดลงกว่าอัตราเดิมประมาณ 2,500 บาท แต่ยังคงทำงานเป็นพนักงานบัญชีตามเดิม โดยหลังจากนั้นเจนจึงหาทางเพิ่มรายได้จากการ สักตุน้ำแครอทขายเป็นอาชีพเสริม

“เซอร์รี่”

ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เซอร์รี่ทำงานอยู่ประมาณเกือบปี จากนั้น เธอมี โอกาสชวนกลับไปสู่การทำงานขายกับบริษัทรถยนต์เยอรมันอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นอาชีพที่เธอ เคยทำก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เมื่อเธอผ่านการคัดเลือก เพราะความที่เธอมีประสบการณ์ในการ ขาย เธอจึงถูกส่งไปประจำที่สาขาของตัวแทนจำหน่าย นั่นหมายความว่า ไม่ว่าจะป็นเจ้านาย หรือพนักงานด้วยกันจะไม่มีใครรู้สถานภาพที่แท้จริงของเธอ การทำงานในช่วง 7 เดือนแรก เป็นไปด้วยดี เธอสามารถใช้ชีวิตการทำงานได้อย่างมีความสุข และทำยอดขายได้สูงสุดของ สาขา แม้ว่าเธอจะต้องเผชิญกับเจ้านายที่มีท่าทางเจ้าชู้กรุ่มกริม และหวังจะให้เธอไปเป็น “ภรรยาน้อย” เหมือนกับพนักงานสาว ๆ คนอื่นที่อยู่ในบริษัทก็ตาม แต่เซอร์รี่บอกว่า นั่นไม่ใช่ ปัญหาสำหรับเธอ

แต่ปัญหาที่เซอร์รี่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น เมื่อสาขาของตัวแทนจำหน่ายต้องไปออก งานแสดงรถยนต์ที่งานมอเตอร์โชว์ พนักงานของบริษัทแม่ที่นั่นต่างมามุงดูประจักษ์ว่าเธอเป็นตัว ประหลาด และต่างก็พูดว่า “โหว์รูมนี่มีกะเทยด้วยนะ” ทำให้เจ้านายเริ่มสืบประวัติของเธอ และรู้ว่าแท้จริงแล้ว เธอ คือ “นาย” ไม่ใช่ “นางสาว” ดังนั้น ปฏิกริยาของเจ้านาย และเพื่อน ร่วมงานของเธอจึงเปลี่ยนไปในลักษณะที่เซอร์รี่เรียกว่า “หน้ามือเป็นหลังมือ” เพราะตั้งแต่นั้น มา ทุกคนในบริษัทต่างเรียกเธอว่า “นังตุ๊ดตุ๋” ซึ่งเธอบอกว่าเป็นคำพูดที่เธอเกลียดที่สุด

“พอรู้ว่าเราไม่ใช่ผู้หญิงก็มาเรียกเรานังตุ๊ดตุ๋ แล้วก็ชอบเรียกต่อหน้าลูกค้าด้วย แล้วลูกค้าก็มาถามเราว่าเราเป็นกะเทยจริงหรือ มันทุเรศมัยหละ คือพูดจาแบบนี้มันทำลายกัน ชัด ๆ เราไม่เข้าใจเลยว่าทำไมต้องแกล้งกันด้วยวิธีนี้ ทำไมต้องเอามาล้อเลียนแบบนี้ด้วย ความสามารถของเราก็ไม่แพ้คนอื่นเหมือนกัน”

แต่ด้วยความที่บริษัทนี้ให้ค่าตอบแทนสูง และประกอบกับยังหางานใหม่ไม่ได้ เซอร์รี่จึง “ทน” ทำงานที่บริษัทนี้เป็นเวลา 3 ปี ซึ่งเซอร์รี่บอกว่า ช่วงเวลานั้นเป็นช่วงวิกฤติ ที่สุดของชีวิตเธอ และเป็นช่วงเวลาที่เธอเกือบจะเลือกเดินบนเส้นทางของผู้หญิง “ชายตัว” แต่ ด้วยอะไรบางอย่างทำให้เธอล้มเลิกความตั้งใจนั้น จนกระทั่งเธอสมัครงานที่บริษัทรถยนต์ยุโรป แห่งใหม่ได้ในตำแหน่งพนักงานขาย เธอจึงลาออกจากที่ทำงานเดิมซึ่งเธอให้นิยามว่า “นรก”

เซอร์รี่เล่าว่า ประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาสอนเธอว่า ความแตกต่างทางเพศ จากผู้อื่นในสังคม ทำให้เธอมีวิถีการทำงานที่ลำบากกว่าชายจริงหญิงแท้ ดังนั้น เมื่อเธอเข้ารับการสัมภาษณ์จากคณะกรรมการของบริษัทรถยนต์ยุโรป ซึ่งเป็นที่ทำงานเธอในปัจจุบัน เธอจึงถามตรง ๆ กับกรรมการว่า “บริษัทคุณมีการกีดกันทางเพศมั๊ยคะ” คำตอบของกรรมการทำให้เธอรู้สึกพึงพอใจ และเป็นความหวังครั้งใหม่ให้กับชีวิตเธออย่างมาก คำตอบนั้นคือ “บริษัทของเราไม่กีดกันทางเพศ ที่นี้เน้นความสามารถ ไม่ว่าจะเพศอะไร ถ้ามีความสามารถก็สามารถเติบโตได้ในบริษัทเรครับ”

เมื่อเข้าทำงานในบริษัทใหม่ ปฏิกริยาของเพื่อนร่วมงานยังคงเป็นเหมือนเดิม คือมีการซุบซิบนินทาเธออยู่เสมอ กับเรื่องนี้เซอร์รี่บอกว่า “ทำใจ” ได้แล้วกับเรื่องแบบนี้ เพราะไม่ว่าจะย้ายอีกกี่ร้อยกี่พันทีก็ต้องกลายเป็นตัวประหลาดสำหรับทุกคน แต่เพราะการทำงานที่บริษัทนี้เน้นความสามารถจริง ๆ และพนักงานทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ผลงานเท่านั้นที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน ซึ่งเซอร์รี่พึงพอใจที่จะใช้ชีวิตอยู่ในบรรยากาศของการทำงานแบบนี้มากกว่าที่ผ่านมา

“บีม”

สถานที่แรกที่บีมเริ่มต้นใช้ชีวิตในการทำงาน คือ บริษัทโทรคมนาคมแห่งหนึ่งในตำแหน่งพนักงานลูกค้าสัมพันธ์ ซึ่งให้ค่าตอบแทนสูงมากในขณะนั้น แต่เมื่อทำได้ไม่ถึง 6 เดือน เธอก็ต้องลาออก เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงานที่มักล้อเลียนเธอว่า “ไอ้กะเทยแปลงเพศ” รวมทั้งหัวหน้าที่ไม่เปิดโอกาสให้เธอแสดงความสามารถในการนำเสนองาน เพราะหัวหน้าบอกกับเธอว่า “คุณไม่เหมาะสม เราต้องการคนปกติเสนองานนี้” เธอจึงตัดสินใจลาออกทันที

ไม่ถึงสัปดาห์ บีมก็ได้งานใหม่ในตำแหน่งตัวแทนจำหน่ายของบริษัทยาของประเทศสหรัฐอเมริกาที่เข้ามาเปิดสาขาในประเทศไทย เริ่มแรกที่เธอเข้าทำงานที่บริษัทนี้ต้องมีการฝึกอบรมพนักงานใหม่ เมื่อข่าวแพร่กระจายไปว่ามี “ผู้ไม่ปกติ” เข้าทำงาน พนักงานเกือบทั้งตึกจึงมามุงดูเธอเหมือนเธอเป็น “วัตถุประหลาด” ยิ่งไปกว่านั้น พนักงานบางคนถามเธอว่า “เป็นกะเทยแปลงเพศจริงหรือเปล่า” “ทำยังไงบริษัทถึงรับมาทำงานหละ” ซึ่งตั้งแต่วันนั้น บีมทราบดีว่า เธอต้อง “ทำใจ” ต้องรับสภาพให้ได้ และตั้งปณิธานไว้ว่า ต้องทำให้ได้ดี เพื่อให้คนอื่นดูถูก

ยอดขายที่สูงที่สุดของสายเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเธอ นั้นมีความสามารถไม่ได้ยิ่งหย่อนไปกว่าใคร ๆ ซึ่งผลงานของบีมยังคงโดดเด่นขึ้นเรื่อย ๆ แต่ความโดดเด่นนั้นยังคงเป็นแค่เรื่องที่ “เสมอตัว” เพราะไม่มีใครลืมนึกว่าเธอเป็น “กะเทย” และตลอดระยะเวลา 7 ปีที่ทำงานในบริษัทดังกล่าว แม้ว่าค่าตอบแทนจะเพิ่มขึ้นทุกปีก็ตาม แต่เธอยังคงถูกปิดกั้นโอกาส

ไม่ให้ขึ้นสู่ตำแหน่งผู้จัดการสาย ในขณะที่เพื่อนพนักงานรุ่นเดียวกับเธอนั้นได้เป็นผู้จัดการสายกันหมดทุกคนแล้ว

“สังคมไทยเล็ก ๆ แล้วไม่ยอมรับกะเทยหรืออก อย่างดีก็แค่ให้ทำงานไปเรื่อย ๆ แต่ตำแหน่งสูง ๆ คงไม่มีทาง... ทุกคนอยากมีความก้าวหน้าในงานทั้งนั้นแหละ เราพัฒนาตัวเองสารพัด เรียนต่อโทเอเย เรียนรู้เทคนิคการขายใหม่ ๆ เอเย แต่ก็ไม่ค่อยมีผล”

อย่างไรก็ดี ผลงานที่โดดเด่นของเธอทำให้บริษัทคู่แข่งติดต่อเพื่อ “ซื้อตัว” เธอ โดยให้ค่าตอบแทน และสวัสดิการที่ดีกว่า รวมถึงบริษัทดังกล่าวเสนอตำแหน่งผู้จัดการสาย บีบีจึงไม่ลังเลที่จะย้ายไปอยู่ที่บริษัทใหม่ ซึ่งปัจจุบันเธอทำงานที่บริษัทนี้กว่า 2 ปีแล้ว บรรยากาศในที่ทำงานยังคงเป็นเหมือนทุกที่ที่เธอเคยทำงาน เพราะเพื่อนร่วมงานต่าง “เฝ้าท์แตก” ในเรื่องราวเกี่ยวกับความแตกต่างของเธอ แต่บีบีบอกว่า “ชิน” เสียแล้ว และไม่ใส่ใจกับพวก “ปากหอยปากปู” ขอมุ่งไปที่การทำงานให้ประสบความสำเร็จก็เพียงพอแล้ว

“น้อง”

หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศ น้องเริ่มทำงานเป็นพนักงานที่เคาน์เตอร์ขายเครื่องสำอางในห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง ซึ่งเธอทำงานอยู่ได้ประมาณ 4-5 เดือนก็ลาออก เนื่องจากเธอไม่ชอบบรรยากาศในที่ทำงาน น้องเล่าว่า เธอรู้ตั้งแต่ที่แรกว่าหัวหน้าแผนกเครื่องสำอางไม่ชอบเธอ ปฏิบัติกับเธอไม่เหมือนกับพนักงานคนอื่น ๆ ที่เป็นผู้หญิง เช่น ไม่ให้เธอทำงานล่วงเวลา หรือมักใช้ให้เธอแบกหามลังเครื่องสำอาง ในขณะที่หัวหน้าไม่ทำเช่นนี้กับเพื่อนร่วมงานของเธอ น้องจึงตัดสินใจลาออก

เธอสมัครงานที่ใหม่ ซึ่งเป็นสตูดิโอถ่ายภาพชื่อดังย่านสุขุมวิท โดยทำหน้าที่เป็นพนักงานต้อนรับ และช่างแต่งหน้า ซึ่งการทำงานนั้นดูเหมือนราบรื่นดี ทั้งผู้จัดการร้าน และเพื่อนร่วมงานไม่เคยแสดงท่าทีรังเกียจเธอ ทำให้เธอรู้สึกที่ตนเองเป็น “ปกติ” เหมือนคนอื่น ๆ แต่เมื่อ 3 เดือนแรกของการทำงานผ่านไป ผู้จัดการร้านประเมินผลการปฏิบัติงานของเธอ “ไม่ผ่าน” โดยระบุในใบประเมินว่าเธอไม่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนในเรื่องของ “ความชัดเจนทางเพศ” น้องจึงจำเป็นต้องลาออกจากงานดังกล่าว

จากนั้น เธอจึงมาสมัครงานที่บริษัทขายเครื่องสำอางแห่งหนึ่งจากการแนะนำของเพื่อนรุ่นพี่ และเธอยังคงทำงานกับบริษัทนี้จนกระทั่งปัจจุบัน แม้ว่าจะเคยลาออกจากบริษัทไปแล้วครั้งหนึ่ง น้องเล่าว่า เมื่อเธอเข้าทำงานในตำแหน่งพนักงานขาย ต้องอยู่ในความควบคุมของหัวหน้าเขต ซึ่งตั้งแต่แรก หัวหน้าเขตของเธอนั้นกลับแก้งเธอทุกวิถีทาง เช่น ตัดเงินพิเศษของเธอเมื่อเธอขายได้เป้า หรือใส่ร้ายว่าเธอขโมยสินค้าของบริษัทไป เป็นต้น และเมื่อเธอสามารถพิสูจน์ว่าทุกอย่างที่ถูกกล่าวหาเหล่านั้นไม่เป็นความจริง น้องจึงทำเรื่องขอย้ายไปขายสินค้าในเขตอื่นซึ่งไม่มีหัวหน้าเขต โดยการทำงานจะแยกเป็นอิสระจากหัวหน้าเขต และเพื่อน

ร่วมงาน ซึ่งการทำงานในลักษณะนี้ต้องมุ่งที่จะทำยอดขายให้สูงเข้าไว้ เพื่อที่จะสร้างผลงานให้กับตัวเอง ส่งผลให้ช่วงหนึ่งของการทำงาน เธอเครียดกับภาวะความกดดันในเรื่องยอดขายมาก จนกระทั่งน้องมีความคิดที่จะเปลี่ยนตัวเองให้เข้าสู่อาชีพขายบริการทางเพศ เธอจึงลาออกจากบริษัท แต่สุดท้ายก็ไปไม่รอด เธอจึงหวนกลับมาทำงานที่บริษัทเดิม และอยู่มาจนกระทั่งปัจจุบัน

“อินทร์”

แม้ว่าอาชีพของอินทร์คนส่วนใหญ่จะมองว่าเป็นอาชีพนอกระบบ ไม่น่าที่จะมีการกีดกันทางเพศ แต่อินทร์บอกว่า การเลือกปฏิบัติทางเพศเป็นสิ่งที่เธอต้องเผชิญไม่ต่างจากสาวประเภทสองคนอื่น ๆ อินทร์เล่าว่า ตั้งแต่หลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว เจ้าของบาร์ หรือผับให้เธอขายบริการในฐานะผู้หญิงมาโดยตลอด แต่จะให้ “ค่าตัว” เธอต่ำกว่าพนักงานคนอื่นที่เป็นผู้หญิง เจ้าของให้เหตุผลว่า อินทร์เป็นกะเทย จะได้ค่าตัวเท่ากับผู้หญิงนั้นคงเป็นไปได้ไม่เช่นนั้น พนักงานที่เป็นหญิงแท้จะลุกขึ้นมาโวยวาย ซึ่งอินทร์ต้องจำใจยอมรับในเงื่อนไขนี้ดีกว่าไม่มีงานทำ เนื่องจากเธอเคยลองย้ายที่ทำงาน 2-3 ครั้ง ทุกร้านก็มีข้อเสนอในทำนองเดียวกัน

ยิ่งไปกว่านั้น จำนวนแขกที่ “ออฟ” ไปในแต่ละคืน หมายถึงรายได้ที่เพิ่มขึ้นของผู้ขายบริการในร้านทุกคน ซึ่งในเรื่องนี้อินทร์เล่าว่า เวลาที่แขกเลือกที่จะออฟเธอ เพื่อนร่วมงานของเธอที่เป็นผู้หญิงมักไปกระซิบแขกว่า “มันเป็นกะเทยนะค่ะ” ทำให้แขกไม่เลือกอินทร์ และไปเลือกผู้หญิงแทน ส่งผลให้เธอขาดรายได้อยู่เสมอ ซึ่งอินทร์มองว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเธอไม่น่ายุติธรรมเอาเสียเลย เป็นเหตุให้หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว อินทร์ต้องเปลี่ยนที่ทำงานทุก 6 เดือน - 1 ปีเพื่อหนีปัญหาการ “ขายไม่ออก”

“เค้าก็ไปบอกแขกว่า มันเป็นกะเทยนะค่ะ แขกเค้าก็สะบัดแขนเราออกเลย นี่มันปิดช่องทางหากินชัด ๆ พอเราไปฟ้องเจ้าของ เจ้าของเค้าก็ไม่ได้ช่วยอะไร เค้าก็บอกว่าหาใหม่แล้วกัน เราารู้สึกว่าเจ้าของไม่เป็นกลาง เราก็กินเงินให้เค้าเหมือนกันนะ ไม่ได้มาขอเค้าอยู่ฟรี ๆ... พอแขกคนนึงรู้ว่าเราเป็นกะเทย ก็บอกต่อกันไปเรื่อย ๆ ทำให้เราต้องเริ่มหาที่ทำงานใหม่ ต้องรีบชิงไม่ทันเราก็อาย ถ้าแขกรู้กันเยอะ ๆ เราก็กินไม่งานทำ ไม่มีเงิน”

4. การเผชิญแรงกดดันในที่ทำงานกับความคิดอยาก “ขายตัว”

บางช่วงชีวิตของมนุษย์เรานั้น มีความเป็นไปได้ที่จะมีความ “แข็ง” ชีวิตถึง “ขีดสุด” ซึ่งอาจเกิดมาจากปัญหาต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ปัญหาในเรื่องการทำงานก็เป็นปัญหาหนึ่งที่สร้างความเปราะบางในชีวิตให้กับมนุษย์ได้เช่นกัน สาวประเภทสองในงานวิจัยนี้บางคน (2 ใน 15 ราย) ต้องเผชิญกับความทารุณภายใต้การทำงานในระบบองค์กร ประกอบกับได้รับการ

ชักชวนจากเพื่อน หรือรุ่นพี่ให้เข้าสู่อาชีพที่หารายได้ง่าย และไม่ต้องลงทุนมากนัก เพียงแต่ขอให้มียุติวิริยะของเพศหญิงเท่านั้น นั่นคือ อาชีพการขายบริการทางเพศ

อย่างไรก็ดี ทั้งสองรายไม่สามารถประกอบอาชีพดังกล่าวได้ ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน ซึ่งจะทราบได้จากเรื่องราวที่จะเล่าต่อไปนี้

“เชอร์รี่”

ช่วงเวลาที่มีความสุขที่สุดของชีวิตเธอ คือ การที่เจ้านาย และเพื่อนร่วมงานปฏิบัติต่อเธอราวกับว่าเธอไม่ใช่คน โดยมีปฏิกริยาเหมือนกับเธอเป็นตัวประหลาด และใช้วาจาที่ทำร้ายจิตใจของเธออย่างมาก ซึ่งช่วงเวลานั้นเองเป็นช่วงเวลาที่เธอเกือบจะเลือกเดินบนเส้นทางของผู้หญิง “ขายตัว” แต่ด้วยความรู้สึกลำบากใจที่ต้องเสนอขายเรือนร่างตัวเอง ประกอบกับอวัยวะเพศใหม่ของเธอนั้นลักษณะไม่ค่อยจะเหมือนอวัยวะเพศหญิงเท่าไรนัก จึงทำให้เธอล้มเลิกความตั้งใจนั้น

เชอร์รี่เล่าว่า เพื่อนสาวประเภทสองของเธอชักชวนให้เธอเข้าสู่ธุรกิจการขายบริการทางเพศในนามของหญิงสาว ซึ่งเพื่อนบอกว่า ไม่ต้องลงทุนมาก ได้เงินง่าย และรายได้ดี โดยที่เชอร์รี่เคยพบหน้าเพื่อ “ตรวจสอบ” รูปร่างหน้าตา และอวัยวะเพศ และแม้ว่าอวัยวะเพศของเชอร์รี่จะไม่ค่อยสมบูรณ์แบบนัก แต่เธอก็สามารถผ่านเข้าไปสู่ธุรกิจนี้

เมื่อเธอต้อง “ขาย” ตัวเองให้กับลูกค้าที่มาใช้บริการ เชอร์รี่เล่าว่า “มันยากนะที่จะพูดจาขายตัวเอง ยากที่จะต้องไปนอนกับคนที่เราไม่รู้จัก ยากที่จะขอเงินจากคนอื่นโดยเอาตัวเองเข้าแลก จริง ๆ เราก็อยากได้เงินนะ ได้ง่าย ๆ ใครไม่ยากเอา แต่พอต้องลงมือจริง ๆ แล้วรับไม่ได้ ทำใจไม่ได้ เลยไม่เอาดีกว่า แล้วอีกอย่างนะ ข้างล่างที่เราทำมา มันไม่เนียน เราก็เลยกลัวว่าแขกจะโป๊ะ คิดไปคิดมา ค็นั้นเลยกลับบ้านดีกว่า ไม่เอาแล้ว”

เชอร์รี่บอกว่า การที่ต้องอดทนทำงานในระบบองค์กร ทั้ง ๆ ที่ประสบกับความลำบากมากมาย เพราะต้องการการยอมรับจากสังคม และต้องการบอกกับสังคมว่าเธอก็มีความสามารถไม่แพ้หญิงและชายทั่วไปเช่นกัน “เราทำได้เหมือนหญิงเหมือนชายทั่วไป

“ถ้าจะออกจากงานนะมันง่ายนิดเดียว ไปเดินโซ่ว หรือไปแต่งหน้าทำผมก็ได้ แต่ที่ไม่เบี่ยงตัวเองไปทำแบบนั้นก็เพราะคิดว่า อาชีพพวกนั้นคนชอบมองว่าเป็นอาชีพของกะเทย เราอุตสาหะเรียนมาก็ตั้งสูง จบจากที่ดี ๆ เคยทำงานดี ๆ บอกตามตรงว่าไม่ยากจุดให้ตัวเองต่ำลงไปอยู่ในสังคมที่คนอื่นมองว่าต่ำ ไม่อยากเป็นอย่างนั้น”

“น้อง”

เมื่อปี พ.ศ. 2544 น้องเกิดความรู้สึกว่า “เบื่อ” งานขายเครื่องสำอาง เพราะงานขายนั้นเครียดมาก ต้องทำยอดขายให้คงที่อยู่ตลอดเวลา เธอจึงมีความคิดที่จะเปลี่ยนงาน เพื่อนจึงชักชวนไปทำงานยังต่างประเทศ โดยเป็นการทำงานบนเรือสำราญชื่อดังลำหนึ่ง ทำงานในฐานะ “นักแสดงคาบาเรต์” หรือที่รู้จักดีในนาม “นางโชว์” ซึ่งเพื่อนบอกกับเธอว่า “อาชีพแฝง” ในการทำงานดังกล่าวก็คือ “ขายตัว” โดยที่เมื่อเรือจอดตามสถานที่ต่าง ๆ ก็สามารถไปนอนกับแขกได้ภายในเรือ หรือติดต่อนายหน้ากะเทยรุ่นพี่ที่อยู่สิงคโปร์ ใต้หวัน เกาหลี ฮองกง เพื่อขายบริการทางเพศให้กับคนที่ต้องการซื้อบนฝั่ง แต่การขายบริการทางเพศนั้นต้องทำในฐานะ “ผู้หญิง”

นอกจากนั้นแล้ว รุ่นพี่ของเธออีกคนหนึ่ง ก็ชักชวนให้เธอไปขายบริการทางเพศที่เยอรมัน โดยอาศัยการปลอมหนังสือเดินทางให้เป็นผู้หญิง ในกรณีนี้ นายหน้าจะออกเงินจำนวนหนึ่งซึ่งมากทีเดียว เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการในช่วงแรกเมื่อไปถึง แต่เมื่อไปถึงที่นั่นก็ต้องทำงานใช้เงินจำนวนมากกว่าที่นายหน้าจ่ายไปเพื่อ “ชดเชย” น้องจึงตัดสินใจเลือกทำงานบนเรือสำราญ เพราะคิดว่าการไปเยอรมันนั้นเสี่ยงต่อการ “ถูกจับ” และ “ติดเอดส์” มาก ซึ่งช่วงนั้นเอง เป็นเวลาที่เธอตัดสินใจทำศัลยกรรมเพิ่มเติมบนใบหน้าของเธอ นั่นคือ การฉีดซิลิโคนเข้าที่ใบหน้า

เมื่อเธอกลับคืนสู่ประเทศไทยหลังจากล่องเรือนานอยู่เกือบเดือน น้องตัดสินใจที่จะกลับเข้าทำงานที่บริษัทเดิม เนื่องจากเธอมองว่า การขายบริการทางเพศสำหรับเธอแล้วคงไปไม่รอด และไม่อยากเสี่ยงต่อโรคร้ายที่จะตามมาภายหลัง เธอจึงสมัครเข้าทำงานที่บริษัทเดิมอีกครั้ง ซึ่งเจ้าของบริษัทก็ให้โอกาสแก่เธอ

5. ชีวิตการทำงานภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

แม้ว่าบุคคลจะสามารถเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเพื่อแก้ไขให้เพศทางร่างกายสอดคล้องกับเพศทางจิตใจ แต่การผ่าตัดเปลี่ยนเพศก็ไม่อาจช่วยในการเปลี่ยนแปลงชีวิตการทำงานของสาวประเภทสองได้เลย เพราะสถานภาพตามกฎหมายของพวกเธอยังคงเป็นผู้ชาย ในขณะที่เธอเหล่านั้นดำเนินชีวิตในสถานที่ทำงานตามครรลองของผู้หญิง ซึ่งการสมัครงานและการทำงานในองค์กรนั้น หนีไม่พ้นที่จะต้องเกี่ยวข้องกับความเป็นเพศของพวกเธอ

ความไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางเอกสารกับเพศทางร่างกาย ซึ่งได้รับการเปลี่ยนแปลงโดยผ่านการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ทำให้บุคคลผู้นั้นต้องเผชิญกับข้อจำกัด และอุปสรรคในชีวิตการทำงานมากมาย ไม่ว่าจะทำงานในองค์กรภาครัฐ หรือเอกชน

จากตัวอย่างที่กล่าวมาจะพบว่า ชีวิตการทำงานของสาวประเภทสองภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่รับราชการนั้นมีข้อจำกัดในเรื่องการประพฤติปฏิบัติตัวมากกว่าสาวประเภทสองที่ทำงานในองค์กรเอกชน จะเห็นได้ชัดในเรื่องของการแต่งกาย เพราะการแต่งกายผิดเพศในสถานที่ราชการนั้นเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ในขณะที่องค์กรเอกชนนั้นไม่ได้มีกฎระเบียบที่เคร่งครัดเกี่ยวกับเรื่องการแต่งกาย

อย่างไรก็ดี การเลือกปฏิบัติทางเพศทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การมีคำสั่งโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง หรือค่าตอบแทน เป็นต้น และรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น การชู้ชบนิินทา หรือการกล่าวร้าย เป็นต้น ยังคง “มีอยู่” และ “แทรกซึม” อยู่ในทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ หรือเอกชน ซึ่งจะมีความ “แยบยล” แตกต่างกันไปในแต่ละองค์กร

สาวประเภทสองบางคนทราบดีว่า การเลือกปฏิบัติทางเพศยังคงมีอยู่ในทุกระบบ เธอจึงไม่หวังที่จะทำงานในระบบ ในขณะที่บางคนนั้นไม่สามารถ “อดทน” กับภาวะเลือกปฏิบัติทางเพศได้ พวกเขาจึงเลือกที่จะประกอบกิจการส่วนตัว หรือช่วยทางบ้านดำเนินธุรกิจ อย่างเช่น ดาเว เป้ พร และยูกะ นอกจากนั้นแล้ว สาวประเภทสองอีกหลายคนยังคงอดทนกับการทำงานในระบบขององค์กรทั้งของภาครัฐ และเอกชน โดยคาดหวังจะได้รับการยอมรับจากสังคม และทำความเข้าใจกับสังคมว่า พวกเขาไม่ได้มีแค่ความสามารถในการเต้นคาบาเร่ต์ หรือแต่งหน้าทำผมเท่านั้น ซึ่งจนถึงทุกวันนี้ พวกเขาทราบดีว่าเป็นเรื่อง “ยาก” ที่จะทำความเข้าใจ และได้รับการยอมรับจากสังคม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

สุขภาพทั่วไป

สาวประเภทสอง 6 ใน 15 ราย มีโรคประจำตัวที่ตรวจพบหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งโรคประจำตัวที่เกิดขึ้นกับ 3 ใน 6 รายเป็นผลมาจากการไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตแบบเพศหญิงภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ได้แก่ โรคไมเกรน เกิดจากความกดดันจากการทำงาน โรคซึมเศร้า เกิดจากความรักที่ไม่สมหวังและความรู้สึกที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม รวมทั้งการติดเชื้อเอช ไอ วี เกิดจากพฤติกรรมสำส่อนทางเพศภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ส่วนอีก 3 รายนั้นเป็นโรคอ้วน โรคกระดูกพรุน และโรคอ้วนควบคู่กับโรคกระดูกพรุนตามลำดับ ซึ่งพวกเธอมีความเชื่อว่าเป็นผลข้างเคียงจากการใช้ฮอร์โมนทดแทน

การใช้ฮอร์โมนทดแทนภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ มีเพียง 3 ใน 15 ราย เท่านั้นที่ปรึกษาแพทย์ระบบต่อมไร้ท่อในเรื่องของการใช้ฮอร์โมนทดแทน ส่วนสาวประเภทสองจำนวนที่เหลือยังคงใช้ฮอร์โมนทดแทนในรูปแบบของยาคุมกำเนิดชนิดเม็ด และฉีดดังเช่นที่เคยใช้มาตั้งแต่ก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งได้รับคำแนะนำจากเพื่อน หรือรุ่นพี่สาวประเภทสองด้วยกัน เป็นที่น่าสังเกตว่า สาวประเภทสองหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศยังใช้ฮอร์โมนทดแทนไม่ถูกต้องตามหลักทางการแพทย์ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของชนิด หรือปริมาณฮอร์โมนทดแทนที่เข้าสู่ร่างกาย ซึ่งพฤติกรรมการใช้ฮอร์โมนที่ไม่ถูกวิธีเช่นนี้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพในร่างกาย

ศัลยกรรมเสริมความงามทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการกรีดตาสองชั้น การเสริมจมูก การฉีดซิลิโคนบริเวณใบหน้า การเหลาลูกกระเดือก หรือการเสริมเต้านม นั้น สาวประเภทสอง 11 ใน 15 รายเลือกที่จะทำศัลยกรรมเพื่อเสริมความพึงพอใจในร่างกายตนเอง ซึ่งพบว่า 9 ใน 11 ราย ทำศัลยกรรมเสริมความงามมากกว่า 1 ชนิด แม้ว่า 4 ใน 15 ราย จะยังไม่ได้ผ่านการทำศัลยกรรมเสริมความงาม แต่ทุกรายมีความคิดที่จะทำศัลยกรรมเพื่อให้มีลักษณะทางร่างกายคล้ายคลึงกับเพศหญิงมากยิ่งขึ้นอีก หากแต่พวกเธอต่างมีข้อจำกัดทางด้านเศรษฐกิจ และหน้าที่การงาน อย่างไรก็ดี ศัลยกรรมเสริมความงามที่ไม่ได้มาตรฐานทั้งจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ แพทย์ผู้ไม่เชี่ยวชาญ และผู้ที่ไม่ใช่แพทย์ย่อมก่อให้เกิดผลข้างเคียงได้ ซึ่งมีผลต่อการทำลายทั้งสุขภาพร่างกาย และจิตใจ เช่น เต้านมเน่า ปวดหลัง และใบหน้าเสียรูป เป็นต้น

สาวประเภทสอง 5 ใน 15 ราย ตี๋มสุราอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง ในขณะที่อีก รายหนึ่งต้องตี๋มสุราทุกวัน เนื่องจากเธอทำงานกลางคืน และสุราเป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน ซึ่งไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้เลย นอกจากนี้ 2 ใน 15 ราย สูบบุหรี่เฉพาะเมื่อเวลาเที่ยว กลางคืน ในขณะที่อีกรายหนึ่งติดบุหรี่ตั้งแต่สมัยเรียน และเลิกไม่ได้ ยิ่งไปกว่านั้น จาก การศึกษาไม่พบว่ามีสาวประเภทสองคนใดเกี่ยวข้องกับสารเสพติดประเภทต่าง ๆ รวมทั้งยา นอนหลับ หรือยาากล่อมประสาท

สำหรับเรื่องความรู้สึกที่มีต่อการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ พบว่า สาวประเภทสองที่ได้รับการ ผ่าตัดเปลี่ยนเพศ 14 ใน 15 ราย รู้สึก “สุขใจ” ที่ได้เปลี่ยนเพศโดยกำเนิดของตนมาสู่ เพศที่ตนเองต้องการจะเป็น นั่นคือ มีความสุข และสมความปรารถนาที่ได้เปลี่ยนร่าง “ชาย” ให้เป็นร่าง “หญิง” แม้ว่า 1 ใน 14 ราย จะรู้สึกไม่พึงพอใจในผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศใน เรื่องของลักษณะภายนอก และการทำหน้าที่ของอวัยวะเพศใหม่ก็ตาม

โดยมีเพียงรายเดียวเท่านั้น ที่รู้สึก “เสียใจ” ภายหลังจากผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เนื่อง ด้วยสาเหตุ 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก คือ ความไม่พึงพอใจในผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ทั้งลักษณะภายนอก และการทำหน้าที่ของอวัยวะเพศ ประการต่อมา คือ ความสัมพันธ์ใน ครอบครัวต้นกำเนิดที่แย่ง และประการสุดท้าย คือ การไม่ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิต แบบผู้หญิงในสังคม

อย่างไรก็ดี การผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงในปัจจุบันยังคงไม่สามารถ สร้างกลไกการสืบพันธุ์แบบเพศหญิงให้แก่บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง ได้ เนื่องจากเทคโนโลยีทางการแพทย์ในปัจจุบันยังไม่สามารถสร้างอวัยวะสืบพันธุ์ภายในของ เพศหญิง ซึ่งได้แก่ รังไข่ และมดลูกให้แก่บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง นั้นหมายถึง ความสามารถในการตั้งครรภ์ และให้กำเนิดบุตรจึงเป็นไปได้

สุขภาพทางเพศ

สาวประเภทสอง 11 ใน 15 ราย มีอวัยวะเพศเทียมที่ได้รับการผ่าตัดจาก ศัลยแพทย์ประกอบด้วยแคมนอก คลิตอริส และช่องคลอดเท่านั้น แต่ไม่มีแคมใน ซึ่ง 2 ใน 11 รายเท่านั้นที่รู้สึกพึงพอใจในอวัยวะเพศใหม่ โดยเธอทั้งสองให้เหตุผลว่า เพียงเท่านี้ก็รู้สึก ว่า “ประสบความสำเร็จ” ในการเป็นผู้หญิงแล้ว ในขณะที่สาวประเภทสองจำนวน 4 ใน 15 รายนั้นมืองค์ประกอบของอวัยวะเพศครบ กล่าวคือ อวัยวะเพศประกอบด้วยแคมนอก แคมใน คลิตอริส และช่องคลอด ซึ่งครึ่งหนึ่งเท่านั้นที่รู้สึกพึงพอใจในอวัยวะเพศใหม่

เรื่องการดูแลรักษาอวัยวะเพศ พบว่า สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยน เพศทุกรายมีความรู้ความเข้าใจ และเอาใจใส่การทำความสะอาดช่องคลอดอย่างดี แต่ในเรื่อง ของการขยายช่องคลอด พบว่า 3 ใน 15 รายนั้น มีช่องคลอดสั้นลง เพราะขาดความรู้

ความเข้าใจ และการขาดความเอาใจใส่ที่ดีในเรื่องของการขยายช่องคลอด ซึ่งมักเกิดกับบุคคลที่ไม่ได้มีเพศสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ หรือไม่ได้มีเพศสัมพันธ์ติดต่อกันเป็นเวลานานกว่า 2 ปี ส่วนในเรื่องการบีบสวาระจะมีเพียง 2 ใน 15 รายเท่านั้น ซึ่งบีบสวาระไม่ปกติ คือ มีทิศทางของบีบสวาระเฉียงไปด้านข้าง และพุ่งไปข้างหน้า

สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำนวน 5 ใน 15 ราย ลงความเห็นว่ายากภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศความต้องการทางเพศของพวกเธอลดลง กล่าวคือไม่ค่อยมีความต้องการทางเพศ และอารมณ์ทางเพศไม่รุนแรงเหมือนก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ (sexual desire) ซึ่งจะเห็นได้ชัดเมื่อมีความสุขสุดยอดทางเพศ อีกทั้งการกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ (sexual arousal) นั้นต้องอาศัยการกระตุ้นที่ยาวนานขึ้น และต้องอาศัยการสัมผัส กอด จูบให้มากขึ้น ซึ่งต่างจากก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่เพียงแค่เห็นสิ่งเร้าทางเพศ เช่น รูปเปลือย หรือสื่อลามกต่าง ๆ ก็สามารถทำให้เธอมีอารมณ์ทางเพศได้แล้ว

สำหรับเรื่องของความสุขสุดยอดทางเพศ พบว่า สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำนวน 13 รายนั้นมีประสบการณ์ทางเพศทางช่องคลอดใหม่ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำนวน 3 ใน 13 รายสามารถมีความสุขสุดยอดทางเพศทุกครั้งจากการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่ ในขณะที่ 3 ใน 13 รายนั้น ไม่เคยประสบกับความสุขสุดยอดทางเพศจากการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่ ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ส่วน 7 ใน 13 รายนั้นมีความสุขสุดยอดทางเพศบางครั้ง ซึ่งอย่างไรก็ตาม สาวประเภทสองทุกรายเห็นตรงกันว่า ความสุขสุดยอดทางเพศนั้น ไม่ได้มีความสำคัญต่อชีวิตทางเพศของพวกเธอแต่อย่างใด

สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจะมีการใช้ช่องคลอดใหม่หลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศครั้งแรกประมาณ 2 เดือนหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยมีจุดประสงค์เพื่อทดสอบประสิทธิภาพการทำหน้าที่ทางเพศของช่องคลอดใหม่ แต่ 2 ใน 15 รายนั้น ยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

อย่างไรก็ดี พฤติกรรมเสี่ยงต่อการทำลายสุขภาพทางเพศของสาวประเภทสอง ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ คือ การมีคู่นอนหลายคนในเวลาเดียวกัน และการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัย เพราะมีเพียง 8 ใน 14 รายที่เคยมีประสบการณ์ในเรื่องเพศสัมพันธ์ ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเมื่อมีเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่ และเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก แต่ไม่ได้ใช้เมื่อมีเพศสัมพันธ์ทางปาก เนื่องจากคิดว่าการมีเพศสัมพันธ์ทางเพศไม่ทำให้ติดต่อกับทางเพศสัมพันธ์ได้

ชีวิตทางเพศ

ชีวิตทางเพศของสาวประเภทสองในงานวิจัยนี้มีความ “แตกต่าง” กันไปในแต่ละบุคคลเจกเช่นหญิงชายปกติทั่ว ๆ ไป และไม่ได้มีแต่พฤติกรรมทางเพศที่ “เลวร้าย” เพียงอย่างเดียวเหมือนกับที่สังคมได้สร้าง “มายาคติ” ทางเพศเอาไว้ เพราะจากการศึกษาชีวิตทางเพศของสาวประเภทสองภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศพบว่า สาวประเภทสองเพียงกลุ่มหนึ่ง (5 ใน 14 ราย) ที่มีคู่นอนหลายคนในช่วงเวลาเดียวกัน และประพฤติกปฏิบัติตนเช่นนี้อย่างสม่ำเสมอเรื่อยมาหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งการหาคู่นั้น โดยส่วนใหญ่เกิดในสถานที่ท่องเที่ยวยามราตรี หรือที่พวกเธอเรียกว่า ที่เที่ยว หรือที่เที่ยวกกลางคืน ยิ่งไปกว่านั้นความสัมพันธ์ทางเพศเป็นไปในลักษณะของความสัมพันธ์แบบชั่วข้ามคืน (one night stand) คือ การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างกันในคืนที่พบปะกันแล้วก็จบกันไป

ส่วนการมีคู่นอนหลายคนเพียงบางช่วงของชีวิตภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้เช่นกัน เพราะ 6 ใน 14 รายเคยมีพฤติกรรมเช่นนี้ ซึ่งเหตุผลของการมีพฤติกรรมของการมีคู่นอนมากกว่า 1 คน หรือคู่นอนหลายคนในเวลาเดียวกัน ได้แก่ เปื่อหน่วยชีวิตทำให้มีโอกาสเที่ยวกกลางคืน จึงมีโอกาสในการหาคู่นอนได้ง่าย หรือช่วงหลังผ่าตัดเปลี่ยนใหม่ ๆ สาวประเภทสองส่วนใหญ่จะเที่ยวกกลางคืนเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของอวัยวะเพศใหม่ เป็นต้น ในขณะที่สาวประเภทสองอีกส่วนหนึ่ง (3 ใน 14 ราย) มีคู่ที่ละคน คือ มีคู่อีกเป็นราย ๆ ไป ไม่มีคู่หลายคนในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ บทสรุปที่กล่าวไว้ไม่นับรวมรายหนึ่งซึ่งไม่เคยมีประสบการณ์ทางเพศทั้งก่อน และหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

ดังนั้น พฤติกรรมทางเพศของสาวประเภทสองในเรื่องเพศสัมพันธ์ สามารถจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน ได้แก่ มีคู่นอนหลายคนในเวลาเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ มีคู่นอนหลายคนในเวลาเดียวกันเป็นบางช่วงเวลา และมีคู่นอนทีละคนไป ซึ่งจะมีเพียงรายเดียวเท่านั้นที่ยังไม่เคยมีคู่นอนไม่ว่าจะเป็นก่อน หรือหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

เป็นที่น่าสังเกตว่า ความสัมพันธ์ทางเพศของสาวประเภทสองพบว่า มีการเปลี่ยนคู่ออนข้างบ่อย และระยะเวลาของความสัมพันธ์โดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 6 เดือน – 1 ปีเท่านั้นที่เป็นเช่นนี้ เพราะพวกเธอเป็นเพศที่สังคมไม่ได้ระบุไว้ จึงมีลักษณะที่ไม่สามารถรับรองได้ทั้งทางพฤตินัย และนิตินัยจากทั้งจารีต และกฎหมาย ดังนั้น ความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างเธอกับฝ่ายชายจึงไม่สามารถเดินทางไปสู่การยอมรับทางครอบครัว และสังคมในบริบทของสังคมปัจจุบันได้ ส่งผลให้พวกเธอหลายคนต้องถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศ และตกเป็นเครื่องมือทางเพศของผู้ชาย ซึ่งจะเห็นว่าหลายคนอีกเช่นกันก็ไม่ได้ยินดียินร้ายกับเรื่องดังกล่าว และในอีกส่วนหนึ่งก็ยอมรับสภาพความเป็นจริงนั้น เพราะพวกเธอรับรู้ถึงสถานภาพทางเพศที่สังคมให้คุณค่าว่าต่ำกว่าเพศหญิงและชาย นำไปสู่ความเข้าใจเรื่องสิทธิในความสัมพันธ์ทางเพศ

ของพวกเขาว่า มีสิทธิเป็นเพียง “ของเล่น” ชั่วครั้งชั่วคราว หรือไม่ก็เป็นในลักษณะ “ลักกินขโมยกิน” เท่านั้น

นอกจากนั้นแล้ว ในรายที่เคยมีคู่อีกก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เมื่อภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วก็มิได้ส่งผลพวกเธอมี “ช่วงเวลา” ของความสัมพันธ์ที่ยาวนานขึ้นแต่อย่างใด ดังนั้น การผ่าตัดเปลี่ยนเพศจึงไม่สามารถแก้ปัญหาในเรื่องของการมีความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่ยั่งยืนระหว่างผู้ชายกับสาวประเภทสองได้

ชีวิตครอบครัว

สาวประเภทสองที่ครอบครัวของเธอทุกคนได้รู้ว่าเธอได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นที่เรียบร้อยแล้วมีจำนวน 9 ใน 15 ราย โดยมีเพียง 4 ใน 9 รายเท่านั้นที่สมาชิกทั้งหมดในครอบครัวทราบก่อนเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ครอบครัวของพวกเธอทั้ง 4 คน ตั้งแต่ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศเรื่อยมา ครอบครัวมีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดี พ่อแม่ และสมาชิกในครอบครัว “รับได้” คือ เข้าใจ และยอมรับในภาวะไม่สอดคล้องทางเพศที่ลูกชาย พี่ชาย หรือน้องชายของพวกเขาต้องประสบ ที่สำคัญ พ่อ หรือแม่คนใดคนหนึ่งอยู่ในฐานะผู้สนับสนุนให้ลูกเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเข้าสู่การผ่าตัดเปลี่ยนเพศของลูกชาย

ส่วนสาวประเภทสองจำนวน 5 ใน 9 รายตัดสินใจเปิดเผยให้สมาชิกในครอบครัวทุกคนรับรู้การเปลี่ยนแปลงอวัยวะเพศจากชายไปเป็นหญิงหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศผ่านพ้นไปแล้วในเวลาที่แตกต่างกันไป ซึ่ง 2 ใน 5 รายมองว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับครอบครัวได้ เพราะว่าความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับครอบครัวที่ไม่ใคร่จะดีเกิดจาก “พฤติกรรม” ที่ครอบครัวเรียกว่า “เบี่ยงเบน” โดยเป็นพฤติกรรมการแสดงออก และบทบาททางเพศแบบหญิงในร่างกายของชาย ซึ่งครอบครัวโดยเฉพาะพ่อแม่ไม่ยอมรับ และต่อต้านพฤติกรรมเช่นนี้มาโดยตลอดตั้งแต่ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แม้ว่าเธอจะได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ครอบครัวก็ยังคงไม่ยอมรับ และต่อต้านพฤติกรรมหญิงในร่างกายอยู่เช่นเดิม

ในขณะที่มีเพียงรายเดียวเท่านั้น ภายหลังครอบครัวรับรู้เธอได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเธอกับครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ “ดีขึ้น” เนื่องจาก ครอบครัวใช้คำพูดกับเธอดีขึ้น และแสดงออกถึงความห่วงใยที่มากขึ้น

ส่วนอีก 2 รายที่เหลือบอกว่า เมื่อครอบครัวรับรู้เธอได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างเธอและครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ “แย่ลง” โดยเฉพาะพ่อแม่ที่มีท่าทีสิ้นหวังท้อแท้ รับไม่ได้ และยังคงใช้วาจาเฉียดเฉือนจิตใจ ยิ่งไป

กว่านั้น บรรยากาศภายในครอบครัวมีลักษณะอึมครึม และสมาชิกในครอบครัวยังแสดงท่าที ละอายกับความผิดเพี้ยนของเธอ

สาวประเภทสองจำนวน 3 ใน 15 ราย ตัดสินใจเปิดเผยให้สมาชิกบางคนใน ครอบครัวรับรู้ว่าเขาได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับครอบครัว โดยเฉพาะสมาชิกในครอบครัวที่ได้รับรู้เรื่องราวของเธอนั้นยังคง “ไม่เปลี่ยนแปลง” เนื่องจาก บุคคลที่เธอเลือกที่จะบอกให้พวกเขาทราบถึงการเปลี่ยนแปลงเพศสรีระจากชายเป็นหญิงนั้น เป็นบุคคลที่เธอสนิทสนมที่สุดในครอบครัว และไว้วางใจมากที่สุด ซึ่งยังคงมีการปฏิบัติใน “แง่ บวก” ต่อเธออย่างปกติ และสมาชิกในครอบครัวรายอื่นที่ยังไม่ทราบก็ยังคงมีการปฏิบัติใน “แง่ ลบ” ต่อเธออย่างปกติเช่นกัน

ในรายที่ไม่มีสมาชิกคนใดในครอบครัวทราบเลยจำนวน 3 ใน 15 ราย ให้ เหตุผลว่า ตั้งแต่ไหนแต่ไรครอบครัวไม่เคยต้องการ และไม่เคยสนับสนุนให้เธอมีพฤติกรรม หญิงในร่างชายอยู่แล้ว ดังนั้น พวกเขาจึงมองไม่เห็น “ประโยชน์” ของการบอกกล่าวให้สมาชิก ในครอบครัวแม้แต่คนเดียวรับรู้ว่าเขาได้มีร่างกายเป็นหญิง ซึ่งเป็นสิ่งที่ครอบครัว “ปฏิเสธ” ตลอดมา กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ “บอก” หรือ “ไม่บอก” คงไม่มีอะไรต่างจากที่เป็นอยู่ และบางที่ อาจทำให้สถานการณ์ที่ไม่ใคร่จะดีในปัจจุบันเลวร้ายลงไปอีกก็เป็นได้

จากที่กล่าวมาทั้งหมด เป็นที่น่าสังเกตว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสาวประเภทสอง ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศกับครอบครัวของพวกเขาหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จะดีหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับครอบครัวก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศด้วย กล่าวคือ ใน รายที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวดีตั้งแต่ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ (5 ใน 15) ส่วนใหญ่ (4 ใน 5) จะปรึกษากับสมาชิกในครอบครัวว่าต้องการจะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศก่อนการผ่าตัด เปลี่ยนเพศจะเริ่มขึ้น ทำให้ได้รับแรงสนับสนุนทางด้านต่าง ๆ จากครอบครัวทั้งก่อน และหลัง การผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จะมีแต่เพียงรายเดียว (1 ใน 5) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับครอบครัวดี แต่ ตัดสินใจไม่บอกก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เนื่องจากกลัวว่าจะทำให้แม่เสียใจ แต่ในรายที่บอก ภายหลัง (7 ใน 15) หรือไม่บอก (3 ใน 15) ให้ครอบครัวทราบว่าได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แล้ว มักเกิดในรายที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวไม่ดี ซึ่งมีสาเหตุจากการที่ครอบครัวไม่เข้าใจ และไม่ยอมรับในความไม่สอดคล้องทางเพศของเธอตั้งแต่เริ่มต้น ดังนั้น ความสัมพันธ์หลังการ ผ่าตัดเปลี่ยนเพศจึงดำเนินไปใน 3 ลักษณะ คือ ไม่เปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่แย่ ลง และเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น

ชีวิตทางสังคม

การดำเนินชีวิตภายใต้สังคมที่ไม่เปิดรับ “ความแตกต่าง” หรือ “ความหลากหลาย” ทางเพศ บุคคลที่มีวิถีชีวิตแตกต่างจำเป็นต้องถูก “เขี่ย” ให้ไปอยู่ชายขอบของสังคม ส่งผลให้ถูกเลือกปฏิบัติ (discriminate) จากทั้งจารีต และกฎหมาย สิ่งเหล่านี้เองได้สร้างความกดดันให้แก่ผู้ที่ถูกกดทับด้วยความคับแคบทางเพศ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นบุคคลที่ถูกบดบังจากม่านแห่งอคติ ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่มักมองข้ามในสิ่งที่พวกเขาต้องเผชิญ

บุคคลที่สังคมขนานนามว่า “หญิงในร่างชาย” นั้น แม้ว่าเธอจะได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศสรีระจากชายเป็นหญิง คือ มีอวัยวะเพศ และลักษณะภายนอกทางเพศคล้ายคลึงหรือแม้กระทั่งเหมือนกับผู้หญิง รวมทั้งเธอเหล่านี้ยังดำรงชีวิตแบบผู้หญิง แต่ สถานภาพภายใต้กฎหมายของแผ่นดินไทย พวกเธอยังคงมีสถานภาพทางเพศเป็น “ชาย” นั้นหมายถึงชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิงยังคงมีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายของชายไทยทุกประการ ผลพวงของปรากฏการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการเลือกปฏิบัติตามกฎหมายต่อสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ อาทิ การไม่สามารถแก้ไขเพศในเอกสารเกี่ยวกับตนเองได้ เช่น บัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนบ้าน สูติบัตร หนังสือเดินทาง ฯลฯ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายอาญา กฎหมายครอบครัว พระราชบัญญัติการคัดเลือกทหาร เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้กลายเป็นอุปสรรคใหญ่ในการดำเนินชีวิตของเธอ

ในประเด็นเรื่องการแก้ไข “คำนำหน้านาม” ให้แก่ชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิง สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำนวน 10 ราย คิดว่า พวกเธอมีศักดิ์ และสิทธิ์โดยชอบธรรมที่จะใช้คำนำหน้านามเช่นเดียวกับผู้หญิงทุกประการ เนื่องจากเพศทางพฤตินัย และนิตินัยควรเดินควบคู่กันไป เพราะการที่บุคคลหนึ่งมีเพศทางร่างกายที่ได้รับการปรับเปลี่ยนในภายหลัง ไม่ตรงกับเพศที่ได้มาแต่กำเนิดซึ่งระบุไว้ในกฎหมายนั้นเป็นปัญหาในการดำเนินชีวิตส่วนตัว และชีวิตทางสังคมของบุคคลอย่างยิ่ง ดังนั้น คำนำหน้านามเป็นปัญหาที่กฎหมายบ้านเมืองควรหยิบยกขึ้นมาพูด และควรแก้ไขให้เพศทางร่างกายปัจจุบันและเพศทางกฎหมายนั้นสอดคล้องกัน

ในขณะที่สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจำนวน 5 ใน 15 ราย มองไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องการแก้ไขคำนำหน้านามจากชายเป็นหญิง โดย 4 ใน 5 ราย มองว่า สถานภาพของกะเทยที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นเป็นเรื่องที่ “ห่างไกล” จากความเป็นจริง เพราะแม้ว่าคำนำหน้านามจะสามารถแก้ไขให้เป็นเช่นเดียวกับเพศหญิง แต่มีข้อสังเกตด้วยกัน 2 ประการ ได้แก่ ประการแรก คือ รู้ตัวเองดีว่าเป็นชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิง ไม่สามารถทำหน้าที่ของหญิงได้อย่างสมบูรณ์ เช่น ไม่มีความสามารถในการตั้งครรภ์ หรือให้กำเนิดบุตร เป็นต้น และประการที่สอง คือ แม้ว่าจะสามารถแก้ไขให้มีคำนำหน้าชื่อเช่นเดียวกับผู้หญิงทั่วไป แต่ทัศนคติของสังคมที่มีต่อกะเทยยังคงเป็นไปในแง่ลบ

ในขณะที่อีกรายหนึ่งมองว่า คำนำหน้านามไม่ได้เป็นปัญหา หรืออุปสรรคในการดำรงชีวิตของเธอแต่อย่างใด เพราะแม้ว่าจะมีคำนำหน้าเป็นนาย แต่ก็สามารถใช้ชีวิตแบบผู้หญิงปกติได้ทุกประการ ดังนั้น การเรียกร้องให้แก้ไขคำนำหน้านามสำหรับชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิงจึงไม่มีความจำเป็น และในอนาคตหากสังคมยอมรับกะเทยมากขึ้น อาจจะมีการตระหนักถึงการแก้ไขคำนำหน้านามจากคนในสังคมเองก็เป็นได้

อย่างไรก็ดี การดำเนินชีวิตในสังคมนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับกฎหมายเพียงอย่างเดียว หากแต่เกี่ยวข้องกับจารีตประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของผู้คนในสังคม การดำเนินชีวิตในสังคมของบรรดาสาวประเภทสองหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ พวกเธอยังคงไม่สามารถก้าวผ่านจารีตประเพณี ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติในเรื่องเพศของผู้คนในสังคมที่มีต่อพวกเธอ เช่น กะเทยมีความวิปริตทางเพศ เป็นพวกจิตไม่ปกติ หรือเป็นพวกเพศพิศดาร เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือน “ม่านอคติ” ที่ทำให้พวกเธอไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม และถูกปฏิบัติต่อในลักษณะที่ลดทอนศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์

นอกจากนั้นแล้ว สาวประเภทสอง 9 ใน 15 รายมีความเห็นว่า สังคมควรยอมรับ มองเห็นคุณค่าและความสามารถ รวมทั้งเปิดโอกาสทางสังคมให้กับพวกเธอบ้าง ตรงกันข้ามกับ 3 ใน 15 รายที่เห็นว่า สังคมไม่จำเป็นต้องหยิบยื่นโอกาสมากมายให้เธอ เพียงแต่สังคมควรให้โอกาสแก่พวกเธอเหมือนกับที่ให้หญิงชายทั่วไป รวมทั้งเลิกกีดกันทางเพศกับพวกเธอ ในขณะที่ 2 ใน 15 รายมองว่า การยอมรับ และการเปิดโอกาสทางสังคมนั้นเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ตรงกันข้ามกับอีกรายหนึ่ง ซึ่งมองว่า ในอนาคตสังคมอาจยอมรับสาวประเภทสองมากกว่าปัจจุบัน และเมื่อนั้นการเปิดโอกาสให้กับสาวประเภทสองจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน

ชีวิตการทำงาน

แม้ว่าบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเพื่อแก้ไขให้เพศทางร่างกายสอดคล้องกับเพศทางจิตใจ แต่ไม่อาจช่วยในการเปลี่ยนแปลงชีวิตการทำงานของพวกเธอได้เลย เพราะสภาพตามกฎหมายของพวกเธอยังคงเป็นผู้ชาย ในขณะที่เธอเหล่านั้นดำเนินชีวิตในสถานที่ทำงานตามครรลองของผู้หญิง ซึ่งการสมัครงาน และการทำงานในองค์กรนั้น หนีไม่พ้นที่จะต้องเกี่ยวข้องกับความเป็นเพศของพวกเธอ

ความไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางเอกสารกับเพศสรีระซึ่งได้รับการเปลี่ยนแปลงผ่านการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ทำให้บุคคลผู้นั้นต้องเผชิญกับข้อจำกัด และอุปสรรคในชีวิตการทำงานมากมาย ไม่ว่าจะเป็นทำงานในองค์กรภาครัฐ หรือเอกชน

จากการศึกษาพบว่า ชีวิตการทำงานของสาวประเภทสองภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่รับราชการนั้นมีข้อจำกัดในเรื่องการประพฤติปฏิบัติตัวมากกว่าสาวประเภทสองที่ทำงานในองค์กรเอกชน จะเห็นได้ชัดในเรื่องของการแต่งกาย เพราะการแต่งกายผิดเพศใน

สถานที่ราชการนั้นเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ ในขณะที่องค์กรเอกชนนั้นไม่ได้มีกฎระเบียบที่เคร่งครัดเกี่ยวกับเรื่องการแต่งกาย

อย่างไรก็ดี การเลือกปฏิบัติทางเพศทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ เช่น การมีคำสั่งโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง หรือค่าตอบแทน เป็นต้น และรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ เช่น การชู้ชิบนิินทา หรือการกล่าวร้าย เป็นต้น ยังคง “มีอยู่” และ “แทรกซึม” อยู่ในทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ หรือเอกชน ซึ่งจะมีความ “แยบยล” แตกต่างกันไปในแต่ละองค์กร

สาวประเภทสองจำนวน 4 ใน 15 ราย เลือกที่จะประกอบกิจการส่วนตัว หรือช่วยทางบ้านดำเนินธุรกิจ เนื่องจาก 3 ใน 4 รายมองว่า การเลือกปฏิบัติทางเพศยังคงมีอยู่ในทุกระบบ เธอจึงไม่หวังที่จะทำงานในระบบ และอีกหนึ่งรายนั้นไม่สามารถ “อดทน” กับภาวะเลือกปฏิบัติทางเพศในที่ทำงานได้ นอกจากนั้นแล้ว สาวประเภทสองอีกจำนวน 11 ใน 15 ราย ยังคงอดทนกับการทำงานในระบบขององค์กรทั้งของภาครัฐ และเอกชน โดยคาดหวังจะได้ “ครอบครอง” การยอมรับจากสังคม และทำความเข้าใจกับสังคมว่า พวกเขาไม่ได้มีแค่ความสามารถในการเต้นคานาเร่ต์ หรือแต่งหน้าทำผมเท่านั้น ซึ่งจนถึงทุกวันนี้ พวกเขาทราบดีว่าเป็นเรื่อง “ยาก” ที่จะทำความเข้าใจ และได้รับการยอมรับจากสังคม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

สำหรับการอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยจะอภิปรายในแต่ละประเด็นที่ศึกษา ดังนี้

สุขภาพทั่วไป

โรคไมเกรน และโรคซึมเศร้าก็เป็นโรคประจำตัวที่พบในกลุ่มตัวอย่าง โดยรายหนึ่งเป็นโรคไมเกรน เนื่องจากความเครียดจากการทำงานที่ต้องแข่งขันกับเพื่อนร่วมงานชายจริงหญิงแท้ในการสร้างผลงาน ในขณะที่อีกรายหนึ่งเป็นโรคไมเกรน และโรคซึมเศร้าวัยคู่กัน เนื่องจากความรักที่ไม่สมหวัง และรู้สึกว่าจะไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม ส่วนอีกรายหนึ่งเป็นผู้ติดเชื้อเอช ไอ วี เนื่องจากมีพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงโดยปราศจากการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ตลอดระยะเวลา 4 ปีภายหลังจากผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ซึ่งจะได้ชี้แจงว่าสุขภาพได้รับผลกระทบจากการดำเนินชีวิตในส่วนอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น ชีวิตทางเพศ ชีวิตครอบครัว ชีวิตการทำงาน และชีวิตทางสังคม

สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ 2 รายเป็นโรคอ้วนภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ (แจนมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นจาก 56 กิโลกรัม เป็น 90 กิโลกรัม ส่วนบีมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้นจาก 64 กิโลกรัม เป็น 102 กิโลกรัม) โดยเธอทั้งสองสันนิษฐานด้วยตนเองว่า น้ำหนักตัวที่เพิ่มมากขึ้นนั้นมาจากการใช้ฮอร์โมนทดแทน เนื่องจากได้ยินได้ฟังมาจากเพื่อน และเพื่อนรุ่นพี่ว่าการใช้ฮอร์โมนทดแทนนั้นมีผลทำให้น้ำหนักตัวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในความจริงแล้ว น้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นอาจมีปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย และการควบคุมน้ำหนัก ฯลฯ อาจไม่ได้เกี่ยวกับการใช้ฮอร์โมนทดแทนโดยตรง ซึ่งเธอทั้งสองยังหยุดใช้ฮอร์โมนทดแทนเองโดยไม่ปรึกษาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ สิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า พวกเขาขาดการดูแลเอาใจใส่สุขภาพ รวมทั้งไม่ได้รับความรู้ และคำแนะนำที่ถูกต้องจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ แต่จะได้รับคำแนะนำจากเพื่อนสาวประเภทสอง หรือรุ่นพี่สาวประเภทสองแทน ซึ่งอาจไม่ถูกต้องตามหลักทางการแพทย์ เพราะคำแนะนำต่าง ๆ นั้นเป็นความเชื่อเฉพาะกลุ่ม และประสบการณ์ส่วนบุคคลเสียส่วนใหญ่

สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ 2 รายที่ตรวจพบว่าเป็นโรคกระดูกพรุนภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งแพทย์ตรวจพบความหนาแน่นของกระดูกลดลงกว่าความหนาแน่นกระดูกปกติที่สูงที่สุดมากกว่า 2.5 เท่าของค่าแปรปรวน แต่แพทย์มิได้ระบุถึงสาเหตุของโรคกระดูกพรุน จึงทำให้ไม่สามารถทราบถึงสาเหตุของการเกิดภาวะกระดูกพรุนในบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศซึ่งใช้ฮอร์โมนทดแทนได้ ซึ่งอย่างไรก็ดี เรื่องฮอร์โมนทดแทนภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นเรื่องที่บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่อาจมองข้ามได้ เพราะฮอร์โมนทดแทนเป็นสิ่งที่จะต้องใช้ตลอดชีวิต จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรึกษาแพทย์ระบบต่อมไร้ท่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อที่จะได้ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

และในเรื่องของศัลยกรรมเสริมความงาม สาวประเภทสอง 11 ใน 15 ราย ผ่านการทำศัลยกรรมเสริมความงาม เนื่องจากต้องการเปลี่ยนแปลงให้ลักษณะทางเพศภายนอกคล้ายคลึงกับผู้หญิงมากที่สุด ซึ่งการทำศัลยกรรมย่อมมีผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์ตามมา และกระทบต่อสุขภาพของพวกเธออย่างมาก เช่น เต้านมเน่า ปวดหลัง และใบหน้าเสียรูป เป็นต้น

นอกจากนั้นแล้ว จากการศึกษา พบว่า สาวประเภทสองทุกรายรู้สึกพึงพอใจที่ได้กำจัดอวัยวะเพศเดิม และมีอวัยวะเพศใหม่อย่างที่ตนเองต้องการจะเป็น กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า บุคคลที่เคยมีความต้องการเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงนั้น สามารถมีความสอดคล้องระหว่างเพศทางร่างกาย และเพศทางจิตใจได้ คือ การผ่าตัดเปลี่ยนเพศสามารถรักษาความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศในบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศได้ ซึ่งเป็นไปตามหลักทางการแพทย์ที่เชื่อว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดในการรักษาอาการความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศในบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ

เรื่องความรู้สึกที่มีต่อการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ การศึกษาของ Cohen – Kettenis and Goozen Stephanie (1997) และ Smith, Goozen Stephanie, and Cohen – Kettenis (2001) กล่าวว่า ไม่มีรายใดเลยที่รู้สึกเสียใจกับชีวิตภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในงานวิจัยนั้นได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศในช่วงวัยรุ่น ซึ่งทำให้การปรับตัวทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมเป็นไปได้ดี ยิ่งไปกว่านั้น ประเทศที่ทำการศึกษา คือ ประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งสภาพสังคมค่อนข้างเปิดกว้างในเรื่องความหลากหลายทางเพศ และมีกฎหมาย เช่น ผู้ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศในกรณีของการรักษาความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศสามารถแก้ไขเพศในสูติบัตรได้ จึงส่งผลให้สามารถแต่งงานอย่างถูกต้องตามกฎหมายได้ เป็นต้น รวมทั้งยังมีองค์กรของรัฐที่ให้ความช่วยเหลือสำหรับบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ อาจเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ไม่มีใครในงานวิจัยดังกล่าวรู้สึกเสียใจหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

ในขณะที่ Lawrence (2003) กล่าวว่า ไม่มีใครเลยที่เสียใจหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จะมีก็แต่บางคน que แสดงออกถึงความเสียใจเป็นครั้งคราว ซึ่งความไม่พึงพอใจหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นเป็นความเกี่ยวข้องกับความไม่พึงพอใจกับลักษณะภายนอก และการใช้งานของอวัยวะเพศใหม่ ซึ่งในงานวิจัยนี้ Lawrence ไม่ได้อธิบายในกรณีของบางรายที่แสดงออกถึงความเสียใจเป็นครั้งคราวว่าเป็นอย่างไร อาจเป็นเพราะใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างถูกจำกัดด้วยข้อคำถาม ทำให้ไม่สามารถอภิปรายถึงรายละเอียดเหล่านี้ได้ รวมทั้งแบบสอบถามของการศึกษาดังกล่าวนั้นไม่ครอบคลุมในบริบทของครอบครัว สังคม และการทำงาน ทำให้ยากที่จะเปรียบเทียบกับผลการศึกษาในครั้งนี้

เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาที่พบกับผลการศึกษาของงานวิจัยข้างต้นพบว่า มีความไม่สอดคล้องอยู่บ้าง เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า มีรายหนึ่งรู้สึกเสียใจกับชีวิตภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เนื่องด้วยสาเหตุ 3 ประการ ได้แก่ ประการแรก คือ ความไม่พึงพอใจในผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ทั้งลักษณะภายนอก และการทำหน้าที่ของอวัยวะเพศ ประการต่อมา คือ ความสัมพันธ์ในครอบครัวต้นกำเนิดที่แย่ง และประการสุดท้าย คือ การไม่ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตแบบผู้หญิงในสังคม ยิ่งไปกว่านั้น รายที่รู้สึกเสียใจภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นเป็นผู้ติดเชื้อเอช ไอ วี ซึ่งภาวะของความเจ็บป่วยนี้เอง อาจจะเป็นเครื่องมือตอกย้ำความผิดหวังให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น ทำให้รู้สึกล้มเหลวในการดำเนินชีวิตแบบเพศตรงข้าม และส่งผลให้รู้สึกเสียใจหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

สุขภาพทางเพศ

จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า ความสวยงาม ความสมบูรณ์ และการทำหน้าที่ของอวัยวะเพศใหม่นั้น เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในอวัยวะเพศใหม่ ส่วนสาวประเภทสอง 11 ใน 15 ราย มีอวัยวะเพศเทียมที่ได้รับการผ่าตัดจากศัลยแพทย์ประกอบด้วยแคมนอก คลิตอริส และช่องคลอดเท่านั้น โดยที่ไม่มีแคมใน ทั้งนี้ก็เนื่องจาก เธอเหล่านั้นได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศโดยเทคนิคการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแบบเก่าที่ยังไม่สามารถสร้างให้อวัยวะเพศเทียมนั้นสมบูรณ์ภายในขั้นตอนเดียว

สำหรับเรื่องของการปัสสาวะ พบว่า มีเพียง 2 ใน 15 รายเท่านั้น ซึ่งปัสสาวะไม่ปกติ คือ มีทิศทางของปัสสาวะเฉียงไปด้านข้าง และพุ่งไปข้างหน้า ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ส่วนเรื่องการทำหน้าที่ทางเพศของอวัยวะเพศนั้นค่อนข้างดี จะมีก็แต่ประเด็นในเรื่องของความสุขสุดยอดทางเพศ มีเพียง 3 ใน 13 รายเท่านั้นที่สามารถประสบกับความสุขสุดยอดทางเพศทุกครั้งได้จากการมีเพศสัมพันธ์ ในขณะที่อีก 3 ใน 13 รายนั้นไม่สามารถประสบกับความสุขสุดยอดทางเพศจากการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดใหม่ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ส่วน 7 ใน 13 รายนั้นมีความสุขสุดยอดทางเพศบางครั้งคราว ซึ่งเรื่องของความสุขสุดยอดทางเพศนั้นอาจจะไม่ได้เกิดจากเทคนิคการผ่าตัดเพียงอย่างเดียว แต่เป็นผลจากเรื่องความต้องการ และอารมณ์ทางเพศด้วย เนื่องจากว่า ในรายที่ไม่เคยมีความสุขสุดยอดทางเพศนั้น มีความต้องการทางเพศลดลงภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลไกภายในร่างกายที่เกิดขึ้นจากระบบฮอร์โมนเพศ เพราะในชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิงจะอยู่ในภาวะของชายวัยทอง หรือภาวะขาดฮอร์โมนเพศ ส่งผลให้ความต้องการทางเพศลดลงจากก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ รวมถึงทำให้ในรายที่เคยมีประสบการณ์ความสุขสุดยอดทางเพศก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศรู้สึกว่าคุณสุขสุดยอดทางเพศนั้นไม่รุนแรงเหมือนเคย

การดูแลรักษาอวัยวะเพศ พบว่า สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศทุกรายมีความรู้ความเข้าใจ และเอาใจใส่การทำมาหากินสะอาดช่องคลอดอย่างดี แต่ในเรื่องของการขยายช่องคลอด พบว่า 3 ใน 15 รายนั้น มีช่องคลอดสั้นลง แสดงให้เห็นว่ายังขาดความเอาใจใส่ที่ดีในเรื่องของการขยายช่องคลอด

ยิ่งไปกว่านั้น จากการศึกษายังพบว่า 6 ใน 14 รายของกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เพราะพวกเธอมีคู่อหลายคนในเวลาเดียวกัน โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยไม่ว่าจะมีเพศสัมพันธ์ในรูปแบบใดก็ตาม และ 8 ใน 14 รายของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ทางปาก แสดงให้เห็นว่า พวกเธอไม่มีความรู้ความเข้าใจที่ดีพอในเรื่องการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ชีวิตทางเพศ

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ชัดเจนว่า สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นมีรูปแบบของชีวิตทางเพศที่หลากหลายเช่นเดียวกับหญิงชายทั่วไป และไม่ได้มีพฤติกรรมสำส่อนทางเพศทั้งหมดเหมือนอย่างที่คนทั่วไปเข้าใจกัน อย่างไรก็ตาม การใช้ชีวิตคู่ระหว่างชายกับสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศในสังคมไทยนั้นยังคงเป็นเรื่องมีความยากลำบากอยู่ไม่น้อย รวมทั้งการแต่งงานอย่างถูกกฎหมายระหว่างชายกับสาวประเภทสองนั้นเป็นไปได้ เนื่องจากสังคมวัฒนธรรม และกฎหมายไม่ให้การยอมรับสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วให้อยู่ในฐานะของเพศหญิง ยิ่งไปกว่านั้น ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศอาจจะช่วยในเรื่องของการหาคู่รักได้ง่ายขึ้น แต่ไม่ได้สามารถช่วยในเรื่องของระยะเวลาของความสัมพันธ์ทางเพศให้ยาวนานขึ้นได้ เพราะในรายที่เคยมีคู่อมาก่อน และหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ก็ยังคงมีระยะเวลาของความสัมพันธ์ไม่ยาวนานเช่นเดิม

สำหรับเรื่องพฤติกรรมทางเพศของสาวประเภทสองในเรื่องเพศสัมพันธ์ ส่วนใหญ่ของพวกเธอมีคู่อนอนมากกว่า 1 ราย แต่จะมีลักษณะต่างกัน คือ มีคู่อนอนหลายคนในเวลาเดียวกันอย่างสม่ำเสมอ มีคู่อนอนหลายคนในเวลาเดียวกันเป็นบางช่วงเวลา และมีคู่อนอนทีละคนไป ซึ่งจะมีเพียงรายเดียวเท่านั้นที่ยังไม่เคยมีคู่อนอนไม่ว่าจะเป็นก่อน หรือหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ แสดงให้เห็นว่าสาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้วมีพฤติกรรมทางเพศที่หลากหลายแตกต่างกันในแต่ละบุคคลเหมือนหญิงชายทั่วไป

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาที่ค้นพบในงานวิจัยนี้ จึงมีความแตกต่างจากผลการศึกษาของ Eldh, Berg, and Gustafsson (1997) ที่กล่าวว่า ร้อยละ 58 มีความสัมพันธ์ที่ราบรื่น และแต่งงานอย่างถูกกฎหมาย ส่วนร้อยละ 43.5 อยู่เป็นโสด โดยมีความสัมพันธ์ทางเพศแบบครั้งคราว หรือไม่ก็มีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยราบรื่น และ Tsoi (1993) กล่าวว่า หลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง ร้อยละ 32 สามารถแต่งงานอย่างถูกกฎหมาย และ

ทุกคนที่เข้าร่วมงานวิจัยรู้สึกพึงพอใจกับชีวิตทางเพศภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมากกว่า ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งการที่ผลการศึกษาดังกล่าวแตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะรูปแบบการศึกษา ของงานวิจัย 2 งานดังกล่าวข้างต้นนั้นเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ จึงทำให้มีวิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูล และมีวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัยที่แตกต่างจากการศึกษาของผู้วิจัย นอกจากนั้นแล้ว บริบททางสังคมของประเทศที่ทำการศึกษานั้นมีความแตกต่างกัน ค่อนข้างมาก จึงทำให้ผลการศึกษานั้นไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้

ชีวิตครอบครัว

สาวประเภทสองที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ 2 ใน 15 ราย มีความสัมพันธ์กับ ครอบครัวที่แย่ง และเธอทั้งสองแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกเสียใจในเรื่องครอบครัวภายหลังการ ผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ในขณะที่อีกหลายคนยังคงไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวภายหลังการ ผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จะมีเพียงรายเดียวเท่านั้นที่บอกว่า ความสัมพันธ์กับครอบครัวภายหลังการ ผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นดีขึ้น โดยสำหรับรายนี้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวก่อนการผ่าตัด เปลี่ยนเพศ แต่ตัดสินใจเปิดเผยให้สมาชิกในครอบครัวรับรู้ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว

Eldh, Berg, and Gustafsson (1997) กล่าวว่า ในรายที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับ ครอบครัวตั้งแต่ก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จะยังคงมีความสัมพันธ์ที่ดีภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยน เพศ รวมทั้งความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศกับครอบครัว และการ สนับสนุนจากครอบครัวมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

สอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสาวประเภทสองที่ได้รับการ การผ่าตัดเปลี่ยนเพศกับครอบครัวของพวกเขาหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จะดีหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับ ความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับครอบครัวก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ กล่าวคือ ในรายที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวดีตั้งแต่ก่อนผ่าตัดเปลี่ยนเพศ (5 ใน 15) ส่วนใหญ่ (4 ใน 5) จะ ปรึกษากับสมาชิกในครอบครัวว่าต้องการจะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศก่อนการผ่าตัดเปลี่ยน เพศจะเริ่มขึ้น ทำให้ได้รับแรงสนับสนุนทางด้านต่าง ๆ จากครอบครัวอย่างสม่ำเสมอทั้งก่อน และหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ รวมทั้งสมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในกระบวนการเข้าสู่การ ผ่าตัดเปลี่ยนเพศของเธอ ในทางตรงกันข้าม ในรายที่มีความสัมพันธ์กับครอบครัวไม่ดี ซึ่งมี สาเหตุจากการที่ครอบครัวไม่เข้าใจ และไม่ยอมรับในความไม่สอดคล้องทางเพศของเธอตั้งแต่ เริ่มต้นนั้น เมื่อครอบครัวรู้ว่าเธอได้เข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว ความสัมพันธ์กับ ครอบครัวนั้นยังคงไม่ดีเช่นเดิม ดังนั้น จึงไม่อาจยืนยันได้อย่างหนักแน่นว่า ความสัมพันธ์กับ ครอบครัวภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นจะเป็นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

ชีวิตทางสังคม

มายาคติทางเพศทำให้สังคมกีดกัน และตีเส้นแบ่งให้บุคคลที่มีเอกลักษณ์ทางเพศที่ผิดปกติดกไปอยู่ชายขอบ ทำให้พวกเขา รู้สึกว่าไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และต้องเผชิญกับภาวะบีบคั้น และกดดันหลากหลายประการด้วยกัน รวมไปถึงการถูกเลือกปฏิบัติจากสังคมส่วนรวม ซึ่งโดยเนื้อแท้ของปัญหาดังกล่าว บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศต้องการความเข้าใจ และการยอมรับจากสังคม เพื่อเปิดโอกาสให้พวกเขาได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง และใช้ศักยภาพนั้นในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ สภากงคมนตรีไทยในปัจจุบันนั้นแตกต่างจากหลายประเทศทั่วโลก ยกตัวอย่างเช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์ การดูแลรักษาทางการแพทย์ และพระราชบัญญัติเกี่ยวกับบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น ประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือบริษัทประกันภัยจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย ซึ่งภายหลังที่บุคคลได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศในเงื่อนไขของการรักษาความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศที่ได้รับการตรวจวินิจฉัยตามเกณฑ์มาตรฐานโดยมีผู้เชี่ยวชาญรับรองแล้ว กฎหมายอนุญาตให้บุคคลดังกล่าวสามารถแก้ไขเพศในสูติบัตร และเอกสารประจำตัวอื่น ๆ ให้สอดคล้องตามเพศทางร่างกายใหม่ รวมทั้งกฎหมายยังให้สิทธิแก่บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศในการแต่งงานแบบจดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งหมายรวมถึงกฎหมายมรดก และกฎหมายครอบครัว ยิ่งไปกว่านั้น แม้ว่าสังคมยังคงมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ แต่รัฐนั้นจัดสวัสดิการสังคมในรูปแบบของศูนย์ที่ทำงานเพื่อบุคคลที่มีความแตกต่างทางเพศโดยมีทีมสหวิชาชีพที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางทำงาน

เช่นเดียวกับกับประเทศสวีเดน เบลเยียม เยอรมัน สิงคโปร์ และบางมลรัฐในสหรัฐอเมริกาที่มีกฎหมายเฉพาะให้แก่ผู้ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ให้สามารถแก้ไขเพศในสูติบัตร และเอกสารประจำตัวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเฉพาะกรณีของการรักษาทางการแพทย์ในภาวะความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ

ในขณะที่ประเทศไทยนั้น การผ่าตัดเปลี่ยนเพศให้แก่บุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศเพื่อรักษาอาการของความผิดปกติในเอกลักษณ์ทางเพศนั้นขาดเกณฑ์มาตรฐานโดยทั่วไปในการวินิจฉัย และการผ่าตัดเปลี่ยนเพศยังไม่มีกฎหมายรองรับ ดังนั้น การผ่าตัดเปลี่ยนเพศจึงไม่สามารถเปลี่ยนแปลงสภาพทางเพศของบุคคลได้ ส่งผลให้บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศต้องเผชิญกับความไม่สอดคล้องระหว่างเพศทางร่างกาย และเพศทางเอกสารที่ใช้ในการแสดงตนเอง ทำให้เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่จำเป็นต้องแสดงตัวเองโดยอาศัยการระบุเพศ เช่น การทำบัตรประจำตัวประชาชน การคัดเลือกทหาร การเดินทางออกนอกประเทศ ฯลฯ พวกเขาต้องเผชิญกับการเลือกปฏิบัติมากมาย และในบางกรณี

ต้องเสียโอกาสดี ๆ หลายประการในชีวิต เช่น การแต่งงาน การทำงาน และสิทธิหน้าที่ตามกฎหมาย เป็นต้น

Harish and Sharma (2003) ศึกษาถึงกฎหมายสำหรับบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ พบว่า การกำหนดเพศใหม่ด้วยการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นนำไปสู่ความซับซ้อนทางด้านกฎหมายในบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพราะกฎหมายนั้นมิได้ตระหนักถึงภาวะดังกล่าว แม้ว่าสังคมจะให้การยอมรับบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศมากขึ้นก็ตาม ซึ่งในหลาย ๆ ประเทศก็ได้ปรับเปลี่ยนกฎหมายให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางการแพทย์ แต่อีกในหลาย ๆ ประเทศ ไม่ว่าจะเป็นประเทศพัฒนาแล้ว หรือประเทศกำลังพัฒนา บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศก็ยังคงไม่ชอบด้วยกฎหมายอยู่เช่นเดิม

ผู้วิจัยเห็นว่า การแก้ไขกฎหมาย หรือร่างพระราชบัญญัติเพื่อใช้แก้ไขเพศในเอกสารให้แก่ผู้ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่ได้รับการวินิจฉัยจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศจนกระทั่งมีความต้องการเปลี่ยนเพศนั้นมีความจำเป็น เนื่องจากจะเป็นก้าวแรกที่รัฐใช้แสดงถึงความเท่าเทียมของสถานภาพทางเพศของบุคคล และอาจทำให้สังคมเริ่มเล็งเห็นความจำเป็นของการปฏิบัติอย่างปกติต่อบุคคลที่เพศทางร่างกายไม่สอดคล้องกับเพศทางจิตใจ และบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ รวมทั้งความหลากหลายทางเพศในรูปแบบอื่น ๆ ด้วย

ชีวิตการทำงาน

Tsoi (1993) ติดตามผู้ป่วยหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ พบว่า ร้อยละ 95 ของชายที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศเป็นหญิงสามารถปรับปรุงสถานะทางสังคม และการเงินได้ดีขึ้น เนื่องจากมีอาชีพ และรายได้ที่มั่นคงมากขึ้นภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ในทางตรงกันข้าม Lundstrom & Walinder (1985) บอกว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่มีผลต่อการทำงานของผู้ที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสถานภาพทางการทำงาน หรือรายได้ที่ได้จากการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาจากการวิจัยนี้ที่พบว่า การผ่าตัดเปลี่ยนเพศไม่มีผลต่อชีวิตการทำงานภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เนื่องจากประการแรก คือ การผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นไม่ได้ส่งผลต่อศักยภาพในการทำงานของบุคคล อีกประการหนึ่ง คือ ภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศยังคงถูกเลือกปฏิบัติ เช่น มีความยากลำบากในการสมัครงาน และการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น รวมทั้งยังคงถูกกีดกันในเรื่องของความก้าวหน้าในหน้าที่การงานทั้งในองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน ส่วนในกรณีนี้ที่ประกอบอาชีพอิสระนั้น จะไม่พบปัญหาเหล่านี้

นอกจากนั้นแล้ว ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรินทร์ หนูสมตน (2546) ที่กล่าวว่า ชีวิตการทำงานของสาวประเภทสองขึ้นอยู่กับสถานภาพการทำงาน และ

ลักษณะงานที่ทำ ซึ่งพวกเธอต้องถูกจำกัดโอกาสในการเข้าสู่อาชีพ และความก้าวหน้าในการทำงานเมื่อเปรียบเทียบกับชายจริงหญิงแท้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นลูกจ้างเอกชน และข้าราชการ ซึ่งหางานยาก และมีความก้าวหน้าน้อย เพราะผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานไม่ค่อยยอมรับทั้ง ๆ ที่ต้องทำงานหนักกว่า และทุ่มเทกว่าเพื่อนร่วมงานคนอื่นที่ไม่ใช่สาวประเภทสอง ปัญหาในการประกอบอาชีพที่สำคัญ คือ การถูกเลือกปฏิบัติ ซึ่งวัชรินทร์เสนอว่า สาวประเภทสองจึงต้องการความเข้าใจ การยอมรับ ความยุติธรรม และทัศนคติทางบวกจากสังคม และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการทำงาน เพื่อที่จะได้มีชีวิตการทำงานที่เป็นสุข

อย่างไรก็ดี จากการอภิปรายผลการวิจัยทั้งหมดแล้วนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ยากที่จะเปรียบเทียบผลการศึกษาจากงานวิจัยที่แตกต่างกัน เนื่องจากเหตุผล 4 ประการ ได้แก่ ประการแรก คือ เทคนิคการผ่าตัดเปลี่ยนเพศที่แตกต่างกัน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในผลการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ สุขภาพทางเพศ และชีวิตทางเพศของบุคคลนั้น ประการที่สอง คือ มาตรฐานแบบในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่แน่นอน ทำให้มีอคติในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยแต่ละงานไม่เท่ากัน ประการต่อมา คือ วิธีการติดตามผลจากการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้นแตกต่างกันในแต่ละการศึกษา ทำให้ข้อมูลที่ได้นั้นอาจจะไม่เหมือนกันทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพของข้อมูล ประการสุดท้าย คือ บริบททางสังคมที่แตกต่างกันของละงานวิจัย ทำให้ชีวิตภายหลังกการผ่าตัดเปลี่ยนเพศของบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงนั้นแปรผันไปตามสภาพสังคมวัฒนธรรม และกฎหมายที่แตกต่างกัน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ข้อเสนอแนะต่อวิชาชีพ ข้อเสนอแนะต่อครอบครัว ข้อเสนอแนะต่อสังคมและกฎหมาย ข้อเสนอแนะต่อบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อไป ซึ่งคาดว่าข้อเสนอแนะดังกล่าวน่าจะเป็นประโยชน์ มีดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะต่อวิชาชีพ

1. การวินิจฉัยความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศควรพัฒนาเกณฑ์การวินิจฉัย และแนวทางการรักษาที่เป็นมาตรฐาน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย และสากล โดยมีสถาบันรับผิดชอบเป็นกิจลักษณะ และบังคับใช้ทั่วประเทศ
2. ผู้ที่มีอำนาจในการวินิจฉัยควรมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะในเรื่องความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ และภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ
3. วงการแพทย์ สาธารณสุข และจิตวิทยาควรผลิตบุคลากรวิชาชีพที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะในเรื่องความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ และภาวะที่บุคคลมีความต้องการเปลี่ยนเพศ เพื่อรองรับกับปัญหาดังกล่าว
4. การผ่าตัดเปลี่ยนเพศควรกระทำโดยศัลยแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเท่านั้น
5. รัฐบาลควรสร้างองค์กร สถาบัน หรือหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่ต้องการเปลี่ยนเพศ และบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว เพื่อให้การปรึกษาปัญหาทั้งก่อน และหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ รวมทั้งยังเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมให้แก่บุคคลกลุ่มนี้
6. การทำงานกับบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ และบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศนั้น ควรต้องประกอบด้วยบุคลากรที่มีความรู้หลากหลายสาขาวิชาทำงานในรูปแบบของทีมสหวิชาชีพ ซึ่งได้แก่ จิตแพทย์ ศัลยแพทย์ สูติ-นรีแพทย์ แพทย์ระบบต่อมไร้ท่อ นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ เพื่อการทำงานอย่างครบวงจร เป็นระบบ และติดตามดูแลบุคคลกลุ่มนี้ได้ตั้งแต่มีก่อน และหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพื่อช่วยบรรเทาปัญหาให้กับบุคคลกลุ่มนี้

7. บุคลากรทางวิชาชีพที่ทำงานกับบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ โดยเฉพาะศัลยแพทย์ผู้ผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ควรทำความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับเรื่องการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และผลที่จะตามมาภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพื่อลดความคาดหวังบางประการของบุคคลที่จะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เช่น แจ้งให้ทราบถึงภาวะที่ไม่สามารถสืบพันธุ์ตามเพศดั้งเดิมของตนได้อีกต่อไป หรือหลังผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงก็ไม่สามารถตั้งครรภ์ได้แบบเพศหญิง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะต่อครอบครัว

1. ครอบครัวที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ หรือบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศควรเข้าใจ และยอมรับบุคคลเหล่านี้ เนื่องจากครอบครัวเป็นหน่วยทางสังคมที่มีความใกล้ชิดกับทุกคน รวมทั้งยังเป็นแหล่งสนับสนุนทางจิตใจที่สำคัญของมนุษย์
2. จากการศึกษาจะเห็นว่า โดยส่วนใหญ่แล้วสาวประเภทสองมักมาจากครอบครัวที่ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับแม่ และความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับสาวประเภทสองที่ไม่ดี ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับแม่ และความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับลูกที่ดีนั้น อาจสามารถป้องกันภาวะผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศได้
3. ครอบครัวควรมีส่วนร่วมในการรับรู้ และตัดสินใจก่อนที่สมาชิกในครอบครัวจะเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เพื่อป้องกันปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ที่อาจเกิดขึ้นภายในครอบครัว

ข้อเสนอแนะต่อสังคม และกฎหมาย

1. สังคมไทยควรเปลี่ยนความเชื่อ และทัศนคติในทางลบที่มีต่อสาวประเภทสอง รวมทั้งเข้าใจว่าพวกเขาไม่ได้เป็นโรคจิต ผิดปกติ หรือวิปริตแต่อย่างใด หากแต่เป็นความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศ ซึ่งปัจจุบันยังไม่สามารถหาสาเหตุของอาการดังกล่าวได้ ดังนั้น สังคมควรเข้าใจ และยอมรับบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ และบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศแล้ว
2. ในทางปฏิบัติ สังคมไทยควรปฏิบัติต่อเธออย่างเท่าเทียม เพื่อที่จะเปิดโอกาสให้พวกเขาได้พัฒนาตนเอง และพัฒนาสังคมต่อไป
3. คำนำหน้านามควรได้รับการแก้ไข เนื่องจากเพศทางพฤตินัย และนิตินัยของบุคคลควรมีความสอดคล้องกัน เพื่อเอื้ออำนวยให้บุคคลที่ได้รับการผ่าตัด

เปลี่ยนเพศสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข แต่ควรมีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการแก้ไขคำนำหน้านามที่ชัดเจน และรัดกุม เช่น คำนำหน้านามของบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจะสามารถแก้ไขได้ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวผ่านการวินิจฉัยความผิดปกติของเอกลักษณ์ทางเพศจากสถาบันที่มีเกณฑ์วินิจฉัยที่มาตรฐาน เป็นต้น

4. นอกจากนั้นแล้ว รัฐควรมีกฎหมายสำหรับบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ หรือแก้ไขกฎหมาย และพระราชบัญญัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายครอบครัว กฎหมายมรดก และกฎหมายอาญา เป็นต้น เพื่อเอื้ออำนวยให้บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศใช้ชีวิตได้อย่างเป็นสุข

ข้อเสนอแนะต่อบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

1. บุคคลที่ต้องการเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงควรได้รับทราบและเข้าใจถึงข้อมูลชีวิตภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงจากงานวิจัยนี้ เพื่อประกอบการตัดสินใจก่อนเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งอาจสามารถป้องกันความรู้สึกเสียใจภายหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศได้
2. บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศควรประกอบกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม เพื่อสร้างให้สังคมมีทัศนคติเชิงบวกต่อบุคคลที่มีความต้องการเปลี่ยนเพศ และบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ
3. บุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศควรรวมตัวกัน และสร้างองค์กรอย่างเป็นทางการ เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และพิทักษ์สิทธิประโยชน์ให้แก่กลุ่มตน รวมถึงพัฒนาสังคมต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาต่อไป

1. การศึกษาต่อในอนาคตควรมีการสัมภาษณ์กลุ่ม หรือการสนทนากลุ่มควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
2. การศึกษาต่อในอนาคตควรเป็นไปในลักษณะของการศึกษาบริบทแวดล้อมของบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ เช่น คู่รัก ครอบครัว และที่ทำงาน เป็นต้น เพื่อที่จะได้แง่มุมที่หลากหลาย เพราะการได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกจากบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศอย่างเดียวนั้นอาจจะยังไม่เพียงพอ

3. การศึกษาต่อในอนาคตควรศึกษาในรูปแบบของการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาอุปสรรคของบุคคลที่ได้รับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น
4. การศึกษาต่อในอนาคตควรศึกษาในเรื่องของชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ จากหญิงเป็นชาย เพื่อเป็นการศึกษาเปรียบเทียบว่าคล้ายคลึง หรือแตกต่างกันอย่างไรกับผลการศึกษาในเรื่องชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จักรพันธ์ สอนสุภาพ. 2532. ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการผ่าตัดแปลงเพศและบุคคลที่ผ่าตัดแปลงเพศแล้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 213-229.
- ปรีดา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล. 2545. ชีวิตชายขอบ ตัดทอนกับความหมาย. เคล็ดไทย: กรุงเทพฯ, หน้า 1-71.
- วัชรินทร์ หนูสมทน. 2546. ชีวิตและการทำงานของสาวประเภทสอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 135-143.
- สุรศักดิ์ ฐานีพานิชสกุล. 2543. การวางแผนครอบครัวและเทคโนโลยีการคุมกำเนิด. ดีไซร์: กรุงเทพฯ, หน้า 69-132.
- เอนก และสุวิทนา อารีพรรค. 2525. เรียนรู้เรื่องเพศ. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: กรุงเทพฯ, หน้า 219-224.

ภาษาอังกฤษ

- American Psychiatric Association. 2000. Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM IV TR). Washington, DC: American Psychiatric Association, 576-581.
- Bakker, A., van Kesteren, P.J., Gooren L.J., and Bezemer, P. 1993. The prevalence of transsexualism in the Netherlands. Acta Psychiatrica Scandinavica 87: 237-238.
- Benjamin, H. 1966. The transsexual phenomenon. New York: Julian Press, 34-98.
- Caldwell, D. 2001. Psychopathia transexualis. International Journal of Transgenderism 5(2): 224-235.
- Cohen-Kettenis, P.T., and van Goozen, S.H. 1997. Sex reassignment of adolescent transsexuals: a follow-up study. Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry 36(2): 263-271.

- Costa-Santos, J., and Madeira R. 1996. Transsexualism in Portugal: the legal framework and procedure, and its consequences for transsexuals. Medical and Science Law 36(3): 221-225.
- Day, P. 2002. Tech brief series: trans-gender reassignment surgery. New Zealand Health Technology Assessment Report 1(1): 13-14.
- Eldh, J., Berg, A., and Gustafsson, M. 1997. Long-term follow up after sex reassignment surgery. Scandinavian Journal of Plastic & Reconstructive Surgery & Hand Surgery 31(1): 39-45.
- Feinberg, L. 2001. Trans health crisis for us it's live or death. American Journal of Public Health 91(6): 897-900.
- Harish, D., and Sharma, B.R. 2003. Medical advances in transsexualism and the legal implications. American Journal of Forensic Medicine and Pathology 24(1): 100-105.
- Harry Benjamin International Gender Dysphoria Association. 2001. Standards of care for gender identity disorders--sixth version. International Journal of Transgenderism 5(1): 21-23.
- Hoenig, J., and Kenna, J. 1974. The prevalence of transsexualism in England and Wales. British Journal of Psychiatry 124: 181-190.
- Hyde, J., and DeLamater, J. 1997. Understanding human sexuality. Madison: McGraw-Hill, 424-430.
- Kaube, H., and Biemer, E. 1991. Results of sex change operations in 30 transsexual patients: psychosocial and sexual adaptation -- surgical complications. Handchir Mikrochir Plast Chir 23(5): 276-278.
- Lawrence, A.A. 1997. Life after surgery: questions and answers from the 1996 new woman's conference. Philadelphia: Presented at the Second International Congress on Sex and Gender Issues, 1-8.
- Lawrence, A.A. 2003. Factors associated with satisfaction or regret following male-to-female sex reassignment surgery. Archives of Sexual Behavior 32(4): 299-315.

- Midence, K., and Hargreaves, I. 1997. Psychosocial adjustment in male-to-female transsexuals: an overview of the research evidence. Journal of Psychology 131: 602-614.
- Pauly, I. 1968. The current status of the change of sex operation. Journal of Nervous and Mental Disease 147: 460-471.
- Rakic, Z., Starcevic, V., Maric, J., and Kelin, K. 1996. The outcome of sex reassignment surgery in Belgrade: 32 patients of both sexes. Archives of Sexual Behavior 25(5): 515-525.
- Ross, M.W., and Need, J.A. 1989. Effects of adequacy of gender reassignment surgery on psychological adjustment: a follow-up of fourteen male-to-female patients. Archives of Sexual Behavior 18: 145-153.
- Ross, M.W., Walinder, J., Lundstrom, B., and Thuwe, I. 1981. Cross-cultural approaches to transsexualism: a comparison between Sweden and Australia. Acta Psychiatrica Scandinavica 63: 75-82.
- Smith, L.S., van Goozen, S.H., and Cohen-Kettenis, P.T. 2001. Adolescents with gender identity disorder who were accepted or rejected for sex reassignment surgery: a prospective follow-up study. Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry 40(4): 472-481.
- Tsoi, W.F. 1993. Follow-up study of transsexuals after sex-reassignment surgery. Singapore Medical Journal 34(6): 515-517.
- Tsoi W.F., Kok, L.P., Yeo, K.L., and Ratnam, S.S. 1995. Follow-up study of female transsexuals. Annals of the Academy of Medicine, Singapore 24(5): 664-667.
- Walinder, J. 1968. Incidence and sex ratio of transsexualism in Sweden. British Journal of Psychiatry 119: 195-196.
- Weitze, C., and Osburg, S. 1996. Transsexualism in Germany: empirical data on epidemiology and application of the German Transsexuals' act during its first ten years. Archives of Sexual Behavior 25: 409-425.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ใบแจ้งข้อมูลและขอคำยินยอมจากผู้เข้าร่วมการวิจัย เรื่อง ชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง

1. คำชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิงใน 6 ด้าน ดังนี้

- สุขภาพทั่วไป
- สุขภาพทางเพศ
- ชีวิตทางเพศ
- ชีวิตครอบครัว
- ชีวิตทางสังคม
- ชีวิตการทำงาน

2. คำชี้แจงเกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการ และการปฏิบัติในการวิจัยเพื่อศึกษาชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง

ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะขออนุญาตบันทึกเสียงจากคำตอบของท่าน และเพื่อเป็นการรักษาข้อมูลของท่านเป็นความลับ เทปบันทึกเสียงของท่านจะถูกทำลายทันทีเมื่องานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

ทั้งนี้ ท่านสามารถตอบคำถามของผู้วิจัยอย่างอิสระ และมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะไม่ตอบคำถามในประเด็นที่ท่านไม่ต้องการจะตอบ รวมทั้งมีสิทธิที่จะถอนตัวจากการเข้าร่วมการวิจัยได้ตลอดระยะเวลาในการเข้าร่วมการวิจัยนี้ โดยจะไม่ส่งผลกระทบต่อการบริการสาธารณสุขของท่าน ณ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย ซึ่งการสัมภาษณ์จะประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง

ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะการสัมภาษณ์อาจมีได้เสร็จสิ้นภายในครั้งเดียว และการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้งจะใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

3. ประโยชน์ที่ท่านจะได้รับจากการเข้าร่วมการวิจัย

การเข้าร่วมการศึกษาครั้งนี้ ท่านจะไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ใด ๆ โดยตรง แต่ผลการศึกษาที่ได้นี้จะนำไปสู่การค้นพบใหม่ และใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงด้านวิชาการ

4. คำชี้แจงเกี่ยวกับสิทธิของท่าน

การเข้าร่วมการศึกษานี้เป็นไปโดยสมัครใจ ท่านอาจจะปฏิเสธที่จะเข้าร่วมการวิจัยเมื่อใดก็ได้โดยไม่กระทบการบริการสาธารณสุขที่ท่านได้รับจากบุคลากรสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องในด้านการรักษาพยาบาล ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลส่วนตัวของท่านเป็นความลับ และ

การรายงานผลการวิจัยจะไม่มีเปิดเผยชื่อและนามสกุลของท่าน อันจะเป็นการให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของท่านได้

หากท่านมีข้อสงสัยประการใดที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย กรุณาติดต่อนางสาววารุณี แสงกาญจนวนิช นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาแพศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หรือโทร. 02-2188148 ซึ่งยินดีให้คำชี้แจงแก่ท่านทุกประการ

5. คำยินยอมของท่าน

ข้าพเจ้าได้อ่านวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และประโยชน์ หรือผลที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัยนี้อย่างละเอียดถี่ถ้วน ซึ่งข้าพเจ้าพิจารณาแล้วเป็นที่เข้าใจดีทุกประการ ทั้งนี้ข้าพเจ้ายินยอมที่จะเข้าร่วมการวิจัย เรื่องชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง ด้วยความสมัครใจ โดยไม่มีการบังคับใด ๆ ทั้งสิ้น

นางสาววารุณี แสงกาญจนวนิช
ผู้วิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

เรื่อง ชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. อายุปัจจุบัน
2. ภูมิลำเนา
3. สภาพครอบครัวต้นกำเนิด
4. สถานภาพ
5. ระดับการศึกษา
6. อาชีพ
7. ที่อยู่อาศัย
8. รายได้ (ต่อเดือน)
9. อายุที่เริ่มใช้ฮอร์โมนเพศหญิงครั้งแรก
10. อายุเมื่อเข้ารับการผ่าตัดเปลี่ยนอวัยวะเพศ

ส่วนที่ 2 ชีวิตหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศจากชายเป็นหญิง

1. สุขภาพทั่วไป
 - 1.1 สุขภาพร่างกาย
 - 1.2 สุขภาพจิต
 - 1.3 การทำศัลยกรรมเสริมความงาม
 - 1.4 การดื่มสุรา การสูบบุหรี่ และการใช้สารเสพติด
2. สุขภาพทางเพศ
 - 2.1 สุขภาพของอวัยวะเพศ และการดูแลอวัยวะเพศ
 - 2.2 ความพึงพอใจในอวัยวะเพศใหม่
 - 2.3 การปัสสาวะ
 - 2.4 อารมณ์เพศ และความสุขสุดยอดทางเพศ
 - 2.5 พฤติกรรมเสี่ยงต่อการทำลายสุขภาพทางเพศ
3. ชีวิตทางเพศ
 - 3.1 คู่รัก และ/หรือคู่นอน
 - 3.2 ความรัก และความสัมพันธ์ทางเพศ
 - 3.3 การใช้ชีวิตคู่
 - 3.4 เพศสัมพันธ์ (ความสัมพันธ์ ความพึงพอใจ และปัญหา)

4. **ชีวิตครอบครัว**
- 4.1 การรับรู้ของครอบครัวเกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ
 - 4.2 ปฏิกริยาของครอบครัว
 - 4.3 ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว
 - 4.4 ความเข้าใจ และการยอมรับจากครอบครัว
 - 4.5 การสนับสนุน และช่วยเหลือจากครอบครัว
5. **ชีวิตทางสังคม**
- 5.1 ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม
 - 5.2 การยอมรับจากบุคคลอื่น
 - 5.3 การสนับสนุน และช่วยเหลือจากบุคคลอื่น
 - 5.4 อุปสรรคในการดำเนินชีวิตด้านกฎหมาย
 - 5.5 การถูกเลือกปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน
6. **ชีวิตการทำงาน**
- 6.1 โอกาสในการเลือกอาชีพตามความต้องการของตนเอง
 - 6.2 การสมัครเข้าทำงาน
 - 6.3 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา
 - 6.4 ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน
 - 6.5 การเลือกปฏิบัติในที่ทำงาน

ตารางแสดงภูมิหลังกลุ่มตัวอย่าง

นามสมมุติ	อายุปัจจุบัน	เป็นบุตรคนที่	ภูมิลำเนา	ที่อยู่ปัจจุบัน	การศึกษา	อาชีพ	รายได้/เดือน	ผ่าตัดแล้ว (ปี)
1. นุช	42	1	กรุงเทพฯ	ปทุมธานี	ปวส.	ข้าราชการ	13,000	5
2. แจน	37	ลูกคนเดียว	กรุงเทพฯ	นนทบุรี	ปริญญาตรี	ลูกจ้างของรัฐ	7,000	8
3. อุ่ม	35	2 (คนสุดท้อง)	พิษณุโลก	พิษณุโลก	ปริญญาตรี	ข้าราชการ	15,000	2
4. น้อง	34	5	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	ปริญญาตรี	พนักงานขาย	20,000	5
5. เป้	33	6 (คนสุดท้อง)	สัตหีบ	สัตหีบ	ปวช.	กิจการส่วนตัว	25,000	4
6. ดาว	31	2 (คนสุดท้อง)	เพชรบุรี	ชลบุรี	ปริญญาตรี	กิจการส่วนตัว	30,000	1
7. บีม	30	1	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	ศึกษา ป.โท	พนักงานขาย	40,000	9
8. เซอร์รี่	29	1	กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ	ปริญญาตรี	พนักงานขาย	2-30,000	6
9. ริน	29	3 (คนสุดท้อง)	เลย	กรุงเทพฯ	ปริญญาตรี	-	30,000	6
10. แอม	26	3	สุพรรณบุรี	กรุงเทพฯ	ปริญญาตรี	ข้าราชการ	9,800	5
11. อินทร์	24	3	ลำปาง	กรุงเทพฯ	มัธยมฯ ปีที่ 3	พนักงานบาร์	6,000	3
12. พร	24	1	น่าน	กรุงเทพฯ	ปริญญาตรี	ช่วยทางบ้าน	40,000	1
13. ยูกะ	24	3 (คนสุดท้อง)	สมุทรสาคร	นครปฐม	ปริญญาตรี	ช่วยทางบ้าน	7,000	2
14. จอย	22	3 (คนสุดท้อง)	สุพรรณบุรี	กรุงเทพฯ	ศึกษา ป.ตรี	นักศึกษา	10,000	2
15. กวาง	22	2 (คนสุดท้อง)	ร้อยเอ็ด	กรุงเทพฯ	ศึกษา ป.ตรี	นักศึกษา	7,000	1

ตารางความพึงพอใจในวัยอะเพศใหม่ และความรู้สึกที่มีต่อการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

นามสมมุติ	ความพึงพอใจในวัยอะเพศ	ความรู้สึกต่อการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ
1. นุช	พอใจ	สุขใจ
2. แจน	ไม่พอใจ	สุขใจ
3. อุ่ม	ไม่พอใจ	สุขใจ
4. น้อง	ไม่พอใจ	สุขใจ
5. เป้	ไม่พอใจ	สุขใจ
6. ดาว	พอใจ	สุขใจ
7. บีม	พอใจ	สุขใจ
8. เซอร์รี่	ไม่พอใจ	สุขใจ
9. ริน	ไม่พอใจ	เสียใจ
10. แอม	ไม่พอใจ	สุขใจ
11. อินทร์	ไม่พอใจ	สุขใจ
12. พร	พอใจ	สุขใจ
13. ยุกะ	ไม่พอใจ	สุขใจ
14. จอย	ไม่พอใจ	สุขใจ
15. กวาง	ไม่พอใจ	สุขใจ

ความพึงพอใจในวัยอะเพศ

พอใจ = 4 ราย

ไม่พอใจ = 11 ราย

ความรู้สึกต่อการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

สุขใจ = 14 ราย

เสียใจ = 1 ราย

ตารางการรับรู้ของครอบครัวเกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ และความสัมพันธ์กับครอบครัวหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

นามสมมุติ	การรับรู้ของครอบครัวเกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ	ความสัมพันธ์กับครอบครัวหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ
1. นุช	ไม่บอกครอบครัวจนกระทั่งปัจจุบัน	ไม่เปลี่ยนแปลง (ไม่ดี)
2. แจน	บอกสมาชิกทุกคนหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ	แย่ง
3. อุ่ม	บอกสมาชิกบางคนหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ	ไม่เปลี่ยนแปลง (ไม่ดี)
4. น่อง	บอกสมาชิกบางคนหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ	ไม่เปลี่ยนแปลง (ไม่ดี)
5. เป้	ไม่บอกครอบครัวจนกระทั่งปัจจุบัน	ไม่เปลี่ยนแปลง (ไม่ดี)
6. ดาว	ไม่บอกครอบครัวจนกระทั่งปัจจุบัน	ไม่เปลี่ยนแปลง (ไม่ดี)
7. บีม	บอกและปรึกษาครอบครัวก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ	ไม่เปลี่ยนแปลง (ดี)
8. เซอร์รี่	บอกสมาชิกทุกคนหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ	ไม่เปลี่ยนแปลง (ไม่ดี)
9. ริน	บอกสมาชิกทุกคนหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ	แย่ง
10. แบลม	บอกและปรึกษาครอบครัวก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ	ไม่เปลี่ยนแปลง (ดี)
11. อินทร์	บอกสมาชิกทุกคนหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ	ไม่เปลี่ยนแปลง (ไม่ดี)
12. พร	บอกและปรึกษาครอบครัวก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ	ไม่เปลี่ยนแปลง (ดี)
13. ยูกะ	บอกสมาชิกบางคนหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ	ไม่เปลี่ยนแปลง (ไม่ดี)
14. จอย	บอกสมาชิกทุกคนหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ	ดีขึ้น
15. กวาง	บอกและปรึกษาครอบครัวก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ	ไม่เปลี่ยนแปลง (ดี)

การรับรู้ของครอบครัวเกี่ยวกับการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

บอกและปรึกษาครอบครัวก่อนการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ = 4 ราย

บอกสมาชิกทุกคนหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ = 5 ราย

บอกสมาชิกบางคนหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ = 3 ราย

ไม่บอกครอบครัวจนกระทั่งปัจจุบัน = 3 ราย

ความสัมพันธ์กับครอบครัวหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ

แย่ง = 2 ราย

ดีขึ้น = 1 ราย

ไม่เปลี่ยนแปลง (ไม่ดี) = 8 ราย

ไม่เปลี่ยนแปลง (ดี) = 4 ราย

อภิธานศัพท์

ก๊ก	คู่ควงชั่วคราว หรือบุคคลที่ไปมีความสัมพันธ์ทางเพศด้วย ในขณะที่ตนเองมีคู่รักอยู่แล้ว
กลายร่าง	ภาวะเมื่อขาดฮอร์โมนเพศหญิงแล้วทำให้ร่างกายกลับคืนสู่ สภาพของ เพศชาย เช่น หนองเคราขึ้นไว หรือมีกล้ามเนื้อ มากขึ้น เป็นต้น
กอน้อง ๆ	กะเทยรุ่นน้อง
กะลา	เต้านมที่เสริมมาแล้วแข็งมาก และกลายเป็นก้อนอยู่บริเวณ หน้าอก
กะเทยโกะกั๊ง	กะเทยที่ประพฤติปฏิบัติตัวดูไม่ดี
ข้างหลัง / ประตูล้าง	การร่วมเพศทางทวารหนัก
คู่ขา	บุคคลที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยเป็นประจำ ซึ่งไม่ใช่คนรัก
จิกผู้ชาย	การแสดงกิริยาอาการแสวงหาผู้ชาย เพื่อนำไปสู่การมี เพศสัมพันธ์
ชะนี	คำที่กะเทยใช้เรียกแทนผู้หญิง
พวกผมสั้น / หัวโปก	เกย์ควีน
ประดิษฐ์เจ้าหญิง	แกล้งประพฤติปฏิบัติตนราวกับว่าเป็นผู้หญิงที่เรียบร้อย เพื่อให้ผู้ชายไม่รู้ว่าตนเป็นกะเทย
โป๊ะ	ผู้อื่นจับได้ว่าตนเองเป็นกะเทย หรือไม่ใช่ผู้หญิงแต่แต่กำเนิด
ตระเวน	การออกเที่ยวกลางคืนเพื่อแสวงหาผู้ชายไว้เป็นคู่นอน
ตอ	คลิตอริส หรือปุ่มกระสัน
ตะขาบ	แผลเป็นนูนบริเวณแคมนอกของอวัยวะเพศใหม่
แต่งหญิง	แต่งหน้า และแต่งตัวเป็นผู้หญิง
แยงโม	การขยายช่องคลอดหลังการผ่าตัดเปลี่ยนเพศ โดยใช้แท่งซิลิ โคนนุ่ม หรือเทียนไข เพื่อคงความลึก และความกว้างของ ช่องคลอดเทียม
สาวแตก	การแสดงอาการกระตุ้นกระตุ้นอย่างไม่สามารถปิดบังได้
ออกสาว	แต่งกาย และแสดงกิริยาอาการกระเต๋อไปทางเพศหญิงเสีย มาก
แอบ	ปลอมตัว หรือโกหกผู้อื่นว่าเป็นผู้หญิง

ที่มา: บทสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มตัวอย่าง และศัพท์แพทยศาสตร์ อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
(พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2543

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาววารุณี แสงกาญจนวนิช เกิดวันที่ 14 มกราคม 2524 สำเร็จการศึกษาปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 จากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2544 และจากนั้นจึงได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเพศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2545

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย